

Jaarstukken 2019

06-07-2020

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	5
Inleiding.....	7
Algemeen.....	8
Waar staan we op financieel gebied	13
Baten en lasten per programma.....	21
Programma's.....	23
Sociaal	25
Veilig.....	37
Inkomen en armoede.....	43
Vrije tijd.....	49
Onderwijs	57
Gebiedsontwikkeling.....	63
Leefomgeving en klimaat.....	73
Verkeer.....	85
Samen besturen.....	91
Financiën.....	101
Paragrafen.....	107
Duurzaamheid.....	109
Risico's en weerstandsvermogen.....	113
Bedrijfsvoering.....	127
Lokale Heffingen.....	133
Onderhoud kapitaalgoederen.....	141
Verbonden Partijen.....	151
Financiering.....	165
Grondbeleid.....	171
Grootschalige Projecten.....	175
Jaarrekening.....	177
Staat van baten en lasten.....	179
Toelichting staat van baten en lasten per programma.....	181
Balans.....	199
Grondslagen.....	202
Toelichting op de balans.....	206
Gebeurtenissen na balansdatum.....	221
Incidentele baten en lasten.....	223
EMU-saldo.....	226
Sisa verantwoordingsbijlage.....	227
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant.....	229
Bijlagen.....	235
Kerngegevens.....	237
Het resultaat.....	240
Subsidies.....	243
Taakvelden.....	245
Rechtmatigheid.....	251

Afkortingenlijst.....	253
Raadsbesluit	255

Leeswijzer

Voor u liggen de **jaarstukken 2019**. Deze bestaan uit een beleidsmatig *jaarverslag* en een financiële *jaarrekening*.

In de jaarstukken legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de daarmee verbonden financiën. De opzet van de jaarstukken is conform Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) en gelijk aan die van de begroting. De financiële overzichten zijn afgerond op € 1.000. Hierdoor is het mogelijk dat er afrondingsverschillen ontstaan. In de financiële tabellen wordt het min-teken gebruikt als er een last (uitgave/nadeel) wordt bedoeld. Waar geen teken staat, bedoelen we dat als een baat (inkomst/voordeel). Hiermee volgen we de Begroting 2019.

Het *jaarverslag* bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- het hoofdstuk Financiën;
- en de paragrafen.

In de *programmaverantwoording* gaan wij in op de in de begroting gestelde 3W-vragen. Dit zijn 'Wat willen we bereiken?' (Doelstelling), 'Wat gaan we ervoor doen?' (Activiteiten) en als derde 'Wat mag het kosten?'. De eerste twee W-vragen zijn per programma verwerkt in een tabel. Per doelstelling kunt u hierin lezen wat we hebben bereikt en wat we ervoor hebben gedaan. Wat heeft het gekost is per programma vertaald in een financieel overzicht.

Naast de drie W-vragen wordt ook een toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen, over te hevelen budgetten en de stand van zaken van investeringen.

In het hoofdstuk *Financiën* zijn de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente toegelicht (Algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de gemeentelijke belastingen).

In de zeven verplichte *paragrafen* gaat het om (de verantwoording van) de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die financieel, politiek of anderszins belangrijk zijn. Naast de zeven verplichte paragrafen zijn er twee extra paragrafen. Dit zijn Duurzaamheid en Grootschalige Projecten. De paragraaf Duurzaamheid geeft informatie over de voortgang van het duurzaamheidsprogramma. De paragraaf Grootschalige Projecten geeft informatie over de grootschalige projecten die er binnen de gemeente zijn. Dit zijn Plantage de Sniep en Holland Park.

De *jaarrekening* bestaat uit:

- de programmarekening;
- de balans (met toelichting);
- een overzicht incidentele baten en lasten;
- de berekening van het EMU-saldo;
- en de Sisa¹-verantwoordingsbijlage.

De *programmarekening* bevat een gecompriemd overzicht van alle lasten, baten en saldi per programma en een toelichting op het resultaat.

---

¹ Sisa staat voor Single Information Single Audit

De *balans* en de toelichting daarop geeft inzicht in de bezittingen (activa) en het eigen en vreemd vermogen (passiva) van de gemeente. Met andere woorden: er wordt inzicht verschaft over waarin geïnvesteerd is en hoe dat gefinancierd is.

De *Sisa-verantwoordingsbijlage* bevat verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Deze bijlage wordt gebruikt om verantwoording af te leggen over de uitkeringen en vervangt de afzonderlijke accountantsverklaringen.

Tenslotte bevatten de jaarstukken nog enkele bijlagen met daarin de kerngegevens van de gemeente, het resultaat, een overzicht van de subsidies, een overzicht van de taakvelden, een overzicht rechtmatigheid en de afkortingenlijst.

Inleiding

Algemeen

Geachte raadsleden, inwoners van Diemen,

We kijken terug op 2019, het eerste volledige jaar in deze bestuursperiode. Een jaar waarin we stappen hebben gezet op waarden die we hebben benoemd in het coalitieakkoord, zaken die we belangrijk vinden voor Diemen. Voor nu en in de toekomst:

“We willen duurzaam samenleven. In een sterk, divers en betrokken Diemen. Een sociaal Diemen dat kansen biedt aan iedereen. Een groene, duurzame gemeenschap waar het goed wonen, werken en ontspannen is.” (Duurzaam Samenleven: Coalitieakkoord Diemen 2018-2022)

We zien dat de ontwikkelingen in Diemen elkaar in rap tempo opvolgen. Diemen is de relatief snelst groeiende gemeente van Nederland, zowel qua inwoners als woningaantal. Dit leidt tot verwachte, maar soms ook onverwachte ontwikkelingen. We hebben veel werk verzet op het gebied van duurzaamheid, (sociale) woningbouw, het aanbod van voorzieningen, veiligheid en de biomassacentrale. Om Diemen klaar te maken voor de langere termijn hebben we eveneens gewerkt aan de komende Omgevingswet, de omgevingsvisie en de integrale beleidsnota sociaal domein. We constateren dat de ambities passen binnen de financiële middelen. Tegelijkertijd zien we een sterke dynamiek en complexiteit ontstaan als gevolg van een opeenstapeling van ontwikkelingen, gecombineerd met het hoge ambitieniveau. Dit legt een forse druk op de organisatie. In het nieuwe jaar zullen we dit alles dan ook in goede banen moeten leiden, zodat we blijven bouwen aan een toekomstbestendige gemeenschap, zowel op de korte als de lange termijn.

Sociaal en divers

In 2019 hebben we inzet gepleegd om Diemen te behouden en versterken als veelzijdige, stedelijke gemeenschap met een grote diversiteit aan mensen. We willen zorgen voor mensen die dat nodig hebben en zien solidariteit en diversiteit als een kracht.

Ondersteunen van kwetsbare doelgroepen

Er is in 2019 opnieuw extra inspanning geleverd om kwetsbare en minder kansrijke inwoners te ondersteunen bij het vinden van werk. Het aantal bijstandsuitkeringen is gedurende het jaar gedaald van 481 naar 429. Steeds meer inwoners met een relatief grotere afstand tot de arbeidsmarkt vinden duurzaam werk. Verder is het budget voor het armoedebeleid meer dan volledig benut. Dit is een signaal dat het bereik van de verschillende minimavoorzieningen toeneemt en we de (kwetsbare) doelgroep steeds beter bereiken. In het afgelopen jaar is er ook een start gemaakt met het ontwikkelen van diversiteitsbeleid. Om dit zorgvuldig te ontwikkelen, passend bij de Diemense situatie en gedragen door de samenleving, hebben we in de afgelopen periode allereerst ingezet op gesprekken met inwoners, belangengroepen en verenigingen.

Integrale nota sociaal domein

In het afgelopen jaar is de integrale nota sociaal domein tot stand gekomen. De nota is opgesteld na een interactief proces met partners en doelgroepen en brengt verschillende terreinen bij elkaar die elkaar aanvullen of versterken. Denk aan jeugd, gezondheid, sociale, maatschappelijke, economische participatie en diversiteit. Verschillende wetten komen samen in dit beleidsplan. Het is een voorbeeld van de wijze waarop we als gemeente beleid willen ontwikkelen en uitdragen. Veel problemen waar de inwoners van Diemen mee worden geconfronteerd beperken zich niet tot één aspect, maar zijn vaak complex en omvatten

meerdere probleemvelden. Met de nota is een stevige basis gelegd om in de gemeentelijke uitvoering en in de samenwerking met onze partners tot een meer eenduidige en op elkaar afgestemde aanpak te komen.

Versterken van de buurt

Met inwoners wordt voortdurend gezocht naar de mogelijkheden om tot versterking van de buurt en de gemeenschap te komen. Voorbeelden hiervan zijn de communitybuilding aan de Rode Kruislaan en de Beukenhorst. Dit heeft tot diverse activiteiten geleid in 2019. Daarnaast zijn plannen ontwikkeld om te komen tot een buurtkamer in de Rode Kruislaan.

Betaalbare en sociale (huur)woningen

In 2019 zijn er wederom stappen gezet op het gebied van woningbouw. Er zijn woningen opgeleverd (ruim 1300, waarvan een kleine 800 middenhuur) in Plantage de Sniep, in Holland Park en in het centrum van Diemen. Er is voortgang geboekt op de Punt Sniep en de deelplannen M en T van Plantage de Sniep die zullen voorzien in een flink aantal betaalbare woningen voor sociale huurders (ruim 100 woningen). Er zijn voorbereidingen getroffen die hebben geresulteerd in een geslaagde aanbesteding van Holland Park West. Een substantieel onderdeel van dit plan is sociale (ruim 200 woningen) en middeldure huur (een kleine 200 woningen). Het bestemmingsplan voor Holland Park Zuid is in de loop van 2019 vastgesteld. Ook hier geldt dat de noodzakelijke sociale woningbouw (ongeveer 450 woningen) een belangrijk onderdeel uitmaakt van de plannen, evenals middeldure huur (ongeveer 300 woningen). Verder hebben we ons in 2019 georiënteerd op sociale woningbouw binnen de zogenoemde zoeklocaties. Als we dit bij elkaar optellen zien we een positieve ontwikkeling waarmee we mensen die dat nodig hebben een plek kunnen bieden in onze gemeenschap.

Zelfstandig en toegankelijk

Diemen is weliswaar een stedelijke gemeenschap, maar heeft een dorpsse schaal. Er zijn korte lijnen tussen bestuurders, burgers, ondernemers en organisaties en tussen al die spelers onderling. Deze situatie willen we versterken en daarom blijven we een zelfstandige gemeente, die op eigen kracht voorziet. Hier hebben we in 2019 aan gewerkt. We hebben geïnvesteerd in maatschappelijke voorzieningen en werken aan een passende infrastructuur. We zijn ons er ook van bewust dat dit samen met inbreidingslocaties de leefomgeving van inwoners raakt. Dit onderstreept het belang van een toegankelijke gemeente en hier hebben we dan ook op ingezet.

Sportvoorzieningen

Sport en vrijetijdsbesteding houdt mensen niet alleen fitter, het brengt mensen ook letterlijk en figuurlijk bij elkaar. Daarom zijn sportvoorzieningen van groot belang voor de leefbaarheid in Diemen. De gemeente speelt een belangrijke rol als het gaat om het aanbieden van zowel binnen- als buitensportaccommodaties. Daar investeren we flink in. Er zijn belangrijke stappen gezet in het renoveren van de bestaande sporthal en het realiseren van een tweede sporthal in dezelfde accommodatie. Door de gemeenteraad is in 2019 een krediet beschikbaar gesteld. De verwachting is dat de vernieuwde en uitgebreide accommodatie tijdens het seizoen 2021-2022 gereed is.

Daarnaast is wederom veel energie gestoken in de zoektocht naar ruimte voor de aanleg van twee hockeyvelden en een vierde voetbalveld. Nadat gebleken is dat Park Spoorzicht niet op afzienbare termijn is om te vormen naar sportvelden is er feitelijk nog maar één optie beschikbaar, namelijk een verhuizing van de honk- en softbalclub TIW-Survivors naar Amsterdam. Alhoewel wij ons realiseren dat dit voor TIW-Survivors zeer ingrijpend is, zouden op de vrijkomende velden twee hockeyvelden en het vierde voetbalveld kunnen worden gerealiseerd. Uit een onderzoek van de Gemeente Amsterdam blijkt een verhuizing van TIW Survivors naar Amsterdam goed mogelijk te zijn, indien geïnvesteerd wordt in de honk- en

softbalaccommodatie van OVVO op Sportpark Middenmeer. De Gemeente Amsterdam heeft toegezegd deze werkzaamheden in 2020 uit te voeren. Besluitvorming over (het krediet voor) de herinrichting van Sportpark De Diemen vindt naar verwachting halverwege 2020 plaats.

Onderwijs

De leerlingprognoses en de groei van Diemen hebben aanleiding gegeven voor het actualiseren van de strategische visie onderwijshuisvesting voor Diemen. Naast de ontwikkelingen in heel Diemen zien we een grote aanwas van leerlingen bij de Kersenboom in Plantage de Sniep. In 2019 is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden om daar op korte termijn capaciteit toe te voegen. Naast het in beeld brengen van de ruimtebehoefte van het onderwijs in Diemen, is er ook aandacht voor de kinderopvang. De gemeente heeft geen wettelijke taak om huisvesting voor kinderdagverblijven te faciliteren, echter ziet de gemeente wel het belang van deze voorziening en het faciliteren van de doorgaande lijn en brede scholen. Verder is de aanbesteding voor Holland Park West en daarmee de brede school in Holland Park afgerond. In december 2019 zijn de contracten met de ontwikkelaars ondertekend.

Het plan om in samenspraak met de OSB een middelbare school in Diemen te realiseren is voorlopig uitgesteld. Het aantal aanmeldingen voor de OSDiemen bleef achter bij de gestelde norm. Uit het aantal aanmeldingen blijkt echter wel een behoefte aan voortgezet onderwijs in Diemen. Nader onderzoek en nadere gesprekken zullen moeten uitwijzen hoe dit kan worden vervolgd.

Daarom Diemen

In 2019 hebben wederom veel activiteiten plaatsgevonden in het kader van Daarom Diemen. Zo is er onder andere een Daarom Diemen wandelroute uitgezet, het Noordelijkste puntje van het Groene Hart gemarkeerd, het Daarom Diemen magazine uitgegeven en zijn er evenementen rond de jaarwisseling gerealiseerd zoals 'de Diemer December Dagen'. Er bestaat een krachtig Daarom Diemen Netwerk met veel lokale partners. Hieruit ontstaan steeds meer allianties en initiatieven voor gezamenlijke activiteiten.

Participatie

We zien dat ontwikkelingen, inbreidingslocaties, impact hebben op de samenleving en het dagelijks leven van omwonenden. We vinden het ook hierin belangrijk om een gedegen proces te doorlopen. Enerzijds nemen we onze verantwoordelijkheid in het kader van het algemeen belang, anderzijds houden we rekening met de belangen van omwonenden. Het evenwicht hierin vinden is continue een zoektocht. We zijn hierin een lerende gemeente. We zetten in op een empathische en verbindende houding. We streven naar begrip, een luisterhouding en het betrekken van mensen bij vraagstukken. In 2019 hebben we formatie ingevuld met een medewerker participatie: een medewerker die is gestart met het bieden van houvast voor medewerkers en het ontwikkelen van richtlijnen voor de samenwerking met inwoners. Ook de raads werkgroep Meervoudige Democratie heeft ingezet op verschillende acties die in de komende periode hun uitwerking moeten krijgen. Zo werkt het college, de organisatie en de raad aan het samenspel met inwoners en andere partijen.

Toegankelijke (digitale) dienstverlening

De digitale dienstverlening die in 2018 voortvarend werd ingezet, heeft vertraging opgelopen als gevolg van technische problemen. In het najaar van 2019 is het gelukt dit op te lossen, waardoor de digitale dienstverlening nu met verve kan worden opgepakt. De effecten daarvan worden begin 2020 concreet zichtbaar. Dan kunnen inwoners digitaal aangifte doen en de status hiervan volgen (o.a. verhuizing, geboorte, overlijden, vermissing van reisdocumenten en rijbewijzen). Later in 2020 volgen meer diensten.

Als kleinschalige gemeente hechten we aan persoonlijk contact. Daarom kunnen inwoners nu ook op maandag- en donderdagmiddag een afspraak maken bij Burgerzaken. Voorheen kon dit alleen in de ochtend of op woensdagmiddag en donderdagavond.

Ook startte in 2019 het proces om de website geheel te vernieuwen. De site is vier jaar oud en voldeed niet meer aan de huidige wensen. De nieuwe website krijgt naast een frisse look & feel, ook een vernieuwde zoekmachine en structuur, zodat informatie sneller vindbaar is. We zullen de website vaker en sterker inzetten als informatievoorziening dan nu het geval is. Voor mensen die minder talig zijn ingesteld is er ruimte voor grafieken, (instructie)filmpjes, foto's, e.d. Er is speciale aandacht voor mensen met een visuele of auditieve handicap, zodat ook zij zelfstandig informatie tot zich kunnen nemen. Denk aan ondertiteling of een voorleesknoop. De nieuwe site wordt in het tweede kwartaal van 2020 opgeleverd.

Verbindingen van Noord naar Zuid en van Oost naar West

Er is veel progressie gemaakt met de voorbereidingen voor de spooronderdoorgang, zodat de aanbesteding van het werk begin 2020 kan worden afgerond. Ook in de aanpak van de verkeersstructuur in Diemen-Zuid zijn zodanig stappen gezet dat de keuze kon worden gemaakt om twee sporen (bestemmingsplanprocedure en participatieproces) in te zetten die moeten leiden tot openstelling van de busbaan in Diemen-Zuid. De realisatie van de vernieuwde Oost-West As gaat gestaag door en leidt eind 2020 tot een nieuwe parel in Diemen: openbare buitenruimte waar we trots op zijn.

Omgevingswet

In samenwerking met de Duo+ partners is hard gewerkt aan de voorbereiding van de implementatie van de Omgevingswet, zodat we op tijd klaar zijn voor de invoering van deze wet. Dat is vooral een kwestie van verandering van houding en gedrag (kijk naar de mogelijkheden, niet naar de onmogelijkheden) en een technische exercitie wat betreft werkwijze, processen en digitale ondersteuning. Meer beleidsmatig van aanpak is het opstellen van de Omgevingsvisie. Hiermee is een start gemaakt in 2019 door in samenspraak met de gemeenteraad de agenda hiervoor te bepalen (onderwerpen, tijdlijn, participatie).

Scheerlicht

Het project "Scheerlicht", waarbij we samenwerken met partners om onder meer woonfraude tegen te gaan, heeft als pilot in Diemen-Noord zoveel ongewenste activiteiten aan het licht gebracht, dat is besloten om dit project in de hele gemeente uit te rollen en is afgesproken om nog meer in te zetten op aanpak van ondermijning. Daarbij is nadrukkelijk stilgestaan bij de extra aandacht voor de zorgcomponent in deze aanpak.

Groen en duurzaam

Het Diemberbos, de Diemerscheg en een groene openbare ruimte zijn zaken die Diemen leefbaar maken. In 2019 hebben we ingezet op het versterken en het behouden van groen in de buurt en natuur, ondanks de groei. We hebben voorbereidingen getroffen en we werken samen om duurzaamheid in Diemen een plek te geven.

Duurzaamheidsagenda

Op het gebied van duurzaamheid is in 2019 progressie gemaakt met de duurzaamheidsagenda die moet leiden tot een programmatische aanpak van dit thema. Er is veel tijd geïnvesteerd in gunningscriteria op het gebied van duurzaamheid voor de ontwikkeling van Holland Park West om zo dit moment te benutten en effect te bereiken voor de lange termijn. We waren gedwongen om veel inzet te plegen op het initiatief van Vattenfall om een biomassacentrale te realiseren in Diemen. Binnen de kaders van de

wetgeving hebben we het afgeven van een verklaring van geen bedenkingen niet kunnen weigeren. Zoals u weet kunnen we ons niet vinden in het bestaande Rijksbeleid op dit terrein (biomassa als transitiebrandstof). Desondanks hebben we met betrokken partijen belangrijke afspraken kunnen maken om te komen tot heldere randvoorwaarden bij de toepassing van biomassa en compenserende maatregelen.

Vergroening

Afgelopen jaar zijn we er goed in geslaagd Diemen fleuriger en groener te maken en in het beheer steeds meer rekening te houden met biodiversiteit. Als voorbeelden noemen we de aanleg van het eerste Tiny Forest achter de Rode Kruislaan en de kleurige vakken met gevarieerde vaste planten die her en der in de gemeente aangelegd worden. Soms in beheer bij de gemeente, maar steeds vaker ook beheerd door enthousiaste bewoners(groepen). We hebben bewoners die actief wilden worden om hun buurt of omgeving te vergroenen gefaciliteerd en gestimuleerd door het aanbieden van workshops of het geven van advies op maat.

Bewoners en ondernemers zijn betrokken bij de voorbereiding van het groot onderhoud in hun buurt. Het uitvoeren van groot onderhoud werd ook in 2019 aangegrepen om te kijken hoe we een kwaliteitsslag in de buurt kunnen realiseren met het oog op duurzaamheid en klimaatadaptatie. In de buurten Centrum West en Vogelweide zijn de eerste resultaten daarvan al zichtbaar. Zo werd de speelplek Kolgans in de buurt Vogelweide in nauwe samenwerking met de bewoners en kinderen opnieuw ingericht met ruimte voor extra waterberging in de vorm van een greppel. In Centrum West wordt de onderheide constructie vervangen door een evenwichtsconstructie wat met het oog op klimaat, grondwaterregulering en duurzaamheid grote voordelen heeft. Ook binnen de eerste twee afgeronde fases van de Oost-West As is vergroening zichtbaar. Voorzien van bomen, planten en banken kunnen we ons al een beetje voorstellen hoe deze fraaie boulevard er na afronding uit zal zien. Op de as komt een kunsttoepassing van het duo Blok/Lugthart, het resultaat van een on- en offline gehouden stemming onder inwoners.

Afval

Met het door de raad in december 2019 aangenomen Afvalplan 2020 in de hand kunnen we volle kracht vooruit om met elkaar stappen te zetten en de kilo's restafval terug te dringen. Dit is conform de in het coalitieakkoord vastgelegde ambitie om te komen tot het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kilo per inwoner in 2020. Met een buurtgerichte aanpak waar ruimte is voor maatwerk gaan we hier in 2020 mee aan de slag.

Tot slot

We kijken terug op een dynamisch jaar. Een jaar waarin veel is gebeurd en waarin we stappen hebben gezet om Diemen als stedelijk dorp waar we duurzaam samenleven te versterken. Een jaar waarin we onze verantwoordelijkheid hebben genomen, met het oog op sociale woningbouw, klimaatontwikkelingen en veiligheid. Een periode waarin we voorbereidingen hebben getroffen om goede voorzieningen te realiseren en diverse plannen ook al hebben uitgevoerd. We kijken als college met vertrouwen uit naar het vervolg van deze bestuurlijke termijn.

Burgemeester en wethouders van Diemen

Waar staan we op financieel gebied

De jaarrekening 2019 sluit af met een **positief saldo van € 734.000**. In de 4de kwartaalbrief 2019 werd een positief saldo van € 785.000 miljoen verwacht. Uiteindelijk is het saldo € 51.000 lager dan verwacht. Toch hebben zich nog enkele grote afwijkingen voorgedaan.

De meest opvallende afwijkingen zijn:

- een nadeel van bijna € 1,3 miljoen op het programma 'Sociaal domein' door vooral de hogere kosten voor jeugdzorg;
- een voordeel van € 0,5 miljoen bij het programma 'Inkomen en armoedebeleid' als gevolg van een hogere Rijksbijdrage en lagere kosten voor de bijstandsuitvoering;
- een nadeel van bijna € 0,6 miljoen op het programma 'Samen Besturen' door een extra dotatie aan de voorziening pensioenen;
- een voordeel van € 1,0 miljoen op het hoofdstuk 'Financiën' als gevolg van een hogere algemene uitkering en lagere rentekosten.

Verderop in deze paragraaf is een gedetailleerder overzicht opgenomen met de belangrijkste afwijkingen en de toelichting daarop.

De regelgeving schrijft voor dat het rekeningresultaat bestaat uit een resultaat voor verrekening met de reserves en een resultaat na verrekening met de reserves. Deze opbouw ziet er als volgt uit:

	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 na wijzigingen	Realisatie 2019
Totaal baten	80.732	88.614	84.997
Totaal lasten	-82.582	-89.171	-85.421
Saldo voor verrekening met reserves	-1.850	-557	-424
Onttrekkingen uit reserves	1.720	2.570	2.388
Dotaties aan reserves	-90	-1.228	-1.230
Mutaties reserves	1.630	1.342	1.158
Saldo van lasten	-220	785	734

Bestemming rekeningresultaat

Voorstel is het saldo van de jaarrekening te storten in de Algemene Reserve, zodat het weerstandsvermogen verder toeneemt.

Bestemmingsvoorstellen	734
Sociaal	
1. Gezond in de stad (GIDS) gelden	-70
Gebiedsontwikkeling	
2. Herziening erfpachtstelsel	-22
3. Opwaardering Bergwijkpark-Zuid	-30
Leefomgeving en klimaat	
4. Klimaat beleid openbare ruimte	-77
Samen besturen	
5. Participatie	-40
Financiën	
6. Transitievisie warmte	-202
7. Klimaatmiddelen wijkaanpak	-10
8. Energieloketten	-25
9. Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptie	-71
Totaal bestemmingsvoorstellen	-547
Totaal toe te voegen aan de Algemene Reserve	187

Toelichting op bestemmingsvoorstellen.

1. Gezond in de stad (GIDS) gelden

De GIDS gelden zijn de afgelopen jaren 'gereserveerd' voor de realisatie van een buurtkamer. Ook in 2019 willen we de niet ingezette middelen reserveren (overhevelen) naar 2020. In mei 2020 is voorzien dat de buurtkamer wordt gerealiseerd. Per saldo gaat het om een bedrag van € 70.000.

2. Herziening erfpachtstelsel

In 2019 is de herziening van het Diemens erfpachtstelsel voorbereid. Een langer traject van inspraak heeft geleid tot het verschuiven van de besluitvormingstermijn naar 2020. In 2019 is € 205.000 budget aangevraagd in de 2^e kwartaalbrief 2019 voor herziening van dit erfpachtstelsel. Het onbenutte deel, € 22.000, wordt overgeheveld naar 2020.

3. Opwaardering Bergwijkpark-Zuid

In de begroting 2019 is incidenteel € 50.000 budget toegekend voor de opwaardering van Bergwijkpark-Zuid. De werkzaamheden aan de 'Opwaardering Bergwijkpark' hebben echter langer geduurd dan vooraf verwacht. In 2019 is € 20.000 ten laste van het budget geboekt. Het onbenutte deel van € 30.000 wordt overgeheveld naar 2020.

4. Klimaat beleid openbare ruimte

In 2019 is er voor klimaatbeleid openbare ruimte een budget opgenomen van € 100.000. Van dit budget is € 15.000 uitgegeven. Er zijn in de loop van 2019 een aantal projecten gestart om dit budget te gebruiken. Met het vrijkomen van het vergroeningsbudget is in het 3de kwartaal 2019 een nieuw plan gemaakt voor het vergroenen van straten en het meer aanplanten van bomen in de woonwijk De Sniep Zuid. De kosten hiervan zijn begroot op € 77.000. Wij stellen voor dit budget over te hevelen naar 2020.

5. Participatie

Voor de jaren 2018 en 2019 is jaarlijks € 50.000 budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van participatiebeleid en de implementatie daarvan. In 2018 is voor het opstellen van het participatiebeleid extern ingehuurd. Vanaf 1 september 2019 is onze eigen participatieadviseur van start gegaan. De implementatie is eind 2019 gestart. Voorstel is € 40.000 over te hevelen naar 2020 voor de verdere implementatie van het participatiebeleid.

6. Transitievisie warmte

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. De nadruk bij deze middelen ligt op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte. In de Decemercirculaire 2019 is duidelijk geworden dat alle gemeenten een bijdrage van € 202.101 ontvangen voor het opstellen van de Transitievisies Warmte. In 2019 is nog geen gelegenheid geweest deze middelen in te zetten. Voorstel is deze incidentele middelen toe te voegen aan de Reserve Duurzaamheid.

7. Klimaatmiddelen wijkaanpak

Voor de start van het opstellen van uitvoeringsplannen op wijkniveau wordt in de 'Decemercirculaire' € 10.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden grotendeels toegekend aan de 27 proeftuinen aardgasvrije wijken. In 2019 zijn deze gelden nog niet ingezet.

8. Energieloketten

Om bewoners en particuliere gebouweigenaren de komende periode goed te informeren wordt € 25.000 beschikbaar gesteld voor energieloketten.

9. Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptatie

In het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie zijn middelen gereserveerd voor uitvoeringspilots op het gebied van ruimtelijke adaptatie. Voor deze middelen is door Diemen een afzonderlijke aanvraag ingediend en toegekend. In de Decemercirculaire 2019 worden de middelen voor procesondersteuning aan gemeenten beschikbaar gesteld. Voor Diemen gaat het voor 2019 en 2020 respectievelijk over een bedrag van € 71.000 en € 80.000. Deze middelen zijn door de afdeling Ruimtelijk Beheer geclaimd in het kader van een gezamenlijke aanvraag met andere gemeenten. In 2019 zijn nog geen kosten gemaakt, voorstel is het budget over te hevelen naar 2020.

Het restant van het saldo, € 187.000, toevoegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten reservepositie

De jaarrekening bevat enkele beslispunten die geen invloed hebben op het rekeningsaldo maar alleen op de reservepositie. Het betreft de uitvoering van bestaande beleidsregels.

Duurzaamheidsbudget 2019

In het coalitieakkoord 'Duurzaam Samenleven' is budget vrijgemaakt voor duurzaamheid. Vervolgens is afgesproken dat de niet benutte middelen gestort zouden worden in de bestemmingsreserve Duurzaamheid. Per 1 januari 2019 bedroeg deze reserve € 520.000. In 2019 is € 80.000 aan onbenutte middelen toegevoegd. Daarmee komt de stand van de reserve per 31 december 2019 op € 600.000.

Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

Voor de egalisatie van het tarief afvalstoffenheffing is een egalisatievoorziening in het leven geroepen. Per 1 januari 2019 bedroeg de stand van deze voorziening € 263.000. Per saldo is op de exploitatie van de afvalstoffenheffing een tekort ontstaan van € 377.000. Deels kon dit gedekt worden door inzet van het saldo van de egalisatievoorziening. Het restant, € 114.000 is ten laste van het rekeningsaldo gebracht. Verrekening van dit bedrag zal meegenomen worden bij de bepaling van het tarief afvalstoffenheffing in de begroting 2021. De tarieven 2020 zijn immers al vastgesteld.

Egalisatiereserve parkeren

Voor de egalisatie van het tarief parkeren is een egalisatiereserve gevormd. Met name omdat de afrekening van vergunningen tweejaarlijks plaatsvindt. De stand van de reserve bedraagt per 1 januari 2019 € 222.0000. Dit jaar was een onttrekking voorziening van € 140.000. Omdat de werkelijke parkeeropbrengsten fors hoger zijn heeft in 2019 geen onttrekking hoeven plaatsvinden maar heeft een dotatie van € 9.000 plaatsgevonden. Per 31 december 2019 bevat de reserve € 231.000. Uitgangspunt is dat de parkeerexploitatie kostendekkend is. Bij de actualisering van de Verordening Parkeren wordt deze 'meevaller' meegenomen bij de berekening van de tarieven.

Incidentele inhuur nieuwe projecten

In 2018 is er € 2,5 miljoen incidenteel budget beschikbaar gesteld voor de inhuur van capaciteit en kennis voor nieuwe projecten. Het toegekende budget is verdeeld over drie jaar (in 2018 € 1.125.000, in 2019 € 820.000 en in 2020 € 575.000).

In 2018 is niet het gehele budget van € 1.125.000 ingezet. In 2019 is juist meer ingezet dan het budget van € 820.000. Werkelijk is er in 2019 voor € 919.000 ingehuurd. Hiervan is in de 3de kwartaalbrief 2019 melding gemaakt.

Over de jaren heen worden meer- en minderkosten verrekend met de Algemene reserve.

Verrekening reserve Grondzaken met Algemene reserve

Bij de besluitvorming van de jaarrekening 2018 heeft een extra dotatie van € 179.000 plaatsgevonden zodat de reserve niet negatief zou worden. In 2018 is de reserve Grondzaken dermate aangevuld dat de dotatie van vorig jaar vanuit de Algemene reserve weer teruggedraaid kan worden. Voorstel is € 179.000 vanuit de Reserve Grondzaken terug te storten naar de Algemene reserve.

Algemene reserve / weerstandsvermogen

Onderstaand de stand van de Algemene reserve na verrekening van het rekeningsaldo 2019.

Ontwikkeling Weerstandsvermogen	
Algemene reserve (inclusief risicoreserve)	
- stand per 1 januari 2019	17.696
- mutaties ²	680
Stand per 31 december 2019	18.376
Reserve grondzaken	
- stand per 1 januari 2019	299
- mutaties	-11
Stand per 31 december 2019	288
Saldo Jaarrekening 2019	734
Bestemmingsvoorstellen	-547
Stand inclusief besluiten Jaarrekening 2019	18.851

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'uitstekend'.

De algemene reserve is ook in 2019 verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Grondexploitatie Plantage De Sniep loopt steeds meer naar het einde waardoor de risico's afnemen terwijl bij Holland Park juist kansen zijn benut door een gunstige aanbesteding. Grote projecten als de Oost-West as en de ondertunneling van het spoor leveren extra risico's op. Door interne beheersmaatregelen trachten we zo goed mogelijk de risico's te beperken en de kansen te benutten.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De hoogte van structurele risico's is afgenomen. Enkele risico's zijn dermate klein geworden dat deze niet meer als risico worden gekenmerkt. De open-einde regelingen (bijstand en sociaal domein) vormen de grootste risico's. Dit jaar bleek in de bijstandsvoorziening juist een voordeel te ontstaan terwijl het risico op de kosten voor specialistische jeugdhulp zich wel heeft voorgedaan. Zowel lokaal als in regionaal verband worden maatregelen genomen om de kosten binnen jeugdzorg beter beheersbaar te maken. Omdat incidentele gevallen veel meerkosten met zich mee kunnen brengen blijft dit lastig.

In 2019 is de evaluatie (herijking) afgerond en is een nieuwe verdeelsleutel voor de Staf en Bedrijfsvoering van Duo+ vastgelegd. Hiermee is dit niet meer als risico opgenomen maar zijn de effecten direct in deze jaarrekening en toekomstige budgetten verwerkt.

Verklaring van het resultaat

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste afwijkingen. Onder de tabel zijn de toelichtingen opgenomen. Verderop in de jaarrekening vindt u per programma een overzicht van afwijkingen met toelichting.

² Een toelichting op deze mutaties is terug te vinden bij de toelichting op de balans (zie pagina 213)

Verwachte saldo in 4de kwartaalbrief 2019		785
Sociaal		
Voordeel Wmo		344
Nadeel kosten specialistische jeugdzorg		-1.320
Inkomen en armoede		
Voordeel resultaat bijstandsuitkeringen (BUIG)		462
Leefomgeving en klimaat		
Negatieve exploitatie afvalstoffen		114
Samen besturen		
Hogere kosten pensioenen en wachtgelden		-550
Financiën		
Lagere rentekosten		630
Voordeel afrekening algemene uitkering		535
Lagere opbrengsten reclamezuilen		-140
Extra dotatie 'Voorziening dubieuze debiteuren'		-95
Overige verschillen		
Overige verschillen		-31
Rekeningsaldo 2019		734

Sociaal

Voordeel Wmo

Het voordeel bij de Wmo bestaat grofweg uit drie categorieën. Door een toename van het aantal ritten en een toename van het aantal pashouders zijn er meer inkomsten ontvangen voor het Wmo-vervoer (€ 57.000). Voor de begeleiding en dagbesteding van Wmo-cliënten is een onderuitputting te melden van € 162.000, een deel daar van dit voordeel heeft betrekking op de afrekening over 2018. Tenslotte zijn er nog andere voordelen onder de Wmo verantwoord zoals een voordeel op de transformatie en de GIDS-gelden. Voor deze laatste wordt een overheveling van budget voorgesteld.

Nadeel kosten specialistische jeugdzorg (inclusief speciaal onderwijs)

Mede als gevolg van de stijging in het aantal jeugdigen in de zorg en de complexe problematiek is een forse overschrijding van het beschikbare budget te constateren. De overschrijding van € 1.320.000 wordt veroorzaakt door:

- gecertificeerde instellingen € 240.000;
- specialistische hulp in het speciaal onderwijs € 300.000 en
- toename overige jeugdzorg ten gevolge van hogere zware complexe zorgkosten € 780.000. Circa € 330.000 van deze overschrijding heeft betrekking op verrekeningen uit voorgaande jaren (2016-2018) en is dus incidenteel. Dit deel was niet te voorzien omdat de aanbieders immers tot 5 jaar na afloop kunnen declareren.

Inkomen en armoedebeleid

Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

In de begroting zijn de bijstandslasten realistisch begroot op € 8.073.000. De werkelijke bijstandslasten bedragen € 7.546.000. Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2019 met 12% afgenomen ten opzichte van 2018. Een belangrijke oorzaak is wederom de sterke economische groei in 2019 zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek was voorspeld. Als gevolg daarvan is ook in 2019 de werkgelegenheid toegenomen. Ook de intensieve begeleiding door re-integratiecoaches aan cliënten naar werk is zeer succesvol gebleken. Met nadruk blijven wij vermelden dat de BUIG een open-einde regeling is. Oftewel de gemeente moet volgens de bijstandswet zorgdragen voor bijstand aan rechthebbenden. Ook als de doelluitkering vanuit het Rijk te laag is.

Naast bovenstaand voordeel is er nog een nadeel op de uitvoering van plusminus € 65.000 op het armoedebeleid.

Leefomgeving en klimaat

Negatieve exploitatie afvalstoffen

Met name aan de kostenkant zijn overschrijdingen die ervoor zorgen dat er een negatief exploitatieresultaat is op de afvalstoffen (zelfs na verrekening met de egalisatievoorziening). Belangrijkste oorzaak van de meerkosten zijn het opruimen van zwerfafval, de hogere verwerkingskosten voor grof huishoudelijk afval (verbrandingsbelasting) en de extra kosten voor de huur van containers voor de vuilaanvoer vanuit Holland Park.

Samen besturen

Hogere kosten pensioenen en wachtgelden

Ieder jaar laten we door een extern bureau de hoogte van de voorziening pensioenen berekenen. Doordat de (reken)rente fors is verlaagd komt de nieuwe berekening op een hogere pensioenverplichting. Dit leidt in 2019 tot een extra dotatie aan de voorziening. Aan de hand van de actuele situatie wordt ook een berekening gemaakt voor de voorziening wachtgelden. Ook hier leidt dit tot een extra dotatie. Beide dotaties zijn ten laste van het rekening saldo gebracht.

Financiën

Lagere rentekosten

De financieringsbehoefte is fors lager dan verwacht. Grootste oorzaken hiervan zijn de temporisering van grote projecten en de ontvangsten van subsidies. Bij de berekening van de financieringsbehoefte wordt uitgegaan van het moment dat investeringsbudgetten beschikbaar worden gesteld. Uit de praktijk blijkt dat de kosten voor de realisatie vaak vertraging oplopen (oorzaak juridische procedures, invulling geven aan participatie en ingewikkelde inkoop-/aankoopprocedures).

In geval van subsidies is op enig moment de toezegging definitief echter het uitbetalingsritme niet. In sommige gevallen is dit afhankelijk van de voortgang van de realisatie (bijvoorbeeld bij VRA-subsidie bij de Oost West-as).

Daarbij kwam dat door de extreem lage rentestand in 2019 op enig moment negatieve rente werd gerekend over kortlopende geldleningen. Dit leidden tot rente-inkomsten in plaats van rentelasten. We hebben vrijvallende langlopende geldleningen in 2019 met kortlopende kasgeldleningen opgevangen.

Bovenstaande oorzaken hebben tot gevolg dat er in 2019 een flink voordeel is behaald op de rentelasten en inkomsten. Dit betreft een verschuivend voordeel, op termijn zal de financieringsbehoefte zich wel voordoen.

Voordeel afrekening algemene uitkering

Op basis van de laatste specificatie zijn de ontvangsten van de algemene uitkering 2019 opgeboekt. Dit leidt ten opzichte van de begroting tot een positief verschil van € 295.000. Daarnaast hebben we afrekeningen ontvangen over voorgaande jaren. Voor het jaar 2016 was een bedrag op de balans gereserveerd vanwege verschillen in de WOZ-waarden. Inmiddels zijn deze waarden definitief en kan het bedrag op de balans (€ 175.000). Totaal is een voordeel van € 240.000 op de afrekeningen van voorgaande jaren.

Lagere opbrengsten reclamezuilen

In 2019 zijn de inkomsten van reclamezuilen fors gedaald. Oorzaak is de afname van het aantal reclamezuilen en een nieuwe aanbesteding die leidt tot lagere opbrengsten.

Extra dotatie 'Voorziening dubieuze debiteuren'

Jaarlijks wordt aan de hand van de openstaande vorderingen bepaald hoe hoog de 'Voorziening dubieuze debiteuren' moet zijn. Het betreft hier vorderingen op het gebied van belastingen en overige publiek- en privaatrechtelijke vorderingen. Vorderingen op het gebied van sociale zaken hebben een eigen voorziening.

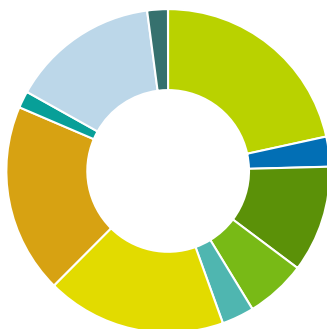
Structurele gevolgen

Onderstaande afwijkingen hebben een structureel gevolg en worden (en in sommige gevallen zijn ze al) meegenomen via kwartaalbrieven 2020 en de Kadernota 2021. Voor een toelichting verwijzen we u naar de 'Toelichtingen staat van baten en lasten per programma'.

Structurele gevolgen	
Sociaal domein	
Nadeel kosten specialistische jeugdzorg	
- gecertificeerde instellingen	-240
- specialistische hulp in het speciaal onderwijs	-300
- toename overige jeugdzorg ten gevolge van hogere zware complexe zorgkosten	-450
Totaal Sociaal domein	-990
Veilig	
Gemeentelijke processen crisisbeheersing	-50
Totaal Veilig	-50
Gebiedsontwikkeling	
Lagere opbrengsten reclamezuilen	-75
Totaal Gebiedsontwikkeling	-75
Financiën	
Lagere rentekosten	100
Voordeel afrekening algemene uitkering	450
Totaal Financiën	550
Totaal structurele gevolgen	-565

Baten en lasten per programma

Baten en lasten 2019	Lasten	Baten
Sociaal	-18.711	3.154
Veilig	-2.593	126
Inkomen en armoede	-9.239	8.569
Vrije tijd	-5.224	1.477
Onderwijs	-2.797	966
Gebiedsontwikkeling	-15.574	14.866
Leefomgeving en klimaat	-16.423	7.892
Verkeer	-1.469	1.122
Samen besturen	-12.829	1.213
Financiën	-1.792	48.000
Totaal	-86.651	87.385
Saldo van baten en lasten		734

Last en per programma

Bat en per programma

- Soci aal
- Veilig
- Inkom en armoede
- Vrije tijd
- Onder wi js
- Gebi edsont wi kkel i ng
- Leef omgevi ng en kli maat
- Ver keer
- Sam en best ur en
- Fi nanci ën

Programma's

Sociaal

Portefeuillehouder:

J.D.W. Klaasse en M.A. Sikkes -van den Berg

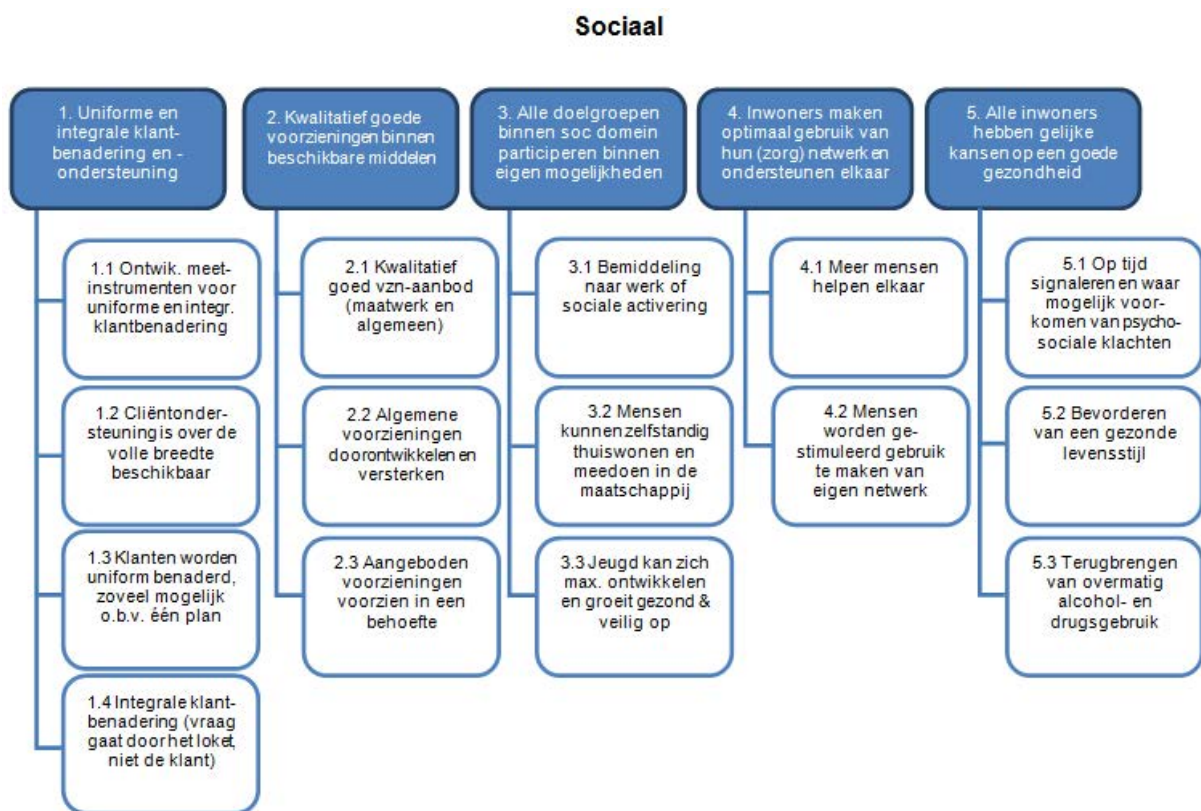
Afdelingsmanager:

K. Schelling

Afdeling:

Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Nota sociaal domein 2020-2023

2019 stond voor het sociaal domein onder andere in het teken van de totstandkoming van de integrale nota sociaal domein. Diverse nota's (jeugd, wmo, gezondheid, inkomen, armoede) zijn geïntegreerd en in samenhang gezien en verwerkt tot één beleidsplan voor de komende jaren. De nota is een resultaat van een interactief proces met partners en doelgroepen. In de nota is vastgelegd dat de bestaande beleidskoers wordt vastgehouden en dat er een aantal ontwikkelopgaven zijn. Deze ontwikkelopgaven gaan over vitale netwerken in Diemen, integraal werken / integrale toegang en informatie en communicatie.

Sociaal voor kinderen, jongeren en gezinnen

Het afgelopen jaar is heeft een Rekenkameronderzoek aangetoond dat de toegang tot de jeugdhulp in Diemen goed functioneert. Een bevestiging dat met het huidige beleid een goede weg is ingeslagen. In de nota sociaal domein 2020-2023 is deze lijn geborgd. In 2019 is ook gebleken dat het huidige regionale stelsel voor de specialistische jeugdhulp zorgelijk is bekeken vanuit financieel oogpunt. De gedecentraliseerde jeugdzorgtaken en de daarbij gepaard gaande bezuinigingen worden weliswaar opgevangen, zonder dat jongeren of gezinnen in de jeugdzorg daar last van ondervinden, maar het wordt moeilijker om kosten beheersbaar te houden.

Ouder-Kindcoaches

In 2019 is de ambulante en preventieve jeugdhulp op gelijk niveau gehouden. De formatie voor de Ouder-Kindcoaches (OK) is in het schooljaar 2018-2019 verdubbeld en ook dat is vastgehouden. In 2020 wordt de functie en uitbreiding van uren geëvalueerd.

Ontwikkelingen Brede HOED-Team

in 2019 heeft een oriëntatie plaatsgevonden over de rol en positie van het Brede HOED-team. Daarbij is geconstateerd dat er veel wisselingen zijn geweest in de afgelopen jaren en dat is de continuïteit naar cliënten en stabiliteit van het team niet ten goede gekomen. Een toename van meldingen vanuit Veilig Thuis en wachtlijsten bij gecertificeerde instellingen en aanbieders hebben ervoor gezorgd dat er meer druk is komen te liggen bij het BHT. In 2019 is bekeken hoe het Brede HOED Team het beste kan worden toegerust. Dit heeft uiteindelijk tot het advies geleid om het BHT onder te brengen bij de gemeente en 2020 als overgangsjaar te beschouwen.

Overgangsmomenten jeugd

Met name de overgang van jongeren van het primair naar het voortgezet onderwijs is voor Diemen, met het ontbreken van voortgezet onderwijs, een kwetsbare overgang. Vanaf 2019 hebben de leerplichtambtenaren de opdracht om meer als verbindende functionarissen op te treden. Dat betekent dat zij vinger aan de pols houden bij leerlingen waar zorgen over bestaan op het primair onderwijs. Daarnaast is in 2019 gewerkt aan informatievoorziening voor de overgang van 18- naar 18+ (zelfstandigheid van jongeren) en zijn gesprekken gevoerd met de jongerenraad of er ook een evenement moet komen voor deze doelgroep.

Veilige gemeenschap

Per 1 januari 2020 is De Wet verplichte ggz (Wvvggz) van kracht. In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen. De Wvvggz geeft de mensen die verplicht worden behandeld en hun familie meer inspraak. Iedereen krijgt de mogelijkheid om bij de gemeente een melding te doen als hij van mening is dat iemand (verplichte) psychische zorg nodig heeft. De gemeente moet die melding onderzoeken en zo nodig een 'zorgmachtiging' in gang zetten. Ook moet de zorgverlener bij ontslag van een inwoner uit een gedwongen opname zorg dragen voor een warme overdracht aan de gemeente.

Sterke gemeenschap: Daarom Diemen, economie, welzijn en evenementen Huis van de buurt

In de Rode Kruislaan en de Beukenhorst heeft communitybuilding plaatsgevonden waarbij met inwoners voortdurend gezocht wordt naar het versterken van de buurt en de gemeenschap. Dit heeft tot diverse activiteiten geleid in 2019. Daarnaast vinden gesprekken plaats over het realiseren van een buurtkamer en herinrichting van de openbare ruimte in de Rode Kruislaan. De GIDS middelen worden overgeheveld naar 2020 om een buurtkamer te kunnen plaatsen.

De activiteiten in het huis van de buurt zijn onverminderd voortgezet. De middelen voor een tweede Huis van de Buurt zijn nog niet hiervoor aangewend. De plannen hiervoor moeten nog worden uitgewerkt.

Ondersteuning voor bijvoorbeeld ouderen en mensen met een beperking

In 2019 zijn er stappen ondernomen om de Wmo raad actiever en vroegtijdig te betrekken bij de inrichting van publieke voorzieningen en openbare ruimte. Zo neemt een lid van de Wmo raad periodiek deel aan de verkeerscommissie.

Alle ouderen in de AOW gerechtigde leeftijd kunnen, ongeacht de hoogte van het inkomen, sinds 2019 een Stadspas aanvragen.

Er is in 2019 wederom aandacht uitgegaan naar het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid. Onder andere via de huizen van de buurt, de informatie huisbezoeken, via welzijn op recept en ook via communitybuilding. Toch blijkt uit de gezondheidsmonitor dat het eenzaamheid veel voorkomt. Het thema eenzaamheid is onderdeel van de nota sociaal domein en er zal de komende jaren een punt van aandacht blijven.

(beschermd) Wonen

Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt over wonen en zorg. Bewoners zorgen in principe zelf voor de benodigde aanpassingen aan hun woning om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het overheidsbeleid is erop gericht dat huishoudens zo lang mogelijk zelfstandig wonen. De gemeente en de corporaties zetten daarvoor instrumenten in als WMO-voorzieningen, een uitbreiding van het aantal nulredenwoningen, het waar mogelijk opnemen van huisvestingsvragen van zorginstellingen in het woningbouwprogramma bij nieuwbouw, een bewustwordingscampagne voor huurders om zich voor te bereiden op ouder worden en het goed regelen van de uitstroom uit maatschappelijke opvang en beschermd wonen. De gemeente en corporaties stemmen af in hoeverre aanpassingen behouden kunnen blijven bij mutatie. De corporaties handhaven het faciliteren van huisvesting voor bijzondere groepen. Voorbeelden hiervan zijn huisvesting voor verstandelijk beperkten en samenwerking met zorgpartijen om cliënten van hen zelfstandig te laten wonen.

Met de regiogemeenten Amsterdam, Amstelveen, Ouder-Amstel en Uithoorn maken we afspraken over het doorcentraliseren van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat betekent ook dat we afspraken maken over welke voorzieningen we lokaal aanbieden en welke voorzieningen we regionaal aanbieden. Dit doen we in overleg met partners op gebied van zorg, geestelijke gezondheidszorg en de corporaties.

In 2019 zijn we begonnen met het huisvesten van zelfredzame dakloze gezinnen. Als de gezinnen echt geen mogelijkheden hebben om zelf in woonruimte te voorzien, en er is geen sprake van bijvoorbeeld psychiatrische problemen of verslaving dan biedt de gemeente Diemen hen tijdelijk onderdak aan en begeleiding bij het zoeken van woonruimte. Deze taak werd eerder door de gemeente Amsterdam uitgevoerd.

We verkennen de mogelijkheden om een deel van de vrijkomende sociale huurwoningen direct toe te wijzen aan mensen die voorrang (urgentie) hebben. Nu reageren die mensen nog zelf op de vrijkomende woning. Niet altijd ontstaat dan de optimale match tussen woningzoekende en de vrijkomende woning.

Diversiteit

In 2019 is er gewerkt aan het thema Diversiteit in Diemen. Het is verweven in de nota sociaal domein. Daarnaast is een participatietraject uitgezet voor het ontwikkelen van het bredere diversiteitsbeleid en er is aandacht besteed aan het opzetten van een netwerk. Dat

heeft ook geleid dat, naast het ondersteunen van de activiteiten van lopende initiatieven zoals Pink Diemen en stichting As Salaam, ook andere initiatieven de kans hebben gehad iets te organiseren (Stichting Dian). Ook is het onderwerp diversiteit geland in de nieuwe beleidsnota Sociaal Domein: Samen Diemen. Gezien de aard van de werkzaamheden rond diversiteit is zijn niet alle gereserveerde middelen benut.

Cliëntondersteuning

De cliëntondersteuning is in 2019 verder geïntensiveerd. Er is sprake van een stijging van het gebruik van cliëntondersteuning. De begeleiding vanuit de maatschappelijke ondersteuning door Stichting MaDi en Stichting MEE is in aantallen verder toegenomen. Dat komt onder andere door de groei in Diemen en worden door netwerkpartners wordt cliëntondersteuning sneller gevonden. In 2020 zal deze trend zich voortzetten.

Abonnementstarief eigen bijdrage Wmo maatwerkvoorzieningen

Per 1 januari 2019 is het abonnementstarief voor Wmo maatwerkvoorzieningen ingevoerd. Het abonnement houdt in dat een huishouden een eigen bijdrage van € 17,50 per vier weken betaalt, ongeacht inkomen, vermogen en het aantal Wmo-voorzieningen. Gemeenten zijn vanuit het Rijk gecompenseerd voor de verminderde inkomsten aan eigen bijdrage. Een tweede effect van het invoeren van het abonnementstarief is de aanzuigende werking op bijvoorbeeld mensen die nu afzien van een voorziening in verband met de hoge kosten voor de eigen bijdrage. Voor met name de midden- en hogere inkomensgroepen aanmerkelijk goedkoper wordt om gebruik te maken van Wmo-voorzieningen. Voor de toename in uitgaven door de aanzuigende werking worden gemeenten niet gecompenseerd door het Rijk.

In Diemen is het aantal aanvragen voor Wmo maatwerkvoorzieningen in 2019 met ongeveer 10% gestegen ten opzichte van 2018. De toename in uitgaven is in 2019 opgevangen binnen het totale Wmo budget.

Wmo-vervoer

Vanaf 2017 is er een toename in het aantal ritten van het Wmo-vervoer en een toename van het aantal pashouders. Deze trend is in 2019 doorgezet. Zoals vermeld in de 4e kwartaalbrief is er een budgetoverschrijding voor het Wmo-vervoer. In 2019 is er € 100.000 meer uitgeven dan begroot voor het Wmo-vervoer. Dit is opgevangen binnen het totale Wmo budget.

Ontwikkelingen specialistische jeugdhulp

De gemeente Diemen heeft, net als veel andere gemeenten in Nederland, in 2018 te maken gekregen met tekorten op de jeugdhulp. In de Meicirculaire 2019 heeft het Rijk daarom voor de jaren 2019-2021 aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld (2019: € 572.000). Het budget voor specialistische jeugdhulp 2019 en 2020 is op basis van de huidige inzichten verhoogd met € 650.000. Tevens zijn regionale maatregelen ontwikkeld om de financiële beheersbaarheid te borgen. Echter, de uitgaven blijven een financieel risico vormen, mede als gevolg van een stijging in de aantallen jeugdigen en de complexe problematiek.

Binnen de leerlingenpopulatie van het speciaal onderwijs kampen veel leerlingen met ernstige gedragsproblemen of zorg- en begeleidingsvragen. Leerlingen doen regelmatig een beroep op jeugdhulp. Sinds het schooljaar 2018-2019 wordt door de gemeenten Diemen en Amsterdam Specialistische Jeugdhulp op het Speciaal Onderwijs (SJSO) georganiseerd. De kosten voor deze hulp zijn naar schatting € 300.000 en komen bovenop de huidige kosten voor specialistische jeugdhulp.

Sociaal medische indicatie (SMI)

SMI is een voorziening waarbij kinderopvang wordt bekostigd indien er sprake is van een

sociale en/of medische indicatie als er geen recht is op reguliere kinderopvangtoeslag. Dit is het geval als er sprake is van ernstige psychische, sociale of lichamelijke problemen binnen een gezin, waardoor ouders onvoldoende voor hun kinderen kunnen zorgen en de ontwikkelingskansen van het kind onder druk kunnen komen te staan. Er is in 2019 wederom sprake van een toename van de SMI. Vanwege een aanhoudende stijging is een regeling ingesteld. Deze regeling geeft meer handvatten om te kunnen sturen op de tijdelijkheid van een SMI.

Huurderving en verbouwing Brede HOED

In het kader van de groei in Diemen en de nieuwe taken binnen het Sociaal Domein is het aantal medewerkers in de Brede HOED sterk gegroeid. Er is een tekort aan spreekkamers en er is ook behoefte aan ruimte om ongestoord te kunnen werken of telefoneren. Vluchtelingenwerk is vanaf 2019 gehuisvest in de Brede HOED. In 2019 zijn voorbereidingen getroffen zodat in 2020 aanpassingen gedaan kunnen worden van het gebouw.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Uniforme en integrale klantbenadering en -ondersteuning door de gemeente en haar partners

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering
1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar
1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt
1.4 - Integrale klantbenadering (vraag gaat door het loket, niet de klant)

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Meting en verantwoording van de uniforme en integrale klantbenadering	
1.1.1 - Ontwikkelen van een aantal instrumenten om te kunnen meten en verantwoorden	In 2019 is gekeken naar een integrale cliënttevredenheidsmonitor voor jeugd, Wmo en participatie met een meer continu karakter. In 2020 krijgt dit verdere uitwerking.
1.1.2 - Monitoren van gegevens en eventueel bijsturen van de werkwijze	In 2019 is een kwalitatief en kwantitatief klanttevredenheidsonderzoek gehouden. Onder andere door Movisie is gebruik gemaakt van van klantreizen, vanuit een integraal uitgangspunt
Subdoel 1.2 - Cliëntondersteuning is over de volle breedte van het sociaal domein beschikbaar	
1.2.1 - Maken van afspraken met de cliëntondersteuningsorganisaties	In 2019 hebben verschillende organisaties onafhankelijke cliëntondersteuning geboden, zoals MEE, Markant en MaDi.
1.2.2 - Het aanbod van cliëntondersteuningsfuncties inzichtelijk maken voor professional en burger	De lijnen tussen de onafhankelijke cliëntondersteuners en het BHT, team sociale zaken en team Wmo zijn kort. Ze weten elkaar goed te vinden door onder andere netwerkbijeenkomsten en dit wordt ook van de partijen gevraagd. Informatie en communicatie is een speerpunt in de nota sociaal domein
Subdoel 1.3 - Alle klanten worden op uniforme wijze benaderd waarbij, zo nodig op basis van het Brede gesprek, per klant of gezin, één plan wordt gemaakt	
1.3.1 - Trainen van alle medewerkers in het Brede HOED Netwerk in het voeren van het brede gesprek	Deskundigheidsbevordering wordt ingezet wanneer dat nodig is. Het voeren van het brede gesprek is inmiddels een vereiste.
1.3.2 - Het ontwikkelen van een uniforme vragenlijst	Er is gewerkt met een integraal perspectiefplan voor jeugdigen/gezinnen. Het blijkt een waardevol instrument om breed in gesprek te gaan.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.4 - Integrale klantbenadering (er wordt gestreefd naar zo min mogelijk ondersteuners rondom een gezin. Partijen werken samen en zijn op de hoogte van elkaars werk; de vraag gaat door het loket en niet de klant)	
1.4.1 - Het verder ontwikkelen en uitdragen van een heldere toeleidingsstructuur in Diemen	In 2019 heeft Movisie, aan de hand van klantreizen, onderzoek gedaan naar de integrale toegang tot zorg in Diemen. Integrale toegang is een speerpunt in de nota sociaal domein. Partijen in de Brede hoed en sociale zaken hebben regelmatig uitwisseling en casuïstiekoverleg plaats tussen de mensen in de toeleiding.
1.4.2 - Doorontwikkelen van het Brede HOED team (multiprobleem-aanpak)	Met de oriëntatie op de rol en positie van het BHT is gekozen het team onderdeel te laten zijn van de gemeente. Daarbij wordt geïnvesteerd in het ontwikkelen van een werkwijze, ondersteunt door een leerlijn.
1.4.3 - Gegevensuitwisseling (ook met externen) door middel van ICT-applicatie (iSamenleving) mogelijk maken	Het Brede Hoed Team werkt met het systeem RIS en kan via dit medium communiceren met externe partners. Ook de invoering van Multisignaal is hierin belangrijk geweest (verwijsindex voor risicjongeren). In 2019 is gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van een nieuwe regie-applicatie (vervanger van RIS).

2. Kwalitatief goede voorzieningen binnen beschikbare middelen

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)
2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken
2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Kwalitatief goed voorzieningenaanbod (maatwerk en algemeen)	
2.1.1 - Selecteren op kwaliteit (naast prijs) bij de inkoop van voorzieningen	Bij de inkoop van voorzieningen binnen het Sociaal Domein maakt kwaliteit altijd onderdeel uit van de gunningscriteria. In 2019 is de aanbesteding Wmo-begeleiding afgerond waarbij aanbieders onder andere zijn beoordeeld op een kwaliteitsplan.
2.1.2 - Voldoende aandacht besteden aan contractbeheer gedurende de looptijd van contracten	Met alle aanbieders vindt minimaal 1x per jaar een contractgesprek plaats. Met de grotere aanbieders is dit frequenter. Het contractbeheer wordt voor de regionale contracten regionaal georganiseerd.
2.1.3 - Jaarlijks meten van de klanttevredenheid	Het klanttevredenheidsonderzoek Wmo bestond in 2019 uit een enquête. Naast de tien wettelijk verplichte vragen zijn er in de enquête aanvullende vragen gesteld over de toegang tot en de ervaring met de Wmo-ondersteuning. Om de klanttevredenheid van jeugdigen uit Diemen te meten is in 2019 een aantal klantreizen georganiseerd. Daarnaast wordt onderzocht naar de mogelijkheden om met de gemeente Uithoorn en Ouder-Amstel voor het Sociaal Domein een gezamenlijke klanttevredenheidsonderzoek te organiseren. Er wordt een 0-meting over de klanttevredenheid van 2019 voor jeugdigen uit Diemen overwogen als startpunt van dit gezamenlijke onderzoek.
Subdoel 2.2 - Algemene voorzieningen doorontwikkelen en versterken	
2.2.1 - Verbouwen van de locatie van het Huis van de buurt en uitbreiden van het aanbod met diverse activiteiten	Deze verbouwing heeft reeds in 2015 plaatsgevonden. In 2019 is het aanbod van het Huis van de Buurt vergelijkbaar geweest als in 2018. Het Huis van de Buurt wordt goed bezocht.
2.2.2 - Versterken van de vrijwilligersvacaturebank en uitbreiden met een digitaal vrijwilligerscoördinatiepunt	Met de website Diemen voor elkaar kunnen vrijwilligers hun diensten aanbieden en inwoners hun hulpvraag plaatsen. Ook zijn er regelmatig bijeenkomsten om matches mogelijk te maken. In de Brede Hoed zijn vrijwilligers vindbaar en is er ook een 'Diemenvoorelkaar'-computer. Er blijft ook een burenhulpdienst, vooral voor ouderen en kwetsbare inwoners.
Subdoel 2.3 - De aangeboden voorzieningen voorzien in een behoefte	
2.3.1 - Aanbieders rapporteren over het (niet) gebruik van voorzieningen	Met zorgaanbieders is in 2019 regelmatig overleg geweest op cliënt en contractniveau. Ook het gebruik van voorzieningen komt daarbij aan de orde.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
2.3.2 - Oppakken van signalen over gemiste voorzieningen voortkomend uit onder andere de brede gesprekken en huisbezoeken	De signalen en zorgen, uit onder andere de huisbezoeken, worden in een overleg met de ouderenbonden, team Wmo, de ouderenadviseur en de welzijnsstichting besproken .

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
2.1.1 - Gemiddelde doorlooptijd in dagen van het verstrekken van individuele Wmo-voorzieningen (nieuw)	6,8	25	37,1 ³
2.3.1 - Aantal bemiddelingen Diemen voor elkaar	125	400	1916 ⁴
2.3.2 - Aantal geslaagde meldingen door Vroeg eropaf (nieuw)	26	50	40
2.3.3 - % succesvolle afgeronde minnelijke regelingen en toelatingen ⁵ tot WSNP-trajecten (nieuw)	61,5% Nieuw toegelaten: 8	70,0%	71%
2.3.4 - % inwoners met schulden boven € 75.000 (nieuw)	2,5% ⁶	6,0%	6,3%

3. Alle doelgroepen binnen sociaal domein participeren binnen eigen mogelijkheden

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Bemiddeling naar werk of sociale activering			
3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij			
3.3 - Jeugd kan zich maximaal ontwikkelen en groeit gezond en veilig op			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
3.1 - Aantal mensen dat uitstroomt naar werk	67	60	63

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering	
3.1.1 - Middelen voor re-integratie worden ingezet voor mensen die bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, die potentie hebben om uit te stromen o.a. door begeleiding via P-coaches en hulp bij terugkeer naar school	Dit doel is gerealiseerd door inzet van de beschikbare re-integratiemiddelen ten behoeve van de doelgroep. Onder andere door persoonlijke coaching, bemiddeling naar werk door de Job-Hunter en via het 'Werkgevers Service Punt Amsterdam' en inzet van de jongerencoach en Esf subsidie. Er is daarbij ook speciale aandacht voor statushouders. Het uitgangspunt is in een zo vroeg mogelijk stadium, voor toewijzing van de woning, een relatie met aan Diemen gekoppelde statushouders op te bouwen. Deze in 2018 ontwikkelde koers is in 2019 voortgezet en wordt nader betrokken bij de beleidsvorming rondom de nieuwe inburgeringswet.
3.1.2 - Vormen van dagbesteding aanbieden aan klanten die niet bemiddelbaar zijn richting een betaalde baan, bijv. via arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk of een andere vorm van sociale activering	In 2019 is het project van Diemen en Ouder Amstel "Ik werk" (voorheen Diemen Werkt) voortgezet. Er wordt samengewerkt met diverse maatschappelijke organisaties in Diemen en Amsterdam. Arbeidsmatige dagbesteding is, als onderdeel binnen de aanbesteding Wmo-begeleiding, gegund aan diverse partijen. Het betreft een voortzetting van de samenwerking. De nieuwe overeenkomsten zijn ingegaan op 1 juli 2019.

³ In 2019 zijn de doorlooptijden op een andere manier gemeten dan in 2018. Dit zorgt voor een afwijkend cijfer in 2019 t.o.v. 2018. Vanaf 2019 wordt de doorlooptijd gemeten vanaf het moment dat de inwoner een melding doet bij de gemeente. Na de melding volgt een onderzoek dat kan resulteren in een aanvraag voor een maatwerkvoorziening. In 2018 en eerder werd de doorlooptijd gemeten vanaf het moment dat de inwoner een aanvraag voor een maatwerkvoorziening doet. Daarnaast heeft het team Wmo in 2019 te maken gehad met achterstanden waardoor de doorlooptijd langer was dan begroot. Inmiddels zijn de achterstanden weggewerkt.

⁴ 1816 aantal diensten uitgevoerd door vrijwilligers van de Buurthulpdienst, 100 matches via website, 23 matches a.g.v. ontmoetingsavonden.

⁵ In plaats van aantal afgeronde WSNP trajecten is aantal succesvolle toelatingen tot de WSNP gemeten. Na een succesvolle toelating tot de WSNP stopt de gemeentelijke schuldhulpverlening omdat er een bewindvoerder wordt aangewezen. Er is daarom geen zicht op het aantal succesvol afgeronde WSNP trajecten.

⁶ Aantal mensen met schulden boven de € 75.000 ten opzichte van aantal mensen dat schuldhulpverlening ontvangt.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.2 - Mensen kunnen zelfstandig thuiswonen en meedoen in maatschappij	
3.2.1 - Bieden van voldoende maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij het huishouden, servicetaxi, woningaanpassingen en hulpmiddelen	Voor de maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden, servicetaxi (Wmo-vervoer), woningaanpassingen, hulpmiddelen en Wmo-begeleiding heeft de gemeente Diemen overeenkomsten afgesloten met diverse partijen.
3.2.2 - Zorgdragen voor een algemeen voorzieningenaanbod zoals activiteiten in buurthuizen, WonenPlus en de vrijwilligersvacaturebank	Diemenvoorelkaar is in 2019 voortgezet. Dit is een onlineplatform waarin vrijwilligers en mensen/ organisaties met een hulpvraag hun aanbod dan wel hun hulpvraag kunnen plaatsen en met elkaar in contact kunnen komen. In het Huis van de Buurt en in het Noorderlicht zijn er wekelijks verschillende activiteiten aangeboden
Subdoel 3.3 - Jeugdigen en hun ouders kunnen bij vragen over opvoeding en opgroeien in een vroeg stadium rekenen op een op hun mogelijkheden afgestemd zorgaanbod	
3.3.1 - Zorgdragen voor een samenhangend pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning	Met de ouder- en kindcoaches en de pedagogisch adviseur wordt meerdere malen per jaar het (laagdrempelige) preventieve aanbod besproken en wordt gekeken of het pakket nog steeds in de behoefte van jeugdigen en hun ouders voorziet.
3.3.2 - Bieden van zo licht en laagdrempelig mogelijke basisvoorzieningen	Binnen het pakket aan opvoed- en opgroei ondersteuning is met name oog voor een zo licht en laagdrempelig mogelijk aanbod. Hieronder vallen onder andere de spelinloop, de kinderkringen, de KIES groepen voor kinderen van gescheiden ouders, de zomerspelen en de vaardigheids- en weerbaarheidstrainingen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
3.1.1 - Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht)	887	1.000	892 ⁷
3.1.2 - Aantal mensen geplaatst op een beschut werken plek	2	7	2 ⁸
3.1.3 - % netto participatiegraad van mensen tussen 15-67 jaar die een baan hebben (verplicht)	66,7%	68,0%	67,5 ⁹
3.1.4 - Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	308	300	280
3.1.5 - Aantal personen met een lopend reïntegratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	134	180	118 ¹⁰
3.1.6 - Aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners (verplicht) ¹¹	82	80	84
3.3.1 - % Jongeren 12 t/m 21-jarigen met een delict voor de rechter (verplicht)	1,36%	2,6%	1,36% ¹²
3.3.2 - % Kinderen in uitkeringsgezinnen (verplicht)	6,6%	5,5%	5% ¹³
3.3.3 - % Melding kindermishandeling (verplicht)	1,4%	0,9%	0,8%
3.3.4 - % Achterstandsleerlingen 4 t/m 12-jarigen (verplicht)	NB ¹⁴	NB	NB
3.3.5 - % Werkloze jongeren 16 t/m 24-jarigen (verplicht)	0,7%	0,3%	1% ¹⁵
3.3.6 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	5,3%	8,5%	6,9%
3.3.7 - % jongeren t/m 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	0,9%	1,2%	0,8%

⁷ Bron: Waarstaatjegemeente.nl: meest recente info is over 2018, betreft leeftijdsgroep 15-74 jaar (ipv 64)

⁸ Het aantal in de begroting is het door het Rijk vastgestelde aantal wat Diemen zou moeten realiseren. In de praktijk wordt dat niet gehaald omdat er niet voldoende mensen zijn die in aanmerking komen voor een indicatie Beschut Werk.

⁹ Bron: Waarstaatjegemeente.nl: meest recente info is over 2018

¹⁰ Bron: Waarstaatjegemeente.nl: meest recente info is over 2e kwartaal 2018. De realisatie is lager dan begroot door afname van het uitkeringsbestand en doordat de trajecten die worden ingezet langduriger en intensiever zijn omdat de mensen die nu nog in het bestand zitten een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

¹¹ De realisatie 2019 is gebaseerd op de cijfers uit de eerste helft van 2019. De cijfers uit de tweede helft van 2019 zijn nog niet bekend bij KING.

¹² Informatie is afkomstig van waarstaatjegemeente.nl en dateert van 2015, geen recentere info aanwezig.

¹³ Bron: Waarstaatjegemeente.nl: meest recente info is over 2018

¹⁴ Dit betreft een verplichte indicator, de benodigde data zijn echter niet beschikbaar op waarstaatjegemeente.nl.

¹⁵ Bron: Waarstaatjegemeente.nl: meest recente info is over 2018

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
3.3.8 - % jongeren t/m 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	0,5%	0,5%	0,4%

4. Inwoners maken optimaal gebruik van hun (zorg)netwerk en ondersteunen elkaar

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Meer mensen helpen elkaar
4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Meer mensen helpen elkaar	
4.1.1 - Ondersteunen van mantelzorgers met de inzet van Markant	Met de inloopsprekuren, respijtzorg, informatie, advies en het waarderen van de mantelzorgers wordt door Markant op allerlei manier vormgegeven aan de ondersteuning van mantelzorgers.
4.1.2 - Verzorgen van een online marktplaats voor het vinden en verbinden, organiseren en delen van hulp	Met "Diemen voor elkaar" is een online omgeving gecreëerd waar mensen, organisaties en hulp samen komen.
Subdoel 4.2 - Mensen worden gestimuleerd gebruik te maken van hun eigen netwerk	
4.2.1 - Inzetten van eigen kracht conferenties, een besluitvormingsproces door en met het eigen netwerk, dat uitmondt in één plan	In 2019 zijn een aantal eigen kracht conferenties georganiseerd, waarbij het eigen netwerk gezamenlijk een zogenaamd familiegroepsplan opstelt om de leefsituatie te verbeteren. Deze werkwijze wordt ook toegepast bij het opstellen van het perspectiefplan. In het perspectiefplan benoemt de jeugdige en/of het gezin namelijk waarmee zij geholpen willen worden en welke belemmeringen en kansen er zijn. Waar nodig met ondersteuning van een professional. Het perspectiefplan is een belangrijk onderdeel van de specialistische jeugdhulp.
4.2.2 - Inwoners van Diemen, jong en oud, ondersteunen door middel van vrienden- en kinderkringen	In 2018 zijn verschillende beroepskrachten getraind in het geven van kinder- en ouderkringen. In 2019 zijn er kinderkringen geweest op alle scholen. Er zijn vier puberkringen actief en daarnaast zijn ook de kleurrijke ouderkringen nog steeds actief. Deze zijn voor (anderstalige) ouders met een klein sociaal netwerk om de taal te oefenen, sociale contacten op te doen en met elkaar in gesprek gaan over opvoedingsvragen en alles wat hen bezighoudt als ouder in een voor hen nieuw land.
4.2.3 - Inzetten van mentoraats- en/of vrijwilligersprogramma's zoals school 's cool	In 2019 heeft School 's Cool in Diemen 21 kinderen ondersteund in de overgang van het PO naar het VO door middel van een mentoraatsprogramma. Ook werden er in 2019 10 leerlingen van de vierde klas van het VMBO door een vrijwilliger begeleid in de overstap naar het MBO. Tenslotte ondersteunden vrijwilligers van Home-Start Combiwel 20 gezinnen met jonge kinderen met een hulpvraag.
4.2.4 - Ondersteunen van initiatieven waarbij mensen gestimuleerd worden een netwerk op te bouwen	De communitybuilder is ondergebracht bij de SWD en ook in de opdracht aan de SWD wordt gevraagd om daarbij mensen te ondersteunen met inwoners uit de buurt.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
4.2.3 - Aantal deelnemers aan de mentoraats- en vrijwilligersprogramma's	40	40	51

5. Alle inwoners hebben gelijke kansen op een goede gezondheid

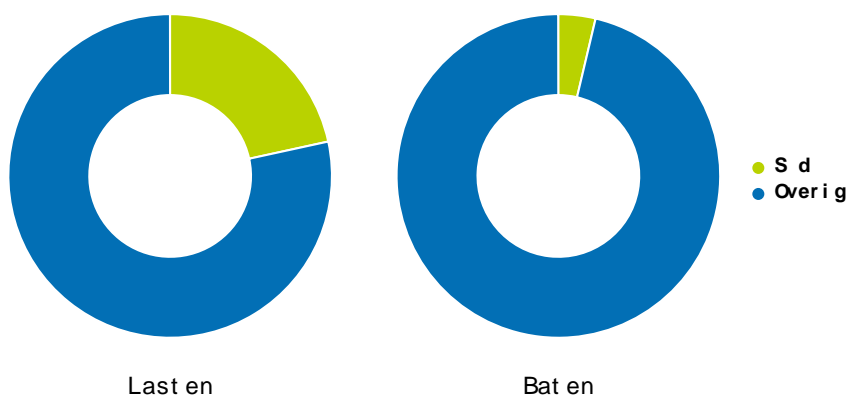
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psychosociale klachten
5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl
5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 5.1 - Het op tijd signaleren en waar mogelijk voorkomen van psycho-sociale klachten	
5.1.1 - Continueren van preventieve cursussen	In 2019 zijn wederom cursussen aangeboden gericht op preventie van angst, stress en depressie. Deze zijn vooral gericht op volwassenen. Ook de cursus 'Zorg de Baas' is georganiseerd voor mantelzorgers, waarin mantelzorgers geholpen worden om te leren omgaan met zorg die ze verlenen.
5.1.2 - Inzetten op samenwerking tussen inwoners en het middenveld in het bestrijden van eenzaamheid	Met Welzijn op Recept (WoR), de preventieve huisbezoeken (75+) is gewerkt aan het signaleren van eenzaamheid en het begeleiden of ondersteunen. Door vrijwilligers en organisaties worden activiteiten georganiseerd voor eenzame inwoners en ouderen.
Subdoel 5.2 - Bevorderen van een gezonde levensstijl	
5.2.1 - Stimuleren van deelname aan bewegingsactiviteiten voor inwoners met een lage sociaal economische status (SES) en ouderen	Er zijn in 2019 beweegactiviteiten uitgevoerd door de SWD, waarbij in het bijzonder is gekeken naar de mensen die woonachtig zijn in de wijken waar mensen met een lage SES woonachtig zijn.
5.2.2 - Aanbieden van preventieve cursussen	Op scholen zijn trainingen gegeven op het gebied van o.a. weerbaarheid en sociale vaardigheden. De OK coaches spelen hierin een belangrijke rol. Daarnaast is er vanaf 2017 een werkgroep gezonde leefstijl/Jongeren op Gezond Gewicht actief. Het doel is om over/ondergewicht bij jongeren zo snel mogelijk te signaleren en effectief tegen te gaan. Tot slot is het beweegprogramma "Moeders in Beweging" actief.
5.2.3 - Geven van voorlichting op basisscholen aan ouders en kinderen en via het jongerenwerk	De GGD Amsterdam heeft in 2019 het programma 'Gezonde School' uitgevoerd in het basisonderwijs van gemeente Diemen. Op basis van gesprekken met de scholen worden verschillende prioriteiten gesteld en interventies ingezet. Doelstelling hiervan is het verbeteren van de gezonde ontwikkeling van jongeren. Uiteindelijk hebben vier basisscholen in 2019 deelgenomen aan het programma Gezonde School, waarbij de school gebruik heeft gemaakt van een subsidie om extra aandacht te besteden aan gezondheidsbevordering en preventie op het gebied van onder andere voeding, gezonde leefstijl, opvoeding en media, en buiten spelen. De kinder-, en jongerenwerkers van de SWD werken bovendien samen met de GGD, kinderfysiotherapeuten en voedingsdeskundigen om een gezonde leefstijl bij kinderen te bevorderen.
Subdoel 5.3 - Terugbrengen van overmatig alcohol- en drugsgebruik	
5.3.1 - Handhaven leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop	In het kader van de huidige drank-, en horecaverordening en het preventie- en handavingsplan alcohol zijn uitgangspunten vastgelegd inzake de handhaving.
5.3.2 - Continueren aanpak (vroeg)signalering alcoholmisbruik	Vroegsignalering vindt plaats via de verslavingsconsulent die aanwezig is in de huisartsenpraktijken in Diemen Noord en Zuid. Voorlichting en contact vindt plaats via casuïstiekbesprekingen
5.3.3 - Preventie drugsmisbruik jongeren	Drugsgebruik komt onder andere ter sprake in de puberkring (voor pubers) en de pubercursus (voor ouders).

Wat heeft het gekost?

Sociaal	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-16.815	-16.156	-17.652	-18.711	-1.059
Structurele baten	11.122	2.768	3.143	3.154	11
Toevoegingen aan reserves	-23	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-23	-	46	-	-46
Saldo Structureel	-5.739	-13.388	-14.463	-15.557	-1.094
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-5.739	-13.388	-14.463	-15.557	-1.094

Lasten en baten

Toerekeningssystematiek

Binnen het Sociaal Domein, specifiek Jeugd, worden hersteltrajecten specialistische Jeugd op basis van het resultaat gefinancierd. De lasten van deze trajecten worden toegerekend aan het boekjaar aan de hand van de gemiddelde trajectduur in 2018. Doordat de financiering plaatsvindt op basis van 70% van het tarief bij aanvang (en 30% bij succesvol afsluiten) is er ultimo 2019 sprake van vooruitbetaalde kosten.

Over te hevelen budgetten

Gezond in de stad (GIDS) gelden

De GIDS gelden zijn de afgelopen jaren 'gereserveerd' voor de realisatie van een buurtkamer. Ook in 2019 willen we de niet ingezette middelen reserveren (overhevelen) naar 2020. In mei 2020 is voorzien dat de buurtkamer wordt gerealiseerd. Per saldo gaat het om een bedrag van € 70.000. Dit is exclusief een bedrag van € 46.000 dat in voorgaande jaren is gereserveerd voor dit doel in de reserve doorgeschoven posten.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

Veilig

Portefeuillehouder:

E. Boog

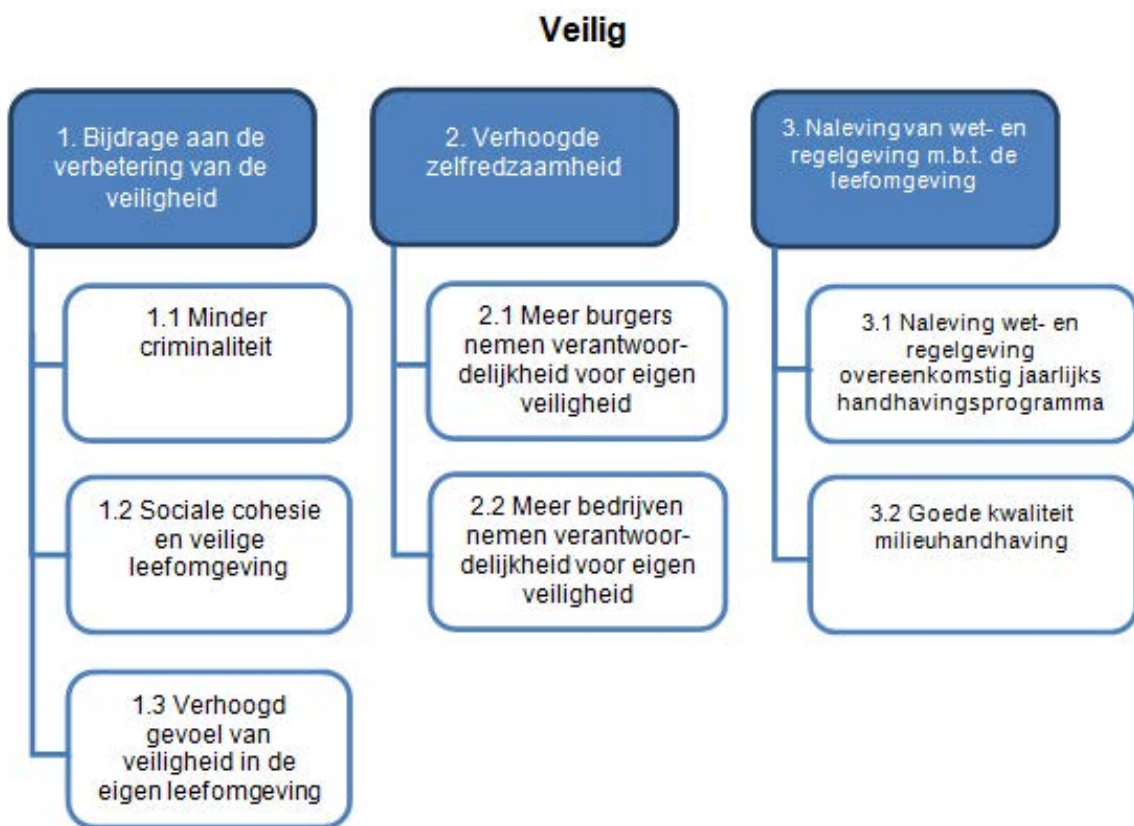
Afdelingsmanager:

M.R.A. Cornelissen

Afdeling:

Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Veilige gemeenschap

Diemen heeft een prettig woon- en werkklimaat. Op sommige plekken vraagt dat meer dan op andere. Daar waar {sociale} veiligheid of leefbaarheid vraagt om extra inzet bieden we die wijkgericht. Veiligheid is een essentiële voorwaarde voor een samenleving waarin iedereen meer kan doen. De verbeteringen op het gebied van handhaving en toezicht hebben bijgedragen aan de verbetering van de veiligheid, maar we blijven waakzaam. We zetten mankracht en middelen informatie-gestuurd in en bepalen per situatie welke instrumenten we inzetten. Cameratoezicht wordt beperkt ingezet en als subsidiair instrument gezien. We blijven focussen op veiligheid in de openbare ruimte. We zetten daarbij niet alleen repressieve instrumenten in, maar blijven samenwerken met justitie, politie, Boa's,

jongerenwerk en jeugdhulpverlening en zondig met buurgemeenten. We zetten de inzet van beveiliging op Bergwijkpark en de Campus Diemen Zuid voort op het reguliere niveau, we blijven investeren in Project Scheerlicht, we zetten de inzet van mediation, straatcoaches en buurtbemiddeling voort en we blijven de samenwerking met wijkagenten versterken.

Straatcoaches

De inzet van de straatcoaches (SAOA) is in de loop van 2019 definitief ondergebracht binnen de paragraaf veiligheid. De inzet is gecontinueerd en om de inzet van de SAOA structureel mogelijk te maken is bij het Programma Veiligheid een structurele verhoging van het budget opgenomen. Om de inzet goed te kunnen volgen is digitalisering van de rapportages dringend noodzakelijk. Hiervoor zal in de Kadernota 2021 extra geld worden gevraagd.

Scheerlicht

Het project Scheerlicht is definitief door de raad omarmd in 2019. In de begroting 2020 zijn extra middelen beschikbaar gesteld om een goede implementatie mogelijk te maken. De samenwerking met alle partners heeft geleid tot meer resultaten. Hierover zal afzonderlijk worden gerapporteerd.

In het kader van de aanpak woonfraude is ook het convenant Doorzon in december 2019 opnieuw getekend door 18 partijen. Het convenant voldoet inmiddels geheel aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Daarnaast is een aanzet gemaakt voor een huisvestingsverordening die naar verwachting in 2020 een uitbreiding van het instrumentarium oplevert.

Nieuw Meerjarenbeleidsplan Integrale Veiligheid

Het nieuwe Meerjarenbeleidsplan Integrale veiligheid voor de periode 2019-2022 is vastgesteld. Ook is inmiddels een uitbreiding van de personele bezetting binnen het team OOV in de begroting 2020 geaccordeerd.

Veiligheidsmonitor/Veiligheidsindex

Er is besloten de veiligheidsmonitor in de regio definitief jaarlijks te laten uitvoeren. De extra kosten zijn in het budget voor 2019 en verder verwerkt.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Bijdrage aan de verbetering van de veiligheid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Minder criminaliteit
1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving
1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Minder criminaliteit	
1.1.1 - Verstrekken van goede voorlichting en preventiemaatregelen aan (groepen) inwoners en ondernemers	Voorlichtingsactiviteiten zoals Veiligheidsdag, gemeentedag, voorlichting aan ondernemers.
1.1.2 - In samenwerking met bedrijfsleven inzetten van cameratoezicht en stimuleren particuliere collectieve beveiliging	Daar waar mogelijk wordt geadviseerd om de eigen bedrijfsbeveiligingssystemen te optimaliseren
1.1.3 - Deelnemen aan PVOAA (informatie en voorlichting aan ondernemers)	Diemen neemt hier aan deel, de naam is inmiddels gewijzigd in Platform Veilig Ondernemen Amsterdam Amstelland (PVOAA)

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)		
1.1.4 - Ondersteunen van bedrijfspansels locatiegericht	Per bedrijventerrein / kantoreengebieden / winkelgebieden is en regelmatig veiligheidsoverleg met de ondernemers, politie en de brandweer.		
1.1.5 - Regievoeren en adviseren binnen KVO-trajecten (Keurmerk Veilig Ondernemen) zowel in winkelgebieden als bedrijfsterrinen	De formele KVO structuur is losgelaten vanwege de administratieve lasten. De veiligheidsoverleggen vinden wel plaats.		
1.1.6 - Tegengaan woninginbraken door middel van regievoering op het project samen veilig en veiligheidsmarkten	Naast de gerichte surveillances onder regie van de politie wordt er op de veiligheidsdag, de gemeentedag en daar waar wenselijk / mogelijk voorlichting gegeven over onder andere inbraak en brandveiligheidsrisico's.		
1.1.7 - Intensivering bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit (deelname aan RIEC; toepassen van de wet Bibob gericht op hennepcultuur, motorclubs, prostitutie en mensenhandel, ongewenste bewoning)	De bestuurlijke aanpak is in 2019 verder versterkt met het aanstellen van twee functionarissen in AM verband, het uitrollen van een app voor professionals om signalen van ondermijning te melden. Daarnaast worden er gerichte controleacties ondernomen op de bedrijven terrein.		
1.1.8 - Uitrol van project Scheerlicht in heel Diemen (integrale aanpak van woon- en identiteitsfraude, signaleren -criminele- netwerken en signaleren ondermijnende criminaliteit). Daarbij is het uitgangspunt dat repressieve aanpak wordt omgezet in een pro-actieve inzet en uiteindelijk leidt tot een preventieve rol van gemeente en ketenpartners.	Het project Scheerlicht is definitief omarmd door de gemeenteraad. Door de gezamenlijke controles met o.a. politie, woningverhuurders, SVB zijn steeds meer zaken aan het licht gebracht. Inmiddels lopen er meerdere meldingen bij het RIEC ten aanzien van criminele netwerken. Het actief delen van informatie op basis van het Convenant Doorzoon heeft inmiddels geleid tot gezamenlijke controles van gemeente en verhuurders.		
Subdoel 1.2 - Sociale cohesie en veilige leefomgeving			
1.2.1 - Continueren van aanpak jeugdoverlast (inclusief top 600 en deelnemen aan Actiecentrum Veiligheid en Zorg (v.m. veiligheidshuis)	Deelname van Diemen aan het Actiecentrum Veiligheid en Zorg is inmiddels gerealiseerd en de financiële bijdrage is in de reguliere begroting opgenomen.		
1.2.2 - Continueren van inzet van straatcoaches, mediation en buurtbemiddeling bij conflicten tussen burens (met name bij koopwoningen)	De buurtbemiddeling is uitgebreid voor alle woningen en daarvan wordt ruimschoots gebruik gemaakt. De inzet van straatcoaches is inmiddels structureel geregeld. Hun inzet wordt mede aan de hand van eventuele incidenten ad hoc uitgebreid.		
1.2.3 - Stimuleren van bewonersinitiatieven (project Samen Veilig)	Deels wordt gebruik gemaakt van stagiaires van het ROC opleiding veiligheid voor het uitvoeren van de activiteiten van Samen veilig. Daarnaast worden burgerinitiatieven zoals Whatsapp buurtgroepen en AED's in de wijk ondersteund door de gemeente.		
1.2.4 - Inzetten openbare ordemaatregelen door burgemeester (bijv. alcoholverbod en tijdelijk huisverbod)	Naast het alcoholverbod rond winkelcentrum Kruidenhof, de oplegging van tijdelijk huisverboden bij huiselijk geweld wordt ook regelmatig gebruik gemaakt van sluitingsbevoegdheden / waarschuwingen op grond van artikel 13 b van de Opiumwet.		
Subdoel 1.3 - Verhoogd gevoel van veiligheid in de eigen leefomgeving			
1.3.1 - Uitvoering geven aan de acties zoals opgenomen in het veiligheidsjaarplan	Actieve integrale controles bedrijventerreinen, Aanpak woonfraude, actieve voorlichtingsacties zoals op Veiligheidsdag en gemeentedag.		
1.3.2 - Beperken gevolgen crisissituaties of calamiteiten	De gemeentelijke crisistaven van de DUO-gemeenten worden jaarlijks beoefend. Daarnaast hebben we een contract met de gemeente Amsterdam ter ondersteuning van de gemeentelijke crisistaven.		
1.3.3 - Jaarlijks laten uitvoeren van de Veiligheidsmonitor/Veiligheidsindex (in plaats van tweejaarlijks als gevolg van bezuinigingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid)	Gerealiseerd, Veiligheidsmonitor afgenomen en aan de gemeenteraad verspreid.		
1.3.4 - Voorzetting beveiliging Bergwijkpark en Campus Diemen Zuid op het reguliere niveau.	Beveiliging stationsgebied Diemen Zuid en Bergwijkpark uitgevoerd in de donkere maanden met een bijdrage van het bedrijfsleven.		
1.3.5 - Aandacht voor een veilige, goed verlichte inrichting van de openbare ruimte.	Daar waar nodig zijn verlichtingsniveau's aangepast.		
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1.1 - Aantal verwijzingen Halt per 10.000 jongeren (verplicht)	NB	NB	NB
1.1.2 - Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	0,7195	NB	1,2592

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1.3 - Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	6,475	NB	5,886
1.1.4 - Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (verplicht)	5.893	NB	4,943
1.1.5 - Aantal vernielingen en beschadigingen openbare ruimte per 1.000 inwoners (verplicht)	4,488	NB	4,813
1.1.6 - % bibobtoetsen over totaal aan aangevraagde vergunningen (drank/horecawet, exploitatievergunning, vergunning sexinrichting)	100%	90%	100
1.1.8 - aantal integrale adrescontroles (binnen project Scheerlicht)	NB	250	240 (individuele adressen, soms meermalen gecontroleerd)
1.2.1 - Aantal bemiddelingen bij conflicten tussen burens	8	6	11
1.2.2 - Aantal openbare ordemaatregelen	23	6	24
1.3.1 - Aantal harde kern jongeren per 10.000 inwoners (verplicht)	NB	NB	NB
1.3.2 - % aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt (verplicht)	11	NB	NB
1.3.3 - % dat in enige mate overlast heeft van buurtbewoners (verplicht)	8%	NB	NB

2. Verhoogde zelfredzaamheid

2. Verhoogde zelfredzaamheid
Subdoelen
2.1 - Meer burgers nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid
2.2 - Meer bedrijven nemen verantwoordelijkheid voor de eigen veiligheid

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Burgers nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid	
2.1.1 - Integrale veiligheidsvoorlichting aan inwoners en doelgroepgericht (bijvoorbeeld aan ouderen), o.a. via veiligheidsmarkt en gemeentedag	Veiligheidsdag op Loswalfestival, gemeentedag, en tijdens preventieve acties op markt, winkelcentrum en surveillance in de wijk.
2.1.2 - Bewust maken van inwoners en stimuleren van bewonersinitiatieven (o.a. via groepapps en deelname aan burgernet)	ondersteuning initiatieven d.m.v. medebekostiging van activiteiten, ondersteuning in brede zin bij bijvoorbeeld publicaties, protocollen etc.
2.1.3 - Werven van vrijwilligers en inzet van vrijwilligers (bewonersparticipatie)	Het werven van vrijwilligers is moeizaam, nu inzet van ROC studenten Veiligheid.
Subdoel 2.2 - Bedrijven en instellingen nemen meer verantwoordelijkheid voor eigen veiligheid	
2.2.1 - Stimuleren van initiatieven door bedrijven en instellingen voor de vergroting van eigen veiligheid van bedrijven, personeel en cliënten	Via PVOAA voorlichtings bijeenkomsten gericht op cybercrime en ondermijning. Daarnaast regelmatig veiligheidsoverleg.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.1.3 - Aantal geworven en ingezette vrijwilligers die in het kader van het project Samen Veilig politie en/of brandweer ondersteunen	10 (waarvan 8 in wisselende samenstelling studenten van ROC Veiligheid)	8	8 in wisselende samenstelling (studenten van ROC Veiligheid)

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving

3. Naleving van wet- en regelgeving m.b.t. leefomgeving
Subdoelen
3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handavingsprogramma
3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving

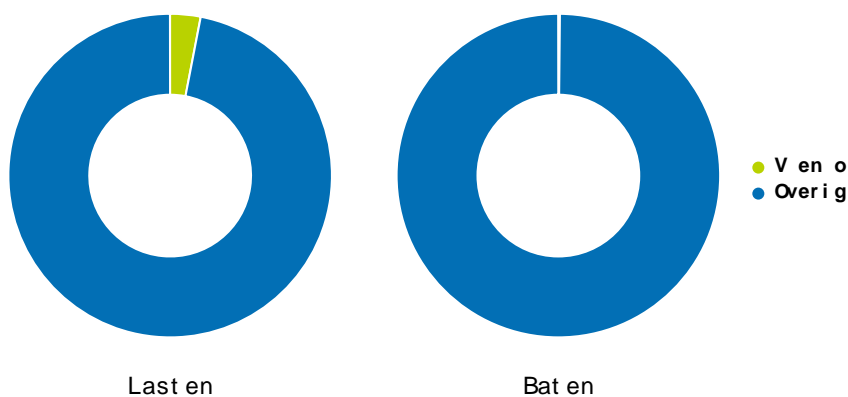

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Naleving van wet- en regelgeving overeenkomstig jaarlijks handhavingsprogramma	
3.1.1 - Jaarlijks wordt een handhavingsprogramma vastgesteld waarbij een duidelijke relatie wordt gelegd tussen beleidsdoelstellingen en de daarop gerichte handhaving	Er is een handhavingsprogramma opgesteld in 2019. Vanuit het interbestuurlijk toezicht is geconstateerd dat het handhavingsprogramma voldoet aan de eisen die daaraan gesteld worden.
3.1.2 - Heldere communicatie over handhavingsbeleid en het jaarlijkse handhavingsprogramma	In het DiemerNieuws en via social media is aandacht besteed aan het beleid en het jaarprogramma.
3.1.3 - Handhavers zichtbaar en vaak op straat door beperking administratieve binnen-taken	Er is ook in 2019 gewerkt aan de koppeling tussen InProces en Op Orde. De koppeling is nagenoeg gereed en moet in 2020 gaan draaien.
Subdoel 3.2 - Goede kwaliteit milieuhandhaving	
3.2.1 - Integraal toezicht door gemeente en Omgevingsdienst op inrichtingen op het gebied van milieuwetgeving, energiegebruik en drank- en horecaregelgeving	Gedurende integrale horecacontroles wordt op deze drie onderwerpen gecontroleerd.
3.2.2 - Regionale samenwerking toezichts- en handhavingstaken onderbrengen in de VTH samenwerking in regionaal verband	Er is meerdere malen afgestemd met de Omgevingsdienst en andere gemeenten over de kwaliteitsborging. Sommige (beleids)taken worden gezamenlijk voorbereid.

Wat heeft het gekost?

Veilig	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-2.605	-2.468	-2.474	-2.593	-119
Structurele baten	116	52	52	126	74
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-2.489	-2.416	-2.422	-2.467	-45
Incidentele lasten	-	-75	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-75	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-2.489	-2.491	-2.422	-2.467	-45

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Binnen dit programma zijn er geen over te hevelen budgetten.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder:

M.A. Sikkes -van den Berg

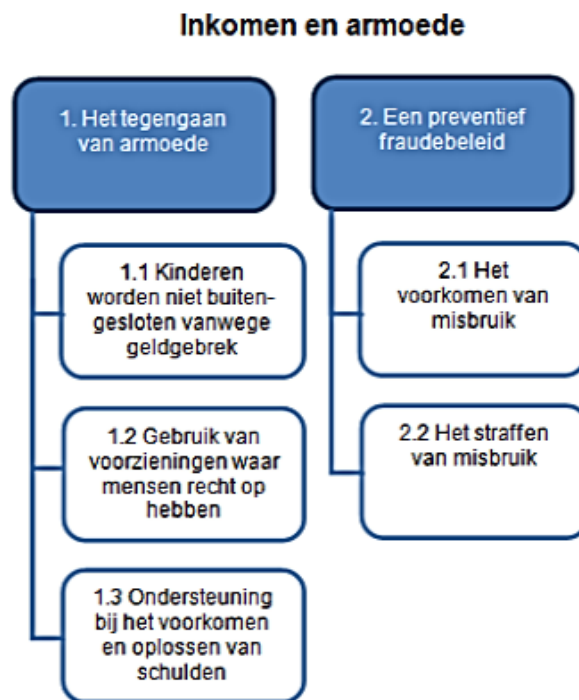
Afdelingsmanager:

K. Schelling

Afdeling:

Publiekszaken

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Kansen voor Diemenaren zonder werk

Er is opnieuw extra inspanning geleverd om kwetsbare en minder kansrijke inwoners, zoals 50+'ers, jongeren, statushouders en mensen met een medische of psychische beperking, te ondersteunen bij het vinden van werk. Het beschikbare budget uit het coalitieakkoord van € 75.000 is ingezet voor extra formatie (1 fte). Het aantal bijstandsuitkeringen is gedurende het jaar gedaald van 481 naar 429. Steeds meer inwoners met een relatief grotere afstand tot de arbeidsmarkt vinden duurzaam werk. Zij worden ondersteund met behulp van specifieke trajecten en voorzieningen als scholing, loonkostensubsidie en jobcoaching. Ruim 90% van de mensen die in 2017/2018 uitstroonden is nog steeds uit de bijstand. Gezien de grote daling van het aantal mensen in de bijstand is er een overschot op het totale re-

integratiebudget gerealiseerd. Het financiële resultaat voor het totale programma Inkomen en armoede is (raming) 1,5 / 1,7 miljoen positief. Dit wordt veroorzaakt door een combinatie van de effectieve maatwerkgerichte re-integratie aanpak door eigen medewerkers, goede screening bij de intake, het economisch klimaat en het landelijk verdeelmodel (BUIG) dat voor Diemen nog steeds gunstig uitpakt.

Wet sociale werkvoorziening (Wsw)

Met Pantar is een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de uitvoering van de Wsw voorbereid. Deze is in werking getreden per 2020 en geeft opnieuw de mogelijkheid diverse werksoorten zoals schoonmaak van gemeentelijke gebouwen en onderhoud van de openbare ruimte rechtstreeks bij Pantar in te kopen. Door Pantar en de Stichting Welzijn Diemen is een pilot uitgevoerd waarbij enkele Wsw-medewerkers van Pantar de gelegenheid kregen mee te helpen en werken in het huis van de buurt. Deze pilot is stopgezet, de betreffende Pantar-medewerkers vonden het lastig hun draai te vinden en er zijn momenteel geen geschikte kandidaten.

Extra uren indicatiestelling

De middelen voor uitbreiding van de indicatiestelling door het Brede HOED team (BHT) zijn ingezet. In het programma Sociaal zijn ontwikkelingen rondom het BHT benoemd.

Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Met behulp van een impulsfinanciering van het ministerie van SZW (Matchen Op Werk) en ondersteund door de arbeidsmarktregio is door Diemen samen met een zogenaamde Startup een digitale tool (Chatbot) ontwikkeld waarmee jongeren en begeleiders ondersteuning krijgen bij het maken van een studiekeuze met arbeidsmarktperspectief. Deze oplossing komt voort uit de het programma Start Up In Residence dat aan Diemen in 2018/2019 werd aangeboden vanuit de Metropool Regio Amsterdam. De Chatbot wordt in de eerste helft van 2020 definitief opgeleverd aan de arbeidsmarktregio. Diemen gebruikt de chatbot vanaf 2020.

Intensivering schuldhulp

In het coalitieakkoord is € 80.000 extra gereserveerd voor uitbreiding van schuldhulpverlening. Het voorgenomen onderzoek naar een regionale aanpak om schulden te verlichten is te ambitieus gebleken. Het voor 2019 beschikbare budget is daarom deels ingezet voor het project uitbreiding vroegsignalering en preventie. De tweede helft van 2019 is gebruikt voor de projectmatige voorbereiding (beleid/uitbreiding convenant, bedrijfsvoering, communicatie). Aan MaDi is eind 2019 gevraagd ingaande 2020 een extra medewerker in te zetten voor de extra werkzaamheden. Ook is samen met een communicatiebureau een plan voorbereid om de communicatie richting inwoners, ondernemers en ketenpartners te intensiveren. Het project wordt in de 1e helft van 2020 geïmplementeerd.

Digitale vaardigheden/preventie

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om mensen uit kwetsbare doelgroepen te ondersteunen bij taalontwikkeling en het ontwikkelen van digitale vaardigheden om schulden te voorkomen. Ook het vergroten van de kansen op betaald werk is een doel. In samenspraak met Stichting Lezen en Schrijven, Stichting Welzijn Diemen en Leef en Leer! is een integraal plan uitgewerkt dat tegemoet komt aan deze ambities. In 2019 zijn 11 koppels gestart: 8 koppels waarbij de focus ligt op taalontwikkeling en 3 koppels waarbij de aandacht specifiek uitgaat naar het ontwikkelen van de digitale vaardigheden. Van het begrootte bedrag van € 15.000 is € 10.000 besteed.

Regie Inburgering naar de gemeente

De invoering van de nieuwe Inburgeringswet is voorlopig uitgesteld tot 1 januari 2021. Vanaf 2021 krijgen gemeenten opnieuw de regie op de inburgering van Statushouders. Het doel is dat nieuwkomers meteen aan het werk gaan en ondertussen de taal leren. Het huidige leenstelsel wordt afgeschaft, gemeenten gaan taallessen (regionaal) inkopen. Het college is in 2019 begonnen met de voorbereiding op deze nieuwe taak. In het projectteam zijn de disciplines Werk/inkomen, onderwijs, huisvesting/Wmo, diversiteit en inburgering betrokken. Daarnaast is ook regionaal de samenwerking opgezocht voor de inkoop van drie verschillende inburgeringsroutes (onderwijs, taal en zelfredzaamheid). Dit inkooptraject wordt in 2020 opgestart onder aanvoering van de gemeente Amsterdam.

Hulp voor mensen die rond de armoedegrens leven

Ondanks de daling van het aantal mensen in de bijstand gedurende 2019 is het budget voor het armoedebeleid overschreden. Dit is een signaal dat het bereik van de verschillende minimavoorzieningen toeneemt en we de (kwetsbare) doelgroep steeds beter bereiken. Dit blijft echter een uitdaging. Ook in 2019 is daarom gewerkt met een samenhangende communicatieaanpak. De gemeentelijke website is niet optimaal en wordt in 2020 geprofessionaliseerd. Elk kwartaal is minimaal één artikel in de Diemen Info geplaatst over een voorziening van het armoedebeleid. Ook Social Media wordt voor dit doel ingezet. Daarnaast wordt in de communicatie gebruik gemaakt van de "korte lijnen" met intermediairs en ketenpartners. Zij worden periodiek benaderd en voorzien van informatie over miniregelingen. Er zijn drie succesvolle netwerk bijeenkomsten voor professionals en vrijwilligers georganiseerd. Het betreft de themabijeenkomst armoedebestrijding (14 maart 2019, 60 deelnemers); de conferentie Sociaal Domein (26 juni 201, 80 deelnemers) en tenslotte de startbijeenkomst uitbreiding Vroegsignalering en Preventie van schulden (3 december 2019, 25 deelnemer).

Ondersteuning ouderen en mensen met een beperking: Uitbreiding Stadspas

Met de uitvoering van de Motie Stadspas voor Aow'ers is de stadspas vanaf 2019 weer toegankelijk wordt voor alle Diemense de Aow'ers. Het betreft circa 4.000 potentiële rechthebbenden. Er hebben zich vanaf november 2018 ruim 1700 nieuwe Aow'ers gemeld die gebruik willen maken van de Stadspas. Het aantal stadspasgebruikers inclusief minima bedraagt 2750 per eind 2019.

Voortzetten Jeugdfonds Sport & Cultuur

Na afloop van de tweejarige pilot Jeugdfonds Sport & Cultuur is de regeling vanaf 2019 structureel gemaakt. Er is gekozen budget beschikbaar te stellen voor de meest ruime variant (160 kinderen maximaal). In 2019 is in samenwerking met het fonds een nieuwe overeenkomst opgesteld voor onbepaalde tijd. Na een fusie tussen het Jeugdfonds Sport en het Jeugdfonds Cultuur op landelijk niveau, is ook het provinciaal fonds in Noord-Holland per 1-1-2019 gefuseerd. Vanaf die datum is er in Noord-Holland nog maar één jeugdfonds: het Jeugdfonds Sport & Cultuur Noord-Holland. De bekendheid van het Jeugdfonds Sport & Cultuur in Diemen neemt toe. Steeds meer kinderen uit gezinnen met een laag inkomen maken gebruik van het fonds. In 2017 zijn er 90 aanvragen 90 goedgekeurd, in 2018 waren het er 103 en in 2019 steeg het aantal tot 142.

Kwijtschelding afvalstoffenheffing

Bij de vaststelling van de Begroting 2018 is via een amendement besloten om het budget voor kwijtschelding (€ 250.000) niet meer mee te nemen in de berekening van het tarief afvalstoffenheffing. Kwijtschelding wordt gezien als onderdeel van armoedebeleid en schuldhelpverlening. De verantwoording vindt daarom binnen dit programma plaats. In de paragraaf Lokale Heffingen wordt specifiek over 'Kwijtschelding' gerapporteerd.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Het tegengaan van armoede

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere, het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website	Aan in- en externe ketenpartners is via diverse kanalen (persoonlijke/ online) de Participatieregeling voor kinderen onder de aandacht gebracht. Daarnaast hebben intermediairs zoals buurtsportcoaches en ouderkindcoaches 140 jongeren uit gezinnen met een inkomen tussen de 100 en 140% van de bijstandsnorm bemiddeld via het Jeugdfonds Sport en Cultuur.
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website	In aanvulling op de voorlichting aan inwoners via de website Antwoord Op, de Diemerinfo en Social Media zijn in 2019 diverse ketenpartners geïnformeerd over de voorzieningen en ontwikkelingen op het terrein van schuldhulp en armoedebestrijding. Ook aan voorlichting bij de teams Wmo, Jeugd en het Brede Hoed Team is aandacht besteed. In het voorjaar van 2019 is een Netwerkbijeenkomst armoedebestrijding voor ketenpartners in het Huis van de buurt georganiseerd. Deze is bezocht door 60 professionals en vrijwilligers van diverse organisaties. Medio juni is de conferentie Sociaal Domein in de omval aangeboden aan alle maatschappelijke partners. In december een netwerkbijeenkomst in het kader van uitbreiding vroegsignalering en preventie Schuldhulp voor ketenpartners georganiseerd. Deze werd bezocht door 25 deelnemers.
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1 - Organiseren van workshops "ondersteuning thuisadministratie" ter preventie van schulden	Maandelijks wordt door de Madi de post sorteergroep georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten worden inwoners van Diemen die daar behoefte aan hebben geleerd hun (financiële) administratie te orden. In 2019 is door 8 Diemenaren deelgenomen aan de postsorteergroep.
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer	In 2019 hebben 52 inwoners gebruik gemaakt van budgetbeheer. Het gaat om financieel kwetsbare inwoners. Door de inzet van budgetbeheer worden schulden voorkomen (preventie) of ontstaat een stabiele financiële situatie waardoor schuldhulpverlening mogelijk wordt.
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag	De gemiddelde afhandeltermijn is 20 dagen. Als het recht op bijstand is vastgesteld en de termijn van vier weken wordt overschreden wordt op verzoek van een uitkeringsgerechtigde een voorschot betaald. Dit komt slechts enkele keren per jaar voor

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de participatieregeling	100% ¹⁶	90%	77%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van de voorzieningen	73%	80%	78%
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen	22	28	20

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

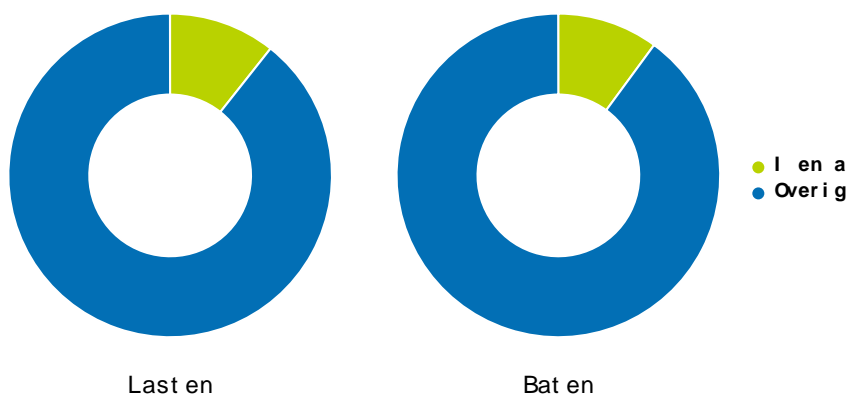
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten	Aan iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, wordt het handboek met rechten en plichten verstrekt. Dit handboek wordt in een persoonlijk gesprek toegelicht. Het handboek is in 2019 gerestyled.
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten	In 2019 zijn uitsluitend individuele gesprekken gevoerd om mensen te informeren over rechten en plichten. De praktijk laat zien dat de situaties van mensen teveel verschillen om groepsgewijze informatie te verstrekken. Daarbij is bij het geven van groepsvoorlichting de privacy van uitkeringsgerechtigden in het geding.
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering door middel van onder andere een huisbezoek	Er vindt zorgvuldige screening plaats tijdens het aanvraagproces. De rechtmatigheid en de naleving van verplichtingen wordt daarnaast gecontroleerd door middel van periodieke en signaalgestuurde onderzoeken en het afleggen van huisbezoeken.
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd	Bij constatering van fraude wordt een boeteonderzoek gedaan. Bij de vaststelling van de boete wordt rekening gehouden met de hoogte van de benadeling, de mate van verwijtbaarheid en de financiële draagkracht.

Wat heeft het gekost?

Inkomen en armoede	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-9.588	-10.579	-9.416	-9.064	352
Structurele baten	8.247	7.964	8.450	8.569	119
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo structureel	-1.341	-2.615	-966	-495	471
Incidentele lasten	-	-180	-180	-175	5
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-180	-180	-175	5
Saldo van de baten en lasten	-1.341	-2.795	-1.146	-670	476

¹⁶ 100% van de huishoudens met kinderen in de bijstand ontvangt ambtshalve een toekenningsbesluit en kan daardoor gebruik maken van de regeling. Gebleken is echter dat niet alle huishoudens ook daadwerkelijk geld declareren. De realisatie 2019 (77%) is berekend op basis van het aantal huishoudens dat daadwerkelijk geld heeft gedeclareerd.

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen over te hevelen budgetten binnen dit programma

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

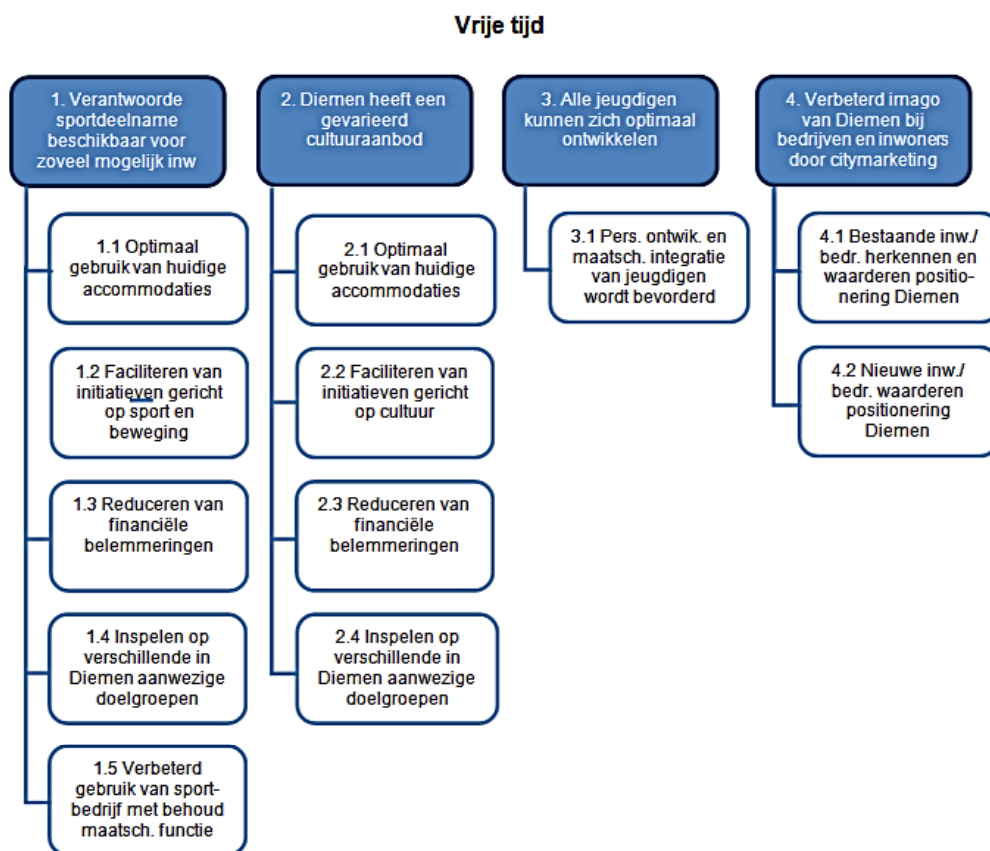
Vrije tijd

Portefeuillehouder:
J.D.W. Klaasse

Afdelingsmanager:
K. Schelling

Afdeling:
Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Sport

Inwoners van alle leeftijden moeten kunnen sporten en bewegen. Door te sporten blijven mensen niet alleen fitter, het brengt mensen ook letterlijk en figuurlijk bij elkaar. Daarom is sport van groot belang voor de leefbaarheid in Diemen. De gemeente is onmisbaar als het gaat om het aanbieden van zowel binnen- als buitensportaccommodatie. Daar investeren we flink in. Zowel sportverenigingen als buurtsportcoaches hebben een belangrijke rol bij het in beweging brengen van jong en oud. In 2019 is (samen met de gemeente Amsterdam) wederom veel energie gestoken in de zoektocht naar ruimte voor de aanleg van twee hockeyvelden en een vierde voetbalveld. Uiteindelijk is gebleken dat hiervoor feitelijk maar 1 optie beschikbaar is en dat is de verplaatsing van de honk- en softbalclub TIW-Survivors

naar Amsterdam. Op de alsdan vrijkomende velden kunnen de twee hockeyvelden en het vierde voetbalveld worden gerealiseerd. Finale besluitvorming over de herinrichting van het sportpark in dit kader is voorzien in de eerste helft van 2020.

Cultuur

Cultuur is van iedereen, voor iedereen en voor iedereen anders. Het geldt als een inspiratiebron voor creativiteit, maar ook een reflectie van de diversiteit in de samenleving en de identiteit van Diemen. Cultuur brengt mensen samen, bijvoorbeeld in Theater De Omval of op een van de Diemense festivals en evenementen. In 2019 is verder uitvoering gegeven aan de Cultuurnota 2018-2022 "Cultuur maak je samen". Er is met het bestuur van de Stichting Vrienden van de Hoop overleg gevoerd over een nog betere positionering van dit cultuurpodium. Er is besloten tot de realisering van een groot kunstwerk langs de Oost-Westas en er is op het bedrijventerrein Verrijn Stuart een nieuwe creatieve broedplaats gekomen. De Historische Kring Diemen heeft een Canon van Diemen ontwikkeld waarin nadrukkelijk ook een educatieve component is opgenomen voor de leerlingen van de basisscholen in Diemen.

Sterke gemeenschap: Daarom Diemen, economie, welzijn en evenementen

In 2019 hebben veel activiteiten plaatsgevonden in het kader van Daarom Diemen. Zo is er onder andere een Daarom Diemen wandelroute uitgezet, het Noordelijkste puntje van het Groene Hart gemarkeerd, een netwerkbijeenkomst georganiseerd, het Daarom Diemen magazine uitgegeven, een nieuw kinderevenement in de kerstvakantie gerealiseerd, een Diemo peuterboekje ontwikkeld en de Opening van de Diemer December Dagen uitgebreid met activiteiten.

Met deze activiteiten, programmering en partners in het netwerk is gewerkt aan het versterken van de identiteit en het imago van Diemen onder de vlag van 'Daarom Diemen'. Bestaande en nieuwe activiteiten van Diemenaren die ontmoeting versterken zijn gefaciliteerd. Daarbij is aandacht voor het betrekken van nieuwe bewoners bij de Diemense samenleving.

Het welzijnswerk onder Stichting Welzijn Diemen en maatschappelijke netwerken als Diemen Voor Elkaar hebben vraag en aanbod van initiatieven en vrijwilligers bij elkaar gebracht.

Mogelijke huisvesting Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) in De Omval

Het nadere onderzoek naar de haalbaarheid van huisvesting van de OBA in De Omval is in 2019 zo goed als afgerond. In 2020 zal hierover finale besluitvorming plaatsvinden.

Nieuwe sporthal in plangebied Pr. Bernhardlaan

Voor de realisering van de sporthal is door de gemeenteraad in 2019 een krediet beschikbaar gesteld. De verwachting is dat de nieuwe hal eind 2021 gereed zal zijn voor gebruik.

Brede Regeling Combinatiefuncties 2019-2022

Op basis van de zgn. Brede Impuls Combinatiefuncties heeft de gemeente de afgelopen jaren Rijksgelden ontvangen van waaruit de bij de SWD in dienst zijnde buurtsportcoaches mede zijn bekostigd. Per 1-1-2019 is de Brede Impuls Combinatiefuncties opgevolgd door de Brede Regeling Combinatiefuncties. Op basis van deze nieuwe regeling heeft de SWD in 2019 1 extra buurtsportcoach kunnen aanstellen.

Lokaal Sportakkoord

In 2019 is gestart met de opstelling van een zgn. Lokaal Sportakkoord. Van het Rijk is voor de aanstelling van een sportformateur in dit kader een subsidie ontvangen. In 2020 zal het akkoord worden vastgesteld.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners

1. Verantwoorde sportdeelname beschikbaar voor zoveel mogelijk inwoners			
Subdoelen			
1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties			
1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging			
1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen			
1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen			
1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1 - Aantal bezoekers Sportcentrum	200.000	200.000	210.000

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
1.1.1 - Verhuren van sportaccommodaties en opstellen van gebruiksroosters	Het betreft de verhuur van drie gymlokalen, een sportzaal, een sporthal, twee squashbanen, twee vergaderzalen, een schietbunker met schietbanen, een zwembad en een instructiebad. Jaarlijks wordt in overleg met de georganiseerde sport het verhuurschema voor het nieuwe seizoen opgesteld. Vervolgens geven de overige vaste gebruikers de huurtijden voor het nieuwe seizoen door. Daarna wordt het reserveringssysteem vrijgegeven voor overige gebruikers. Overdag worden de accommodaties gebruikt door het onderwijs, in de avond door de sportverenigingen en de anders georganiseerde sport. In 2019 zagen we een toename van huur door vrienden-voetbalteams, voetbalscholen en naschoolse opvang. In het zwembad zagen we een toename van huur door de zwemvereniging en particuliere zwemscholen. De druk op de grote accommodaties is toegenomen met name door de groei van de basketbalvereniging. In afwachting van de komst van de nieuwe sporthal wijken de vier grote binnensporten in Diemen - basketbal, handbal, korfbal en volleybal- structureel uit naar accommodaties in de omgeving.
1.1.2 - Schoonmaken, onderhoud en beheer van de sportaccommodaties	De sporthalbeheerders beheren de sporthal en de gymlokalen. Jaarlijks wordt dit beheer met de vaste gebruikers geëvalueerd. De andere accommodaties worden door een extern bedrijf schoon-gemaakt. De gebruikers zijn tevreden over de schoonmaak en het onderhoud.
1.1.3 - Faciliteren van online verhuur van accommodaties	Het afgelopen jaar zijn de binnensportaccommodaties circa 16.000 uur verhuurd. De opbrengst hiervan is ruim € 400.000. Er zijn op jaarbasis 5.500 reserveringen, waarvan 10 % online wordt geboekt.
Subdoel 1.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op sport en beweging	
1.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen	Jaarlijks subsidieert de gemeente in de kwaliteit van het bewegingsonderwijs, schoolspordagen, schoolzwemmen en kindersomerspelen. Voorts ondersteunt de gemeente initiatieven gericht op sport en bewegen, in 2019 bijvoorbeeld de DiemerCross, de Diemense Avondvierdaagse en toernooien van Diemense sportverenigingen.
1.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven	De gemeente ondersteunt nieuwe initiatieven niet alleen door het verstrekken van een financiële bijdrage maar stelt de gemeente ook haar kennis en netwerk beschikbaar, bijvoorbeeld met de vakleerkrachten gymnastiekonderwijs en de buurtsportcoaches om initiatieven kansrijker te laten zijn. Om de samenwerking tussen onderwijs, buurtsportcoaches en de gemeente te optimaliseren is er jaarlijks een gezamenlijk overleg.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
1.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen	De niet-commerciële gebruikers van de gemeentelijke accommodaties betalen een niet-kostendekkend tarief.
1.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen	De Diemense verenigingen betalen bij het gebruiken van de Diemense sportaccommodaties een lager tarief dan de overige gebruikers.
1.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden om te sporten en muziek te maken ¹⁷	In 2019 is door de doelgroep van het armoedebeleid gebruik gemaakt van de Participatieregeling. Zij ontvangen een vergoeding voor sport, cultuur, een fiets, schoolreisjes of andere kosten waarmee het kind in staat gesteld wordt zich te ontwikkelen en maatschappelijk mee te kunnen doen. Voor overige minima met een inkomen tussen 100% en 140% van de bijstandsnorm is vanaf 2017 het "Jeugd, Sport en cultuurfonds" succesvol ingevoerd. In 2019 (142) maakten meer kinderen gebruik van deze regeling dan in 2018 (103).
Subdoel 1.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
1.4.1 - Specifieke doelgroepenbeleid formuleren als onderdeel van de sportnota	In de Sportnota 2015 zijn een aantal speerpunten opgenomen: meer senioren fit en actief, betere gezondheid door sport en bewegen en goede voorzieningen voor sport, bewegen en aan actieve levensstijl. In 2019 zijn, ter realisatie van deze doelen, onder andere de volgende activiteiten uitgevoerd: het opstarten van een naschools sportaanbod voor kinderen die niet zijn aangesloten bij de sportvereniging, nordic walken en wandelen voor senioren, het opstarten van het programma "fittest", een beweegprogramma gericht op een gezonde leefstijl.
Subdoel 1.5 - Verbeterd gebruik van het sportbedrijf met behoud van de maatschappelijke functie	
1.5.1 - Optimaliseren van de bedrijfsvoering	In 2016 is een nieuw bedrijfsplan opgesteld voor het sportbedrijf. In het plan zijn operationele doelen opgenomen voor verdere optimalisatie van de exploitatie met aandacht voor kwaliteit, verbreding van de maatschappelijke functie en versterking van de sociale verbondenheid. In 2019 is in dit verband onder andere het volgende gerealiseerd: meer uren recreatief zwemmen, introductie van nieuwe lesgroepen, meer verhuur aan zwemscholen en de Diemense zwemvereniging. De inkomsten van het Sportbedrijf zijn in 2019 met € 120.000 (15%) toegenomen ten opzichte van 2018.
1.5.2 - Continue ontwikkelen van het activiteiten aanbod door in te spelen op trends	De activiteiten van het sportbedrijf worden continu gemonitord. Met een aantal medewerkers en gebruikers van het sportcentrum wordt periodiek gesproken over aanpassing en vernieuwing van het programma van het Sportcentrum.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1.1 - Aantal uren verhuur	14.400	14.000	16.000
1.3.1 - % niet sporters (verplicht)	NB	45,0%	NB
1.5.1 - % actieve deelname verenigingsleven afgelopen 12 maanden (verplicht)	NB	50,0%	NB

NB = deze indicatie is Niet Bekend omdat het niet onderzocht is.

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod

2. Diemen heeft een gevarieerd cultuuraanbod
Subdoelen
2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties
2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur
2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen
2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen

¹⁷ De prestatie indicator voor dit subdoel is opgenomen in het programma Inkomen en armoedebeleid onder 1.1.1.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Optimaal gebruik van huidige accommodaties	
2.1.1 - Onder voorwaarden beschikbaar stellen van accommodaties aan derden ten behoeve van verhuur en exploitatie	Het gebouw De Omval is in 2019 op de gebruikelijke wijze en onder de gebruikelijke voorwaarden aan de Stichting De Omval verhuurd.
2.1.2 - Beschikbaar stellen van middelen om exploitatie mede mogelijk te maken	Voor zowel het beheer van het gebouw als de programmering van theater/film-activiteiten in het gebouw heeft de Stichting De Omval subsidie ontvangen.
Subdoel 2.2 - Faciliteren van initiatieven gericht op cultuur	
2.2.1 - Subsidie beschikbaar stellen	Een reeks van Diemense culturele instellingen heeft in 2019 wederom subsidie ontvangen voor de activiteiten die zij ontplooiën.
2.2.2 - Kennis beschikbaar stellen en waar mogelijk ondersteunen van nieuwe initiatieven	De Historische Kring Diemen heeft voor het opstellen van de Canon van Diemen, en dan met name de educatieve component hiervan, een incidentele subsidie ontvangen.
Subdoel 2.3 - Reduceren van financiële belemmeringen	
2.3.1 - Subsidie beschikbaar stellen	De Muziekschool Diemen en het Muziekcollectief Ouder Amstel (sec voor leerlingen uit Diemen) hebben subsidie ontvangen.
2.3.2 - Gereduceerde tarieven voor Diemense verenigingen/instellingen	De Omval hanteert gereduceerde tarieven voor Diemense instellingen.
2.3.3 - Bijzondere bijstand voor jongeren uit gezinnen met lage inkomens die financiële belemmeringen ondervinden bij muzikale vorming	Kosten voor muzieklessen kunnen in het kader van de participatieregeling en het Jeugdfonds sport en cultuur voor kinderen worden gedeclareerd bij de afdeling Sociale Zaken en het Jeugdfonds sport en cultuur.
Subdoel 2.4 - Inspelen op verschillende in Diemen aanwezige doelgroepen	
2.4.1 - Kinderen en jongeren kennis laten maken met het cultuuraanbod in Diemen	'Met de basisschool naar De Omval' is geborgd in het jaarprogramma van De Omval.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.1.1 - Aantal betalende bezoekers van De Omval	12.817	7.500	15.356

3. Alle jeugdigen kunnen zich optimaal ontwikkelen

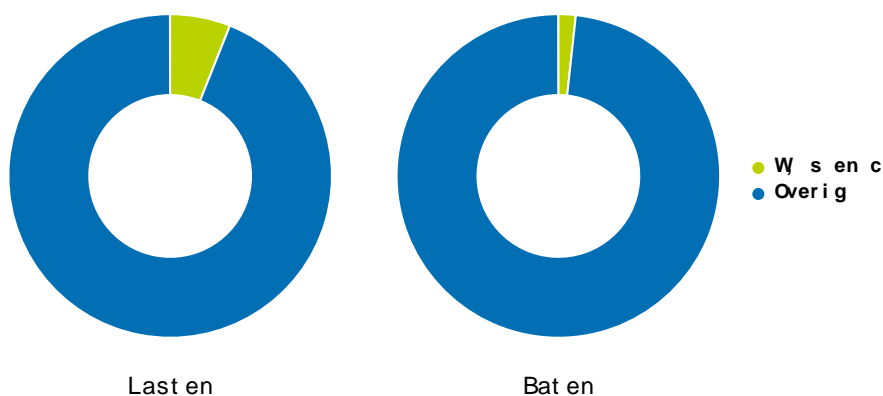
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 De persoonlijke ontwikkeling en de maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - De persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke integratie van jeugdigen tot 23 jaar wordt bevorderd	
3.1.1 - Samen met de jongeren onderzoeken waar hun competenties en behoeften liggen	Met de kinderraad, jongerenraad en via het jongerenwerk van SWD wordt besproken wat jeugdigen leuk vinden en goed kunnen. Onder begeleiding van de gemeente of SWD komen hier projecten uit voort.
3.1.2 - Binnen het jongerenwerk outreachend werken gericht op het leggen van contacten, het winnen van vertrouwen en het ondersteunen van jongeren	In 2019 zijn 10 jongeren gecoacht door een jongerenwerker. De coaching is laagdrempelig en is gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid en eigen kracht van jongeren. De jongerenwerkers zijn veel actief in de wijk en zoeken de jongeren op op de plekken waar zij zich bevinden. Jongerenwerk werkt voor, door en met jongeren.
3.1.3 - Organiseren van activiteiten die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van de jeugdigen versterken	Met de jongerenraad en jongerenwerk zijn gesprekken gevoerd om te kijken hoe informatievoorziening kan worden verbeterd, maar ook of een evenement eventueel in 2020 kan worden opgepakt.
3.1.4 - Organiseren van activiteiten met een sociale functie "door jongeren"	De buurtsportcoaches en jongerenwerker hebben zoveel mogelijk het organiserende vermogen en de capaciteiten van de doelgroep benut bij het organiseren van diverse sportieve activiteiten.

Wat heeft het gekost?

Vrije tijd	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-5.124	-4.965	-5.184	-5.224	-40
Structurele baten	1.342	1.440	1.521	1.477	-44
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo structureel	-3.782	-3.525	-3.663	-3.747	-84
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-3.782	-3.525	-3.663	-3.747	-84

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen over te hevelen budgetten binnen dit programma.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
750237 Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal grasmat	675	0	675	V
750239 Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal fundingslagen	225	0	225	V
750204 Johan Cruijff Court	180	16	164	i

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
760115 Vervangen lichtstraten en dakbedekking grijze blok de Omval	110	0	110	d
750238 Aanleg kunstgras combinatieveld voetbal-honkbal verlichting	100	0	100	V
760119 Plaatsen zonnepanelen De Schakel	70	0	70	d
750236 Sportvloer Sporthal isoleren	70	0	70	v
750240 Vervanging toplaag kunstgras tennisbanen velden 1 tot en met 3	65	0	65	d
750203 Vervangen toplaag kunstgras tennisbanen	60	0	60	d
750241 Nieuwe verlichting TVDZ	60	0	60	d
760120 Plaatsen zonnepanelen 't Kruidvat	55	0	55	d
760116 Plaatsen zonnepanelen grijze blok de Omval	25	0	25	d

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

- 750237, 750239 & 750238: Investerings zijn vervallen. Hiervoor is in de Begroting 2020 een nieuwe investering opgenomen voor het begrotingsjaar 2020 met de omschrijving "Aanpassingen sportpark de Diemen".
- 750240, 750203 & 750241: Investerings zijn doorgeschoven naar 2020 i.v.m. Project Herinrichting Sportpark.
- 760115 en 760116: Investerings zijn doorgeschoven naar 2020 i.v.m. Project OBA/ Omval.
- 750236: na nader onderzoek is gebleken dat de vloer niet valt te isoleren.
- 760119 en 760120: Vanwege capaciteitsprobleem in 2019 niet aan toegekomen.

Onderwijs

Portefeuillehouder:
J.D.W. Klaasse

Afdelingsmanager:
K. Schelling

Afdeling:
Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Strategische visie onderwijshuisvesting

De leerlingprognoses en de groei van Diemen hebben aanleiding gegeven voor het actualiseren van de strategische visie onderwijshuisvesting voor Diemen. Naast de ontwikkelingen in heel Diemen zien we een grote aanwas van leerlingen bij de Kersenboom in Plantage de Sniep. In 2019 is gestart met een onderzoek naar de mogelijkheden om daar op korte termijn capaciteit toe te voegen. Naast het in beeld brengen van de ruimtebehoefte van het onderwijs in Diemen, is ook aandacht voor de kinderopvang. De gemeente heeft geen wettelijke taak om huisvesting voor kinderdagverblijven te faciliteren, echter ziet de gemeente wel het belang van het faciliteren van de doorgaande lijn en brede scholen.

Brede school Holland Park

De aanbesteding voor Holland Park West en daarmee de brede school in Holland Park is afgerond. In december 2019 zijn de contracten met de ontwikkelaars ondertekend.

Middelbare school

Bij de oriëntatie om per 2019-2020 van start te gaan met OSDiemen bleek dat het aantal leerlingen met havo- en/of vwo-advies achter bij de gestelde norm. Uit het aantal aanmeldingen blijkt een behoefte aan voortgezet onderwijs in Diemen. Nader onderzoek en nadere gesprekken zullen moeten uitwijzen hoe dit kan worden vervolgd. Voor het realiseren van een (permanente) nevenvestiging is overeenstemming in het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen noodzakelijk. Inmiddels is de regio van het RPO Amsterdam uitgebreid met de gemeente Diemen. Hierin is de wens voor het realiseren van een nevenvestiging van de OSB in Diemen in de RPO Amsterdam-Diemen 2020-2025 opgenomen. Tot 2025 is de realisatie van een nevenvestiging van de OSB in Diemen dan ook mogelijk.

Onderwijs(voorzieningen)

Naast de reguliere lessen is op de Diemense basisscholen ook een goed aanbod door de gemeente ondersteund ten aanzien van bewegingsonderwijs, cultuur- en natuureducatie alsmede aandacht voor diversiteit en burgerschapsvorming. Ook extra bewegingsonderwijs, bovenop het eigen aanbod van scholen, en schoolzwemmen is in 2019 mogelijk gemaakt. We blijven inzetten op Brede Scholen in het basisonderwijs waar we peuterspeelzalen, kinderopvang en naschoolse opvang zoveel mogelijk onderbrengen. We bieden daar ruimte voor en samenwerking met partners zoals sportverenigingen, de muziekschool, Stichting Welzijn Diemen (SWD), en andere activiteiten. In 2020 wordt bekeken hoe de aantrekkelijkheid van het werk van leerkracht in Diemen kan worden versterkt.

Onderwijsachterstandenbeleid

Als gevolg van het gewijzigd wettelijk kader voor voor- en voerschoolse educatie (VVE) heeft in 2019 een herverdeling plaatsgevonden van de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. Voor de gemeente Diemen betekent dit een toename van de beschikbare middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid ten opzichte van voorgaande jaren. Het Rijk heeft in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid voor 2019 € 700.000 beschikbaar gesteld om aan de nieuwe opdracht zoals vastgelegd in het wettelijk kader te kunnen voldoen.

Voor- en voerschoolse educatie (VVE)

De voorbereiding op goed onderwijs start al met spelend leren op de leeftijd van 2,5 jaar met goede voor- en voerschoolse educatie (VVE) voor kinderen die daar recht op hebben. Op dit moment hebben gemeenten de wettelijke taak om per week tien uur voerschoolse educatie

aan te bieden aan peuters met een risico op een onderwijsachterstand. Het kabinet wil dit in 2020 uitbreiden naar een aanbod van 960 uur voor doelgroeppeuters tussen de 2,5 en 4 jaar oud. Over deze ontwikkeling heeft in 2019 veelvuldig overleg plaatsgevonden met de peuteropvangaanbieders in Diemen, dit heeft ertoe geleid dat een kwaliteitskader en subsidieregels zijn opgesteld. Ook is in 2019 een nieuwe peuteropvanglocatie geopend in de St. Petruschool.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs, opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)	Diemen groeit, daardoor is meer capaciteit in het onderwijs nodig. In de afgelopen jaren zijn o.a. De Meridiaan en De Noorderbreedte en De Kersenboom gerealiseerd. De aanbesteding voor de brede school in Holland Park is afgerond.
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente	Met regelmaat vinden er netwerksessies plaats, waaronder de ambtelijke en bestuurlijke Lokale Educatieve Agenda (LEA), waar partners in verschillende samenstellingen bij elkaar komen. Tijdens de LEA's is in 2019 onder andere aandacht geweest voor de leerlingengroei, doorlopende leerlijn, samenwerking in het onderwijs bij aanmeldingen, het kwaliteitskader voor de peuteropvang en de urenuitbreiding per 2020. Ook is o.a een bijeenkomst met aanbieders van dagopvang en buitenschoolse opvang georganiseerd om de toenemende vraag naar opvang in Diemen te bespreken.
1.1.3 - Financiering van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)	In 2019 zijn deze onderwijsvoorzieningen gesubsidieerd. Dit heeft ertoe geleid dat er onderwijsbegeleiding beschikbaar is voor kinderen en er kwalitatieve begeleiding en beweegaanbod is.
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang	In 2019 zijn de werkzaamheden op het toezicht (GGD) en de handhaving (gemeente) op de kwaliteit en veiligheid kinderopvang uitgevoerd. De gemeente Diemen heeft wederom in 2019 haar A-status behouden.
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD	De buurtsportcoaches stemmen hun aanbod mede af op de vraag vanuit het onderwijs en de opvang. Onder andere door verbonden te zijn aan wijken, scholen en bij activiteiten op verschillende speelplaatsen.
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn	Ook in 2019 is er ingezet op borging en verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie middels inzet van de oudercontactfunctionaris en de (LEA)overlegstructuren.
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners	In 2019 is er door de gemeente gefaciliteerd terugkerend overleg geweest tussen de verschillende partners, ondermeer middels de ambtelijke en bestuurlijke LEA (Lokale educatieve agenda). Tijdens deze overlegstructuren worden signalen en knelpunten besproken, ook worden afspraken gemaakt tussen partners en gemeente.
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse VVE-instellingen	In september 2019 is een nieuwe, gesubsidieerde peuteropvanglocatie geopend in de St. Petruschool. Hiermee zijn er in totaal zeven peuteropvanggroepen op zes locaties in Diemen. Per groep is er plaats voor zestien peuters.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.4 - Toeleiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling	De oudercontactfunctionaris heeft ook in 2019 met succes peuters toegeleid naar de peuteropvang. De oudercontactfunctionaris heeft hiervoor in 2019 meer uren gekregen. De geïndiceerde doelgroepkinderen worden allemaal bezocht door de oudercontactfunctionaris en toegeleid naar de peuteropvang. Dit draagt bij aan het grote bereik in Diemen.
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen	Ook in 2019 heeft het consultatiebureau samen met de oudercontactfunctionaris doelgroepkinderen zoveel mogelijk toegeleid naar VVE en/ of andere preventieve voorzieningen, zoals de voorleesexpress of Homestart. Daarnaast hebben de ouder- en kindcoaches een actieve signalerende rol op de basisschool. De ouder- en kindcoach 0-5 jaar signaleert zorgkinderen op de peuteropvang en kinderdagverblijven.
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht	In 2019 zijn de verschillende taken op het gebied van toezicht uitgevoerd. Hierover is ook in het jaarverslag gerapporteerd.
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer	De aanvragen voor leerlingenvervoer worden behandeld door het team Wmo van de gemeente.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.3.1 - % van de geïndiceerde smalle doelgroepkinderen dat wordt doorgeleid naar een VVE-instelling ¹⁸	95%	95%	nvt ¹⁹
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	0	0,3	1
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	114	100	129
1.4.3 - % vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO (verplicht)	2,0%	1,9%	2,4%

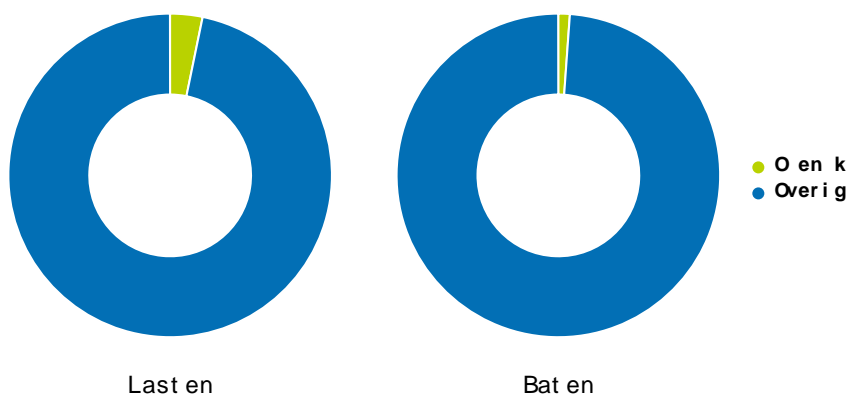
Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-2.581	-2.938	-2.879	-2.797	82
Structurele baten	693	779	1.006	966	-40
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-1.888	-2.159	-1.873	-1.831	42
Incidentele lasten	-	-750	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	750	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-1.888	-2.159	-1.873	-1.831	42

¹⁸ In 2019 is de onderwijsachterstandenindicator en daarmee de doelgroepdefinitie door het ministerie van OCW en het CBS herzien, hierdoor vervalt het onderscheid tussen de smalle en brede doelgroep in Diemen.

¹⁹ Als gevolg van de gewijzigde indicator en doelgroepdefinitie zijn er geen cijfers met betrekking tot het doelgroepbereik beschikbaar. In totaal wordt 83 procent van de totale populatie peuters in Diemen bereikt (d.w.z. 83 procent van alle peuters maakt gebruik van een voorschoolse voorziening in Diemen).

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Er zijn geen over te hevelen budgetten binnen dit programma.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
740201 Brede School De Kersenboom (Sniep)	7.905	7.730	175	a
740202 Brede school Bergwijkpark/Diemen Zuid	475	293	182	i
740203 OLP Brede School De Kersenboom (Sniep)	307	307	0	a

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

Er zijn binnen dit programma geen doorgeschoven of vervallen investeringen.

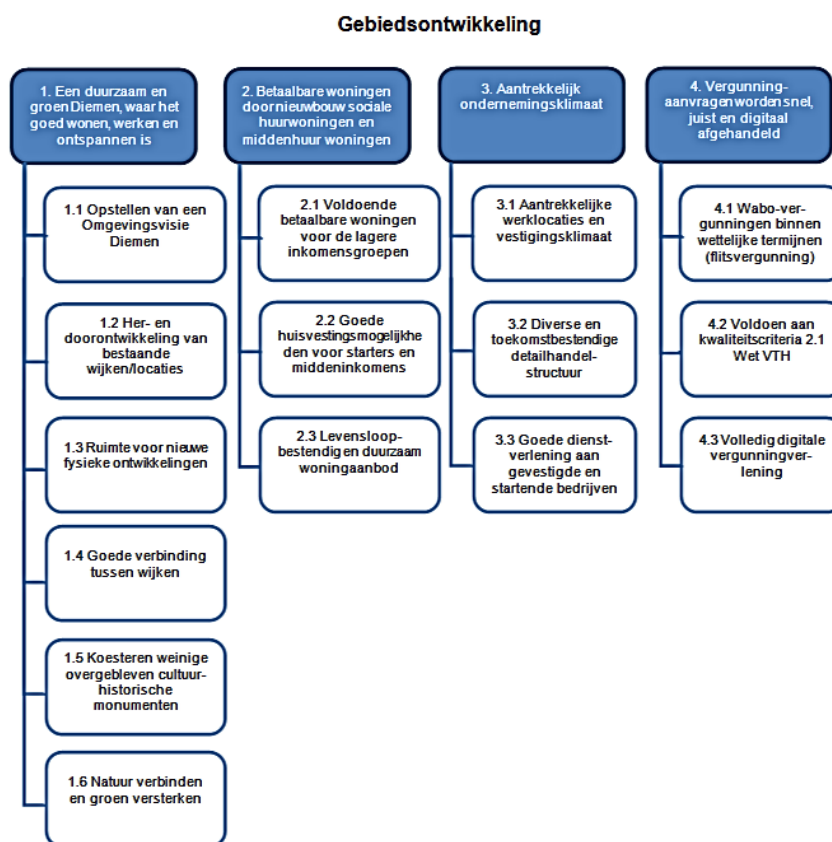
Gebiedsontwikkeling

Portefeuillehouder:
A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager:
M.R.A. Cornelissen

Afdeling:
Ruimtelijke ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is.

De nieuwe Omgevingswet, die in 2021 ingaat, voegt 20 ruimtelijke regelingen bij elkaar. De werkwijze van gemeente, bestuur en raad zullen hierdoor aanzienlijk veranderen. Doel van het rijk is om initiatiefnemers (eigenaren van grond en gebouwen) meer mogelijkheden te geven eigen plannen en voorstellen te realiseren. Die plannen worden getoetst aan een vooraf op te stellen Omgevingsvisie, die betrekking zal hebben op de hele fysieke leefomgeving (o.a. cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, ruimtelijke ordening, gezondheid, milieu, natuur en water). Zie voor de voortgang van de implementatie van de Omgevingswet verderop in dit programma.

De veelomvattendheid van de systeemwijziging, maar ook het feit dat raad en belanghebbenden per geval minder grip hebben op ruimtelijke vraagstukken, maken dat we - als raad en college- vooraf, bij opstelling van Omgevingsvisie en de Omgevingsplannen, zoveel mogelijk mensen, zo vroeg mogelijk zullen moeten betrekken.

Waar meer mensen betaalbaar kunnen wonen

We zien de noodzaak om, nu dat eindelijk kan, de achterstand in de bouw van nieuwe sociale huurwoningen in te lopen. Mede vanwege de doorstroming vanuit sociale huur, zetten we ook in op de beschikbaarheid van aanzienlijk meer betaalbare middenhuur woningen.

- Buiten de projecten die al vastgelegd zijn zien wij mogelijkheden om in totaal 2.833 woningen te bouwen. Het gaat dan om de locaties Holland Park-West, Holland Park-Zuid, en de zoeklocaties Griend, de Venser, Harmonielaan en Buitenlust. Voor de programmering is het volgende afgesproken; 1.085 sociale huurwoningen, 600 middenhuur woningen en 1.148 vrije sector koop/huur. Verder willen we de bouw van kleinere koopwoningen stimuleren. Deze zijn qua prijs ook voor middeninkomens geschikt;
- Bij de 600 middenhuur woningen wordt bij de eerste verhuur voorrang gegeven aan Diemense kandidaten;
- We zorgen dat wat we als middenhuur woning bouwen ook middenhuur blijft;
- Er is gewerkt aan opstelling van de Huisvestingsverordening, die naar verwachting in 2020 kan worden vastgesteld. Behoud van middeldure woningen zal daarin worden opgenomen. Daardoor kunnen we woningen ook na de eerste oplevering daadwerkelijk aan middeninkomens toewijzen met een voorrangregel voor inwoners van Diemen en doorstromers.
- De huidige regeling voor startersleningen is gehandhaafd;
- Onderzocht wordt op welke wijze en in welke omvang er regelingen komen voor duurzaamheidsingrepen in de eigen woning en aanpassing van de eigen woning om deze levensloopbestendig te maken.
- Natuurinclusief en circulair bouwen worden gestimuleerd.

In 2019 is gewerkt aan een plan van aanpak voor de huisvesting van dakloze gezinnen. De achterstand in de huisvesting van statushouders is ingelopen. Doelgroepenverordening is vastgesteld. De nieuwe huisvestingsverordening is in voorbereiding. De formatie voor beleidsmedewerkers is uitgebreid en ingevuld. De formatie is verdeeld over de teams beleid samenleving en ruimtelijk beleid.

Implementatie Omgevingswet en Omgevingsvisie (benodigd budget 2019 € 100.000)

De gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel, alsmede de bedrijfsvoeringsorganisatie Duo+, zijn zich aan het voorbereiden op de invoering van de Omgevingswet. De gemeenten en Duo+ hebben afgesproken om zoveel als mogelijk hierin gezamenlijk op te trekken. Hiervoor is een gezamenlijke programmamanager ingehuurd. Deze heeft inmiddels een Plan van Aanpak opgesteld waarin een aantal projecten is benoemd dat door de vier organisaties gezamenlijk kan worden uitgevoerd. De gemeenteraad van Diemen is hierover geïnformeerd. Tevens is in dit Plan van Aanpak beschreven voor welke aspecten van de Omgevingswet de gemeenten zelf aan de lat staan. Dan gaat het met name om het bepalen van ambities en het vastleggen van deze ambities in de nieuwe Omgevingsvisie en Omgevingsplannen.

Wat hebben we gedaan in 2019:

- beoordeling impact van het nieuwe bestuurlijk/juridisch instrumentarium: wat moet er in Diemen op dit punt worden aangepast?

- werken aan houding/gedrag dat passend is bij de uitgangspunten van de Omgevingswet. Dat vraagt vooral training van de betrokken medewerkers, waarbij kan worden opgemerkt dat wat de Omgevingswet vraagt eigenlijk reeds binnen de gehele ambtelijke organisatie in gang is gezet. Het zijn in feite houding en gedrag die horen bij een moderne gemeentelijke organisatie
- doorontwikkeling van bij de Omgevingswet behorende digitale instrumentarium. Dit zal vooral door Duo+ worden opgepakt, maar is sterk afhankelijk van de voortgang van de ontwikkeling van dit instrumentarium door het rijk (het digitale stelsel Omgevingswet)

Nieuwe projecten

Het collegeprogramma en de groei van Diemen zorgen voor de vraag naar veel nieuwe projecten. Mede door de sterke druk op de woningmarkt is een en ander nog meer in een versnelling gekomen. Diemen was in 2019 de (relatief) snelst groeiende gemeente van Nederland.

Onderstaand een overzicht van de projecten die nu spelen.

Nieuwe projecten	Resultaat
Plantage de Sniep	Nieuwe woonwijk incl. voorzieningen en realisatie buitenruimte
Holland Park en Holland Park Zuid en West	Nieuwe woonwijk incl. voorzieningen en realisatie buitenruimte. Holland Park is in aanbouw. Voor de ontwikkeling van Holland Park West is de aanbestedingsprocedure afgerond en worden de ontwerpen uitgewerkt om te komen tot een bouwaanvraag. De ontwikkeling van Holland Park Zuid is afhankelijk van particulier initiatief en wordt door middel van een nieuw bestemmingsplan gefaciliteerd
Verplaatsing BP tankstation	Het voormalige BP station is gesloopt en in Q1-2020 wordt gestart met de nieuwbouw.
Station Diemen Zuid	Visie en concreet uitvoeringsplan voor het (laten) aanpassen van de directe omgeving en voorplein van station Diemen-Zuid (excl. realisatie). Is even on hold gezet.
Spooronderdoorgang	Vorbereiding en realisatie spooronderdoorgang en herinrichting stationsomgeving is zover voorbereid dat de aanbesteding in 2020 kan plaatsvinden.
Buitenlust /Harmonielaan	Voor de zoeklocatie Buitenlust is de haalbaarheid bekeken, verder overleg gevoerd met bewoners en een verder proces vastgesteld..
Spoorzicht	Besloten is om park Spoorzicht te handhaven. Er wordt een plan van aanpak voor totaalinrichting van het gebied opgesteld.
Middelbare school: tijdelijk en definitief	Door te weinig inschrijvingen is dit project on hold gezet.
Basisschool Holland Park West	Realisatie vindt plaats als onderdeel van Holland park West
Visie Diemen Zuid	De visie voor gefaseerde planvorming voor reconstructie/herontwikkeling delen Diemen-Zuid (inclusief aanpassing verkeersstructuur) is opgesteld.
Duranbad	Keuze is gemaakt voor groot onderhoud van het Duranbad in de huidige vorm.
Extra sporthal	Keuze is gemaakt voor uitbreiding van de sporthal.
Voetbal- honkbalveld	Er is veel overleg gevoerd wat leidt tot herinrichting van het sportpark ten behoeve van uitbreiding met een voetbalveld en aanleg van hockeyvelden.
Hockeyvelden	Zie boven.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Een duurzaam en groen Diemen, waar het goed wonen, werken en ontspannen is

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Accent op herontwikkeling en doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties
1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken
1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten.

Wat wilden we bereiken?

1.6 - Natuur verbinden en groen versterken

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Het opstellen van een Omgevingsvisie Diemen met heldere uitspraken hoe met de schaarse ruimte wordt omgegaan, met het accent op doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties , het verbinden van natuur en versterken van groen.	
1.1.1 - Het opstellen van een Omgevingsvisie Diemen als opvolger van de Structuurvisie Diemen en het opstellen van Omgevingsplannen. De veelomvattendheid van de systeemwijziging (Omgevingswet) en het feit dat raad en belanghebbenden per geval minder grip hebben op ruimtelijke vraagstukken, maken vroegtijdige betrokkenheid van zoveel mogelijk mensen noodzakelijk	Er is een projectorganisatie opgezet en een Klussenlijst opgesteld voor de implementatie van de Omgevingswet (Projectgroep Implementatie Omgevingswet Diemen). Voor de gemeenteraad is themabijeenkomst Omgevingsvisie georganiseerd, ook is een projectmelding Omgevingsvisie gedaan en is een projectmanager aangetrokken. Alle plannen, verordeningen, beleidsnota's zijn geïnventariseerd voor een Impactanalyse. Een Fundament Document is opgesteld voor de voorbereiding van het Omgevingsplan.
1.1.2 - Het ontwikkelen van voorzieningen, woningen e.d. vindt plaats binnen de bestaande bebouwde omgeving. De huidige groengebieden, buiten de bebouwde kom, houden een groenbestemming. Plannen voor het buitengebied worden getoetst aan het uitgangspunt dat het moet bijdragen aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied	Gestart is aan het opstellen van het Ontwikkelperspectief Diemerscheg met de betrokken gemeenten en partijen waarbij het uitgangspunt gehanteerd wordt dat de Diemerscheg groen blijft. Bij projecten in het groene buitengebied wordt veel aandacht besteed aan een duurzame en bestendige verbetering van de recreatieve en/of landschappelijke waarde van het gebied: met de horecavoorziening bij de entree van het Diemerbos wordt een boost gegeven aan de recreatieve aantrekkingskracht van het Diemerbos. Bij de aanbesteding van deze locatie is veel aandacht besteed aan een goede landschappelijke inpassing en gebruik van duurzame materialen passend bij het Diemerbos.
Subdoel 1.2 - Herontwikkeling/doorontwikkeling van bestaande wijken/locaties	
1.2.1 - In samenspraak met bewoners een visie opstellen met betrekking tot Diemen Zuid, zowel wat betreft de verkeersstructuur als invulling van diverse locaties	Er is een programmaplan Diemen Zuid vastgesteld. Doel hiervan is de verschillende ontwikkelingen en kansen in het gebied in samenhang met elkaar te bekijken teneinde tot een integraal afgewogen ruimtelijke en functionele invulling van de verschillende deelgebieden te komen. Een tweede doel van dit programmaplan is de kwaliteit van de communicatie van de verschillende projecten te bewaken en waar nodig op elkaar af te stemmen. De ontwikkelingen Saan, Kruidenhof, De Griend en de verkeersstructuur zijn projectmatig opgepakt.
1.2.2 - Afronden van de bouw in Plantage de Sniep door realisatie van nieuwbouw bij de tramlijn en op de Punt Sniep	De grond van de gemeente bij de keerlus voor projecten M&T is geleverd aan de ontwikkelaar. De bouw deelproject M is gestart in de zomer van 2019, de voorbereidingen voor de bouw van T (start begin 2020) zijn getroffen. Er worden hier in totaal 208 appartementen gebouwd, waarvan 106 sociale huurwoningen. De bouw van de Punt Sniep vordert gestaag, hier worden 202 appartementen gebouwd, oplevering is eind 2020.
1.2.3 - Realisatie van woningbouwlocatie Holland Park, inclusief inrichting van de openbare buitenruimte , actieve gebiedsontwikkeling van woningbouwlocatie Holland Park West en planologisch faciliteren van herontwikkeling van woningbouwlocatie Holland Park Zuid	De uitbreiding van de Campus Diemen Zuid is opgeleverd. In het huidige Holland Park wordt eind 2020 het eerste deel openbare ruimte opgeleverd aan de gemeente. De bouw vordert en de laatste blokken aan het park zijn in aanbouw. Voor Holland Park West is de Europese aanbestedingsprocedure afgerond en met de winnende marktpartij is eind 2019 een koop- en realisatieovereenkomst gesloten. Daarnaast is een overeenkomst gesloten voor de ontwikkeling en realisatie van de brede school. Voor Holland Park Zuid is in september 2019 een bestemmingsplan vastgesteld door de raad. Voor dit deelgebied lopen twee beroepszaken. Afhankelijk van de uitkomst kan met partijen worden onderhandeld over de herontwikkeling van hun eigendommen.
1.2.4 - Planologisch mogelijk maken van de reeds langere tijd in voorbereiding zijnde woningbouwontwikkelingen op de Arent Krijtsstraat en locatie voormalig postkantoor	Op de locatie van het voormalig postkantoor zijn de woningen opgeleverd (The Post). Het woningbouwplan op de hoek van de Arent Krijtsstraat/Hartveldseweg is verder uitgewerkt en gestart is met de voorbereiding van de herziening van het bestemmingsplan.
Subdoel 1.3 - Ruimte nodig voor nieuwe fysieke ontwikkelingen zoals die in het coalitieakkoord zijn opgenomen	
1.3.1 - Flexibel inspringen op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen/initiatieven, bijvoorbeeld bij Nuon-centrale	In overleg met Vattenfall en de initiatiefnemers is de vestiging van een datacenter voorbereid. Bij de entree van het Diemerbos is gestart met de bouw van een proeflokaal House of Bird.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.2 - Realisatie van een middelbare school nabij het Duran sportcentrum en vooruitlopend hierop realisatie elders van een tijdelijke voorziening hiervoor	Deze ontwikkeling is vooralsnog stopgezet in afwachting van nader overleg en onderzoek over dit initiatief.
1.3.3 - Maximaal de helft van park Spoorzicht mag worden gebruikt voor de realisatie van een hockeycomplex bestaande uit max. 2 velden, een kantine en een inpasbare oplossing voor ontsluiting en parkeren	Voor de hockeyclub is een andere oplossing in beeld op het sportpark De Diemen als de honkbalclub verhuisd naar Amsterdam.
1.3.4 - Zoeklocaties voor sociale woningbouw (Buitenlust, Griend, vrijkomende locatie De Venser) beoordelen op haalbaarheid en via participatietraject met bewoners verder ontwikkelen	Voor Buitenlust is een participatietraject gestart in overleg met Rochdale.
1.4 - Goede verbindingen tussen wijken	
1.4.1 - Vernieuwen Hartveldseweg/Muiderstraatweg (Oost-West as)	Het deel van de Muiderstraatweg tussen de spoorlijn en de Diemerbrug is volledig opnieuw ingericht met een nieuwe halte bij de Diemerbrug.
1.4.2 - Versterken Noord-Zuidas, o.a. aanleg spooronderdoorgang bij station Diemen	Samen met ProRail is het aanbestedingsdossier opgesteld en zijn er aanvullende afspraken gemaakt met de Vervoerregio en het Rijk over de financiering.
1.4.3 - Versterken verbindingen tussen Holland Park en Diemen Zuid/Diemen Centrum	Onderzoek is uitgevoerd naar het verbeteren van de fietsverbinding tussen Holland Park en Diemen Zuid via het Waterhoenpad onder het metrospoor door.
1.5 - We koesteren onze weinige overgebleven cultuurhistorische monumenten	
1.5.1 - We koesteren de cultuurhistorie en behouden monumenten zoals de Grote Rietschuur en de Pastorie door er een toekomstbestendige bestemming aan toe te kennen	De grote Rietschuur en de Blauwe Olifant zijn aangewezen als gemeentelijk monument. In april was er aandacht voor "City marketing en erfgoedbeleid" tijdens een netwerkbijeenkomst van Daarom Diemen. Voor de Pastorie is een instandhoudingsprocedure gestart door het verzenden van de zgn. constateringsbrief. Ook is medewerking verleend aan het maken van een herontwikkelingsplan met behoud van de Pastorie. Medewerking is verleend aan de publicatie en presentatie van de Canon van Diemen. Ook is medewerking verleend aan de Open Monumenten Dag met o.a. een kindertheateruitvoering rond de aankondiging van de Kindercanon. Bij de herontwikkeling van een terrein naast de Oude Smidse Ouddiemerlaan 19 is bewerkstelligd dat de ontwikkelaar in het nieuw te bouwen pand een cultuurhistorische vitrine gaat inrichten.
1.6 - Natuur verbinden en groen versterken	
1.6.1 - Ontwikkelen van een Diemense "Hoofdgroenstructuur", mede door te investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt	Eind 2019 is de opdracht uitgegaan voor de kwalitatieve beoordeling van de Diemense ecologische structuur. Eindresultaat wordt een kansenkaart voor verbetering van de ecologische structuur in combinatie met o.a. biodiversiteit en klimaatadaptatie.
1.6.2 - Investeren in allerlei vormen van recreatie (mits dit de natuurwaarden niet aantast). Bijvoorbeeld door realisatie van een strandje aan De Diem	Wandelnetwerk Diemerscheg, onderdeel van het wandelnetwerk Noord-Holland, is aangelegd.
1.6.3 - Versterken van de "ecologische hubfunctie" van groene plekken in het dorp, zoals park Spoorzicht	Zie 1.6.1

2. Divers, toekomstbestendig woonaanbod voor starters/bestaande inwoners

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen
2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens
2.3 - Levensloopbestendig en duurzaam woningaanbod

Wat wilden we bereiken?			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.1 - Omvang voorraad sociale huurwoningen, in beheer van woningcorporaties	2.669	2.669	2.669

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Voldoende betaalbare woningen voor de lagere inkomensgroepen	
2.1.1 - Vergaand beperken van liberalisatie en verkoop van sociale huurwoningen in de prestatieafspraken met corporaties over het behoud van de voorraad sociale huurwoningen	Deze acties zijn uitgevoerd in overleg met de woningcorporaties en vastgelegd in de Prestatieafspraken.
2.1.2 - Realisatie van ca. 2.800 woningen, waarvan 1.085 sociale huurwoningen, 600 middenhuur woningen en overige vrije sector koop/huur	Woningbouw wordt gerealiseerd in de laatste fasen van Plantage de Sniep en in Holland Park. Bij de keurlus van de tram komen 106 sociale huurwoningen. Ook in de plannen voor Holland Park West en Zuid zijn sociale huurwoningen opgenomen. In 2019 zijn in totaal 1368 woningen opgeleverd. In 2019 zijn geen sociale huurwoningen opgeleverd. Er zijn 1.134 duurdere huurwoningen opgeleverd waarvan 774 middelduur (Campus Diemen Zuid). Tot slot zijn er 234 koopwoningen opgeleverd.
2.1.3 - Opnemen van een verplicht aandeel sociale huurwoningen en middenhuurwoningen in het woningbouwprogramma voor de ontwikkelingen in Holland Park West en Holland Park Zuid	In de overeenkomst met de marktpartij voor Holland Park West liggen afspraken vast over een verplicht aandeel sociaal (30%) en middeldure huur (24%). Dit wordt ook nog publiekrechtelijk vastgelegd in het bestemmingsplan. In het recent vastgestelde bestemmingsplan Holland Park Zuid is dit reeds verankerd; 30% sociale huur en 20% middeldure huur.
Subdoel 2.2 - Goede huisvestingsmogelijkheden voor starters en middeninkomens	
2.2.1 - Het verstrekken van startersleningen wordt gecontinueerd volgens de huidige regeling	Er is hiervan in 2019 geen gebruik gemaakt. De maximale koopprijzen (€ 225.000 voor een bestaande koopwoning en € 245.000 koopaaneemsom voor een nieuwbouwwoning) komen niet overeen met het aanbod in 2019.
2.2.2 - Afspraken maken over voorrang voor inwoners van Diemen en andere doelgroepen met corporaties en andere doelgroepen	Het experiment (verevening) lokale voorrang op niveau stadsregio wordt voorbereid en besproken met BZK. Gericht op uitvoering in 2021.
2.2.3 - Bij de 600 middenhuur woningen wordt bij de eerste verhuur voorrang gegeven aan Diemense kandidaten. De noodzakelijke juridische middelen worden ingezet om middenhuur woningen ook middenhuur te laten blijven	De doelgroepenverordening is vastgesteld. De gemeente heeft bij de verhuurder van de Campus Zuid Greystar aangedrongen de gewenste voorrang voor Diemense woningzoekenden te respecteren. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend .
2.2.4 - Gebruik maken van de mogelijkheden die de gewijzigde Huisvestingswet geeft om alle middeldure woningen in de huisvestingsverordening op te nemen	De Huisvestingsverordening is in voorbereiding.
Subdoel 2.3 - Levensloopbestendig woningaanbod	
2.3.1 - Bij nieuwbouw aandacht geven aan levensloopbestendig bouwen en bij bestaande eigen woningen onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om ook deze levensloopbestendig te maken	In Holland Park West wordt een substantieel deel van de nieuw te bouwen woningen levensloopbestendig. Met de corporaties en huurdersorganisaties is het volgende afgesproken: Huurders zorgen in principe zelf voor de benodigde aanpassingen aan hun woning om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Partijen zetten daarvoor instrumenten in als WMO-voorzieningen, een uitbreiding van het aantal nultredewoningen, het waar mogelijk opnemen van huisvestingsvragen van zorginstellingen in het woningbouwprogramma bij nieuwbouw, een bewustwordingscampagne voor de huurders om zich voor te bereiden op ouder worden. Gemeente en corporaties stemmen af in hoeverre aanpassingen behouden kunnen blijven bij mutatie.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
2.3.2 - Onderzoek doen naar mogelijkheden en regelingen voor duurzaamheidsingrepen in de eigen woningen	<ul style="list-style-type: none"> December 2019 is de eerste cursus aanpak energiebesparing en opwek duurzame energie voor VVE's georganiseerd In 2019 is weer een collectieve inkoopactie voor woningeigenaren georganiseerd. Naast zonnepanelen en isolatie van vloer en spouw zat voor het eerst ook HR++ glas en ventilatie in het assortiment De samenwerking met het regionaal energieloket als vraagbaak (subsidies, technische advies, etc.) voor verduurzaming van de eigen woning is voortgezet

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.2.1 - Aantal verstrekte startersleningen	1	5	0
2.2.2 - Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	49 (5,0%)	75 (7,5%)	99 (9,9%)
2.2.3 - % Demografische druk (verplicht) ²⁰	NB	NB	NB

3. Aantrekkelijk ondernemersklimaat

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Aantrekkelijke werklocaties			
3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur			
3.3 - Goede kwaliteit dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
3.3 - Oordeel van ondernemers over kwaliteit gemeentelijke dienstverlening	Diemen 2e plaats Noord Holland MKB vriendelijkste gemeente	NB	NB (tweejaarlijks onderzoek)

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Aantrekkelijke werklocaties en vestigingsklimaat	
3.1.1 - Continueren van periodieke overleggen met bedrijven en instellingen op Bergwijkpark/Holland Park, bedrijventerreinen en winkelcentra met ondernemers, ondernemersvereniging en politie om maatregelen af te stemmen om aantrekkelijkheid te behouden/vergroten. Bij deze overleggen wordt ook thema duurzaamheid meegenomen	Halfjaarlijkse bedrijvenpanels en de werkgroep Bergwijkpark zijn gehouden. Hierbij is o.a. het thema klimaatadaptie ter sprake gekomen. Bij het halfjaarlijkse overleg met de winkeliersvereniging was het thema veiligheid.
3.1.2 - We steunen initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen	Er hebben zich in 2019 geen passende initiatieven gemeld.
3.1.3 - Diemen als vestigingslocatie voor bedrijven meenemen in Daarom Diemen campagne	Aandacht is er geweest voor Diemen als vestigingslocatie in o.a. het magazine.
3.1.4 - Bergwijkpark: opwaardering werklocatie door verbetering beleving en branding om voor huidige en toekomstige werknemers en bedrijven aantrekkelijk te zijn	Er is een schelpenpad en met verlichting gerealiseerd en de aanleg van een trimroute is voorbereid in overleg met de bedrijven.
Subdoel 3.2 - Diverse en toekomstbestendige detailhandelstructuur	
3.2.1 - Meedenken met winkeliersverenigen en eigenaren/beheerders winkelcentra over functoren winkelcentra en evt. suggesties voor invulling. Asstemming winkeliersvereniging en eigenaar winkelcentrum Diemen Noord mbt herinrichting openbare ruimte, met Diemen Zuid (Kruidenhof) mbt wensen tot revitalisering door nieuwe eigenaar	Tijdens overleg met de winkeliersvereniging Diemerplein is meegedacht over invulling leegstaande ruimtes. Voor Kruidenhof wordt in overleg met de eigenaar een plan opgesteld met uitbreiding van de supermarkt en opwaardering van het winkelcentrum. Voor de detailhandelsvisie is een herijking voor Holland Park opgesteld en in de inspraak gebracht.
3.2.2 - Volgen regionale detailhandelsontwikkelingen en beleid	Actie doorgeschoven naar begin 2020.

²⁰ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.3 - Goede kwaliteit van dienstverlening aan gevestigde en startende bedrijven	
3.3.1 - Persoonlijke advisering aan in (financiële) moeilijkheden verkerende ondernemers door 155-Help een bedrijf (IMK).	Samenwerking met 155 is opgezegd. Vanuit de gemeente is aan verschillende ondernemers advies en hulp geboden.
3.3.2 - Organisatie jaarlijks netwerkevenement voor alle ondernemers (Vaart in Diemen) met Ondernemend Diemen	Vaart in Diemen werd in 2019 omgetoverd tot "Diemen Draait Door". Met 120 deelnemers in het Veilinghuis was dit een groot succes.
3.3.3 - Continuering deelname aan deelregionaal programma ZAAI voor tijdelijke begeleiding van startende ondernemers in de AM gemeenten: 2e ronde Zaai Diemen in eerste helft 2019	Aan ZAAI 2019 hebben 12 startende ondernemers meegedaan.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
3.1.1 - Aantal vestigingen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 t/m 64 jaar (verplicht) ²¹	NB	NB	NB: cijfers 2019 worden later door het CBS gepubliceerd
3.1.2 - Waardering vestigingsklimaat gemeente (verplicht)	7,6	7,2	NB: (tweejaarlijks onderzoek)
3.1.3 - Waardering ondernemingsklimaat gemeente (verplicht)	7,4	6,5	NB: (tweejaarlijks onderzoek)

4. Vergunningaanvragen worden snel en juist afgehandeld

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
4.1 - Wabo-vergunningen binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)			
4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH			
4.3 - Volledig digitale vergunningverlening			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2017	Begroting 2019	Realisatie 2019
4.1 - % van de Wabo vergunningsaanvragen dat binnen 6 weken wordt afgehandeld (wettelijke termijn is 8 weken)	75%	80%	77%
4.3 - % van alle Wabo-aanvragen dat digitaal wordt ingediend (inclusief APV en drank & horeca)	Wabo 90% DH&APV 70%	Wabo 90% DH&APV 80%	Wabo 95% DH&APV 90%

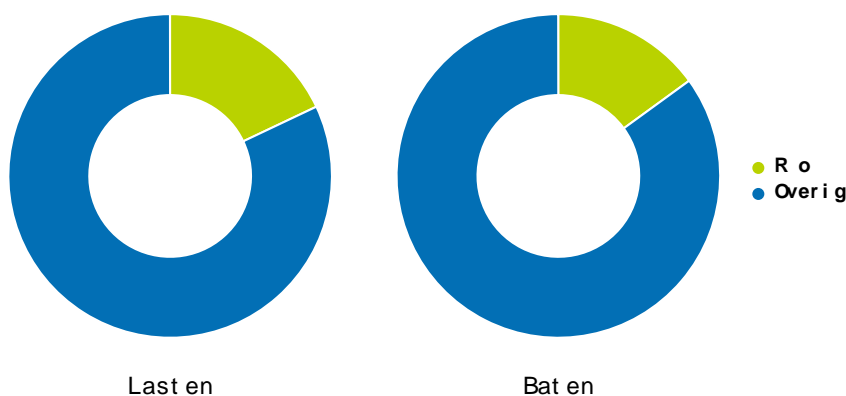
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Ruimschoots binnen wettelijke termijnen (flitsvergunning)	
4.1.1 - Er wordt gewerkt conform processen die lean en duidelijk beschreven zijn	Sloopmeldingen worden binnen een paar dagen afgehandeld. Waar mogelijk worden eenvoudige bouwplannen ruimschoots binnen de wettelijke termijn afgehandeld.
Subdoel 4.2 - Voldoen aan de kwaliteitscriteria 2.1 Wet VTH (proces- en massacriteria)	
4.2.1 - Uitvoering en afstemming van processen in samenwerking met andere gemeenten	Proces van omgevingsvergunningen was reeds met Duo+ geharmoniseerd. V.w.b. Horeca en APV is met de implementatie van de E formulieren waar mogelijk met Duo+ het proces geharmoniseerd.
Subdoel 4.3 - Volledig digitale vergunningverlening	
4.3.1 - Gerichte kanaalsturing (website en klantcontacten) richting digitale aanvraag	Implementatie van E formulieren voor Horeca en APV is nagenoeg geheel afgerond
4.3.2 - Faciliteren van aanvragers die (nog) niet digitaal werken	Aanvragers die nog niet digitaal kunnen worden, indien gewenst, begeleid zodat de aanvraag alsnog digitaal ingediend kan worden.

²¹ Dit betreft een verplichte BBV-indicator, die niet te begroten is. De gegevens zijn nog niet op te halen van de website van KING.

Wat heeft het gekost?

Gebiedsontwikkeling	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-30.516	-10.461	-18.007	-12.661	5.346
Structurele baten	2.891	9.742	17.079	11.732	-5.347
Toevoegingen aan reserves	-804	-	-680	-609	71
Onttrekkingen aan reserves	2.223	-	936	850	-86
Saldo structureel	-26.206	-719	-672	-688	-16
Incidentele lasten	-2.549	-1.932	-2.332	-2.304	28
Incidentele baten	668	1.062	1.462	1.364	-98
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	1.881	820	820	920	100
Saldo incidenteel	-	-50	-50	-20	30
Saldo van de baten en lasten	-26.206	-769	-722	-708	14

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Herziening erfpachtstelsel

In 2019 is de herziening van het Diemens erfpachtstelsel voorbereid. Een langer traject van inspraak heeft geleid tot het verschuiven van de besluitvormingstermijn naar 2020. In 2019 is € 205.000 budget aangevraagd in de 2^e kwartaalbrief 2019 voor herziening van dit erfpachtstelsel. Het onbenutte deel, € 22.000, wordt overgeheveld naar 2020.

Opwaardering Bergwijkpark-Zuid

In de begroting 2019 is incidenteel € 50.000 budget toegekend voor de opwaardering van Bergwijkpark-Zuid. De werkzaamheden aan de 'Opwaardering Bergwijkpark' hebben echter langer geduurd dan vooraf verwacht. In 2019 is € 20.000 ten laste van het budget geboekt. Het onbenutte deel van € 30.000 wordt overgeheveld naar 2020.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
720106 Geluidsscherm Sniep grondexploitatie	2.597	0	2.597	d
781010 Herinrichting Pantarterrein	550	155	395	i

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

- 720106: De kosten voor de aanleg van de geluidsschermen komen later dan gepland. De aanleg van de geluidsschermen in de wijk Plantage de Sniep is doorgeschoven naar de jaren 2020 en 2021.

Leefomgeving en klimaat

Portefeuillehouder:

M.A. Sikkes -van den Berg

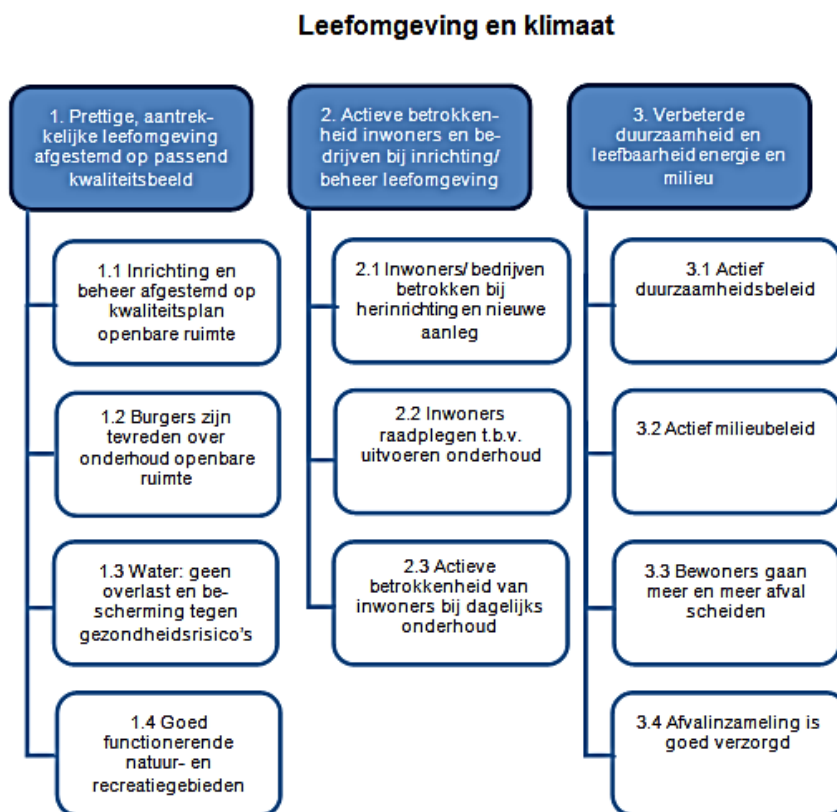
Afdelingsmanagers:

P.L. de Ruijter en M.R.A. Cornelissen

Afdelingen:

Ruimtelijk Beheer, Ruimtelijke Ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Duurzaamheid

In het coalitie-akkoord “*Duurzaam Samenleven 2018 – 2022*” staat:

“We investeren in energietransitie, verbinden onze natuur en verkleinen onze afvalberg. Zodat we niet alleen vandaag en morgen prettig samenleven, maar ook onze kinderen straks duurzaam samen kunnen leven”. Om dat te kunnen realiseren is voorzien in 2,5 fte extra ambtelijke capaciteit en budget voor duurzaamheid.

De ontwikkeling van een programmatische aanpak voor duurzaamheid heeft in 2019 vertraging opgelopen ten gevolge van de VVGB procedure voor de vergunningaanvraag van de biomassaketel van Vattenfall.

Voor de verdere rapportage over duurzaamheid wordt verwezen naar de paragraaf duurzaamheid.

Groen

In het coalitie-akkoord “Duurzaam Samenleven 2018 – 2022” staat:

“Ruimte is ons meest kostbare goed geworden. We koesteren onze groene ruimte en verzilveren het draagvlak voor een duurzaam Diemen. We investeren in energietransitie, verbinden onze natuur en verkleinen onze afvalberg. Zodat we niet alleen vandaag en morgen prettig samenleven, maar ook onze kinderen straks duurzaam samen kunnen leven”.

Om dit wat betreft groen te bereiken zetten we in ieder geval in op de volgende acties:

- Het optimaliseren van het gebruik en de toegankelijkheid van openbare ruimte en groen in en om Diemen, inclusief de inzet van hoogwaardige participatie om dit te bereiken. Bij de inrichting van publieke voorzieningen en openbare ruimte is er specifiek aandacht voor en overleg met mensen met een beperking en ouderen;
- Het inventariseren, voorbereiden en realiseren van kansen en verbindingen voor natuur in en om Diemen. Hierbij zal vooral gekeken worden naar de kansen om groene elementen te gebruiken voor klimaatadaptieve maatregelen in combinatie met het verbeteren van biodiversiteit.

Om dit wat betreft groen te bereiken zijn de volgende acties afgelopen periode uitgevoerd:

- Het optimaliseren van het gebruik en de toegankelijkheid van openbare ruimte en groen in en om Diemen, inclusief de inzet van hoogwaardige participatie. Bij de inrichting van publieke voorzieningen en openbare ruimte is er specifiek aandacht geweest voor mensen met een beperking en ouderen, met deze groep is ook overleg geweest;
- Het inventariseren, voorbereiden en realiseren van kansen en verbindingen voor natuur in en om Diemen. Hierbij is vooral gekeken naar de kansen om groene elementen te gebruiken voor klimaatadaptieve maatregelen in combinatie met het verbeteren van biodiversiteit.
- Het realiseren van de herinrichting natuurspeelplaats Akkerland, waarbij de groenwaarde voor kinderen en ouders een upgrade heeft gekregen.
- De start van de werkzaamheden van de herinrichting van de achterkant van de Rode kruislaan, waarbij de Tiny Forest grotendeels is gerealiseerd.

Ecologische functie van Spoorzicht

In 2019 is besloten om geen hockeyvelden aan te leggen bij Spoorzicht. Er is nu een traject gestart waarbij uitgezocht wordt hoe de natuur- en recreatiewaarden bij Spoorzicht vergroot kunnen worden en hoe natuurlijke speelaanleidingen in het gebied gerealiseerd kunnen worden. Een ecologische analyse van Spoorzicht is noodzakelijk om de effecten van ontwikkelingen op de ecologie goed in beeld te krijgen.

De ecologische functie van Spoorzicht wordt versterkt door herinrichting van het in de directe nabijheid gelegen Ajax-pad en het gebied van de Oosterringdijk tot aan de Hartveldseweg. Dit gebied wordt ingericht voor verblijf en ontspanning met een uitdrukkelijke aandacht voor groen, water, flora en fauna.

De openbare ruimte als huiskamer

In het coalitie-akkoord “Duurzaam Samenleven 2018 – 2022” staat:

“De openbare ruimte is de huiskamer van Diemen, waar mensen elkaar ontmoeten en waar ze kunnen spelen, ontspannen en sporten. Bewoners zijn enorm betrokken bij hun directe leefomgeving, en hebben vaak concrete plannen, zoals moestuinen, speeltoestellen of fruitbomen.”

We geven de openbare ruimte vorm samen met bewoners. Herinrichting en klimaatadaptatie zien we daarbij als kans om onze openbare ruimte nog functioneler, gebruiksvriendelijker en groener te maken. We steken dan ook extra geld in onze openbare ruimte.

In 2019 is het nieuwe beleid rondom Spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte vastgesteld. Het beleid wordt nu uitgevoerd met concrete acties. De aangestelde participatiemedewerker van het team Infra vervult een belangrijke rol bij het betrekken van bewoners en het uitwerken van de acties.

Klimaatadaptatie

De opwarming van het klimaat heeft inmiddels (in Nederland) merkbare gevolgen; buien worden steeds intenser en er treden langere droge perioden op. De manier waarop wij gewend waren ons land en de steden in te richten, sluit niet meer aan bij de gevolgen van de huidige klimaatwijziging.

Het omgaan met de gevolgen van de klimaatwijziging moet o.a. gezocht worden in een aangepaste inrichting van de (openbare) buitenruimte; *Klimaatadaptatie*. Dit is bij uitstek een taak van, onder andere, de gemeente.

Financiële gevolgen kunnen hierbij beperkt blijven door slim te koppelen met geplande en toekomstige projecten. Zo wordt klimaatadaptatie onderdeel van de reguliere processen in plaats van een op zichzelf staand fenomeen. Dit is veruit het meest doelmatig.

Het toepassen van de juiste klimaatbestendige maatregelen per project is een kwestie van maatwerk. Vooralsnog kunnen aanpassingen aan verharding en riolering (voor de opvang, berging en verwerking van intense neerslag) tijdens buurtreconstructies nagenoeg budgetneutraal uitgevoerd worden. Droogte wordt bestreden door aanleg van geperforeerde hemelwaterriolen. Die kunnen hemelwater kunnen afvoeren, bij wateroverlast tijdelijk water in de bodem infiltreren, daarna weer afvoeren (draineren) en bij droogte oppervlaktewater in de bodem infiltreren.

Hittestress tijdens lange, droge perioden kan het best bestreden worden met de verkoelende eigenschappen van groenvoorzieningen. Als er ruimte voor meer bomen en/of beplanting in een buurt is en dit kan landschappelijk ingepast worden, heeft dit wel een verhoging van het budget voor groen tot gevolg (zowel van investeringen als exploitatie). De totale investering voor een toekomstige buurtreconstructie kan daardoor met 3 à 4% stijgen.

Diemen neemt deel aan een versnelling van de zgn. "risicodialogen" in het kader van klimaatadaptatie. Dit proces (2019-2020) is met vijftien regiogemeenten, het waterschap en twee provincies gezamenlijk aanbesteed. Diemen is penvoerder en ontving hiervoor een rijkssubsidie van € 150.000.

Optimaal verbinden van buurtgroen met de Hoofdgroenstructuur/natuur

Om de groene locaties nog beter met elkaar te verbinden zal er nog meer ingezet gaan worden om het buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur te verbinden. Dit bevordert de ecologie en zal de esthetische waarde ten goede komen. Door het verbinden van de groenstructuren mee te nemen met regulier onderhoud en herinrichtingsprojecten zal het budgettaire neutraal uitgevoerd kunnen worden.

Verhogen groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte

Om de sociale cohesie in de openbare ruimte te helpen bevorderen wordt er onder andere ingezet om de groene verblijfskwaliteit te verhogen. Deze ingrepen kunnen meestal meegenomen worden in regulier onderhoud en herinrichtingsprojecten hierdoor zal dit budgettaire neutraal uit te voeren zijn.

Afvalinzameling

Op 19 december 2019 heeft de gemeenteraad Afvalplan 2020 vastgesteld. Met de uitvoering van het plan in 2020 wordt de basis gelegd die nodig is om een flinke stap te zetten in het verminderen van restafval.

Dat het terugdringen van de hoeveelheid restafval nodig is om de kosten beheersbaar te houden, blijkt ook de kosten die in 2019 zijn gemaakt voor het verwerken van restafval. Die zijn in 2019 ruim € 145.000 hoger uitgevallen dan in 2018. € 646.775 in 2019 tegen € 501.458 in 2018. Dit is onder andere te wijten aan verhoging van de verbrandingsbelasting op restafval in 2019 met € 18,91 per ton. Verder valt de rekening van Meerlanden hoger uit dan we op basis van Q3 verwachtte. Bijna het hele verschil is te verklaren door een veel groter aanbod grof huishoudelijk afval. Bijna € 40.000 meer dan op basis van Q3 verwacht en € 10.000 bij de post meerwerk merendeels als gevolg van huur van bovengrondse containers voor bijvoorbeeld Holland Park en herinrichtingen. Ook de forse toename van ondergrondse containers in wijken die nog niet volledig zijn opgeleverd doet de prijs voor de afvalinzameling verder groeien. Ook verwachten we nog een betaling uit het afvalfonds voor de inzameling van recyclebare materialen over Q4 2019.

Verder zijn er in 2019 achterstallige investeringen gedaan in het kader van de subsidie voor zwerfafvalvergoeding die we reeds eerder hebben ontvangen en verwerkt in de 'Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing'. Zo hebben we flink geïnvesteerd in materialen voor de landelijke opschoondag. Te denken is aan hesjes, knijpers, karretjes e.d.

In de begroting was rekening gehouden met een onttrekking van € 75.000 uit de 'Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing'. Door bovenstaande ontwikkelingen zou een onttrekking van € 377.000 moeten plaatsvinden. Echter de stand van de voorziening bedraagt € 263.000. Een egalisatievoorziening mag volgens de BBV niet negatief zijn. Het verschil, € 114.000, is ten laste van het rekeningresultaat gebracht. Uitgangspunt is dat dit bedrag in de komende jaren wordt aangezuiverd vanuit de positieve resultaten op de exploitatie afvalstoffenheffing.

Ontwikkelingen inspraak

Inspraak voor projecten van herinrichtingen heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een passieve inspraak, waar bewoners zich uitspreken over plannen van de gemeente, naar een steeds actievere inspraak. Herinrichtingsplannen worden in steeds sterkere mate in samspraak met bewoners ontwikkeld. Ook nemen bewoners steeds vaker zelf initiatief ten aanzien van de openbare ruimte. Hierdoor herkennen de bewoners zich in toenemende mate in wat hij of zij belangrijk vindt in de wijk.

Burgerparticipatie. In de komende periode wordt verder ingezet op het betrekken van bewoners bij de openbare ruimte.

Overheidsparticipatie. Ook zal verder worden ingezet op het faciliteren van bewoners die initiatief willen nemen ten aanzien van de openbare ruimte. Naast het zelfbeheer en initiatief tot speelplekken, openbaar groen, buurttuinen, aangepaste openbare ruimte op basis van ervaringen van gebruikers en meer, valt te denken aan de mogelijkheid tot het organiseren van een leefstraat, beweegactiviteiten etc., een en ander wordt verwerkt in het beleidsplan spelen, bewegen en ontmoeten en de update van het kwaliteitsplan. Ook heeft de recent aangestelde medewerker bewonerscontacten een belangrijke rol in het faciliteren en begeleiden van bewonersinitiatief. Deze zal zijn rol in het komende jaar verder ontwikkelen en er zal verder worden nagedacht over de werkwijze van de teams ten aanzien van bewoners, zo kan een verdere ontwikkeling plaatsvinden. De openbare ruimte zal in steeds sterkere mate functioneren als huiskamer van de inwoners van Diemen.

Opschonen en renoveren grafvelden Rustoord

Op diverse grafvelden zijn in het verleden monumenten blijven staan op de graven waar geen rechthebbenden meer van zijn. Om helderheid te brengen in de vrije begraafplaatsen, is het wenselijk de oude grafmonumenten te verwijderen van de graven waar geen rechthebbende meer van is en waar dus ook niet meer voor wordt betaald. In de periode van 2019 tot en met 2022 worden van de grafvelden de monumenten verwijderd waar geen rechthebbende meer van is en wordt aan de grafvelden groot onderhoud uitgevoerd.

Klimaatbeleid

- In 2019 is het Amsterdam, Amstelland en Meerlanden samenwerkingsverband met betrekking tot verduurzaming van de bestaand woningvoorraad voortgezet op basis van een 50% cofinancieringsregeling vanuit de provincie. Eind 2019 heeft de gemeente Diemen de aanbesteding van de regiocoördinator voor dit samenwerkingsverband verzorgd.
- De gemeente Diemen neemt deel aan de nieuwe ronde 2019-2022 van het MRA programma warmte/koude. Dit programma richt zich op een betere propositie voor warmte, zodat gemeenten in de MRA, daar waar het mogelijk is, warmtenetten in hun afwegingen kunnen meenemen als een volwaardig en aantrekkelijk alternatief voor verwarming met aardgas.
- In 2018 is Daarom Duurzaam Diemen een zelfstandige stichting geworden. Met ingang van 2019 heeft de gemeente aan deze stichting een subsidie toegekend voor het organiseren van evenementen, het ondersteunen van duurzaamheidsinitiatieven, het verstrekken van microsubsidies en het beheer van de website. Daarom Duurzaam Diemen is het cocreatieprogramma waarin inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties en de gemeente samenwerken aan het verduurzamen van Diemen.

Marktontwikkeling

Op dit moment hebben we te maken met een “overspannen markt” bij de aanbesteding van technische projecten. Momenteel kampt de markt met veel projecten en te weinig bedrijven/aannemers. De bedrijven/aannemers hebben de werken voor het uitkiezen. Dit is merkbaar in de prijzen. In 2019 zijn de prijzen van het dagelijks onderhoud gestegen. Daarnaast zien we in de arbeidsmarkt een tekort aan technisch personeel. Dit heeft inmiddels geresulteerd in vacatures die lang open of niet vervuld raken. Dit heeft directe gevolgen op de resultaten

De gevolgen van deze marktontwikkeling op de gemeentelijke begroting, de opgenomen investeringsbedragen uit het investeringsplan en de kostenbegroting van het programma groot onderhoud openbare ruimte, zijn nog niet te zeggen. De actualisatie van het programma groot onderhoud heeft in 2019 niet plaats gevonden. Dit in verband met het zo juist benoemde krapte op de arbeidsmarkt.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Prettige, aantrekkelijke leefomgeving afgestemd op passend kwaliteitsbeeld

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte
1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte
1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater
1.4 - Natuur verbinden en beleven

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Inrichting en beheer zijn afgestemd op de gestelde ambities uit het kwaliteitsplan openbare ruimte	
1.1.1 - Bijdragen aan meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting door het toepassen handboek openbare ruimte	Het handboek openbare ruimte is bij herinrichtingen toegepast. In centrum west is een kwaliteitsimpuls toegepast waarbij er extra aandacht is geweest voor bestrating. In de wijk Vogelweide is vanuit het handboek openbare ruimte gelet op gebruik van duurzame materialen.
1.1.2 - Uitvoering beheer conform programma groot onderhoud openbare ruimte	zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen.
1.1.3 - Aanleggen van ontmoetingsplekken en verhogen van groene verblijfskwaliteit in de openbare ruimte (aanbrengen steigers, hondenspeelplaats, speelvoorzieningen, parkzitjes, ligweiden enz.).	Bij het Reigerpad in de wijk Akkerland ter hoogte van de wijk Akkerland is in combinatie met de vergrote buurtmoestuin een ontmoetingsplaats en speelplaats gerealiseerd. De uitvoering van een ontmoetings- en speelplaats op het voormalig trapveld studentenflats is gestart. Tevens is voorzien in een steiger. De voorbereiding en aanbesteding van het multifunctionele sportveld verblijf en ontmoetingsplaats Meelbeskamp is afgerond. De honden speelplaats De Sniep/sportpark kan door de bouwwerkzaamheden niet ontsloten worden en is daarom nog niet aangelegd. Wel is een hondenspeelplaats voorbereid bij het Zwannenpad hoek Jan Duikerhof. In het vastgestelde beleidsplan Spelen, bewegen en ontmoeten voor alle leeftijden staan de verdere ontwikkelingen vermeld.
1.1.4 - Bevordering van de biodiversiteit (aanpassen ecologisch maaibeheer en beplantingskeuze, aanbrengen insectenreservaten)	Om de biodiversiteit te vergroten is het intensief maaiprogramma op veel locaties aangepast en wordt pas eind juni gestart met maaien. Het areaal insecten aantrekkende beplanting is uitgebreid.
Subdoel 1.2 - Burgers zijn tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte	
1.2.1 - Het plan van aanpak zwerfafval updaten	Er is een start gemaakt met de update van het plan van aanpak. Daarnaast zijn er diverse stappen gezet om de jaarlijkse zwerfafvalvergoeding die wordt ontvangen van NedVang goed beter te beheren en in te zetten. We hebben veel materiaal aangeschaft ter ondersteuning van de landelijke opschoondag, zoals: knijpers, karretjes, hesjes e.d.
1.2.2 - Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden conform onderhoudsprogramma wegen, openbare verlichting, water, groen, speelterreinen en kunstwerken	zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen.
Subdoel 1.3 - Burgers en bedrijven ondervinden geen overlast van water en worden beschermd tegen gezondheidsrisico's a.g.v. afvalwater	
1.3.1 - Uitvoeren van het stedelijk waterbeheer door te voldoen aan de zorgplicht afvalwater, hemelwater en grondwater	Het beheer volgt het beleid als neergelegd in het vGRP (zie verder onderhoud kapitaalgoederen).
1.3.2 - Uitvoeren van het Gemeentelijk Riolerings Plan 2019-2023	Zie paragraaf 2 onderhoud kapitaalgoederen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.3 - Onderhouden van oevers met aandacht voor ontwikkelen van biodiversiteit in natuurvriendelijke oevers	Alle nieuw te ontwikkelen oevers worden binnen de mogelijkheden ontwikkeld met als streven het vergroten van de biodiversiteit door middel van het aanleggen van natuurvriendelijke oevers.
1.3.4 - Uitwerken en implementeren van klimaatadaptieve maatregelen openbare buitenruimte. Voeren van risicodialogen met bedrijven, burgers en vitale functies	De risicodialogen worden in regioverband uitgevoerd en moeten in 2020 leiden tot een regionale uitvoeringsagenda.
Subdoel 1.4 - Natuur verbinden en beleven	
1.4.1 - In stand houden en verbeteren van de ecologische verbindingen. Extra inzet hierop wordt meegenomen in het op te stellen duurzaamheidsprogramma	Met het blijvend gebruiken van het meerjaren werkplanoevers is het in stand houden en verbeteren van ecologische verbindingen grotendeels gewaarborgd, waterpartijen en aanliggend groen zijn de dragers van de ecologische verbindingen binnen de bebouwde kom. Eind 2019 is de opdracht uitgegaan voor de kwalitatieve beoordeling van de Diemense ecologische structuur. Eindresultaat wordt een kanskaart voor verbetering van de ecologische structuur in combinatie met o.a. biodiversiteit en klimaatadaptatie.
1.4.2 - Het verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur	Met het realiseren van herinrichtingsprojecten wordt de verbinding van buurtgroen met hoofdgroenstructuur (wandellandschap en parken) een uitgangspunt van ontwerp.
1.4.3 - Versterken recreatieve functie Diemberbos: Samen met Groengebied Amstelland en Staatsbosbeheer actief inzetten op een financieel duurzaam beheer van het Diemberbos. Realiseren van een horecavoorziening bij de entree van het bos, aanleg van het Wandelnetwerk Diemerscheg en het uitwerken van een beheer- en ontwikkelstrategie voor de Diemerscheg met alle betrokken partijen, waaronder inwoners, bedrijven en verenigingen/stichtingen	het Wandelnetwerk Diemerscheg, onderdeel van het wandelnetwerk Noord-Holland, is gereed. De bouw van de horecavoorziening bij de entree van het Diemberbos is gestart. Er hebben diverse bijeenkomsten plaatsgevonden over de Diemerscheg. Een eerste versie Ontwikkelperspectief Diemerscheg is gereed.

2. Actieve betrokkenheid inwoners en bedrijven bij inrichting/beheer leefomgeving

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg
2.2 - Inwoners raadplegen t.b.v. het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud
2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Inwoners en bedrijven zijn betrokken bij herinrichting en nieuwe aanleg	
2.1.1 - Overleg met belanghebbenden op basis van uitgangspunten en schetsontwerpen en voorlopig ontwerp voor herinrichtingsprojecten	In 2019 zijn de uitgangspunten en ontwerpen van de speel- en ontmoetingsplaatsen Meelbeskamp en Rode Kruislaan met en door bewoners gerealiseerd.
2.1.2 - Houden van voorlichtingsbijeenkomsten en inspraakmogelijkheden (soms als workshop) bij herinrichtingsprojecten	Voor elk herinrichtingsproject in de openbare ruimte wordt gekeken hoe bewoners of bedrijven vanaf de start tot uitvoering kunnen betrekken om tot een gedragen ontwerp te komen.
2.1.3 - Ideën en verbeteringsvoorstellen van inwoners en bedrijven gebruiken bij herinrichting en nieuwe aanleg	Bewoners of bedrijven die met verbeteringsvoorstellen komen worden altijd uitgenodigd op een gesprek om hun ideeën toe te lichten. Voorbeelden zijn de inrichting van de Pr. Marijkestraat en de A. Loethoelstraat.
Subdoel 2.2 - Inwoners raadplegen ten behoeve van het uitvoeren van (dagelijks) onderhoud	
2.2.1 - Burgers actief uitnodigen bij uitvoering van projecten en specifiek wijzen op participatiemogelijkheden	Participatiemogelijkheden worden altijd benoemd indien dat van toepassing is bij contacten met bewoners of bedrijven. Actief wordt hulp gegeven om participatie succesvol te laten verlopen.
2.2.2 - Verbeteren van communicatie over de afhandeling van door inwoners ingediende meldingen over openbare ruimte	In 2019 zijn de knelpunten geïnventariseerd op dit vlak. Nieuwe medewerkers worden extra gewezen op het belang van een duidelijke terugkoppeling van de wijze van afhandeling van de meldingen. Ook doen we onderzoek naar het al dan niet aanschaffen van een softwarepakket dat ons op dit punt moet gaan helpen.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.3 - Actieve betrokkenheid van inwoners bij dagelijks onderhoud	
2.3.1 - Inwoners stimuleren tot en ondersteunen bij participatieprojecten via medewerkers Ruimtelijk Beheer	Er worden continu kleinschalige participatieprojecten met bewoners gerealiseerd, denk hierbij een buurtmoestuinen, geveltuinten, bloembakonderhoud en zelfbeheer openbaar groen.

3. Verbeterde duurzaamheid en leefbaarheid op het gebied van duurzaamheid en milieu

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Actief duurzaamheidsbeleid, inclusief energietransitie, door middel van een programmatische aanpak
3.2 - Actief milieubeleid
3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden
3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Actief energiebeleid	
3.1.1 - Opstellen van een duurzaamheidsprogramma (zie verder paragraaf Duurzaamheid)	Ten gevolge van de vergunningaanvraag van Vattenfall en het verzoek van de provincie om een VVGB voor de biomassacentrale heeft het proces voor het opstellen van een duurzaamheidsprogramma vertraging opgelopen.
3.1.2 Uitvoering geven aan reeds in gang gezette trajecten zoals: <ul style="list-style-type: none"> de samenwerking met inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen met de initiatieven en het actieplan Daarom Duurzaam Diemen uit het werkatelier van 6 en 7 februari 2018 als vertrekpunt Opwekken van duurzame energie met zonnepanelen en windmolens. Vormen van een community van bewoners die een collectief zonneproject gaan realiseren. Stimuleren van energiemaatregelen bij woningen (huur en koop) door de verdere ontwikkeling van het project Innovatieve aanpak Nul op de Meter in combinatie met het stimuleren van het treffen van enkelvoudige maatregelen. Invulling geven aan ambities energieneutrale en circulaire gebiedsontwikkeling in een visie en doelen, een heldere vraag aan marktpartijen en een beoordelingssystematiek bij ruimtelijke ontwikkelingen Eigen elektrisch vervoer en uitbreiden van het aantal oplaadpunten voor het publiek Energie besparen in gemeentelijke gebouwen en in openbare verlichting. Extra inspanning om de doelstelling van het aandeel duurzame energie te halen 	<ul style="list-style-type: none"> De gemeente verstrekt het inmiddels zelfstandige Daarom Duurzaam Diemen met ingang van 2019 jaarlijks subsidie. De gemeente droeg bij aan de organisatie van het duurzaamheidscafé 2019, de ondersteuning van de duurzaamheidsinitiatieven en nam deel aan de overleggen. De energiecoöperatie Diemen ecoström heeft subsidie ontvangen voor hun promotie en communicatie over de verkoop van zonnepanelen voor eigen energie-opwek op bedrijfsdaken. In 2019 heeft Diemen Ecoström 470 panelen geplaatst op 2 bedrijfsdaken en alle panelen verkocht. Naar aanleiding van de RES en de aangekondigde aanpassing van de provinciale ruimtelijke verordening is in 2019 het onderzoek naar kansen voor windenergie weer herstart. In 2019 is weer een jaarlijkse inkoopactie zonnepanelen en isolatiemaatregelen georganiseerd. Het door de VNG gesubsidieerde project innovatieve aanpak naar nul op de meter is in 2019 afgerond. Er zijn in totaal 27 nul op de meter adviezen in Diemen opgesteld. De uitgangspunten energieneutraal, circulair en klimaatadaptief uit de duurzaamheidsnotitie Holland Park West zijn in de inschrijffleidraad uitgewerkt tot selectie en beoordelingscriteria. Op basis hiervan zijn de inschrijvingen op duurzaamheid beoordeeld. In 2019 zijn er 8 laadpalen met 16 laadpunten en 15 gereserveerde parkeerplaatsen bijgekomen. Het totaal per 31 dec. 2019 komt daarmee op 25 laadpalen met 48 laadpunten en 42 gereserveerde parkeerplaatsen. Bij winkelcentrum Diemerplein is een laadpaal voor elektrische fiets\ scooter geplaatst In 2019 zijn bij de openbare verlichting 170 armaturen vervangen door led verlichting In het gemeentehuis is op de begane grond in de centrale hal, de raadzaal, de trouwzaal en vergaderruimten LED verlichting aangebracht plaatsing 30-50% zuinigere ventilatoren op het dak van het gemeentehuis. realiseren van verbeterde energiezuinigere doorstroming van de verwarming van het gemeentehuis door vervanging van ventielen en kranen gestart met aanbrengen HR++ kunststof kozijnen bij kinderdagverblijf Pino

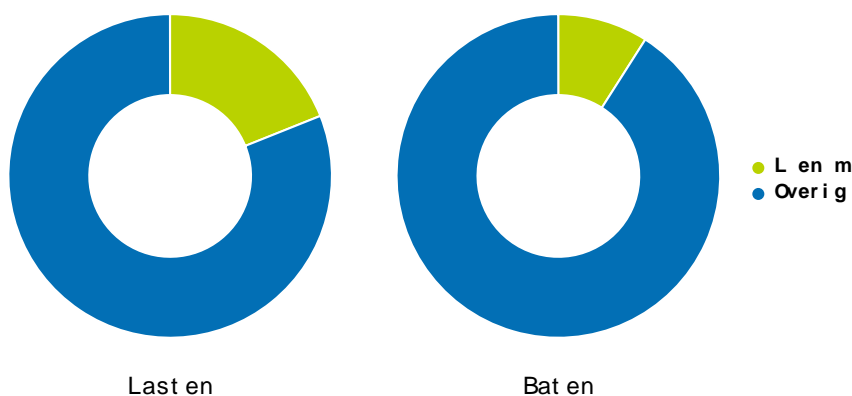
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.2 - Actief milieubeleid	
3.2.1 - Uitvoeren van de Milieunotitie 2016-2019, het actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen 2018-2022	<ul style="list-style-type: none"> • uitvoering van de Wet milieubeheer taken (bodem, geluid, lucht, externe veiligheid) uit de milieunotitie vindt continu plaats bij vergunningverlening, milieutoezicht en handhaving en bij ruimtelijke ontwikkeling. • Met de aanstelling van een nieuwe medewerker is energietransitie in 2019 verzaard opgepakt (zie paragraaf duurzaamheid). • De nota en de kaarten bodemkwaliteit zijn geactualiseerd en zullen in 2020 ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd • Bij de inrichting van de buurt Vogelweide zijn geluidsarme stenen toegepast conform het actieplan omgevingslawaaï • bij de Oost-Westas is geluidsarm asfalt toegepast conform het actieplan omgevingslawaaï
3.2.2 - Doorvoeren klimaatadaptief en biodiversiteit maatregelen	Maatregelen tegen wateroverlast en droogte zijn omlind en normen zijn neergelegd in het vGRP. Uitgangspunten tegen hittestress worden in 2020 geformuleerd. Het terugdringen van overbodige verharding (Steenbreek) leidt tot meer beplanting. Een diversere keuze van planten leidt tot een betere biodiversiteit.
Subdoel 3.3 - Bewoners gaan meer en meer afval scheiden	
3.3.1 - Uitvoeren aanpassing(en) in wijze van afvalinzameling	Op 19 december 2019 is Afvalplan 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan diverse wijzigingen in de afvalinzameling die moeten bijdragen aan het doel.
3.3.2 - Versterken van communicatie en voorlichting	Een communicatieplan maakt onderdeel uit van het in december 2019 vastgestelde Afvalplan 2020.
3.3.3 - Inzetten op het drastisch verminderen van restafval conform VANG-doelstellingen en coalitieakkoord (100 kilo per inwoner per jaar in 2020)	Voor dit doel is op 19 december 2019 Afvalplan 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin staan diverse acties en wijzigingen in de afvalinzameling die moeten bijdragen aan het doel.
Subdoel 3.4 - Afvalinzameling is goed verzorgd	
3.4.1 - Toezien op uitvoering overeenkomst afvalinzameling	Er is een uitgebreide overlegstructuur met Meerlanden. Wekelijks op uitvoeringsniveau, 3 wekelijks op beleidsniveau. Daarnaast ziet een opzichter van Gemeente Diemen toe op de naleving van de overeenkomst.
3.4.2 - Meldingen verzamelen en met Meerlanden zorgen voor structurele oplossingen	Er is een duidelijke dashboard waarin is te zien hoe het aantal klachten per soort soort zich ontwikkelt ten opzicht van het jaar ervoor. Er is doorlopend overleg om knelpunten op te lossen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
3.1.1 - % hernieuwbare elektriciteit (verplicht)	0,9%	NB	1,6%
3.4.1 - Omvang huishoudelijke restafval in kg per inwoner per jaar (verplicht) Om te voldoen aan het landelijke VANG-programma (Van Afval Naar Grondstof) zal toegewerkt moeten worden naar 100 kg per inwoner per jaar in 2020. De maatregelen die in 2016 genomen werden, volgens het raadsbesluit d.d.18 februari 2016, zullen leiden tot max. 5% extra afvalscheiding. In 2016/2017 werden de maatregelen volgens dit raadsbesluit gerealiseerd. Komende jaren gaan we het effect hiervan monitoren	230	200	223

Wat heeft het gekost?

Programma Leefomgeving en milieu	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-15.781	-16.316	-15.976	-16.309	-333
Structurele baten	8.719	7.462	7.427	7.892	465
Toevoegingen aan reserves	-480	-	-80	-114	-34
Onttrekkingen aan reserves	60	10	10	-	-10
Saldo structureel	-7.482	-8.844	-8.619	-8.531	88
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-7.482	-8.844	-8.619	-8.531	88

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Klimaat beleid openbare ruimte

In 2019 is er voor klimaatbeleid openbare ruimte een budget opgenomen van € 100.000. Van dit budget is € 15.000 uitgegeven. Er zijn in de loop van 2019 een aantal projecten gestart om dit budget te gebruiken. Met het vrijkomen van het vergroeningsbudget is in het 3de kwartaal 2019 een nieuw plan gemaakt voor het vergroenen van straten en het meer aanplanten van bomen in de woonwijk De Sniep Zuid. De kosten hiervan zijn begroot op € 77.000. Wij stellen voor dit budget over te hevelen naar 2020.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
721010 Vervangen onderheide wegen Centrum-West	8.600	1.699	6.901	i
720146 Busbaan	2.000	57	1.943	i
770203 Betonriool/onderheid Centrum West 2014, 2017 & 2018	1.756	147	1.609	i
770206 PVC-riool Vogelweide	1.646	551	1.095	i
720909 Voorbereidingskrediet e-installaties bruggen	1.387	1.298	89	i
770222 PVC riool Scheepskwartier	1.325	0	1.325	d
770211 PVC riool Oost-West as	1.100	11	1.089	i
720142 Verharding vanuit grondbedrijf	1.000	1040	-40	a
770223 Riool vanuit grondbedrijf	565	581	-16	a
720141 Straatmeubilair/openbare verlichting/brandkranen vanuit grondbedrijf	350	370	-20	a
770221 PVC riool Oranjeplantsoen	320	0	320	d
750708 Groen/water vanuit grondbedrijf	315	324	-9	a
720151 Vervangen civieltechnische kunstwerken	250	0	250	d
770212 Relining riolering Bergwijkpark en DN	225	0	225	i
721215 Activeren nieuw bestratingsmateriaal	200	0	200	d
720144 Kunstwerken vanuit grondbedrijf	150	165	-15	a
770224 PVC-riool Oost-West as	100	0	100	i
720707 Iveco nummer 14	100	75	25	a
770301 Ondergronds brengen afvalcontainers 2015	100	16	84	i
720147 Vervangen Iveco wagen nummer 19 plantsoenen	80	0	80	i
721111 Kanter straatveegauto nr. 22	76	0	76	d
720104 Iveco wagen nr. 12 bestrating	75	0	75	i
721818 Iveco Daily nummer 10	73	0	73	i
772013 Drainage Biesbosch	70	45	25	a
770220 PVC riool Flats Tobias Asserlaan	65	0	65	d
770504 Herstel van keldergraven Rustoord	60	0	60	d
720145 Twee natstrooizoutmachines	55	0	55	i
770501 Renovatie begraafplaats Gedenk te Sterven	45	23	22	v
720105 Vervangen civieltechnische kunstwerken 2018	31	0	31	d

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

- 720105: Werkzaamheden uitgesteld i.v.m. goede technische staat van de geprogrammeerde civieltechnische kunstwerken.
- 720151: Betreft het vervangen van de staalconservering aan de Diemerbrug. Uitvoering van dit werk is ingepast in de planning van de Oost-Westas en zal naar verwachting in het najaar van 2020 in uitvoering worden gebracht.
- 770220: Verschoven naar 2021 a.g.v. uitloop vorige projecten (herstel Oosterringdijk).
- 770221: Verschoven naar 2022 i.v.m. samenloop andere projecten.
- 770222: Verschoven naar 2021 a.g.v. uitloop vorige projecten.

- 721111: Auto 22 wordt vervangen door een bestaande smalspoorauto uit het huidige wagenpark. Smalspoorauto's zijn nodig voor inzet in de strooidienst. Auto 22 wordt in de loop van 2020 vervangen.
- 721215: Betreft de aanschaf van nieuw bestratingsmateriaal. Deze investering wordt in 2020 meegenomen in de financiële afwikkeling van de Oost-Westas.
- 770504: Het betreft hier het renoveren van monumentale keldergraven en het herstellen van grafvelden.
- 770501: De renovatie van Gedenk te Sterven bestond uit twee onderdelen, namelijk de restauratie van de muur en het aanbrengen van verlichting. De restauratie van de muur is afgerond, maar het aanbrengen van verlichting kan niet vanwege Flora & Fauna.

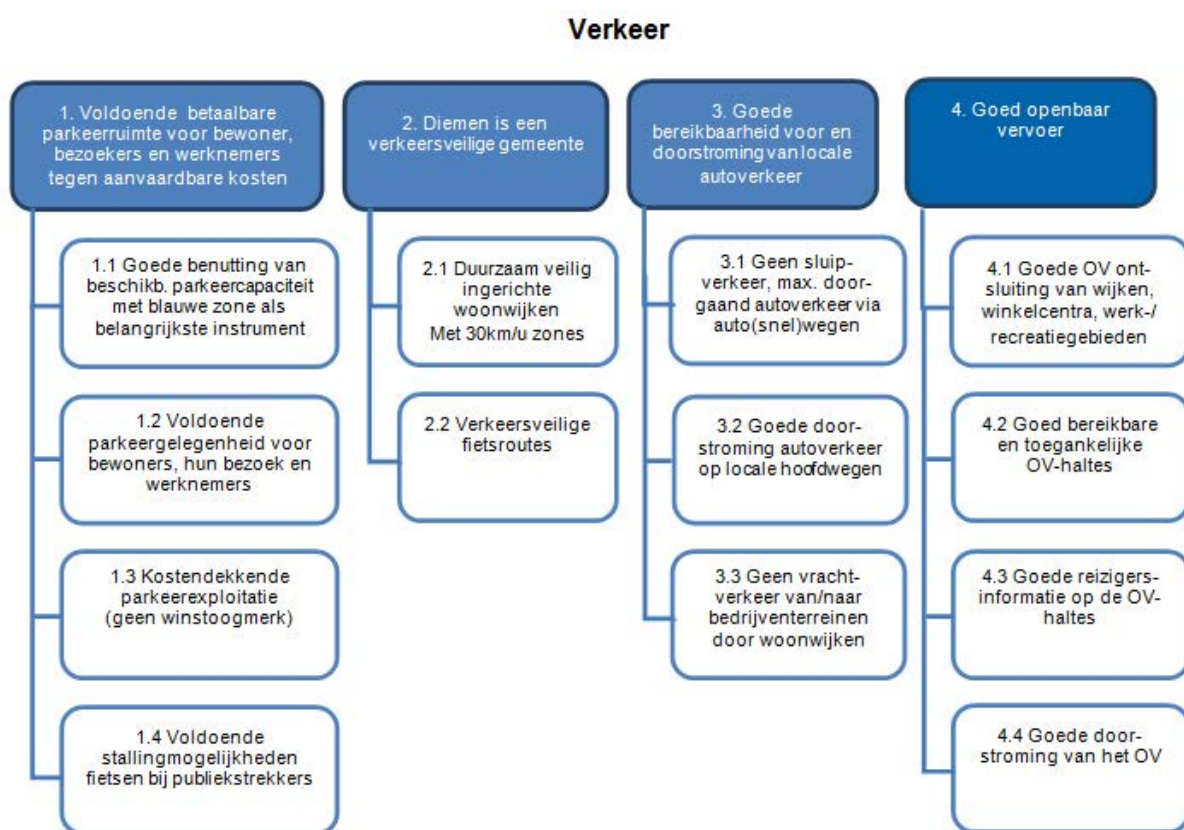
Verkeer

Portefeuillehouder:
A.J.M. Scholten

Afdelingsmanager:
M.R.A. Cornelissen

Afdeling:
Ruimtelijke Ontwikkeling

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

In 2019 zijn in Diemen elektrische deelscooters van de aanbieder Felyx beschikbaar gekomen. Deze scooters zijn aan- en af te melden in (delen van) Diemen, Amsterdam en Amstelveen.

De Vervoerregio Amsterdam is gestart met de voorbereiding van een nieuwe concessie voor het concessiegebied Amsterdam waar Diemen ook binnen valt. Deze nieuwe concessie zal ingaan in december 2021. De bedoeling is dat dit opnieuw gaat via een onderhandse aanbesteding aan het GVB. De huidige concessie is ook in handen van het GVB loopt

tot eind december 2024. Deze concessie zou dan met 3 jaar worden ingekort. Het eerder opstellen en verlenen van een nieuwe concessie biedt de mogelijkheid om ook al eerder in te spelen op allerlei ontwikkelingen (reizigersgroei, duurzaamheid, innovaties, inclusiviteit).

Alle andere ontwikkelingen zijn beschreven in de paragraaf 'Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan'.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende betaalbare parkeerruimte voor bewoners, bezoekers en werknemers tegen aanvaardbare kosten

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument			
1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers			
1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)			
1.4 - Voldoende stallingsmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.2.1 - Parkeerdruk maximale bezettingsgraad - % maximale parkeerbezetting (maandag t/m zaterdag)	78% 77%	85% ²² 80% ²³	92% (in resterend deel Diemen Zuid voor invoering blauwe zone)

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Goede benutting van beschikbare parkeercapaciteit met "blauwe zone" als belangrijkste instrument	
1.1.1 - Uitbreiden en aanpassen parkeerregulering op basis van resoluties parkeermonitoring en klachten van bewoners en ondernemers en op basis van nieuwe ontwikkelingen (o.a. regelgeving en ICT)	Op basis van input door inwoners en bedrijven is de blauwe zone uitgebreid in Diemen Zuid en Buyenstee in Diemen-Noord. Het parkeerregime langs de Muiderstraatweg en omgeving is gewijzigd van blauwe zone naar betaald parkeren.
1.1.2 - Parkeermonitoring d.m.v. meting parkeerdruk en ontvangen parkeerklachten	Het parkeren wordt jaarrond gemonitord, dit gebeurt op basis van klachten en/of n.a.v. projecten.
Subdoel 1.2 - Voldoende parkeergelegenheid voor bewoners, hun bezoekers en werknemers	
1.2.1 - Waar nodig bijsturen van parkeerregulering (maatwerk)	De blauwe zone langs de Muiderstraatweg functioneerde onvoldoende, dit hield onder meer verband met het veelvuldig 'doordraaien' van parkeerschijven. Om dit op te lossen is in dit gebied betaald parkeren ingevoerd. Het gereguleerd gebied met blauwe zones is uitgebreid in Diemen-Zuid en Diemen-Noord.
1.2.2 - Afspraken over parkeervoorzieningen op eigen terrein bij nieuwbouwplannen	Er zijn bij diverse bouwplannen afspraken over het parkeren gemaakt, waaronder deelplannen Plantage De Sniep, The Post en Holland Park West.
1.2.3 - Handhaven parkeerregulering incl. afhandelen parkeerklachten en overtredingen	Dit heeft plaatsgevonden in heel 2019.
1.2.4 - Het aanvragen van elektrische laadpalen op parkeerlocaties wordt actiever aangeboden	In juli 2019 is de beleidsnota opladen elektrische voertuigen vastgesteld. Na vaststelling is actief gecommuniceerd over het aanvraagproces. Dit heeft geleid (ook door marktomstandigheden) tot een forse stijging van het aantal aanvragen. In 2019 zijn 8 nieuwe laadpalen gerealiseerd.
Subdoel 1.3 - Kostendekkende parkeerexploitatie (geen winstoogmerk)	
1.3.1 - Uitbesteden werkzaamheden op basis van beste kosteneffectiviteit	Met een marktconsultatie parkeerhandhaving is input opgehaald om de aanbesteding van parkeerhandhaving in 2020 te starten.
1.3.2 - Actueel houden parkeerexploitatie	Vindt maandelijks plaats.
1.3.3 - Parkeertarieven baseren op sluitende parkeerexploitatie	Er is door het Ministerie van Binnenlandse Zaken een nieuw maximum bedrag voor de naheffingsaanslag vastgesteld (€ 64,50 ipv € 62,-). De raad heeft hiermee de Tarientabel opnieuw vastgesteld.

²² In woongebieden

²³ Bij winkelcentrum

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.4 - Voldoende stallingmogelijkheden voor fietsen bij publiekstrekkingen	
1.4.1 - Bijplaatsen fietsstallingen indien nodig en mogelijk	Bij winkelcentrum Diemerplein is een laadpaal voor elektrische fietsen geplaatst. Verder zorgen we bij herinrichtingen voor voldoende parkeermogelijkheden voor fietsen.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.2.1 - % maximale parkeerbezetting (maandag t/m zaterdag)	90%	85% ²⁴ 80% ²⁵	92% (in resterend deel Diemen Zuid voor invoering blauwe zone)

2. Diemen is een verkeersveilige gemeente

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken, met toepassing van 30 km zones			
2.2 - Verkeersveilige fietsroutes			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.0 - Tevredenheid verkeersveiligheid in de wijk	NB	NB	NB

Activiteiten (wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Duurzaam veilig ingerichte woonwijken met 30 km zones	
2.1.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen met 30 kilometerzones bij herinrichtingen (Diemen-Noord, Centrum West, Holland Park, Plantage de Sniep)	Alle (op)nieuw ingerichte wegen in Diemen zijn duurzaam veilig ingericht.
2.1.2 - Deelname aan verkeersveiligheid campagnes	Wij nemen deel aan regionale verkeersveiligheidscampagnes via de Vervoerregio Amsterdam (programma Verkeer en Meer). In 2019 zijn diverse campagnes uitgevoerd, zoals alcohol/BOB, snelheid, aandacht op de weg en fietsverlichting. Ook wordt jaarlijks de campagne 'de scholen zijn weer begonnen' uitgevoerd. Verkeer en Meer ondersteunt de scholen met verkeersonderwijs voor 0-18 jaar.
Subdoel 2.2 - Verkeersveilige fietsroutes	
2.2.1 - Toepassen duurzaam veilig maatregelen ten behoeve van fietsers bij herinrichtingen (o.a. Diemen-Noord, Oost-West as, Holland Park)	Alle (op)nieuw ingerichte wegen in Diemen zijn duurzaam veilig ingericht.
2.2.2 - Verkeersveilige fietsroute opnemen in spoorwegonderdoorgang aan westkant Ouddiemerlaan	In de planvorming voor de spoorwegonderdoorgang is rekening gehouden met een veilige fietsroute in twee richtingen aan de westzijde van de Ouddiemerlaan.
2.2.3 - Verkeersveilige fietsroutes meenemen in BLVC-plannen bij uitvoering van bouwplannen/wegwerkzaamheden	In alle BLVC-plannen wordt rekening gehouden met veilige verkeersroutes voor fietsers en voetgangers.
2.2.4 - Onderzoek naar verbeteren zwakke schakels in fietsnetwerk	Er is gestart met een onderzoek naar een verbetering van de fietsverbinding onder de goederenboog in de Ouddiemerlaan en met de verbetering van de fietsoversteek op de Provincialeweg.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
<u>Algemeen - % ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (verplicht)</u>	NB	NB	NB
<u>Algemeen - % overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (verplicht)</u>	NB	NB	NB

²⁴ In woongebieden

²⁵ Bij winkelcentrum

3. Goede bereikbaarheid voor en doorstroming van lokale autoverkeer

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen
3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen
3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken

Activiteiten	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Geen sluipverkeer door Diemen, zoveel mogelijk doorgaand autoverkeer via de auto(snel)wegen	
3.1.1 - Meewerken aan verbeteren doorstroming op auto(snel)wegen (uitvoering planstudie SAA)	Uitbreiding van de A1 en de A10 zijn voltooid, de uitbreiding van de A9 is nog in uitvoering.
3.1.2 - Rijsnelheid op lokale hoofdwegen 50 km/uur (o.a. Oost-West as, Holland Park)	Is onderdeel van herinrichting in kader van Holland Park en Oost West as. Voor Diemen Zuid wordt de openstelling van de busbaan voor autoverkeer voorbereid waarbij 50 km/uur wordt omgezet naar 30 km/uur.
3.1.3 - Afstemmen informatiesystemen (bewegwijzering/navigatie) op hoofdroutes	Dit loopt via de Nationale Databank Wegverkeersgegevens (NDW)
3.1.4 - Medewerking aan openstelling Overdiemerweg tussen IJburg en Muiden gekoppeld aan omzetten parallelweg van de A1 naar busbaan zonder ontheffinghoudersregeling	Verkeersontwerp is gereed, bestemmingsplan is onherroepelijk. Verkeersbesluit en uitvoering worden voorbereid. Met Amsterdam vindt overleg plaats over omzetten van parallelweg naar busbaan in verband met nieuwe HOV-busverbinding IJburg-Weesp.
Subdoel 3.2 - Goede doorstroming van het autoverkeer op lokale hoofdwegen	
3.2.1 - Waarborgen ontsluitingsfunctie d.m.v. advisering bij herinrichtingen (o.a. Oost-West as, Holland Park)	Dit gebeurt bij de advisering over alle herinrichtingsplannen en nieuwbouwprojecten.
3.2.2 - Ongelijkvloers maken van spoorwegovergang op Ouddiemerlaan	Samen met ProRail en NS Stations is aanbestedingsdossier opgesteld en is aanbesteding gestart. Daarnaast is overeenkomst opgesteld met ProRail inzake realisering, beheer en onderhoud. Inrichtingsplan voor de openbare ruimte is in voorbereiding.
3.2.3 - Onderzoek naar verkeersstructuur Diemen-Zuid	De milieuonderzoeken (geluid en lucht) zijn uitgevoerd en gepresenteerd. In vervolg daarop is gestart met het opstellen van een integraal ontwerp en een voorontwerp bestemmingsplan.
Subdoel 3.3 - Geen vrachtverkeer van en naar bedrijventerreinen door de woonwijken	
3.3.1 - Zorgen voor handhaven van goede rechtstreekse aansluiting van werkgebieden op hoofdwegennet	Dit gebeurt bij de advisering over herinrichtingsplannen en nieuwbouwprojecten.
3.3.2 - Begeleiden/beïnvloeden bedrijven bij vestigingsplaatskeuze en routekeuze	Dit vindt plaats bij overleg met kandidaat bedrijven die zich willen vestigen in Diemen.
3.3.3 - Afremmen vrachtverkeer bij herinrichting van woongebieden; meenemen in onderzoek/planvorming voor Diemen-Zuid	In de aanpassing van de verkeersstructuur voor Diemen Zuid wordt de variant uitgewerkt waarin het snelheidsregime op de hoofdwegen wordt omgezet van 50 km/uur naar 30 km/uur met bijbehorende inrichtingsmaatregelen waaronder een rotonde bij Beukenhorst.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
Algemeen - Waardering bereikbaarheid bedrijfslocatie voor bevoorrading (verplicht)	NB	NB	NB

4. Goed openbaar vervoer

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
4.1 - Goede OV ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden
4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes
4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes
4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Goede openbaar vervoer ontsluiting van woonwijken, winkelcentra, werkgebieden en recreatiegebieden	
4.1.1 - Adviseren over concessieverlening door Vervoerregio Amsterdam en vervoerplannen GVB	Dit vindt plaats op basis van voorstellen en vervoerplannen van GVB en Vervoerregio Amsterdam

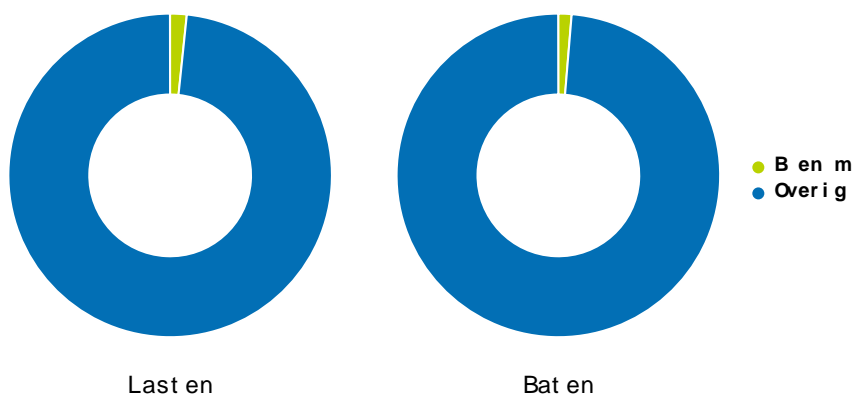
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.2 - Goed bereikbare en toegankelijke OV-haltes	
4.2.1 - Aanpassen resterende haltes in Diemen-Noord bij groot onderhoud/herinrichting	Dit wordt meegenomen bij de uitvoering van groot onderhoud in Diemen Noord. In 2019 is in dit project de halte Meerkoet toegankelijk gemaakt.
4.2.2 - Verleggen en aanpassen haltes (Oost-West as, Holland Park)	Is gebeurd in Holland Park en bij de herinrichting van de Oost-West as.
4.2.3 - Bijhouden nationaal haltebestand	Actualisatie is uitgevoerd in 2018, bij wijzigingen wordt dit doorgegeven.
Subdoel 4.3 - Goede reizigersinformatie op de OV-haltes	
4.3.1 - Controleren reizigersinformatie op haltes	Vindt incidenteel plaats en n.a.v. reacties van reizigers en vervoerders.
4.3.2 - Knooppuntmanagement bij station Diemen-Zuid	Geen concrete activiteiten in 2019, er is overleg geweest met provincie in kader van MRA aanpak voor Schipholcorridor. Hieruit zijn nog geen concrete maatregelen voortgekomen.
Subdoel 4.4 - Goede doorstroming van het openbaar vervoer	
4.4.1 - Verbeteren doorstroming OV bij herinrichtingen (tram 19 op Oost-West as)	Is onderdeel van uitvoering project Oost West as

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
4.2.1 - Aantal toegankelijk gemaakte haltes	2	2	1
4.3.2 - Totaal aantal haltes met DRIS-paneel	19	21	24

Wat heeft het gekost?

Verkeer	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-1.295	-1.174	-1.442	-1.430	12
Structurele baten	965	579	897	1.122	225
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-39	-39
Onttrekkingen aan reserves	-	140	140	-	-140
Saldo Structureel	-330	-455	-405	-347	58
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	220	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-220	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	-330	-455	-405	-347	58

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Binnen dit programma zijn geen over te hevelen budgetten.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
720303 Spooronderdoorgang Ouddiemerlaan	5.000	269	4.731	i
721515 Vervangen VRI Burgemeester Bickerstraat/ Hartveldseweg	200	0	200	d

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

- 721515: Werkzaamheden zijn onderdeel van de Oost-Westas. Wordt in 2020 afgerond.

Samen besturen

Portefeuillehouder:

E. Boog

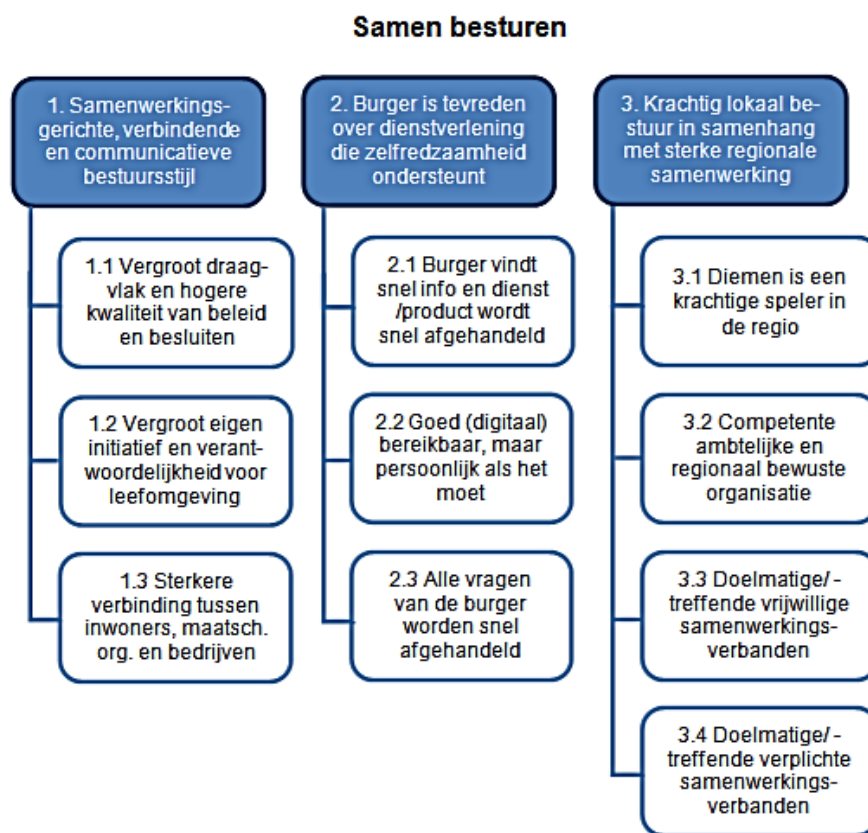
Gemeentesecretaris:

J.D. de Kort

Afdeling:

Directie

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Een sterke gemeente met een zelfbewuste rol in de regio

De gemeente Diemen staat door haar schaal dichtbij burgers. Juist deze schaal versterkt onze bestuurskracht, omdat die aansluit aan op de bestaande sociale en ruimtelijke infrastructuur. Diemen heeft ook in 2019 vanuit die houding voor een zelfbewuste en solidaire samenwerking binnen de Regio gekozen. Samenwerking binnen Duo+, Amstelland-Meerlanden, de Metropoolregio Amsterdam en de Vervoerregio Amsterdam hoort daar natuurlijk bij. Op verschillende momenten hebben we onze standpunten kenbaar gemaakt, waar mogelijk in gezamenlijkheid met de deelregio. Zo hebben we invloed kunnen uitoefenen, waarbij regionale samenwerking een zaak van geven en nemen blijft, waarmee we gezamenlijk de regio willen versterken. Samen met buurgemeentes binnen

de Metropoolregio Amsterdam en andere partners hebben we gewerkt aan gemeente-overstijgende regionale thema's als de complexe (jeugd-) zorg, woningmarkt, verkeer, openbaar vervoer, duurzaamheid en de economie. We hebben aansluiting gezocht bij diverse regionale initiatieven op het gebied van duurzaamheid, landschap en het sociaal domein en hier zelf ook actief aan bijgedragen.

Samenwerking Duo+

In 2019 heeft tussen de DUO-gemeenten uitvoerig overleg plaatsgevonden over de koers en richting van Duo+. Dit heeft geleid tot een concept notitie met een missie, visie en kernwaarden.

Missie:

Duo+ zorgt ervoor dat de gemeenten Ouder-Amstel, Diemen en Uithoorn hun lokale opgaven realiseren.

Visie:

Wij voegen waarde toe door advisering, uitvoering en uitwisseling.

Wij voegen waarde toe door advisering, uitvoering en uitwisseling.

Kernwaarden:

1. Samen (verbinden en samenwerken): kansen zien in verschillen, samen doen en dan vlammen!
2. Klantbewust: waarnemen, luisteren, invoelen, doen.
3. Flexibel (meebewegen en tegenbuigen): samen durven aan te passen vanuit een gemeenschappelijke opgave.
4. Efficiënt: zo slim en effectief mogelijk de opdracht uitvoeren.
5. Professioneel: wij zijn deskundig, (zelf)kritisch en integer.

De missie en visie geven kort en bondig aan waar Duo+ voor staat. Niet alleen de 3K's (kosten, kwetsbaarheid en kwaliteit) zijn van belang maar ook de ruimte om de dienstverlening af te stemmen op de drie afzonderlijke gemeenten. Uiteraard blijft de samenwerking gericht op harmonisatie, dit levert immers de gewenste efficiencyverschillen op, maar ook is er meer nadrukkelijk de mogelijkheid tot maatwerk (invulling geven aan ambities uit coalitieprogramma's van de drie DUO-gemeenten).

Betrokken: Laagdrempelig en Open Bestuur samen met Raad en Bewoners

In de afgelopen jaren maken we een ontwikkeling door waarbij we steeds meer samenwerken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dit veranderde samenspel vraagt om een open en laagdrempelig bestuur. Een laagdrempelig en open bestuur vergroot het vertrouwen van de burger in de politiek en in de gemeentelijke organisatie. Voorkomend uit het beleid Diemen doen we samen (2017) zijn in 2019 verschillende inspanningen verricht.

In 2019 is in de werkgroep Meervoudige Democratie nagedacht over de rol van raadsleden binnen participatieprocessen. Enerzijds richt de werkgroep zich op de rol van raadsleden bij plan- en beleidvorming vanuit de gemeente. Hiervoor blijven we als organisatie de raad vroegtijdig betrekken bij planvorming en denken we gezamenlijk na over participatieprocessen. Anderzijds is nagedacht over de rol van raadsleden als aanjager van het initiatief. Dit heeft er toe geleid tot een actieplan die de verbinding tussen organisatie, raad en inwoners versterkt.

Ook heeft de organisatie een sterke doorontwikkeling doorgemaakt op het gebied van participatie. Dit heeft geleid tot een gedeelde bewustwording rondom participatie, zowel bij de organisatie als bij bestuur. We hebben een flexibele houding tegenover inwoners en houden tijdens het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden de principes van het rekmanifest in ons achterhoofd. We zijn nu in een fase beland dat we dit nieuwe samenspel willen inbedden in de organisatie: structureren en handvatten bieden, om zo de werkwijze op het gebied van participatie te verduidelijken en verder te brengen. Hiervoor is in 2019 een participatieadviseur aangesteld die is het gestart met bouwen van structuren voor de borging van participatie.

We versterken onze participatieprocessen en ondersteunen initiatieven van inwoners. Zo zijn er in 2019 voorafgaand aan grote projecten en beleidsstukken, zoals de herinrichting Vogelweide, Nota Sociaal Domein en het parkeerbeleid, participatie- en communicatieplannen opgesteld. Daarnaast hebben we verschillende initiatieven zoals groeninitiatieven bij de Anne Frank wijk en Plantage de Sniep ondersteund en gefaciliteerd. Daarnaast worden medewerkers door ontmoetingsruimtes, zoals de publiekshal in het gemeentehuis, gestimuleerd om op een laagdrempelige wijze contact met inwoners te onderhouden.

We versterken onze participatieprocessen door vroegtijdig de organisatie, raad en gemeenschap te betrekken bij de planvorming. In 2019 is er gestart met de voorbereiding van de omgevingsvisie en heeft de raad medio 2019 kaders meegegeven over de betrokkenheid van de gemeenschap bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie. In de komende periode zullen verdere stappen worden gezet om organisatie, raad en gemeenschap verder te betrekken in de totstandkoming van de omgevingsvisie. Kortom: We blijven inzetten op het zoveel mogelijk betrekken van inwoners en het versterken van participatie.

Trainees

Na een geslaagde eerste ervaring in Diemen met een traineeprogramma (2017-2019) zijn in 2019 twee nieuwe trainees van start gegaan. Samen met andere jong talenten in de organisatie nemen zij deel aan het jong talentprogramma wat bestaat uit training op maat, intervisie, coaching, werkbezoeken en groepsopdrachten. De trainees zorgen wederom voor een frisse blik zo blijkt en het talentprogramma zorgt voor een hechte groep van jong talent, wat de gemeente versterkt als aantrekkelijke werkgever voor recent afgestudeerden.

Verbouwing publiekshal

In oktober 2018 werd de verbouwde publiekshal in gebruik genomen. Deze moderniseringslag draagt in belangrijke mate bij aan de wijze waarop de gemeente zich wil verstaan met haar inwoners, namelijk met een laagdrempelige en persoonlijke dienstverlening. Inmiddels is gebleken dat de hal goed functioneert. De ronde witte servicebalie voldoet helaas niet geheel aan veiligheidseisen en daarom volgt in 2020 een aanpassing.

Burgerzaken

In 2014 is de geldigheidsduur van de reisdocumenten paspoort en ID bewijzen aangepast. In plaats van 5 jaar zijn deze nu 10 jaar geldig. Dit betekent dat in 2019 de eerste dip merkbaar is in de legesinkomsten. Per saldo levert dit vanaf 2019 een nadeel op (zie tabel).

Leges (Buza)	2019	2020	2021	2022
1. Begroting 2018-2022	630	630	630	630
2. Begroting 2019-2022	420	355	355	355
3. (2-1) Verschil leges	-210	-275	-275	-275
Afdrachten				
4. Begroting 2018-2022	-250	-250	-250	-250
5. Begroting 2019-2022	-160	-130	-130	-130
6. (4-5) Verschil afdracht	90	120	120	120
7. (3+6) Saldo	-120	-155	-155	-155

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Samenwerkingsgerichte, verbindende en communicatieve bestuursstijl

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten
1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten
1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners
1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Verhoogde kwaliteit van beleid en besluiten	
1.1.1 - Bij projecten en nieuw beleid in het startdocument expliciet benoemen van participatie en de participatietrede aangeven	Als organisatie zijn we hier lerende in, daartoe diende ook mede het organisatievernieuingsproces Koers op Initiatief. Begin 2019 is besloten door het college om bij de start van elk "groot" proces/ontwikkeling aandacht te geven aan de wijze van participatie en communicatie en de raad daarover te informeren. Hier zijn in 2019 stappen in gezet. Er is eind van 2019 ook een participatie adviseur gestart, die ook is gestart met het bouwen van structuren voor de borging van participatie.
Subdoel 1.2 - Vergroot draagvlak voor beleid en besluiten	
1.2.1 - Zorgen dat burgers tijdig en helder worden geïnformeerd over besluiten die hen raken	Ook in 2019 hebben we inwoners op vele verschillende manieren geïnformeerd over besluiten die voor hen relevant zijn. Daarbij kozen we iedere keer voor die kanalen die voor de doelgroep en de boodschap het meest geschikt zijn. In veel gevallen gaat het om bewonersbrieven, maar ook via de Diemen Info, de gemeentelijke social media, de publicatie in de lokale krant, nieuwsbrieven of via lokale netwerken hebben we Diemenaren op de hoogte gehouden.
Subdoel 1.3 - Vergroot eigen initiatief en verantwoordelijkheid voor de leefomgeving door (groepen van) bewoners	
1.3.1 - Proactief communiceren over bewonersinitiatieven	In 2019 was er regelmatig aandacht voor initiatieven van inwoners, dit is via verschillende communicatiekanalen van de gemeente gecommuniceerd. De participatieadviseur heeft eind 2019 diverse initiatieven geëvalueerd met inwoners. Eind 2019 is in de werkgroep meervoudige democratie nagedacht over de rol van raadsleden als aanjaagfunctie voor initiatieven. Dit heeft geleid tot verschillende concrete actiepunten die in 2020 worden uitgevoerd.
1.3.2 - Wijkcoördinatoren ondersteunen en faciliteren bewonersinitiatieven	Voor de vier wijken in Diemen, zijn in 2019 wederom vier wijk coördinatoren aangesteld. Daarnaast is er in 2019 een medewerker bewonerscontacten aangesteld die (ruimtelijke) initiatieven aanjaagt, ondersteunt en faciliteert.
1.3.3 - Samenwerking met SWD versterken door ze te betrekken bij bewonersinitiatieven	Stichting Welzijn Diemen is betrokken bij verschillende initiatieven in Diemen. Zo is er een community builder actief in de wijken Beukenhorst en de Rode Kruislaan, die initiatieven in de wijken begeleid en ondersteunt. Ondersteunen medewerkers van het Huis van de Buurt initiatieven die in het 't Kruitvat of Noorderlicht plaatsvinden. En zijn de buurtsportcoaches betrokken bij activiteiten van de wijk.
1.3.4 - Ruimer aanbieden van laagdrempelige digitale communicatiemiddelen (social media of specifieke project sites)	In 2019 zijn we doorgedaan met communicatie via de eigen social mediakanalen van de gemeente (met name Twitter en Facebook). Naast de reguliere gemeentelijke website maken we ook gebruik van specifieke projectenwebsites zoals voor Holland Park en de Oost-Westas.
Subdoel 1.4 - Sterkere verbinding tussen bewoners en maatschappelijke organisaties en bedrijven	
1.4.1 - Overzicht geven van bewonersinitiatieven, welke daarvan in samenwerking met SWD tot stand komen en bijbehorende bewonersgroepen	Op de Daarom Diemen"- website staat een inventarisatie van buurtinitiatieven, die drie jaar geleden gemaakt is met input van de wijkcoördinatoren. Het meeste zijn groenparticipatie initiatieven of buurt whatsappgroepen. Deze staan los van de SWD.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.4.2 - Ondersteunen van wijkcoördinatoren en faciliteren van bewonersinitiatieven	Voor de vier wijken in Diemen, zijn in 2019 wederom vier wijkcoördinatoren actief geweest. De participatieadviseur bewaakt het overzicht van de activiteiten van de wijkcoördinatoren en ondersteunt de wijkcoördinatoren waar nodig.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
1.1.1 - % geground verklaarde bezwaarschriften nav formele behandeling	16,0%	15,0%	8%
1.1.2 - % ingetrokken bezwaarschriften nav informele behandeling/mediation	90,0%	75,0%	75%
1.3.1 - % vertrouwen in de manier waarop gemeente wordt bestuurd (verplicht)	37,0% tov 31,0% landelijk	34,0%	Geen meting 2019

2. Burger is tevreden over dienstverlening die zelfredzaamheid ondersteunt

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
2.1 - De burger wordt snel geholpen met zijn vraag ongeacht welk communicatiekanaal hij gebruikt			
2.2 - De gemeente is via diverse kanalen makkelijk bereikbaar met de nadruk op het digitale kanaal			
2.3 - Alle vragen van de burger worden snel afgehandeld			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.1 - Tevredenheid burger over de dienstverlening	6,9	7	geen meting
2.2 - Aantal ontvankelijke klachten over gemeentelijke dienstverlening	57	40	NB

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - De burger vindt snel de informatie die hij zoekt en zijn product of dienst wordt snel afgehandeld	
2.1.1 - Samen met gebruikers de gebruikersvriendelijkheid van de e-diensten verbeteren	Door een niet goed werkende koppeling tussen twee applicaties is dit vertraagd. Er is inmiddels een nieuwe koppeling gebouwd. Dit punt wordt in 2020 opgepakt samen met introductie nieuwe website.
2.1.2 - Servicenormen over afhandeltijden vaststellen en hierop sturen met behulp van de nieuwe monitoringsystemen en actief communiceren	Voor veel producten hanteren we wettelijke termijnen van afhandeling. De afhandeltijden telefonie zijn opgesteld en worden gemonitord.
Subdoel 2.2 - De gemeente wil burgers meer gebruik laten maken van het digitale kanaal (op maat afgestemd op de situatie van de inwoners, digitaal als het kan en persoonlijk als het moet)	
2.2.1 - De mogelijkheden om een product digitaal aan te vragen nog eenvoudiger maken door nieuwe mogelijkheden	Zie 2.1.1.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
2.1.1 - % binnenkomende gesprekken KCC binnen 30 seconden beantwoord	67%	73%	68,3%
2.2.1 - E-mail binnen 5 werkdagen afgehandeld(via info@diemen.nl)	NB	70%	69%

3. Krachtig lokaal bestuur in samenhang met sterke regionale samenwerking

Wat wilden we bereiken?			
Subdoelen			
3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio			
3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie			
3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden			
3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden			
Indicator maatschappelijk effect	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019
3.0 - Oordeel burgers over goed gemeentebestuur	NB	Geen meting 2019	Geen meting 2019

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 3.1 - Diemen is een krachtige speler in de regio	
3.1.1 - Vertegenwoordiging in regionale besturen	Op basis van de verschillende regelingen is ook Diemen vertegenwoordigd in regionale besturen. Zo hebben we namens de AM-regio een plek in het MRA-overleg rond duurzaamheid en wonen. Tevens fungeert er in Duo+-verband en in de AM-regio een raadsledenplatform.
Subdoel 3.2 - Competente ambtelijke en regionaal bewuste organisatie	
3.2.1 - Uitvoeren van (strategisch) HRM-beleid met focus op competenties	Sinds 2015 wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de werkzaamheden van "ambtelijke regiehouders". Als basis wordt de nota Verbonden Partijen gehanteerd.
Subdoel 3.3 - Doelmatige en doeltreffende vrijwillige samenwerkingsverbanden	
3.3.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren (onder andere in Duo + en AM- verband)	Wat betreft de samenwerking in Duo+ is er in het afgelopen jaar uitvoerig gekeken naar de dienstverleningsovereenkomsten, om zo tot heldere afspraken te komen. Er is tijd geïnvesteerd in het bij elkaar brengen van mensen, om zo de connecties tussen medewerkers in de verschillende organisaties te versterken. Dit blijkt constructief in het verder bouwen aan Duo+ als succesvolle uitvoeringsorganisatie.
3.3.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	Zie paragraaf Verbonden Partijen.
Subdoel 3.4 - Doelmatige en doeltreffende verplichte samenwerkingsverbanden	
3.4.1 - Onderzoeken welke taken we beter in samenwerking kunnen uitvoeren	In 2019 is de MRA-evaluatie uitgevoerd. Dit heeft geleid tot diverse acties, waaronder het opnieuw onder de loep nemen van de governance. Hierbij wordt ook gekeken naar de betrokkenheid van raden en hoe dit kan worden versterkt.
3.4.2 - Controleren of we de doelen die we met de deelname nastreven, ook realiseren	Zie paragraaf Verbonden Partijen.

4. Verbeterd imago van Diemen bij bedrijven en inwoners door citymarketing

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen	
4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 4.1 - Bestaande bedrijven en inwoners herkennen en waarderen de positionering van Diemen	
4.1.1 - Doorontwikkeling citymarketingnetwerk binnen Diemen	<p>Het partnernetwerk van Daarom Diemen heeft zich in 2019 verder uitgebreid en er zijn nieuwe contacten gelegd met bedrijven, culturele instellingen en initiatiefnemers van activiteiten.</p> <p>Bij de jaarlijkse netwerkbijeenkomst waren meer dan 85 belangstellenden aanwezig, afkomstig van bedrijven (evenals ZZP'ers), uit verenigingen, stichtingen, sport en cultuur.</p> <p>Tijdens deze bijeenkomst zijn ook nieuwe Initiatieven ontstaan zoals bijvoorbeeld de organisatie van een Literair café in theater de Omval, die vanuit Daarom Diemen financieel werd ondersteund. De Daarom Facebookpagina heeft inmiddels bijna 3700 volgers en presteert op het gebied van betrokkenheid en interactie uitzonderlijk goed ten opzichte van vergelijkbare gemeenten.</p> <p>Het aantal bezoekers die de website Daaromdiemen.nl hebben bezocht, is het afgelopen jaar ook toegenomen.</p>
4.1.2 - Stimuleren van het organiseren van bij de positionering passende evenementen	<p>Het Wereldfestival is inmiddels uitgegroeid tot een jaarlijks terugkerend evenement dat als tegenhanger van het Diemer Festijn en Loswalfestival een heel andere soort publiek trekt. Ook het Oranjefeest is een succesvolle toevoeging aan het evenementen aanbod. Het is gebleken dat veel Diemenaren nu op Koningsdag in Diemen blijven en niet naar Amsterdam gaan.</p> <p>Voor de Wensboomactie blijkt nog genoeg belangstelling te zijn dus is deze actie ook in 2019, is samenwerking met het winkelcentrum Diemerplein, georganiseerd.</p> <p>In het Rembrandt Jaar zijn er ook samen met partners activiteiten in dit thema georganiseerd.</p>
4.1.3 - Doorontwikkeling instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering	<ul style="list-style-type: none"> • Updaten website Daarom Diemen. • Oproep onder de Diemense samenleving voor een Daarom Diemen Challenge. • Organiseren van de DD Netwerkbijeenkomst in de Omval i.s.m. Theater de Omval. • Het markeren van het noordelijkste puntje van het groene Hart met een informatiebord over de omgeving en een picknicktafel i.s.m. afdeling Infra. • Lancering van de Daarom Diemen natuurwandeling i.s.m. Marissa Stoffers. • Gestart met het beter inzetten van Instagram. • De ontwikkeling van een Diemo voorleesboekje voor kinderen van 2-4 jaar. Deze wordt in 2020 opgenomen in het uitleenbestand van de OBA Diemen en verspreid bij de Kinderopvang. • Diemo broodtrommel spaaractie op de Diemermarkt i.s.m. de marktmeester. • Een derde uitgave van het Daarom Diemen Magazine. • Een Daarom Diemen kaart/kwartet spel i.s.m. Diemense fotografen. • Uitbreiding van Diemo merchandise voor kinderevenementen
4.1.4 - Opstarten van overleg met evenementenorganisatoren en horeca-ondernemers	<p>Bij alle evenementen waarbij Daarom Diemen betrokken is, wordt een koppeling gemaakt met horeca-ondernemers. In overleg wordt bepaald of het evenement en de ondernemer elkaar kunnen versterken.</p>
Subdoel 4.2 - Nieuwe bedrijven en inwoners waarderen de positionering van Diemen	
4.2.1 - Aandacht voor werving nieuwe bedrijven en bewoners	<p>Er zijn inmiddels veel contacten met bestaande bedrijven en winkeliersverenigingen die in de Daarom Diemen Magazines uitvoerig uitgelicht worden evenals de diverse winkelcentra en markt.</p> <p>Werving nieuwe bedrijven zal in 2020-2021 een aandachtspunt zijn waarvoor interessante campagnes worden bedacht.</p> <p>Ook de welkomstenvelop voor nieuwe bewoners wordt jaarlijks ververs met informatie vanuit de gemeente, diverse partijen uit de samenleving en wat leuke Daarom Diemen gadgets.</p>

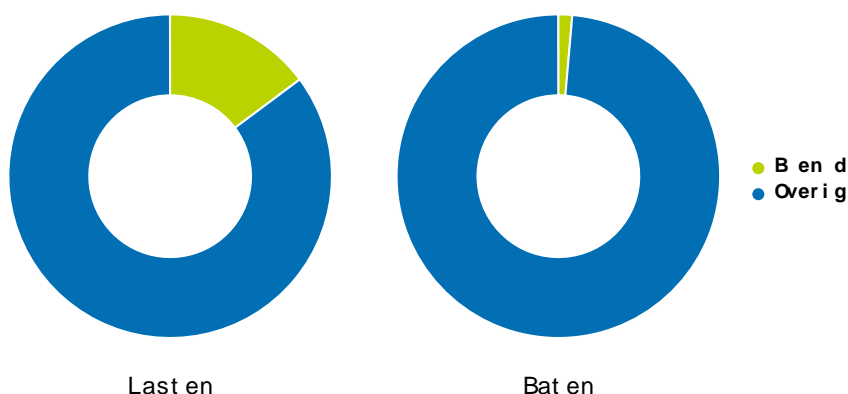
Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
4.2.2 - Doorontwikkeling instrumentarium ter ondersteuning van de gekozen positionering	Met onze facebook en website proberen we bewoners van buiten de gemeente te betrekken en interesseren voor hetgeen Diemen te bieden heeft. In 2020 zal dit verder worden doorontwikkeld. In 2019 is gestart om samen met de collega's van Economische Zaken social media campagnes en/of activiteiten te bedenken om bedrijven onder de aandacht te brengen. Dit zal in 2020 verder worden uitgewerkt. Hierbij kun je o.a. denken aan een promotiefilm voor het aantrekken van nieuwe bedrijven.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2018	Begroot 2019	Realisatie 2019
Algemeen - Waardering inwoners algemene gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	6,9	7	Geen meting 2019
Algemeen - Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening (verplicht)	NB	6,8	Geen meting 2019
Algemeen - Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	€ 290	€ 292	€ 294
Algemeen - Kosten externe inhuur per inwoner (verplicht)	€ 68	€ 69	€ 73
Algemeen - % overhead	80%	76%	77%

Wat heeft het gekost?

Samen besturen	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-12.473	-12.698	-11.451	-11.609	-158
Structurele baten	2.279	1.931	530	612	82
Toevoegingen aan reserves	-90	-90	-90	-90	-
Onttrekkingen aan reserves	170	-	-	-	-
Saldo Structureel	-10.114	-10.856	-11.011	-11.087	-76
Incidentele lasten	-427	-145	-392	-1.130	-738
Incidentele baten	-	-	-	361	361
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	170	-	240	240	-
Saldo Incidenteel	-257	-145	-152	-529	-377
Saldo van de baten en lasten	-10.371	-11.001	-11.163	-11.616	-453

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

Participatie

Voor de jaren 2018 en 2019 is jaarlijks € 50.000 budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van participatiebeleid en de implementatie daarvan. In 2018 is voor het opstellen van het participatiebeleid extern ingehuurd. Vanaf 1 september 2019 is onze eigen participatieadviseur van start gegaan. De implementatie is eind 2019 gestart. Voorstel is € 40.000 over te hevelen naar 2020 voor de verdere implementatie van het participatiebeleid.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
721414 Vervangen straatnaamborden door reflectieborden	79	32	47	i
700436 Inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	0	30	d

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

- 700436: Het inrichten van inspiratieruimten in het gemeentehuis is on hold gezet i.v.m. het opstellen van een huisvestingsvisie.

Financiën

Portefeuillehouder:

A.J.M. Scholten

Financieel strategisch adviseur:

K. Deutekom

Afdeling:

Directie

Voorschriften BBV

Conform het BBV omvat het overzicht algemene dekkingsmiddelen tenminste:

- Algemene uitkering;
- Lokale heffingen (ongebonden);
- Dividend;
- Saldo financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen nemen we niet in de programma's, omdat het geen geormerkte financiële middelen zijn. Ze kunnen worden ingezet voor dekking van alle programma's. Hierna geven we een overzicht met de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Algemene uitkering	36.399	38.974	39.661	40.197	536
Lokale heffingen (ongebonden)	6.597	7.275	7.200	7.307	107
Dividend	191	104	175	175	-
Saldo financieringsfunctie	-856	-1.265	-1.265	-651	614
Onvoorzien	-	-51	-	-	-
Totaal	42.331	45.037	45.771	47.028	1.257

Algemene uitkering

Op basis van de laatste specificatie zijn de ontvangsten van de algemene uitkering 2019 verwerkt. Dit leidt ten opzichte van de begroting tot een positief verschil van € 295.000. Daarnaast hebben we afrekeningen ontvangen over voorgaande jaren. Voor het jaar 2016 was een bedrag op de balans gereserveerd vanwege verschillen in de WOZ-waarden. Inmiddels zijn deze waarden definitief en kan het bedrag op de balans (€ 175.000). Totaal is een voordeel van € 240.000 op de afrekeningen van voorgaande jaren.

Per saldo is er een voordeel van € 535.000 (€ 295.000 + € 240.000) ten opzichte van de laatste raming via de 4de kwartaalbrief.

Ontwikkeling Algemene uitkering	Begroting 2019 primitief	Wijzigingen	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Overige maatstaven	39.312	704	40.016	39.999	-17
Accresontwikkeling	-	-315	-315	-315	-
Plafond BTW-compensatiefonds	-	130	130	130	-
Inkomensmaatstaven (correctie inkomsten OZB)	-3.349	-1.030	-4.379	-4.374	5
Loon- en prijsbijstellingen	-	311	311	311	-
Extra Jeugdmiddelen	-	572	572	572	-
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	-	15	15	15	-
Rijksvaccinatieprogramma	-	45	45	45	-
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	-	-45	-45	-45	-
Overige mutaties	-	-30	-30	-30	-
Ambulantisering GGZ	-	15	15	15	-
Brede impuls combinatiefuncties/ buurtsportcoaches (DU)	91	35	126	126	-
Decentralisatie provinciale taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (DU)	49	-	49	49	-
Gezond in de stad (DU)	62	9	71	71	-
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	53	-13	40	40	-
Armoedebestrijding kinderen (DU)	134	-	134	134	-
Schulden en armoede (DU)	31	-10	21	20	-1
Participatie (IU)	1.844	88	1.932	1.931	-1
Voogdij/18+ (IU)	750	81	831	833	2
Maatschappelijke begeleiding (DU)	-	85	85	85	-
Verhoging taalniveau statushouders (DU)	-	33	33	33	-
Bonus beschut Werken (DU)	-	6	6	6	-
Transitievisie Warmte	-	-	-	202	202
Energieket	-	-	-	25	25
Wijkaanpak Energieneutraal	-	-	-	10	10
Deltaprogramma ruimtelijke adaptie	-	-	-	71	71
Verrekening voorgaande jaren	-	-	-	238	238
Totaal	38.975	686	39.661	40.196	535

In de Decembercirculaire 2019 zijn door het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsactiviteiten. Deze middelen worden in 2019 niet meer uitgegeven en zijn daarom meegenomen bij de over te hevelen budgetten.

Ongebonden belastingen

Wanneer de opbrengst van een belasting niet gebonden is aan een doel (zoals bijvoorbeeld bij rioolbelasting) dan is er sprake van 'ongebonden belastingen'. Onderstaande 'ongebonden belastingen' worden als algemeen dekkingsmiddel gezien:

Belastingen	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Onroerende-zaakbelastingen:					-
- woningen (eigenaren)	3.249	3.510	3.540	3.534	-6
- niet-woningen (eigenaren)	1.444	1.615	1.550	1.532	-18
- niet-woningen (gebruikers)	1.159	1.250	1.220	1.210	-10

Belastingen	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Precariobelasting	502	500	390	477	87
Toeristenbelasting	243	400	500	554	54
Totaal	6.596	7.275	7.200	7.307	107

Vanaf 2022 mag geen precariobelasting meer geheven worden op leidingen en kabels in gemeentegrond. Tevens mogen tot 2022 de tarieven niet verder geïndexeerd worden.

Door de bouw van een hotel in Holland Park zijn de opbrengsten toeristenbelasting behoorlijk toegenomen. 2018 was het eerste jaar dat het hotel het hele jaar open is en geeft daarmee een eerste indicatie van de jaarlijkse opbrengsten. Omdat in 2019 de tarieven toeristenbelasting zijn verdubbeld is ook de opbrengst verdubbeld.

Voor een toelichting op de afwijkingen tussen de begrote en werkelijke bedragen verwijzen wij u naar de paragraaf 'Lokale Heffingen'.

Dividend en rentebaten van leningen

Voor een uitgebreide toelichting op de financieringsfunctie (rente en dividend) verwijzen wij u naar de paragraaf Financiering.

In de 4de kwartaalbrief is het te ontvangen bedrag voor dividend met € 71.000 verhoogd tot € 175.000. Dit bedrag is ook werkelijk aan dividend ontvangen. Oorzaak van de hogere dividenuitkering is de dividenuitkering van N.V. De Meerlanden. De aandeelhouders hebben besloten het uit te keren bedrag aan dividend te verhogen.

Voor de rentelasten van langlopende geldleningen is een bedrag begroot van € 1,3 miljoen. Verzuimd is dit bedrag in de 4de kwartaalbrief 2019 naar beneden bij te stellen. Per saldo ontstaat een voordeel van € 517.000 op de rentelasten.

Grootste oorzaken hiervan zijn de temporisering van grote projecten en de ontvangsten van subsidies. Bij de berekening van de financieringsbehoefte wordt uitgegaan van het moment dat investeringsbudgetten beschikbaar worden gesteld. Uit de praktijk blijkt dat de kosten voor de realisatie vaak vertraging oplopen (oorzaak juridische procedures, invulling geven aan participatie en ingewikkelde inkoop-/aankoopprocedures).

In geval van subsidies is op enig moment de toezegging definitief echter het uitbetalingsritme niet. In sommige gevallen is dit afhankelijk gemaakt van de voortgang van de realisatie (bijvoorbeeld bij VRA-subsidie Oost West-as).

Bovenstaande oorzaken hebben tot gevolg dat de werkelijke financieringsbehoefte later is dan verwacht. In de toekomst zal (indien nodig) in de 4de kwartaalbrief een bijstelling van de raming plaatsvinden.

De lagere financieringsbehoefte levert in 2019 een voordeel op. Op termijn zal de financieringsbehoefte zich wel voordoen (verschuivend voordeel).

Positief is dat het totale saldo aan uitstaande langlopende leningen in 2019 verder is teruggelopen van € 51 miljoen naar € 45 miljoen.

Vennootschapsbelasting (Vpb)

Ieder jaar laat de gemeente Diemen door een externe fiscalist de Vpb toetsen. Met name binnen grondexploitaties kan de Vpb een belangrijke rol spelen. In de meerjarenprognose grondexploitatie wordt jaarlijks een quick scan opgenomen om de Vpb-positie van de

grondexploitaties in beeld te krijgen. Deze scan wordt door de fiscale adviseur getoetst en vindt u terug in de 'Meerjarenprognose grondexploitaties 2019'. Dit stuk wordt gelijktijdig met de Jaarrekening 2019 behandeld in de raad.

Doordat in het verleden veel kosten zijn gemaakt voor de bodemsanering binnen grondexploitatie Plantage De Sniep leidt dat tot een forse tekort op de grondexploitatie. Positief effect hiervan is dat nu binnen de grondexploitaties geen 'winst' wordt gemaakt en dus geen Vpb-afdracht noodzakelijk is.

In 2018 heeft de Belastingdienst een brief gestuurd waarin zij aangeven dat ze een aangiftebiljet wenst te ontvangen voor de aangifte vennootschapsbelasting. De Belastingdienst concludeert in zijn algemeenheid dat ten aanzien van gemeenten redelijke vermoedens bestaan dat sprake is van belastingplicht en dat dat ook geldt voor de gemeente Diemen.

Op grond van artikel 6 Algemene Wet inzake Rijksbelastingen heeft de inspecteur besloten over te gaan tot 'uitreiking' van een aangiftebiljet.

Vermoeden bestaat dat bij de volgende activiteiten een belastingplicht ontstaat:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Onze fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging hebben we over 2016 en 2017 aangifte gedaan. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten. Voor 2016 is een aanslag van € 45.000 ingediend, voor 2017 is een bedrag van € 43.000 berekend.

Na de definitieve aanslagbeschikking van de Belastingdienst kunnen we in bezwaar en beroep. Tegen de aangifte 2016 is inmiddels bezwaar aangetekend.

Onvoorzien

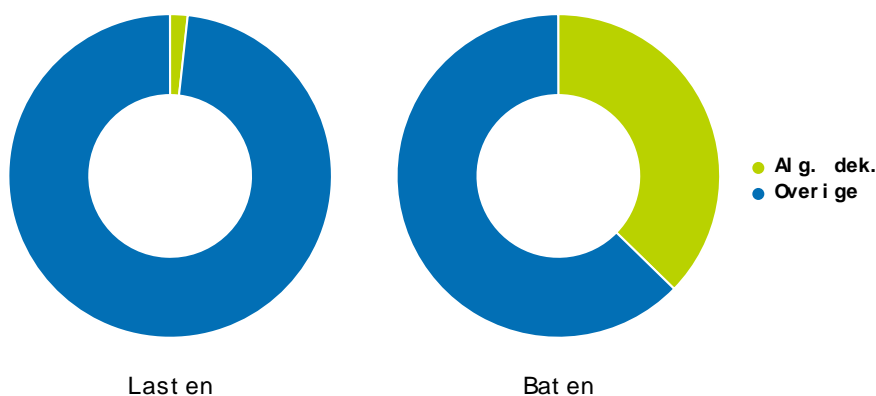
Jaarlijks nemen we in de begroting een stelpost op voor incidentele onvoorziene uitgaven. De hoogte van de stelpost bedraagt € 51.000. In 2019 is in de 4de kwartaalbrief een beroep gedaan op de stelpost voor de aanslag Vennootschapbelasting 2017.

Wat heeft het gekost?

Financiën	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Structurele lasten	-1.324	-1.745	-1.786	-1.414	372
Structurele baten	36.526	46.953	47.047	47.622	575
Toevoegingen aan reserves	-100	-200	-378	-378	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	378	378	-
Saldo structureel	35.102	45.008	45.261	46.208	947
Incidentele lasten	-	-	-	-	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	200	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-	200	-	-	-
Saldo van de baten en lasten	35.102	45.208	45.261	46.208	947

Lasten en baten

Over te hevelen budgetten

In de Decemercirculaire 2019 zijn door het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsactiviteiten. Deze middelen zijn in 2019 niet meer uitgegeven. Het voorstel is deze middelen over te hevelen naar 2020.

- *Transitievisie warmte* (€ 202.101)

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. De nadruk bij deze middelen ligt op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte. In deze circulaire ontvangen alle gemeenten een bijdrage van € 202.101 voor het opstellen van de Transitievisies Warmte. Voorstel is deze incidentele middelen toe te voegen aan de Reserve Duurzaamheid.

- *Klimaatmiddelen wijkaanpak* (€ 10.000)

Voor de start van het opstellen van uitvoeringsplannen op wijkniveau wordt in deze circulaire € 10.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen worden grotendeels toegekend aan de 27 proeftuinen aardgasvrije wijken.

- *Energieloketten (€ 25.000)*

Om bewoners en particuliere gebouweigenaren de komende periode goed te informeren wordt € 25.000 beschikbaar gesteld voor energieloketten.

- *Deltaprogrammering Ruimtelijke adaptatie*

In het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie zijn middelen gereserveerd voor uitvoeringspilots op het gebied van ruimtelijke adaptatie. Voor deze middelen is door Diemen een afzonderlijke aanvraag ingediend en toegekend. In de Decemercirculaire 2019 worden de middelen voor procesondersteuning aan gemeenten beschikbaar gesteld. Voor Diemen gaat het voor 2019 en 2020 respectievelijk over een bedrag van € 71.000 en € 80.000. Deze middelen zijn door de afdeling Ruimtelijk Beheer geclaimd in het kader van een gezamenlijke aanvraag met andere gemeenten. In 2019 zijn nog geen kosten gemaakt, voorstel is het budget over te hevelen naar 2020.

Investeringsen

Er zijn geen investeringen binnen dit programma.

Paragrafen

Duurzaamheid

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

Het programma 2019 kende een indeling in 4 hoofdpunten (zie hieronder). Vanuit deze hoofdpunten zijn in 2019 de acties op het gebied van duurzaamheid uitgevoerd.

1. Organiseren van interne ambtelijke capaciteit/kennis voor inzet op het gebied van duurzaamheid

Met het coalitie-akkoord Duurzaam samenleven 2018-2022 is voorzien in uitbreiding van capaciteit op duurzaamheid met 2,5 fte. In 2019 is een nieuwe beleidsadviseur duurzaamheid aangenomen met als focus de energietransitie (energie besparen, duurzame energie opwekken en aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving). Belangrijke taken zijn de Regionale Energie Strategie (gestart in 2019), de transitievisie warmte (vaststellen in 2021) en de wijkuitvoeringsplannen (2022-2030).

Eind 2019 is een functieprofiel opgesteld voor een beleidsadviseur milieu die zich zal gaan richten op een gezonde leefomgeving. Daarnaast is een functieprofiel opgesteld voor een beleidsadviseur duurzaamheid die zich zal gaan richten op de samenwerking met de samenleving en het sluiten van duurzaamheidspacten. De werving van deze medewerkers zal in 2020 plaatsvinden.

2. Continuëren/intensiveren van reeds in gang gezette activiteiten

Energietransitie

- deelname aan de Noord-Holland Zuid samenwerking voor het opstellen van een regionale energiestrategie (RES)
- organiseren van een themaraadsessie over de energietransitie (9 april)
- organiseren van een energiecafé voor inwoners over de energietransitie en van het aardgas af met daarbij een promotiemarkt over duurzaamheidsinitiatieven in Diemen (2 juli)
- organiseren van de jaarlijkse collectieve inkoopactie zonnepanelen en isolatie voor woningeigenaren 2019 met Winst uit je woning
- opzetten van een VVE aanpak voor energiebesparing en duurzame energie met in december 2019 de eerste cursusreeks van 3 avonden voor VVE's
- afronding van het door de VNG gesubsidieerde innovatieve project nul op de meter. In totaal hebben 27 inwoners een maatwerkadvies voor hun woning ontvangen.
- herstarten van het onderzoek naar kansen voor windenergie in Diemen naar aanleiding van de regionale energie strategie (RES) en de aangekondigde aanpassing van de provinciale ruimtelijke verordening
- opstellen van prestatie-afspraken met de woningcorporaties. Een nieuw onderdeel vormt de opleiding van energiecoaches om huurders te helpen energie te besparen.

Schoon en duurzaam vervoer

- Vaststelling van de beleidsnotitie elektrische voertuigen gericht op uitbreiding van elektrisch vervoer in Diemen
- toevoeging van 8 laadpalen met 16 laadpunten en 15 gereserveerde parkeerplaatsen aan de openbare ruimte. Het totaal per 31 dec. 2019 komt daarmee op 25 laadpalen met 48 laadpunten en 42 gereserveerde parkeerplaatsen.

- plaatsing van een laadpaal voor de elektrische fiets\scooter bij het winkelcentrum Diemerplein

Klimaatadaptatie

- uitvoering van taken conform gemeentelijk rioleringsplan (GRP); zie hoofdstuk 2 kapitaalgoederen.
- de uitvoering van de risicodialogen m.b.t. klimaatverandering is in 2019 aanbesteed; uitvoering vindt in 2020 plaats
- studenten hebben klimaatadaptieve ontwerpen gemaakt voor de Kruidenhof en de uitbreiding van de parkeerplaats bij de Jumbo

Afval\Circulaire economie

- op 19 december 2019 is Afvalplan 2020 door de gemeenteraad vastgesteld gericht op de doelstelling om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te verminderen
- uitwerken van de eisen en beoordelingscriteria voor circulariteit bij de aanbesteding van Holland Park West en toetsing van de inschrijvingen hieraan
- naar aanleiding van de voorgenomen aanbouw van de bibliotheek is een grondstoffenpaspoort voor de Omval opgesteld
- circulair inkopen van parkeerautomaten: voor het gebied rond de Muiderstraatweg zijn tweedehands parkeerautomaten aangekocht waarbij het binnenwerk\de apparatuur is herbruikt en voorzien van een nieuwe kast.
- circulair aanbesteden van computers en laptops: de toetsenborden en laptoptassen zijn niet nieuw besteld maar zijn herbruikt.
- bij de aanbesteding van de reclamezuilen zijn criteria voor de beoordeling op circulariteit en energie opgesteld

Natuur en Ecologie

- Eind 2019 is de opdracht uitgegaan voor de kwalitatieve beoordeling van de Diemense ecologische structuur. Eindresultaat wordt een kansenkaart voor verbetering van de ecologische structuur in combinatie met o.a. biodiversiteit en klimaatadaptatie.
- in samenwerking met ondermeer Amsterdam, Weesp, Gooise Meren, Staatsbosbeheer ontwikkelen van een landschappelijke visie voor de Diemerscheg (Ontwikkelperspectief Diemerscheg) waarin hernieuwbare energie en klimaatadaptatie een belangrijke plek krijgen.
- Om de biodiversiteit te vergroten is het intensief maaiprogramma op veel locaties aangepast en wordt pas eind juni gestart met maaien.
- Het areaal insecten aantrekkende beplanting is uitgebreid.

Gemeentelijke interne milieuzorg en duurzaam inkopen

- doornemen inkoopjaarijst 2019 op kansen voor duurzaamheid en social return on investment.
- De tijdelijke medewerker MVI van inkooporganisatie stichting Rijk heeft een eerste opzet voor het actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) gemaakt. Eind 2019 zijn afspraken met deze medewerker gemaakt om in 2020 als kwartiermaker voor gemeente Diemen het proces van maatschappelijk verantwoord inkopen te professionaliseren en het actieplan af te ronden.
- de elektriciteit voor de gemeentelijke organisatie was over 2019 afkomstig van Nederlandse windmolens en het aardgas was CO₂ gecompenseerd.
- doorvoeren diverse energiebesparende maatregelen in het gemeentehuis: vervangen ventielen en kranen voor verbeterde energiezuiniger doorstroming verwarmingssysteem, plaatsing 30-50% zuiniger ventilatoren op het dak, aanbrengen LED verlichting in de centrale hal, de raadzaal, de trouwzaal en vergaderruimten.

- Op 12 december is een lunchlezing 'de verborgen impact' over de milieu-impact van spullen, voedsel, wonen en vervoeren georganiseerd voor de gemeentelijke organisatie met een daarbij een veganistische lunch.

Duurzaamheid bij ruimtelijke ontwikkelingen en ruimtelijk beheer

- de uitgangspunten energieneutraal, circulair en klimaatadaptief uit de in 2018 door de gemeenteraad vastgestelde duurzaamheidsnotitie Holland Park West zijn in 2019 uitgewerkt tot selectie en beoordelingscriteria voor de inschrijfleidraad. Op basis hiervan zijn de inschrijvingen op duurzaamheid beoordeeld.
- voor de nieuwe huiskamer aan de Rode Kruislaan, de renovatie van de bestaande en aanbouw van een nieuwe sporthal en de spooronderdoorgang zijn duurzaamheidsadviezen opgesteld.
- In de wijk Vogelweide is vanuit het handboek openbare ruimte gelet op gebruik van duurzame materialen.
- bij de openbare verlichting 170 armaturen vervangen door led verlichting.

Samenwerking, participatie en cocreatie

- op 30 september vond het duurzaamheidscafé van Daarom Duurzaam Diemen plaats in museum Saan.
- op 13 november heeft een presentatie van Daarom Duurzaam Diemen aan Commissaris van de Koning plaatsgevonden.
- de MRA samenwerking warmte\koude is voortgezet.
- de Amsterdam Amstelland Meerlanden samenwerking verduurzaming bestaande koopwoningen is voortgezet, waarbij ook in 2019 een gezamenlijke subsidie-aanvraag voor projecten ter verduurzaming van bestaande koopwoningen (50% cofinanciering door de provincie) is gedaan.

Natuur en milieu-educatie en communicatie

- in 2019 konden scholen weer gebruik maken van de gesubsidieerde Natuur en Milieu educatie (NME) lespakketten en de gesubsidieerde (gratis) excursie met een boswachter in het Diemerbos.
- in Diemen Info en via twitter is gecommuniceerd over de nadelige effecten van het stoken van een open haard en maatregelen om overlast te beperken.
- de samenwerking met het regionaal energieloket (vraagbaak voor woningeigenaren bij verduurzaming van hun woning) is voortgezet.

3. Inspelen op nieuwe initiatieven/ondersteunen van pilots

Met ingang van 2019 heeft de gemeente aan de inmiddels zelfstandige stichting Daarom Duurzaam Diemen subsidie toegekend voor het organiseren van evenementen, het ondersteunen van duurzaamheidsinitiatieven, het verstrekken van microsubsidies en het beheer van de website.

De energiecoöperatie Diemen Ecostrroom is opgericht vanuit het Daarom Duurzaam Diemen initiatief duurzame energie voor en door iedereen. De energiecoöperatie heeft in 2019 subsidie ontvangen voor communicatie over en promotie van de verkoop van zonnepanelen op bedrijfsdaken. Huurders en woningeigenaren met een dak dat niet geschikt is voor zonnepanelen kunnen via de coöperatie alsnog energie met eigen zonnepanelen opwekken via de postcoderoosregeling. In 2019 heeft Diemen Ecostrroom 470 panelen geplaatst op 2 bedrijfsdaken. Deze panelen zijn allemaal verkocht. De coöperatie zoekt daarom weer verder naar nieuwe bedrijfsdaken.

In Diemen is een coach voor klimaatgesprekken actief. Een sessie Klimaatgesprekken bestaat uit 6 themabijeenkomsten met een kleine groep van zo'n 6 tot 8 mensen. De ervaring leert dat de inspiratie en steun van een groep gelijkgestemden veel blijvende milieuwinst oplevert. Deelname kost € 45 ten behoeve van het werkboek en de landelijke organisatie. De gemeente heeft subsidie toegezegd voor de eerste 100 deelnemers uit Diemen zodat deze gratis kunnen meedoen.

4. Opstellen van een integraal Duurzaamheidsprogramma met prioriteitenstelling (wettelijk vereist en/of bestuurlijk gewenst)

Op 7 maart is een eerste themaraadsessie voor het maken van het duurzaamheidsprogramma georganiseerd. De verdere uitwerking van de duurzaamheidsagenda heeft vertraging opgelopen door de procedure voor de afgifte van een verklaring van geen bezwaar (VVGB) bij de vergunningaanvraag voor een biomassaketel door Vattenfall. Ook het uitwerken van de duurzaamheidscriteria en het daarop beoordelen van de inschrijvingen op Holland Park West heeft veel extra inzet vanuit duurzaamheid gevraagd.

Risico's en weerstandsvermogen

Afdelingsmanager: K. Deutekom
Afdeling: Directie

Omschrijving

Sinds 1 januari 2004 verplicht het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten tot het maken van een paragraaf weerstandsvermogen in de programmabegroting en de jaarrekening. Deze paragraaf moet tenminste bevatten:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een inventarisatie van de risico's.

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij vanaf 1 januari 2016 ook de volgende zes kengetallen verplicht opnemen in paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Beleid omtrent weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen zonder dat het bestaande beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Bij het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt in structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Inschatting risico's

Voor een goede bedrijfsvoering moeten we weten welke risico's (en kansen) wij hebben en hoe wij deze risico's kunnen beheersen. Ter bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hebben we inzicht in het risicoprofiel nodig.

Middels een inventarisatie zijn de risico's verzameld. Belangrijk daarbij is te onderzoeken welke beheersmaatregelen zijn genomen of alsnog genomen moeten worden.

Ook bij de inventarisatie van de risico's maken we onderscheid in structurele en incidentele risico's. Daarbij wordt aangegeven wat het (maximaal) verwachte risicobedrag is en maakt de vakafdeling een inschatting over de kans van voordoen. We houden daarbij onderstaande inschattingspercentages aan.

Score	Risicokans	Gemiddelde risicokans
1. Laag	0% - 20%	10%
2. Matig	20% - 40%	30%
3. Gemiddeld	40% - 60%	50%
4. Hoog	60% - 80%	70%
5. Zeer Hoog	80% - 100%	90%

Omdat de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet slechts globaal is aan te geven wordt met een variatiebreedte van 20% gerekend.

Het verwachte (maximale) risicobedrag en de kans op voordoen leiden tot een gewogen risicobedrag.

Weerstandscapaciteit

Om het weerstandsvermogen te bepalen wordt het totaal van de gewogen risicobedragen afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om niet begrote kosten te dekken. Ook hier weer wordt onderscheid gemaakt in structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

- Incidentele weerstandscapaciteit

- Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene Reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die plaats gaan vinden.

- Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

- Reserve grondzaken

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 is de 'Reserve grondzaken' gevormd. Uit deze reserve kunnen, in eerste instantie, de risico's uit grondexploitaties verrekenend worden.

- Begrotingssaldo incidenteel

Ook het incidenteel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het incidentele weerstandsvermogen.

- Structurele weerstandscapaciteit

- Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.

- Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorziene uitgaven.

- Begrotingssaldo structureel

Het structureel verwachte begrotingssaldo telt mee bij de bepaling van het structurele weerstandsvermogen.

Weerstandsratio

Het totaal aan gewogen risico's wordt afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Dit leidt tot de bepaling van een weerstandsratio. Met behulp van de hierna volgende tabel beoordelen we de ratio van de gemeente Diemen. Deze normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

	Weerstandsratio	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Resultaten risico analyse jaarrekening 2019

Onderstaand een overzicht van de geïnventariseerde risico's. Ten eerste wordt de status aangegeven van de risico's die waren opgenomen in de Programmabegroting 2019. De risico's zijn aangevuld met nieuwe risico's. In de laatste kolom staat deze status aangegeven.

Verderop in de paragraaf worden de risico's en de genomen beheersmaatregelen per risico toegelicht.

Volg.	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaa) risicobedrag	Kans op voordoen	Status
Incidentele risico's				
1	Holland Park	1.600	Matig	Bestaand
2	Plantage De Sniep	1.100	Gemiddeld	Bestaand
3	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	50	Laag	Vervallen
4	Claim Rijkswaterstaat (RWS) grond A1	-	Nvt	Vervallen
Totaal incidentele risico's		2.750		
Structurele risico's				
5	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	600	Gemiddeld	Bestaand
6	Sociaal domein (transitietrajecten)	500	Gemiddeld	Bestaand
7	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	Hoog	Bestaand
8	Extra bezetting brandweerkazerne	-	Nvt	Vervallen
9	Duo+ (harmonisatie, nieuwe verdeelsleutel)	-	Nvt	Vervallen
Totaal Structurele risico's		1.300		
Niet te kwantificeren risico's				
10	Fiscale wijzigingen	pm	pm	Bestaand
11	Marktontwikkelingen aanbestedingen investeringen	pm	pm	Bestaand
12	Herijking verdeling algemene uitkering in 2021	pm	pm	Bestaand

Incidentele risico's

1. Holland Park

Risicobedrag € 1.600.000, de kans op voordoen is 'Matig' (30%).

Nadere omschrijving risico:

- Holland Park faciliterend

Het berekend risicobedrag is geschat op € 1,04 miljoen. Het gaat om het saldo van de gemaakte plankosten en de overige voorbereidingskosten die in het kader van de faciliterende planvoorbereiding Holland Park (voormalig Bergwijkpark Noord) zijn gemaakt en nog moeten worden verhaald op huidige en toekomstige ontwikkelende partijen.

- Grondexploitatie Holland Park West

De grondexploitatie *Holland Park West* is 31 mei 2018 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2019), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geheime bijlage van de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd met een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheersmaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Holland Park West. Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,44 miljoen.

- Grondexploitatie Nieuwe locatie tankstation Provinciale weg

Hetzelfde geldt voor de grondexploitatie *Nieuwe locatie tankstation Provinciale weg*. Deze is 21 juni 2019 vastgesteld en bij de actualisatie van de grondexploitatie (zie daarvoor het MPG bij deze Jaarrekening 2019), is de kansen en risico analyse opgesteld. Het berekend risicobedrag is geschat op € 0,13 miljoen.

Daarnaast is als uitkomst van de onderhandeling met BP over de sanering van het oude tankstation aan de Bergwijkdreef een belangrijk risico ingeboekt bij de Jaarrekening 2018. Het saldo van de schadeloosstelling van ca. € 1,7 miljoen is reeds voorzien in verliesvoorziening van de Reserve Grondzaken.

Eventuele resterende gemeentelijke kosten komen ten laste van de grondopbrengsten die door de gemeente in dit gebied gerealiseerd moeten worden op de eigen gemeentelijke grondposities. Uiteindelijk is het streven om budgetneutraal te eindigen. Op dit moment is dat ingeschat als haalbaar, maar in de komende jaren zouden zich mogelijk situaties kunnen voordoen die de haalbaarheid verminderen. De inpassingen van (maatschappelijke) voorzieningen, het realiseren van een deels (sociaal) woningbouwprogramma, marktconjunctuur en duurzaamheidsambities hebben hierop hun invloed.

Beheersmaatregelen:

Door externe partijen te faciliteren en de verbindende schakel te zijn, stimuleren we het particulier initiatief in de gebiedsontwikkeling. We hebben inmiddels meerdere overeenkomsten gesloten met meerdere projectontwikkelaars die een groot gedeelte van het gebied herontwikkelt (namelijk Diemervijver en Holland Park). Deze overeenkomsten regelen een exploitatiebijdrage, waarin impliciet ook de reeds gemaakte en te maken gemeentelijke voorbereidingskosten en incidentele investeringskosten zijn betrokken. Een deel van de bijdrage is inmiddels in rekening gebracht. In de komende jaren moet het overige deel ontvangen worden. Toekomstige particulieren van nog te ontwikkelen locaties in Holland Park Zuid zullen op vergelijkbare wijze moeten bijdragen in de gemeentelijke kosten.

2. Plantage de Sniep

Risicobedrag € 1.100.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Bij de meest recente actualisatie van de grondexploitatie van Plantage de Sniep (zie daarvoor het MPG bij de Jaarrekening 2019), is een zo goed als mogelijke inschatting gemaakt van het resultaat en de doorlooptijd van het project. In de geactualiseerde grondexploitatie is tevens ook een kansen- en risicoanalyse toegevoegd. Bij de voorbereiding en realisatie van grootschalige projecten spelen tal van projectspecifieke onzekerheden en nader te onderzoeken of af te spreken onderdelen een rol. De kansen- en risicoanalyse geeft inzicht in deze onzekerheden die mogelijk kunnen optreden. Hierbij is het streven om eventuele risico's met een negatieve financiële impact proberen te voorkomen en of te beheersen.

In het MPG is een overzicht en toelichting van alle kansen, risico's en beheersmaatregelen opgenomen, die zich kunnen voordoen in Plantage de Sniep.

Beheersmaatregelen:

De afgelopen tijd is reeds nadrukkelijker op kosten gestuurd en zijn diverse maatregelen genomen om 'zuinig' te werken. Deze werkwijze zal worden vervolgd. Tegenvallers zijn, bij langerlopende projecten, echter nooit helemaal te vermijden.

Het belangrijkste risico zoals gemeld in het MPG 2019 is:

De bijdrage die ProRail doet voor de realisatie van de geluidsschermen langs het spoor. ProRail ontvangt deze bijdrage als subsidie vanuit het Rijk en het subsidieprogramma loopt op zijn einde. De planning die ProRail hanteert voor de voorbereiding en uitvoering van de geluidsschermen komt niet overeen met de einddatum van het subsidieprogramma, waarmee het risico bestaat dat ProRail niet meer kan (wil) meebetalen.

Voor de overige risico's en kansen kan de geheime bijlage van het MPG worden geraadpleegd.

3. Duo+ (inhuur, talentmanagement) (Vervallen)

Risicobedrag € 50.000, de kans op voordoen is 'Laag' (10%).

Nadere omschrijving risico:

• *inhuur*

In de begroting 2019 van Duo+ is de structurele bijdrage verhoogd, dit geeft Duo+ meer armslag om vervanging binnen de eigen budgetten op te vangen. Daarnaast stuurt het management van Duo+ strak op de invulling van openstaande vacatures. De kans op voordoen wordt hierdoor dusdanig laag dat dit risico kan vervallen.

• *talentmanagement*

Dit is inmiddels onderdeel geworden van de reguliere bedrijfsvoering. Dit risico kan vervallen.

4. Claim Rijkwaterstaat (RWS) grond A1 (Vervallen)

Risico bedrag € 0, de kans op voordoen is 'nvt' (0%).

Nadere omschrijving risico:

In 1972 heeft gemeente Diemen een overeenkomst gesloten met Rijkswaterstaat inzake de verwerving van de gronden voor de aanleg van de rijksweg A1. Op basis van deze overeenkomst moest Diemen nog een bedrag (van ca. € 0,75 miljoen) terugbetalen aan Rijkswaterstaat. De effectuering van deze overeenkomst uit 1972 had echter tot op

heden, door verschillende opeenvolgende gebeurtenissen, nog niet plaatsgevonden; het grondeigendom onder de A1 ligt nog steeds grotendeels bij Diemen en de terugbetaling van het voorschotbedrag heeft nog niet plaatsgevonden.

Medio 2018 hebben beide partijen initiatief genomen om dit dossier nu op te pakken en af te ronden, zowel wat betreft de historische aanleg A1, de uitbreiding A1-Oost en de verbinding A6-A1-A9. Met Rijkswaterstaat is inmiddels overeenstemming bereikt over een aantal te sluiten overeenkomsten welke ter ondertekening voorliggen. De historische verrekenafpraak (van ca. € 0,75 miljoen) is hierbij buiten beschouwing gebleven en wordt door RWS kwijtgescholden. Het risico komt daarmee te vervallen.

Structurele risico's

5. Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)

Risico bedrag is € 600.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Via de Participatiewet (BUIG) verstrekt de gemeente een uitkering om in het levensonderhoud te voorzien. Het macro budget voor deze uitkering wordt vastgesteld door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en via verdeelstaven jaarlijks in september tijdens het desbetreffende uitvoeringsjaar toegewezen aan gemeenten. Gemeenten die geld overhouden mogen dit houden. Er is geen terugbetaalverplichting.

Beheersmaatregelen:

De gemeente kan, bij een omvangrijk tekort, onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget, de zogenaamde "vangnetuitkering".

De belangrijkste financiële voorwaarde waaraan moet worden voldaan is dat over 2019 het tekort meer bedraagt dan 7,5% van de definitief toegekende BUIG uitkering (€ 8,0 miljoen in 2019).

Een andere mogelijke beheersmaatregel voor het risico van deze uitkering, is het instellen van een egalisatiereserve.

6. Sociaal domein (transitietrajecten)

Risicobedrag € 500.000, de kans op voordoen is 'Gemiddeld' (50%).

Nadere omschrijving risico:

Vanaf januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een drietal regelingen in het sociaal domein. Het betreft de nieuwe Jeugdwet, de overheveling van een deel van de AWBZ naar de Wmo en de Participatiewet. De decentralisaties gaan gepaard met forse bezuinigingen.

De druk op met name het jeugdbudget is in 2019 verder toegenomen. Een extra bijdrage van het rijk is voor de jeugdhulp in 2019 niet voldoende gebleken. De open einde regeling impliceert dat alle aanvragen voor voorzieningen binnen het sociaal domein afgehandeld moeten worden. Het 'open-einde' karakter vormt een structureel risico. De open einde regeling wordt niet overal vanzelfsprekend meer toegepast. Er zijn gemeenten, bijvoorbeeld Amsterdam, die voor de jeugdhulp budgetplafonds en cliëntenstops hebben ingevoerd.

Beheersmaatregelen:

- in te zetten op lokaal maatwerk en een integrale blik;
- meer collectieve en algemene voorzieningen aan te bieden in plaats van individuele voorzieningen;

- in te zetten op vroegtijdige signalering zodat preventieve maatregelen genomen kunnen worden;
- extra alertheid en controle bij verwijzingen naar kostbare, specialistische jeugdhulp (segment C).

7. Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)

Risicobedrag € 200.000, de kans op voordoen is 'Hoog' (70%).

Nadere omschrijving risico:

In de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is de afspraak opgenomen dat gemeente Diemen garant staat voor de loonkosten WSW werknemers uitgevoerd door Pantar.

Beheersmaatregelen:

Pantar zorgt voor een doelmatige uitvoering van de WSW en streeft naar een gezonde financiële exploitatie met een positief exploitatieresultaat. Eventuele tekorten worden tot een minimum beperkt. De gemeente ondersteunt Pantar door waar mogelijk gemeentelijke opdrachten aan Pantar te gunnen.

8. Extra bezetting brandweerkazerne (Vervallen)

Risicobedrag € 0, de kans op voordoen is 'Nvt' (0%).

Nadere omschrijving risico:

De brandweer heeft in 2019 de wijze van inroostering van personeel gewijzigd door de inzet van beroepspersoneel die deels hun (reguliere kantoor)werk op de kazerne Diemen doen en daarnaast beschikbaar zijn voor de repressieve uitruk. Dit is met name na de oplevering van de gerenoveerde kazerne mogelijk geworden. Hiermee vervalt het risico.

Beheersmaatregelen:

Geen.

9. Duo+ (harmonisatie, nieuwe verdeelsleutel) (Vervallen)

Risicobedrag € 0, de kans op voordoen is 'Nvt' (0%).

Nadere omschrijving risico:

- *harmonisatie* / wijzigen verdeelsleutel

In 2019 is een nieuwe verdeelsleutel vastgesteld. Daarmee is het risico vervallen. Ook is er een concept missie en visie opgesteld voor Duo+. Deze laat ruimte voor maatwerk ('couleure locale'). Besluiten hiertoe komen worden bij de integrale afweging van de eigen begroting meegenomen dus ook dit risico kan vervallen.

Beheersmaatregelen:

Geen.

Niet te kwantificeren risico's

10. Fiscale wijzigingen

Nadere omschrijving risico:

Op het gebied van de fiscale wetgeving zijn de laatste jaren veel ontwikkelingen.

- Vennootschapsbelasting (vpb)

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen van kracht geworden. Als gevolg hiervan zijn gemeenten

vennootschapsbelastingplichtig indien en voor zover een onderneming wordt gedreven. Met name 'winstgevende' grondexploitaties vormen hierbij een financieel risico.

De gemeente Diemen heeft in 2016 al haar activiteiten voor de vennootschapsbelasting beoordeeld op basis van de relevante ondernemerscriteria. Op basis van deze beoordeling heeft de gemeente Diemen het standpunt ingenomen dat er geen sprake is van vennootschapsbelastingplichtige activiteiten. De Belastingdienst heeft inmiddels een standpunt ingenomen en aangegeven waar het vermoeden bestaat van belastingplichtige activiteiten. Dit zijn de volgende activiteiten:

- het ophalen van bedrijfsafval;
- de verkoop van reststoffen voortkomend uit de activiteit inzameling van huishoudelijk afval (hierover loopt overleg met de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten). De impact van de tussenkomst een tussenschakel, zoals bijvoorbeeld Rova, is eveneens onderwerp van gesprek;
- het geven van gelegenheid van reclame-uitingen voortvloeiend uit privaatrechtelijke (concessie) overeenkomsten;
- de uitgifte van leningen.

Beheersmaatregelen:

Onze (externe) fiscale adviseur heeft voor Diemen onderzocht of bovenstaande activiteiten leiden tot een belastingplicht. Het blijkt dat met name de concessieovereenkomsten voor de uiting van reclame voor Diemen relevant is. Ondanks dat wij het op voorhand niet eens zijn met de aanslagoplegging doen we vanaf 2016 wel aangifte. Dit om naheffingsrente (8%) uit te sluiten. Het aanslagbedrag bedraagt jaarlijks plusminus € 40.000.

De gemeente volgt de landelijke ontwikkeling nauwkeurig om te kunnen anticiperen op eventuele relevante ontwikkelingen. In de meerjarenprognose grondexploitaties wordt jaarlijks de vpb-positie van de grondexploitaties vastgelegd.

- Btw vrijstelling sport

In 2019 is het btw-regime voor sportaccommodaties gewijzigd. Vanaf 1 januari 2019 is de btw-sportvrijstelling uitgebreid. Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening zonder winstoogmerk is dan niet meer belast met btw. Gemeenten en sportstichtingen mogen geen btw meer in rekening over de gebruikersvergoedingen of huuropbrengsten. Omdat er geen btw in rekening wordt gebracht hebben gemeenten en sportstichtingen ook geen recht meer op teruggaaf van btw op de kosten. De btw op de kosten wordt een kostenpost. Om gemeenten en sportstichtingen tegemoet te komen, heeft de Minister voor Medische Zorg een compensatieregelingen in het leven geroepen (Regeling specifieke uitkering sport, afgekort SPUK). Op basis van deze regeling kan tot 2023 alsnog een beroep gedaan worden op btw-compensatie. Het Rijk heeft hiervoor een apart budget opzij gezet. Naar verwachting is het bedrag dat geclaimd gaat worden hoger dan het budget dat opzij is gezet. In dat geval wordt de btw verhoudingsgewijs gecompenseerd. Inmiddels zijn alle SPUK-aanvragen ingediend, het is nog afwachten welk percentage wordt uitgekeerd.

Beheersmaatregelen:

In de begroting wordt tot en met 2022 de btw op sport meegenomen in de ramingen. Daartegenover staat de opbrengsten als gevolg van de SPUK-aanvragen. Verschillen worden verrekend met de algemene middelen (jaarrekeningsaldo of Algemene Reserve). Vanaf 2022 vervalt de opbrengst vanuit de SPUK. In de uitvoering van investeringen op het gebied van sport wordt getracht deze zoveel als mogelijk vóór 2023 te realiseren.

11. Marktontwikkeling aanbestedingen investeringen

Nadere omschrijving risico:

Het herstel van de economie leidt er toe dat de marktprijzen in rap tempo stijgen. In 2018 hebben we al diverse investeringsbudgetten moeten verhogen na de aanbesteding. Dit komt deels door de stijging van marktprijzen en deels door de specifieke werkzaamheden die zijn aanbesteed. De verwachting is dat deze trend zich de komende jaren doorzet. Dit heeft effect op de reguliere uitgaven maar vooral ook op de investeringsbudgetten. Wij vinden het van belang dit risico kenbaar te maken, ook in de begroting 2019 is dit risico nieuw opgenomen.

Beheersmaatregelen:

Op basis van de aanbestedingsprocedure zal de financieel meest voordelige aanbieder de meeste kans maken, al telt de weging van kwaliteit natuurlijk ook mee. Wanneer onverhoopt blijkt dat de aanbestedingen prijstechnisch gezien tegenvallen dan kan altijd nog een heroverweging plaatsvinden of alle voorgenomen investeringen uit het investeringsplan op het voorgenomen ambitieniveau doorgang kunnen vinden.

12. Herijking verdeling algemene uitkering in 2021

Nadere omschrijving risico:

Komende jaren vindt naast de overheveling van het sociaal domein naar de algemene uitkering een herijking plaats van de verdeling van de andere middelen van de algemene uitkering. Beide trajecten lopen gelijk op. De nieuwe verdeling werd voorzien in 2021. Dit is inmiddels een jaar verschoven naar 2022.

De minister van Binnenlandse Zaken meldt in een brief aan de Tweede Kamer dat met die herijking wordt gestreefd naar een globale verdeling, die aansluit bij de verschillen in kosten van gemeenten en bij de verschillen in inkomsten die gemeenten zelf genereren.

Voor deze herijking wordt onderzocht in hoeverre met de verdeling rekening moet worden gehouden met kostenverschillen tussen gemeenten. Als er weinig ruimte is voor verschillen in aanbod van een voorziening, dan moet er meer worden verevend voor verschillen in kosten tussen gemeenten. Dit wordt per taakveld onderzocht. Daarvoor vindt een apart onderzoek plaats naar de beleidsvrijheid en maatschappelijke acceptatie van verschillen in aanbod van gemeentelijke voorzieningen.

Er vindt ook een onderzoek plaats naar alternatieve manieren om rekening te houden met verschillen in eigen inkomsten. Nu wordt daarvoor uitgegaan van een uniforme standaard, maar mogelijk is een meer gedifferentieerde aanpak mogelijk.

En er vindt in het kader van de herijking een onderzoek plaats of de huidige centrumfunctie voor de verdeling van de middelen uit de algemene uitkering nog voldoet. In het herijkingsonderzoek wordt daarbij meegenomen of een groot aantal kernen in de gemeente leidt tot hogere kosten. Naast de herijking vindt een inventarisatie plaats naar mogelijke knelpunten bij de decentralisatie uitkeringen van het gemeentefonds en het bekostigen van de gezamenlijk opgaven van het Rijk en gemeenten.

Als laatste spoor voor het groot onderhoud aan de financiële verhoudingen wordt de informatievoorziening over de geldstromen van het Rijk aan gemeenten en ook de informatievoorziening over de financiële positie van gemeenten verbeterd. Daarvoor wordt een centrale database ontwikkeld, waarvan de eerste versie deze zomer wordt gelanceerd. Er wordt ingezet op meer verspreiding van financiële kennis over de financiële verhoudingen.

Beheersmaatregelen:

We houden nauwlettend de ontwikkelingen op het gebied van de herijking bij door deel te nemen aan bijeenkomsten van het Ministerie en de VNG. De beïnvloeding is beperkt omdat dergelijke besluiten vooral op macro-niveau worden afgewogen. Uiteraard is er aandacht voor de effecten van individuele gemeenten. Ter bescherming is bepaald wat het maximale negatieve effect per gemeente mag zijn. Over de hoogte van dit effect is nog discussie. Het laatste voorstel is € 15 per inwoner per jaar. Voor Diemen is dat grofweg € 450.00 per jaar.

Vooralsnog hebben we bij de raming van de inkomsten uit de algemene uitkering terughoudend geraamd en rekening gehouden met een correctie. Dit niet alleen als gevolg van de herijking maar ook omdat de waarde van de maatstaven grote fluctuaties laten zien met een trend dat aantallen positief worden ingeschat.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen betreft de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Ook hierbij is net als bij de risico's, onderscheid te maken in incidenteel en structureel weerstandsvermogen.

Incidentele weerstandsvermogen

- Algemene reserve;
- Risicoreserve;
- Reserve Grondzaken;
- Voorziening Grondzaken;
- Begrotings- / rekeningresultaat.

Algemene reserve

Voor de berekening van het weerstandsvermogen hebben we de stand van de Algemene Reserve op 1 januari aangepast met de onttrekkingen/dotaties waarvan we weten dat die in 2019 hebben plaatsgevonden.

Risicoreserve

De gemeente Diemen heeft een deel van de Algemene Reserve, € 5 miljoen, apart gezet voor het opvangen van incidentele risico's.

Reserve en Voorziening Grondzaken

Bij vaststelling van de Jaarrekening 2017 zijn de Reserve en Voorziening Grondzaken geïntroduceerd. Met de Reserve worden de opbrengsten en afwaardering van gronden verrekend. Ook wordt de Reserve Grondzaken in eerste instantie gebruikt om de Voorziening Grondzaken op peil te brengen. In de voorziening wordt het verwachte tekort van grondexploitaties gestort.

Begrotings- / rekeningresultaat

Bij de berekening van het weerstandsvermogen wordt het verwachte begrotingssaldo danwel het werkelijke rekeningssaldo meegenomen.

Structureel weerstandsvermogen

- Onbenutte belasting capaciteit (OZB, precario);
- Stelpost onvoorzien.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte die nog mogelijk is voor een tariefsverhoging OZB alvorens men toe kan treden als artikel 12 gemeenten. Men wordt artikel 12 gemeente wanneer een gemeente de eigen financiële huishouding niet meer rond krijgt en een beroep moet doen op extra gelden. Een gemeente wordt als het ware onder curatele gesteld.

Op basis van het landelijke gemiddelde OZB-percentage van de WOZ-waarde is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet voor het jaar 2019 vastgesteld op 0,1905%.

Woningen - eigenaren	3.994.165	0,0879%	0,1905%	0,1026%	4.098
Niet-woningen - eigenaar	605.786	0,2606%	0,1905%	-0,0701%	-425
Niet-woningen - gebruiker	605.786	0,2476%	0,1905%	-0,0571%	-346
Totaal onbenutte belastingcapaciteit					3.327

Stelpost onvoorzien

Het budget voor onvoorzien is gebaseerd op het aantal inwoners. Per saldo houden we in de begroting rekening met € 51.000. Deze stelpost is structureel in de begroting opgenomen en dient ter dekking van onvoorzien uitgaven.

Berekening weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen		
Weerstandsvermogen incidenteel	31-12-2018	31-12-2019
Algemene reserve, algemene dekkingsmiddelen	13.081	13.761
Risicoreserve	4.615	4.615
Reserve grondzaken	299	288
Verwacht resultaat	1.543	734
Bestemmingsvoorstellen	-178	-547
Totaal Weerstandsvermogen incidenteel	19.837	19.139
Weerstandsvermogen structureel	31-12-2018	31-12-2019
Onbenutte belastingcapaciteit	2.293	3.327
Stelpost onvoorzien	-	-
Totaal Weerstandsvermogen Structureel	2.293	3.327

Ratio weerstandsvermogen

Bij de ratio weerstandsvermogen worden de geïnventariseerde risico's afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen. In onderstaande tabel de gewogen risico's.

Risicoprofiel rekening 2019				
Volg	Risico-omschrijving	Verwacht (maximaa) risicobedrag	Kans-percentage	Gewogen risico-bedrag
Incidentele risico's				
1	Holland Park	1.600	30%	480
2	Plantage De Sniep	1.100	50%	550
3	Duo+ (inhuur, talentmanagement)	50	10%	5
4	Claim Rijkswaterstaat (RWS) grond A1	-	0%	-
Totaal risicoprofiel Incidenteel		2.750		1.035
Structurele risico's				
5	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)	600	50%	300
6	Sociaal domein (transitietrajecten)	500	50%	250
7	Sociale werkvoorziening (bijdrage Pantar)	200	70%	140
8	Extra bezetting brandweerkazerne	-	0%	-
9	Duo+ (harmonisatie, nieuwe verdeelsleutel)	-	0%	-
Totaal risicoprofiel Structureel		1.300		690
Niet te kwantificeren risico's				
10	Fiscale wijzigingen	pm		
11	Marktontwikkelingen aanbestedingen investeringen	pm		
12	Herijking verdeling algemene uitkering in 2021	pm		

Berekening weerstandsratio

De weerstandsratio wordt berekend voor de incidentele en structurele risico's. Aan de hand van de eerder genoemde waarderingstabel wordt bepaald hoe Diemen er voor staat.

Incidentele weerstandsratio		
1. Beschikbare weerstandsvermogen	2. Benodigde weerstandscapaciteit	Ratio (1:2)
19.139	1.035	18,5

Structurele weerstandsratio		
1. Beschikbare weerstandsvermogen	2. Benodigde weerstandscapaciteit	Ratio (1:2)
3.327	690	4,8

Conclusie

De ratio voor het incidentele weerstandsvermogen is 'uitstekend'.

De Algemene reserve is ook in 2019 verder toegenomen waardoor de weerstandscapaciteit is vergroot. Grondexploitatie Plantage De Sniep loopt steeds meer naar het einde waardoor de risico's afnemen terwijl bij Holland Park juist kansen zijn benut door een gunstige aanbesteding. Grote projecten als de Oost-Westas en de ondertunneling van het spoor leveren extra risico's op. Door interne beheersmaatregelen trachten we zo goed mogelijk de risico's te beperken en de kansen te benutten.

De ratio voor het structurele weerstandsvermogen is 'Uitstekend'.

De hoogte van structurele risico's is afgenomen. Enkele risico's zijn dermate klein geworden dat deze niet meer als risico worden gekenmerkt. De open-einde regelingen (bijstand en sociaal domein) vormen de grootste risico's. Dit jaar bleek in de bijstandsvoorziening juist een voordeel te ontstaan terwijl het risico op de kosten voor specialistische jeugdhulp zich wel heeft voorgedaan. Zowel lokaal als in regionaal verband worden maatregelen genomen om de kosten binnen jeugdzorg beter beheersbaar te maken. Omdat incidentele gevallen veel meerkosten met zich mee kunnen brengen blijft dit lastig.

In 2019 is de evaluatie (herijking) afgerond en is een nieuwe verdeelsleutel voor de Staf en Bedrijfsvoering van Duo+ vastgelegd. Hiermee is dit niet meer als risico opgenomen maar zijn de effecten direct in deze jaarrekening en toekomstige budgetten verwerkt.

Kengetallen

Conform het BBV, artikel 11:2, moeten wij in het jaarverslag 2019 ook de volgende vijf kengetallen verplicht opnemen in de paragraaf weerstandsvermogen van de programmabegroting:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. solvabiliteitsratio;
4. grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte en
6. belastingcapaciteit.

In het kader van financieel toezicht, zijn nog geen landelijke normen beschikbaar. Dit is de aanleiding waarom de toezichthouder vooralsnog geen gebruik maakt van deze normen om te bepalen hoe wij presteren op de betreffende onderdelen. Mocht er alsnog een landelijke normering komen, dan zal de toezichthouder zich daarbij aansluiten.

Kengetallen	Norm	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1. Netto Schuldquote	<100%: groen >130%: rood	50%	107%	41%
2. Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<70%: groen >100%: rood	49%	105%	38%
3. Solvabiliteitsrisico	>50%: groen < 30%: rood	22%	15%	21%
4. Grondexploitatie	nvt	3%	2%	-3%
5. Structurele exploitatieruimte	>0,6%: groen < 0%: rood	1,80%	0,04%	1,72%
6. Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde 100%	125%	101%	106%

In bovengenoemde tabel valt op dat de solvabiliteitsratio 'rood' gekleurd is. Oorzaak hiervan is de hoge leningenportefeuille van de gemeente. Deze is destijds ontstaan bij de bodemsanering van grondexploitatie Plantage De Sniep. De afgelopen jaren is de leningenportefeuille van € 85 miljoen in 2015 teruggebracht tot € 46 miljoen eind 2019. Oftewel er wordt al op gestuurd. Echter nieuwe ambities vergen investeringen en daarmee zal de leningenportefeuille in de komende jaren weer toenemen. Dat zal een negatief effect hebben op de solvabiliteitsratio.

Alternatief is de norm bij te stellen. Nu sluiten we aan bij de normering van de VNG. De raad kan besluiten een afwijkende norm te hanteren. Advies is dit niet te doen zodat inzichtelijk blijft dat we aan de hoge kant zitten qua solvabiliteitsratio.

1+2. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een beeld van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit geeft een beeld van de mate waarin een gemeente zijn bezittingen financiert met eigen of vreemd vermogen. Voor het vergelijk met andere gemeenten heeft deze maatstaf beperkingen. Het kan zijn dat een gemeente activa huurt, terwijl een andere gemeente activa in eigen bezit heeft. Daardoor verschillen de balansen van gemeenten aanzienlijk, terwijl de risico's van beide instellingen elkaar weinig ontlopen.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. Het is belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld. Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd, dan leidt dit tot een lager eigen vermogen (en dus ook tot een lagere solvabiliteitsratio).

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

6. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in Diemen zich verhoudt ten opzichte het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit is gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing).

Bedrijfsvoering

Afdelingsmanager: J.D. de Kort
Afdeling: Directie

Informatieveiligheid

Met de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG) als normenkader voor Informatiebeveiliging heeft Duo+ zich aan de DUO-gemeenten verplicht een verdere invulling te geven aan operationele processen. Aanscherping van het hebben van procedures en de controle hierop heeft in 2019 verder gestalte gekregen. Ook aandacht op veiligheidsincidenten en bewaking van de betrouwbaarheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie heeft volop onze aandacht.

Over 2019 zijn er voor Diemen in totaal 38 veiligheidsincident-meldingen geweest waarbij mogelijk persoonsgegevens zijn betrokken. Ten opzichte van vorig jaar is dit een toename. Deze toename is mede te wijten aan een grotere bewustwording en aandacht voor dit onderwerp bij de medewerkers. Deze meldingen zijn vervolgens nader onderzocht en bij 3 hiervan was er ook daadwerkelijk een zogenaamd datalek waarbij inwoners daadwerkelijk in hun privacy zijn geschaad. Van al deze cases is er, volgens wettelijke verplichting en indien van toepassing, melding gedaan bij de verantwoordelijke DUO-gemeente, is de Autoriteit Persoonsbescherming (AP) ingelicht en is er contact gezocht met betrokkenen. Voortbouwend op grotere bewustwording van informatieveiligheid en privacy bij zowel medewerkers als ook reacties van inwoners aan de Functionaris Gegevensbescherming (FG) zijn er adviezen aan de bestuurders gedaan.

In het kader van gemeentelijke verantwoording over informatieveiligheid is in 2019 het traject voor de ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) succesvol doorlopen. ENSIA helpt gemeenten in één keer verantwoording af te leggen over informatieveiligheid gebaseerd op de implementatie van de BIG. De verantwoordingssystematiek over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet). Deze jaarlijkse ENSIA-cyclus heeft in 2019 voor het tweede jaar plaatsgevonden. Ten opzichte van de resultaten over 2018 heeft er een verbetering plaats gevonden. De verantwoording is afgelegd aan de diverse betrokken ministeries en middels een collegeverklaring aan de raad.

Samenwerking Duo+

Koers en richting

Bedrijfsvoering houdt alle activiteiten in die de gemeentelijke organisatie in staat stelt duurzaam te presteren en maatschappelijke waarde te creëren. Denk aan personeelsbeleid, huisvesting, informatievoorziening, ICT, inkoop en de planning en control cyclus. Een goede bedrijfsvoering is voorwaarde voor het uitoefenen van en het 'in control' zijn over de primaire taken en bedrijfsprocessen. De uitvoering van de bedrijfsvoeringstaken is voor Diemen door de Duo+ organisatie uitgevoerd. In 2019 heeft tussen de DUO-gemeenten uitvoerig overleg plaatsgevonden over de koers en richting van Duo+. Dit heeft geleid tot een concept notitie met een missie, visie en kernwaarden.

Missie:

Duo+ zorgt ervoor dat de gemeenten Ouder-Amstel, Diemen en Uithoorn hun lokale opgaven realiseren.

Visie:

Wij voegen waarde toe door advisering, uitvoering en uitwisseling.

Kernwaarden:

1. Samen (verbinden en samenwerken): kansen zien in verschillen, samen doen en dan vlammen!
2. Klantbewust: waarnemen, luisteren, invoelen, doen.
3. Flexibel (meebewegen en tegenbuigen): samen durven aan te passen vanuit een gemeenschappelijke opgave.
4. Efficiënt: zo slim en effectief mogelijk de opdracht uitvoeren.
5. Professioneel: wij zijn deskundig, (zelf)kritisch en integer.

De missie en visie geven kort en bondig aan waar Duo+ voor staat. Niet alleen de 3K's (kosten, kwetsbaarheid en kwaliteit) zijn van belang maar ook de ruimte om de dienstverlening af te stemmen op de drie afzonderlijke gemeenten. Uiteraard blijft de samenwerking gericht op harmonisatie, dit levert immers de gewenste efficiencyverschillen op, maar ook is er meer nadrukkelijk de mogelijkheid tot maatwerk (invulling geven aan ambities uit coalitieprogramma's van de drie DUO-gemeenten).

De Missie, Visie en Kernwaarden worden in 2020 ter vaststelling aan het bestuur Duo+ aangeboden. Na besluitvorming worden de kernwaarden vertaald naar do's en don't's. Die daarna, samen met het verdere verankeringsproces, ter vaststelling aan het Directiebestuur worden voorgelegd.

Ontwikkelingen en activiteiten in 2019

• Dienstverleningsovereenkomst (DVO)

Ook in 2019 is verder gewerkt aan het professionaliseren van de opdrachtgever- en opdrachtnemersrol tussen de gemeente en Duo+. Er heeft een inventarisatie plaatsgevonden van knelpunten in de samenwerking. Uitgangspunt was daarbij niet alleen de knelpunten weg te werken maar vooral om beter samen te werken en meer 'in elkaars schoenen' te staan zodat knelpunten in het vervolg in een vroeger stadium en door de juiste personen kan worden opgepakt. Ook in 2020 zal dit proces tot verbetering van de samenwerking door blijven lopen.

• Verrekensystematiek

In 2019 zijn de DUO-gemeenten een nieuwe verdeelsystematiek overeengekomen. De nieuwe systematiek is meer op de toekomst voorbereid (houdt rekening met groei) en doet daarmee meer recht aan de kostentoedeling en af te nemen dienstverlening. Alleen voor de onderdelen Staf en Bedrijfsvoering is een nieuwe verdeelsystematiek afgesproken. Voor Buurt en Burger zijn procesafspraken gemaakt hoe te komen tot een betere kostenverdeling. De wijzigingen zijn vastgelegd in een aangepaste Bijdrageverordening Duo+. Deze kostenverdeling is met ingang van 2019 van kracht gegaan.

• Financiën

In 2019 is e-facturering geïmplementeerd. Op dit moment maken alleen overheden en een aantal grote leveranciers gebruik van dit middel. De verwachting is dat dit in 2020 verder zal toenemen.

In 2019 is mede door vacatureverloop gewerkt met een externe partij om de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) uit te voeren en deze verder te optimaliseren. Dit is slechts gedeeltelijk gelukt met betrekking tot de eerste stap om de interne controle verder in de lijn te brengen. Echter de kwaliteit en de voortgang zijn ten opzichte van het voorgaande jaar teruggevallen. Het op verdere afstand zetten van de VIC in de Organisatie is daarmee tijdelijk een oplossing geweest, maar op de langere termijn geniet het de voorkeur om deze formatie beschikbaar te hebben in de eigen Organisatie, om hiermee zowel de kwaliteit, de voortgang en de doorontwikkeling van de VIC te kunnen borgen.

- Informatisering en automatisering (I&A)

In 2019 is een verregaande rationalisatie en harmonisatie van de informatiesystemen gerealiseerd. Hier en daar is nog sprake van een uitzondering, maar daar is doorgaans omdat harmonisatie daar (nog) niet opportuun is.

Mede hierdoor is de beoogde ontmanteling van 'lokale' datacenters in 2019 zo goed als afgerond. Alleen op de locaties Ouder-Amstel en Diemen is bij beide nog één netwerkcomputer aanwezig. Beide worden in 2020 naar de cloud gebracht.

Op het gebied van computerapparatuur heeft in 2019 eveneens een grootschalige harmonisatie cq. vervanging plaatsgevonden. Zo zijn de verschillende monitoren op alle locaties vervangen door dezelfde nieuwe standaardmonitor (enkele uitzonderingen daargelaten), vaak ook met een dubbelopstelling. Als eerste van DUO-gemeenten is in Diemen ook de werkplekhardware vervangen, waarbij maximaal is ingezet op flexibel en mobiel werken (veel laptops ipv. desktops). In 2020 volgen de andere locaties.

Qua innovatie is in 2019 geëxperimenteerd met een zogenoemde 'chatbot' die vragen van medewerkers kan beantwoorden. Hoewel er weinig gebruik van werd gemaakt (het experiment is inmiddels beëindigd), zijn er wel lessen geleerd die bij toekomstige initiatieven waardevol zullen blijken. De trend rond 'robotisering' wint voorlopig namelijk alleen maar terrein en de verwachte kansen voor automatisering van routinematig werk inspireren ongetwijfeld tot nieuwe experimenten.

Daarnaast is in 2019 een 'open data'-portaal ingericht waarmee op dit moment in een testomgeving de eerste ervaringen op worden gedaan. Nu reeds kan worden geconcludeerd dat dit, samen met de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet, een goede katalysator is voor zowel de vraag naar als het aanbod van dergelijke gegevens.

Een ander voorbeeld van innovatie in 2019 is de realisatie van één gezamenlijke 'SIP-trunk' in de (private) cloud, voor alle in- en uitgaande vaste telefonie. Hiermee beschikt Duo+ dan ook over een state-of-the-art telefonieoplossing die maximaal is voorbereid op de toekomst.

Tot slot, waardering

Ook dit jaar sluiten we af met een woord van dank aan alle medewerkers van de Duo+ werkorganisatie en de deelnemende gemeenten. De beoogde samenwerking krijgt steeds beter vorm. We zijn er nog niet, maar met de getoonde inzet van een ieder is dat een kwestie van tijd.

Incidentele inhuur nieuwe projecten

In 2018 is er incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 1.125.000 voor inhuur voor nieuwe projecten. De bedoeling is dat het beschikbaar gestelde budget (vanuit de Algemene Reserve) zo veel mogelijk zou terugkomen via nog open te stellen grondexploitaties of beschikbaar te stellen investeringsbudgetten. Wanneer die er niet zijn (bijvoorbeeld omdat een project niet haalbaar is en er toch kosten zijn gemaakt) worden de gemaakte kosten verrekend met de Algemene Reserve.

In 2018 is totaal voor een bedrag van € 912.000 ingehuurd. Een bedrag van € 278.000 kon verrekend worden met grondexploitaties en investeringsbudgetten. Een bedrag van € 634.000 is verrekend met de Algemene Reserve. Bij de jaarrekening 2018 is besloten het niet ingezette budget te reserveren voor 2019.

Voor 2019 was initieel een budget van € 820.000 beschikbaar. Werkelijk is € 919.000 uitgegeven. Van deze overschrijding is in de 3de kwartaalbrief 2019 melding gemaakt en gevraagd de overschrijding te dekken uit de Algemene Reserve. De onttrekking is zoals bij de kwartaalbrief besloten verwerkt in deze jaarrekening.

Extra formatiebehoefte nieuwe projecten	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil
Station Diemen Zuid	120	-	120
Spoorzicht	330	216	114
Visie Diemen Zuid	240	75	165
Overige projecten (Arent Krijtstraat, Postkantoor, NUON locatie/depot, Rietschuur, Saan locatie, Verlaging Gooiseweg, Voormalige pastorie)	-	553	-553
Biomassacentrale	-	75	-75
Ten laste van reserve	690	919	-229
Stichting Arq	45	-	45
Buitenlust	85	-	85
Ten laste van grondexploitaties / investeringsbudgetten	130	-	130
Incidentele formatiebehoefte projecten	820	919	-99

Overhead

Bij de vernieuwing van de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de transparantie van de bedrijfsvoeringskosten een belangrijk punt. Het is verplicht voorgeschreven dat de gemeenten inzichtelijk maken wat de overheadkosten zijn. De BBV schrijft voor welke kosten tot de overhead gerekend moeten worden. Onderstaand een gesaldeerd overzicht van de overheadkosten.

Soort kosten	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Bijdrage Duo+ (gemeenschappelijke regeling)	5.400	5.810	5.872	-62
Bijdrage Inkoopbureau Stichting Rijk	160	160	161	-1
Directie en bestuursadvisering/-ondersteuning	824	730	820	-91
Afdelingsmanagers	456	502	477	25
Ondernemingsraad	73	62	49	13
Communicatie + participatie	179	229	156	73
Financiën	20	20	35	-15
Juridische zaken	106	120	63	57
Personeel & Organisatie	665	376	398	-22
Informatisering & Automatisering	43	18	19	-
Interne dienstverlening	20	22	4	18
Facilitair	479	498	488	10
Vervoermiddelen	179	180	201	-21
Huisvesting	1.302	1.287	1.341	-54
Overige kosten bedrijfsvoering	123	104	119	-16
Verrekening overhead met grondexploitaties en tarieven	-1.486	-1.578	-1.614	36
Totaal overhead	8.544	8.540	8.589	-50

De bijdrage aan Duo+ is met € 5,9 miljoen goed voor tweederde van de totale overheadkosten. Dat is logisch want alle bedrijfsvoeringstaken zijn ondergebracht bij Duo+.

Soort kosten	Specificatie	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Publiekszaken	Salariskosten	2.800	2.679	2.692	-13
Ruimtelijk Beheer	Salariskosten	3.096	2.856	2.916	-60
Ruimtelijke Ontwikkeling	Salariskosten	2.810	2.992	3.007	-15
Samenleving	Salariskosten	2.476	2.491	2.552	-61
Totaal salariskosten vakafdelingen		11.182	11.018	11.168	-150

Voor de sturing worden de kosten van de overhead afgezet tegen de salariskosten van de vakafdelingen. Verhoging van dit percentage heeft een positief effect op het begrotingssaldo en een negatief effect op de kostendekkende tarieven en saldi van de grondexploitaties.

Soort kosten	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019
Overhead uitgedrukt in percentage van salariskosten vakafdelingen	76%	78%	77%

Ondanks dat het berekende overheadpercentage ongeveer 77% is, rekenen we in de jaarrekening 60% toe aan de kostendekkende tarieven en grondexploitaties. Dit is besloten bij vaststelling van de begroting 2019. Het lagere percentage ligt in lijn met de toegerekende overhead zoals het voor de BBV-aanpassing (2016) plaatsvond. Aanpassing van dit percentage heeft consequenties voor de tarieven en het resultaat van grondexploitaties.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de toegerekende overheadkosten.

Doorbelasting naar kostendekkende tarieven en grondexploitatie	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019
Parkeren	110	154	160
Omgevingsvergunningen	330	350	368
Overige leges (waaronder burgerzaken)	440	464	438
Afvalstoffenheffing	151	154	155
Rioolheffing	217	212	214
Begraven	7	8	7
Grondexploitaties	231	235	271
Totaal salariskosten vakafdelingen	1.486	1.578	1.614

Indicatoren

Indicatie van het behaalde resultaat door te kijken naar:	Bron	Begroting 2019	Realisatie 2019
Arbeidsverzuim	HRM-administratie	4,5%	4,9%
Personeelsverloop	HRM-administratie	11%	18%
Aantal vacatures	HRM-administratie	22	16
Realisatie HRM gesprekken	HRM-administratie	100%	100%
% betaling facturen binnen 30 dagen	Financiële administratie	95%	81%
Aantal fte formatie per 1.000 inwoners	HRM-administratie	6,333	6,719
Aantal fte bezetting per 1.000 inwoners	HRM-administratie	6,074	6,019

Investerings

Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2019	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
700406 Herinrichting raadzaal gemeentehuis	200	212	-12	a
700407 inrichten inspiratieruimten gemeentehuis	30	32	-2	a
740204 vervangen CV installatie voormalig Prinses Marijkeschool	45	20	25	i
750201 Vervangen sporttoestellen diverse accommodaties	40	20	20	i
750205 Vervangen diverse technische installaties sportcentrum Duran	365	335	30	i
760117 Huisvesting bibliotheek in de Omval	50	37	23	i

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

Er zijn binnen deze paragraaf geen doorgeschoven of vervallen investeringen.

Lokale Heffingen

Afdelingsmanager: K. Deutekom
Afdeling: Directie

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen bevat de volgende onderwerpen:

- de inkomsten, met een toelichting op het verschil tussen de begrote en werkelijke opbrengsten;
- inzicht in het aantal kwijtscheldingen met bijbehorende budgettaire consequenties.

In de raadsvergadering van 13 oktober 2016 is de 'Nota Lokale Heffingen 2016' vastgesteld. In deze nota staan alle lokale heffingen opgesomd en is aangegeven welke sturingsinstrumenten de raad heeft op de lokale lastendruk. Deze sturingsinstrumenten kunnen ingezet worden bij de vaststelling van de kadernota, de begroting en de belastingverordeningen.

Om de kostendekking transparanter te maken zijn ook de toegerekende kosten inzichtelijk gemaakt van de kostendekkende tarieven.

Opbrengsten 2019

Onderstaand een overzicht met de opbrengsten van de verschillende soorten belastingen en retributies in 2019:

Opbrengsten	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 na wijzigingen	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Ongebonden belastingen					
Onroerende zaakbelastingen					
- woningen (eigenaren)	3.249	3.510	3.540	3.534	-6
- niet-woningen (eigenaren)	1.444	1.615	1.550	1.532	-18
- niet-woningen (gebruikers)	1.159	1.250	1.220	1.210	-10
Precariobelasting	502	500	390	477	87
Toeristenbelasting	243	400	500	554	54
Kostendekkende tarieven					
Parkeerbelasting	871	403	598	785	187
Afvalstoffenheffing	3.521	3.641	3.663	3.660	-3
Rioolheffing	2.939	2.829	3.029	3.039	10
Marktgeden	56	56	56	49	-7
Lijkbezorging	71	97	93	110	17
Burgerzaken	588	421	421	475	54
Omgevingsvergunningen	668	1.162	1.562	1.463	-99
Overige leges	43	61	15	41	26
Totaal	15.354	15.945	16.637	16.929	292

Onderstaand is een toelichting gegeven van de verschillen groter dan € 25.000. De kostendekkende tarieven worden apart toegelicht.

Onroerend zaakbelasting (OZB)

De totaalopbrengst aan OZB is € 34.000 lager dan begroot. In procenten is dit een afwijking van minder dan 1,0%. Deze geringe afwijking leidt ertoe dat er geen nadere analyse heeft plaatsgevonden.

Precariobelasting

In 2019 zijn hogere opbrengsten precario als het gevolg van het in rekening brengen van precariobelasting voor de opslag van bouw materiaal op gemeentelijke grond. Per saldo levert dit een voordeel van € 87.000 op.

Toeristenbelasting

Sinds juli 2017 is in Bergwijkpark / Holland Park een nieuw hotel geopend. In 2018 heeft nog een uitbreiding van het aantal kamers plaatsgevonden. Op basis van de gegevens van het hotel wordt een inschatting gemaakt van het aantal overnachtingen en een verwachte opbrengst geboekt. Verwachting is dat in 2019 een voordeel van € 54.000 ontstaat. Dit betreft geen structurele meeropbrengst omdat er ook een afrekening over 2018 is opgenomen.

Kostendeckende tarieven

Afvalstoffenheffing

In 2019 bedroeg het tarief voor éénpersoonshuishoudens € 267,00 en het tarief voor meerpersoonshuishoudens € 337,20.

Totaal werd in 2019 een opbrengst afvalstoffenheffing van € 3.663.000 verwacht. Werkelijk is € 3.000 (0,1%) minder ontvangen. Dit betreft een minimale afwijking die niet verder is geanalyseerd.

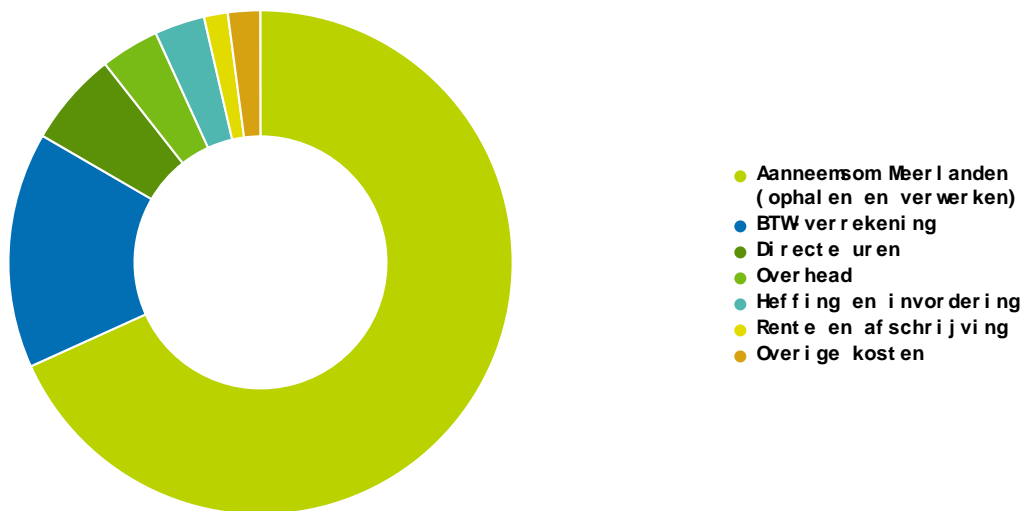
Voor verpakkingsmateriaal ontvangen we van de Stichting Afvalfonds een vergoeding . Deze was begroot op € 76.000. Werkelijk is € 96 000 ontvangen. Dat is € 20.000 meer dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door de grotere hoeveelheden die zijn aangeleverd.

Voor zwerfafval is in de afgelopen jaren een subsidie ontvangen. Om het subsidie budget volledig in te zetten is in 2019 extra ingezet op het opruimen van zwerfafval. Dit leidt in 2019 tot ruim € 90.000 aan meerkosten. De voordelen van de niet uitgegeven subsidiebedragen zijn in voorgaande jaren verwerkt met de 'Egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing'.

In 2019 zijn de kosten voor het verwerken van restafval ruim € 145.000 hoger uitgevallen dan in 2018. Belangrijkste oorzaken hiervan zijn de verhoging van de verbrandingsbelasting en het grotere aanbod van grof huishoudelijk afval (extra huur containers voor afvoer van afval bij Holland Park).

In de begroting was rekening gehouden met een onttrekking van € 75.000 uit de 'Egalisatievoorziening afvalstoffenheffing' Door bovenstaande ontwikkelingen zou een onttrekking van € 377.000 moeten plaatsvinden. Echter de stand van de voorziening bedraagt € 263.000. Een egalisatievoorziening mag volgens de BBV niet negatief zijn. Het verschil, € 114.000, is ten laste van het rekeningresultaat gebracht. Uitgangspunt is dat dit bedrag in de komende jaren wordt aangezuiverd vanuit de positieve resultaten op de exploitatie afvalstoffenheffing.

Soort kosten	2019	Soort opbrengsten	2019
Anneemsom Meerlanden (ophalen en verwerken)	-2.822	Afvalstoffenheffing	3.660
BTW-verrekening	-626	Overige bijdrage	98
Directe uren	-250		
Overhead	-155		
Heffing en invordering	-133		
Rente en afschrijving	-63		
Overige kosten	-86	Verrekening voorziening	263
Totaal toegerekende kosten	-4.135	Totaal opbrengsten	4.021
Bijdrage uit algemene middelen			-114

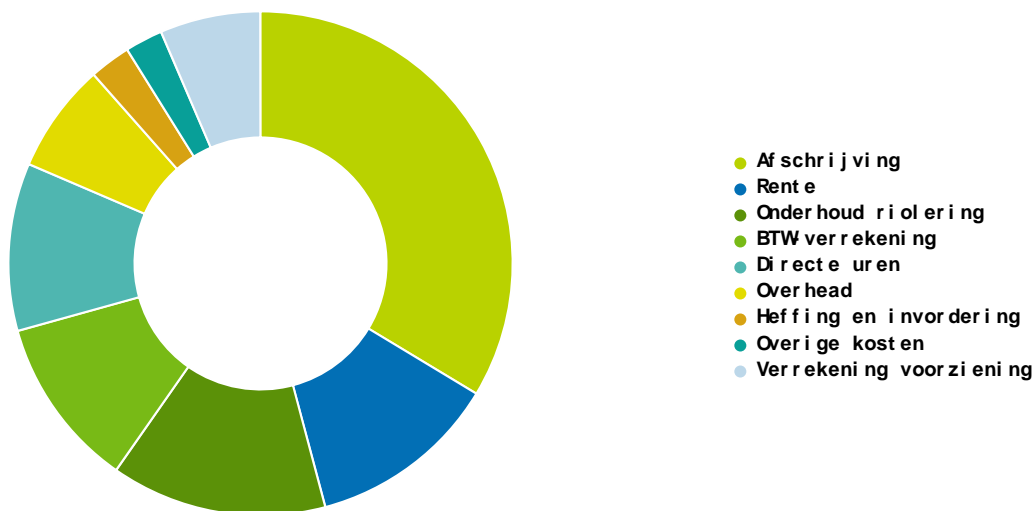
Rioolheffing

De laatste jaren is het tarief rioolheffing gelijk gebleven. In 2019 was een totaalopbrengst van € 3,0 miljoen geraamd. werkelijk is er € 10.000 meer ontvangen. Dit is een minimaal verschil (0,3%) wat verder niet is geanalyseerd.

De reguliere onderhoudskosten waren in 2019 € 40.000 lager dan begroot. Door de temporisering van een aantal riolinvesteringen zijn de werkelijk toegerekende btw-lasten lager dan primitief begroot, dit levert een voordeel van € 56.000 op.

De hiervoor genoemde grote voordelen en enkele andere kleinere voordelen leiden ertoe dat uiteindelijk € 106.000 minder uit de 'Egalisatievoorziening Riolering' is onttrokken dan begroot. Hiermee komt de 'Egalisatievoorziening Riolering' per 31 december 2019 op € 2,75 miljoen.

Soort kosten	2019	Soort opbrengsten	2019
Afschrijving	-1.023	Rioolheffing	2.780
Rente	-372	Rioolheffing - grootverbruik water	259
Onderhoud riolering	-421		
BTW-verrekening	-334		
Directe uren	-327		
Overhead	-214		
Heffing en invordering	-80		
Overige kosten	-74		
Verrekening voorziening	-196		
Totaal toegerekende kosten	-3.039	Totaal opbrengsten	3.039
Bijdrage uit algemene middelen			-

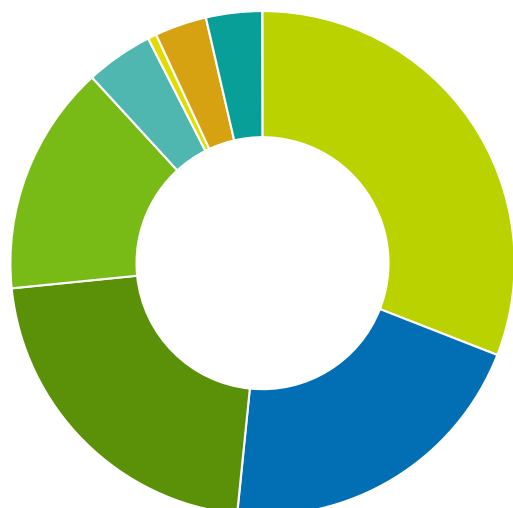

Parkeren

Door de uitbreiding van de parkeergebieden zijn er € 190.000 meer opbrengsten dan verwacht. De uitvoeringskosten voor het parkeren zijn € 23.000 hoger dan begroot. Vanwege de verrekening van tweejaarlijkse vergunningen stond er oorspronkelijk een onttrekking van € 140.000 begroot. Gezien de meeropbrengsten hoeft deze onttrekking in 2019 niet plaats te vinden. Sterker er kan een dotatie van € 39.000 plaatsvinden. De 'Egalisatiereserve Parkeren' bedraagt per 31 december 2019 € 261.000. Bij de bepaling van de nieuwe parkeertarieven wordt rekening gehouden met deze ontwikkelingen.

Soort kosten	2019	Soort opbrengsten	2019
Uitvoering parkeerbeheer door derden	-335	Parkeerbeheer	165
Afdracht parkeeropbrengsten	-224	Belparkeren	503
Directe uren	-236	Parkeerautomaten	93
Overhead	-160	Opbrengsten naheffingsaanslagen	248
Onderhoud	-47	Verkoop niet duurzame goederen	75
Rente + afschrijving	-6		
Overige kosten	-36		
Toevoeging aan reserve	-39		
Totaal toegerekende kosten	-1.083	Totaal opbrengsten	1.083
Saldo bijdrage algemene middelen			-

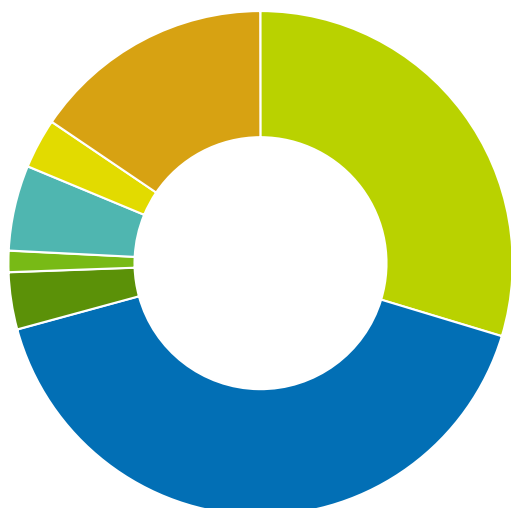
- Uitvoering parkeerbeheer door derden
- Afdracht parkeeropbrengsten
- Directe uren
- Overhead
- Onderhoud
- Rente + afschrijving
- Overige kosten
- Toevoeging aan reserve

Begraven

De administratie van begraafplaats 'Rustoord' is uitbesteed aan 'De Nieuwe Ooster'. In 2019 heeft een afrekening over het vierde kwartaal 2018 plaatsgevonden. Dit leidde in 2019 tot € 46.000 hogere opbrengsten en tot € 23.000 hoger kosten.

In de 'Nota lokale heffingen 2014' is vastgelegd dat er jaarlijks € 50.000 vanuit de eigen middelen wordt toegekend aan de exploitatie van de begraafplaats. Per saldo storten we in 2019 € 33.000 in de 'Egalisatiereserve Begraven'. Aangezien de reserve begin 2019 leeg was is dit ook het saldo per 31 december 2019.

Soort kosten	2019	Soort opbrengsten	2019
Overige diensten derden	-65	Vergoeding onderhoud	110
Onderhoud	-90	Pachten	43
Rente	-8	Huuropbrengsten	15
Afschrijving	-3	Legesopbrengsten	1
Directe uren	-12		
Overhead	-7		
Overige kosten	-34		
Totaal toegerekende kosten	-219	Totaal opbrengsten	169
Saldo bijdrage algemene middelen			-50

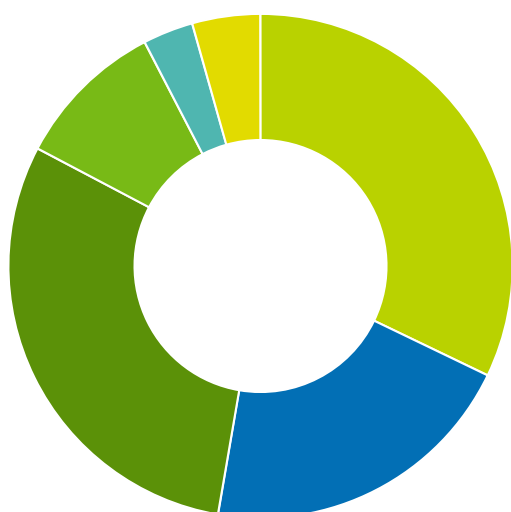

- Overige diensten derden
- Onderhoud
- Rente
- Afschrijving
- Directe uren
- Overhead
- Overige kosten

Omgevingsvergunningen

Vanwege het doorschuiven van enkele aanvragen voor omgevingsvergunningen zijn de opbrengsten € 100.000 lager dan begroot. Tevens heeft er € 160.000 meer externe inhuur plaatsgevonden dan begroot. Dit leidt ertoe dat er werkelijk € 260.000 meer met de 'Reserve Omgevingsvergunningen' is verrekend dan begroot in 2019.

Soort kosten	2019	Soort opbrengsten	2019
Directe uren	-575	Leges	1.464
Overhead	-368		
Inhuur diensten derden	-537		
Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling	-173		
Overige kosten	-58		
Verrekening voorziening	-78		
Totaal toegerekende kosten	-1.789	Totaal opbrengsten	1.464
Bijdrage uit algemene middelen			-325

- Directe uren
- Overhead
- Inhuur diensten derden
- Bijdrage aan gemeenschappelijke regeling
- Overige kosten
- Verrekening voorziening

Kwijtschelding

Als het inkomen van een belastingschuldige zo laag is dat het niet mogelijk is (ook niet na het treffen van een betalingsregeling) de aanslag te betalen, is het onder strikte voorwaarden mogelijk kwijtschelding te verlenen. Er kan alleen kwijtschelding voor de aanslag afvalstoffenheffing worden aangevraagd.

Kwijtscheldingen	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 na wijzigingen	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Afvalstoffenheffing	226	250	250	216	-34
Totaal	226	250	250	216	-34

Totaal zijn 767 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen. Hiervan zijn 598 aanvragen automatisch verstrekt (meerjarige kwijtschelding voor huishoudens onder de bijstandsnorm). Daarnaast zijn er 169 losse kwijtscheldingsaanvragen ingediend. Hiervan zijn er 102 toegekend en 63 afgewezen. 4 verzoeken zijn nog in behandeling.

Afhandelingssnelheid

- 22% is binnen 3 maanden afgehandeld;
- 86% is binnen 6 maanden afgehandeld;
- bij de overige 14% is de afhandelingstermijn langer dan 6 maanden.

Sinds 2019 handelt Gemeentebelastingen Amstelland ook de kwijtscheldingsverzoeken van Waternet af. Hierdoor hoeven burgers niet meer apart kwijtschelding aan te vragen voor waterschapsbelasting.

Onderhoud kapitaalgoederen

Afdelingsmanager: P.L. de Ruijter
Afdeling: Ruimtelijk Beheer

Riolering en Stedelijk Water

Het verbrede Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) is een verplichting vanuit de Wet Milieubeheer, de verbreding volgt uit de Waterwet. Deze verplichting vervalt in de nabije toekomst als gevolg van Europese deregulering. De gemeente Diemen heeft de verantwoordelijkheid voor het beheren en het goed laten functioneren van het rioolsysteem binnen haar grenzen. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de wet Milieubeheer. Daarin staat dat de gemeente de zorgplicht heeft voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater en hemelwater. Daarnaast stelt de Waterwet dat de gemeente een zorgplicht heeft voor (gevolgen van) hemelwater en grondwater.

Er is een sterke relatie tussen renovatie van de riolering en herbestratingwerkzaamheden. De verzakte riolering wordt op het oorspronkelijke niveau teruggebracht, voordat de ophoging en herbestrating plaats vindt. Daarbij worden verbeteringen aan het rioolstelsel uitgevoerd, waaronder maatregelen in relatie tot de klimaatwijziging. Het voorbereiden en engineeren van deze renovaties is een doorlopend proces. De betreffende herbestratingen zijn vermeld in het "Programma groot onderhoud openbare ruimte". De raad heeft in 2017 het huidige programma 2017-2022 vastgesteld.

In 2018 is een aanvang gemaakt met renovatie van de riolering in Vogelweide en Centrum-West, dit werd in 2019 vervolgd. Het tweede deelgebied van de heringerichte Oost-Westas werd van nieuw riool voorzien. Het areaal werd uitgebreid met riolering ten gevolge van nieuwbouw op Plantage de Sniep en Holland Park.

In 2018 werd het vGRP 2019-2023 bij raadsbesluit van 20 december 2018 van kracht. De rioolheffing is in dit vGRP niet gewijzigd en loopt daarmee in de pas met de ambities uit het vigerende (landelijk) Bestuursakkoord Water. Dit vGRP bevat tevens (voor het eerst) uitgangspunten en randvoorwaarden voor de klimaatbestendigheid van de openbare buitenruimte.

In 2019 werd de riolering van Diemen Noord, Buitenlust en Spoorzicht gereinigd en geïnspecteerd. Op basis van eerdere inspecties werd een renovatie (relining) van onderheide hoofdriolen in Diemen Noord en Bergwijkpark (Holland Park) aanbesteed. Het eerder beschikbaar gestelde budget hiervoor bleek ontoerijkend. De eerste kwartaalbrief van 2020 gaat hierop in.

Studenten van de HvA hebben in 2019 een klimaatbestendig ontwerp gemaakt voor de buurt Kruidenhof in Diemen Zuid. Dit onderzoek bevestigt uitkomsten van eerdere onderzoeken van de buurten Vogelweide, Scheepskwartier en Vogelweide en Akkerland waarvan werd vastgesteld dat de gevolgen van extreme buien opgevangen kunnen worden door laagteberging te creëren in de openbare buitenruimte. Dit heeft het mogelijk gemaakt uitgangspunten te specificeren voor het beleid als nu is vastgelegd in het vGRP. Tevens maakten ze een ontwerp voor het winkelcentrum Kruidenhof, rekening houdend met de gevolgen voor hittestress.

Wegen

Het 'Beleidsplan Wegen' van 2013 vormt de basis voor het beleidsveld Wegen. In het beleidsplan wordt een planningsystematiek voor de wegen op basis van weginspectie en uit satellietdata verkregen zettingsprognose gehanteerd. Hiermee is het rationeel wegbeheer gecombineerd met het zettingsbeeld van Diemen. Op basis van het Programma *Groot Onderhoud Openbare Ruimte* is het onderhoud voor de aankomende jaren bepaald. Het geplande groot onderhoud aan de wegverhardingen past binnen de meerjarenbegroting van de gemeente en het beschikbare budget. Dit heeft voor 2019 geresulteerd in de voorbereiding en uitvoering van de volgende projecten:

In 2019 is de voorbereiding van fase 2 van Vogelweide te Diemen Noord afgerond en is de uitvoering van deze fase van het project gestart. De buurt Centrum-West werd in 2018 aanbesteed en medio 2019 in uitvoering hierbij is de uitvoeringsmethodiek aangepast en wordt de onderheide weg niet gerepareerd maar vervangen door een lichte ophoging middels schuimbeton. Tevens is in 2019 groot onderhoud uitgevoerd aan het asfalt van Landlust.

In 2019 zijn in het noordelijk deel van Plantage de Sniep twee woningbouwprojecten gerealiseerd; bouwproject 'C2 en D' gelegen bij de tramlus en bouwproject 'N' gelegen tussen het spoor en Pantar. Voor de terreinafwerking van deze deelprojecten is ca. 4.000m² aan verharding aangebracht.

De realisatie van het tweede deel van het project Oost-Westas is in 2019 gereed. Het gaat hierbij om het tweede van de drie deelgebieden van de Oost-Westas, vanaf Plantage de Sniep tot aan de Bickerstraat. Dit deelgebied bestaat uit ca. 15.000 m² verharding. Naast de verharding is ook nieuwe riolering aangebracht en is overleg met de gemeente Amsterdam en Vervoerregio Amsterdam de traminfrastructuur vervangen.

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen

Verloop voorziening groot onderhoud verhardingen					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-2.549	-1.464	1.916	-	-2.097

Regulier onderhoud

In 2019 is er kleinschalig onderhoud aan de bestrating uitgevoerd. Dit werd gedaan door de eigen dienst en door derden. Hiervoor zijn er intern dienstverleningsovereenkomsten en in 2019 een nieuwe raamovereenkomsten gesloten. Het onderhoud bestaat met name uit:

- Herbestrating van kleine oppervlakken (elementen en/of asfalt) naar aanleiding van de (veiligheid)inspectie van het wegareaal;
- Oneffenheden in de bestrating door wortelgroei van de bomen;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het areaal wegen voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen, zoals staat beschreven in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte uit 2013.

Beheer-beleidsplan

Het beleidsplan Wegen is nog actueel en in 2017 was het 'programma groot onderhoud openbare ruimte' geactualiseerd voor de periode 2017-2022. Het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte is niet in 2019 geactualiseerd in verband met vacatures.

Onderhoud kunstwerken (viaducten, bruggen en dergelijke)

In 2019 is, op basis van het uitvoeringsplan 2016-2020, onderhoud aan diverse kunstwerken, inclusief de beweegbare bruggen verricht. De fluctuaties in de jaarlijkse kosten worden opgevangen met een voorziening.

In 2019 bestonden de werkzaamheden uit:

- Vervangen/revisie van de elektrotechnische installaties van de Diemer- en Venserbrug;
- Vervangen van enkele dekken en leuning van (houten)bruggen;
- Dagelijks onderhoud/herstelwerkzaamheden aan diverse objecten.

In 2019 zijn de vervangingswerkzaamheden elektrotechnische installaties van de Diemer- en Venserbrug plaatsgevonden. De uitvoering is in Q1 2019 gestart waarna eind 2019 de resterende opleverpunten zijn afgewerkt. Bij ingebruikname van de brugbediening is gebleken dat er ruimte is voor optimalisatie. Deze optimalisatie wordt momenteel in overleg met de brugwachters en de aannemer uitgewerkt.

Verloop voorziening Kunstwerken

Verloop voorziening Kunstwerken					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-544	-169	84	-	-629

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Blijkens de inspectieresultaten uit najaar 2018 is de kwaliteit van de kunstwerken voldoende. Het onderhoudsniveau is functioneel en veilig.

Beheer-/beleidsplan

Het college heeft het beheer- en onderhoudsplan kunstwerken in 2010 vastgesteld. Het plan en de meerjarenbegroting zijn op elkaar afgestemd. De gekozen variant twee, 'functioneel onderhoud', maken we mogelijk door de kosten voor het bestaande incidenteel onderhoud aan te vullen met extra dotaties vanuit het coalitieakkoord. Aanvullend heeft het college in maart 2016 het nieuwe uitvoeringsplan civieltechnische kunstwerken voor 2016-2020 vastgesteld.

Bruggen

In het najaar van 2019 is gestart met de voorbereiding van de conserveringswerkzaamheden aan de Diemerbrug.

Openbare Verlichting

Voorziening en herinrichting

In het 'programma groot onderhoud openbare ruimte' hebben we voor de wegverharding, openbare verlichting, plantsoenen, speelterreinen en kwaliteitsplan een integrale planning van het onderhoud opgesteld. Het groot onderhoud aan de wegverharding is hierin voor de openbare verlichting leidend. Tevens vervangen we periodiek lichtmasten en armaturen.

De werkzaamheden bestonden uit:

- Het ophalen (vanwege de zetting) en verplaatsen van de lichtmasten tijdens reconstructieprojecten;
- Vervangen van lichtmasten en armaturen op basis van leeftijd;
- Omvorming conventionele verlichting naar LED verlichting.

In 2019 zijn er ca. 170 conventionele lichtbronnen vervangen voor LED-armaturen, waaronder bij de projecten: Speenkruid, Stammerdijk, Overdiemerweg en Plantage de Sniep en de Oost-west as. Ook hebben in 2019 de voorbereidingen plaats gevonden van de reconstructieprojecten Centrum West, Vogelweide en Scheepskwartier, die in 2019 in uitvoering zijn gegaan. In deze projecten worden de conventionele armaturen vervangen voor LED.

In de zomer van 2019 heeft een proef plaatsgevonden in de lichtmastreiniging. Vanwege de toenemende levensduur van de toegepaste armaturen, is het benodigde onderhoud aan verandering onderhevig. Het onderhoud verplaatst zich steeds meer van reparatie naar reiniging. De resultaten van de reinigingsproef waren zeer positief.

Verloop voorziening Openbare Verlichting

Verloop voorziening groot openbare verlichting					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-433	-317	308	-	-442

Regulier onderhoud

Het regulier onderhoud aan de openbare verlichting bestaat uit de volgende werkzaamheden:

- Periodiek vervangen van de lampen;
- Reparaties/vervanging van lichtmasten of armaturen;
- Verhelpen schaden door aanrijdingen of vandalisme;
- Geconstateerde gebreken tijdens het wijkgericht werken;
- Reparaties naar aanleiding van klachten/meldingen van bewoners.

Sinds december 2018 is de contractpartner voor het regulier onderhoud Speer Infra. Het onderhoudscontract heeft een looptijd van 2 jaar met een optie tot 2 keer 1 jaar verlenging.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De functionele kwaliteit van de openbare verlichting is voldoende.

Beheer-/beleidsplan

Het college heeft het beleidsplan openbare verlichting in 2014 vastgesteld. Hierin is o.a. de toepassing van LED-verlichting opgenomen.

Groen

Regulier onderhoud

Pantar heeft grotendeels het openbaar groen onderhouden in 2019 op basis van het besluit uit 2017 Pantar het uitsluitend recht te geven het openbaar groen te onderhouden. De overeenkomst wordt jaarlijks verlengd indien er wederzijds geen redenen zijn de overeenkomst te beëindigen. Onder de overeenkomst valt het dagelijks frequent onderhoud van openbaar groen. Specialistisch onderhoud en in hoofdzaak machinaal werk, wordt aan het reguliere bedrijfsleven aanbesteed en onderhouden. Deels wordt het specialistisch en bewonersgericht werk uitgevoerd door Team Wijkbeheer. Hiervoor zijn er interne dienstverleningsovereenkomsten opgesteld.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

Op basis van het groenplan en kwaliteitsplan openbare ruimte zijn keuzes gemaakt voor het regulier groenonderhoud en de keuzes zijn verwerkt in de onderhoudsopdrachten. Het onderhoudsniveau is conform de uitgangspunten van het kwaliteitsplan.

Bij winkelloccaties en het centrumgebied voegen we accenten toe in de vorm van bloembakken en hanging baskets. Door nieuwe toepassingen van vaste planten brengen we ook fleurige en kleurige accenten in beplantingsvakken aan.

In 2010 is gestart met de aanplant van Kleur en Fleur. In 2019 is het beleid van Kleur en Fleur gecontinueerd.

In 2019 is gestart met een nieuw maaibeleid. Bij dit maaibeleid wordt op de meeste locaties pas vanaf juli het gras gemaaid. Alleen kleine grasvelden, randen en speellocaties worden op de oude manier gemaaid.

Voorziening en herinrichting plantsoenen

Plantsoenrenovaties voeren we over het algemeen gelijktijdig uit met renovaties van wegen of buurten. De herinrichting van de plantsoenen zijn ook in 2019 integraal uitgevoerd met de geplande wijkrenovaties, zoals gepland in het Programma Groot Onderhoud Openbare Ruimte 2017-2022 (zie vermeld onder Wegen).

Voorziening Groen

Verloop voorziening groen					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-1.179	-526	172	-	-1.533

Beheer-/beleidsplannen

De Raad heeft in 2011 het 'groenplan Diemen' vastgesteld, waarin visie, beleid, structuur en beheer van het openbaar groen zijn beschreven inclusief een uitvoeringsprogramma.

In 2018 is de update Groenplan 2018 vastgesteld. Hiermee is het beleid en beheer geactualiseerd naar de huidige behoeften en inzichten. Verder wordt er jaarlijks gewerkt met het beschikbare groenbeheersysteem.

Begraafplaatsen

Regulier onderhoud

Het regulier groenonderhoud is ook in 2019 door werkvoorzieningsschap Pantar uitgevoerd. Boombeheer en bijzonder groenonderhoud is in eigen beheer door het Team Wijkbeheer uitgevoerd. In 2019 is met publicatie's kenbaar gemaakt dat het grafveld algemene graven geruimd gaat worden.

Kwaliteits en onderhoudsniveau

De kwaliteit van het onderhoud en het uitvoeren van groot onderhoud is beschreven in het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord". Het onderhoudsniveau wordt conform de uitgangspunten van het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord" gehandhaafd.

Egalisatiereserve onderhoud

Vanaf 2016 is er voor de begraafplaats Rustoord een egalisatiereserve geopend, waar de meer- en minder kosten in worden verrekend. Hiermee kan het dagelijks- en groot onderhoud aan de begraafplaats de komende jaren uitgevoerd worden. In 2018 is een aanvullende investering toegekend om de restauratie van keldergraven af te ronden.

Beheer-/beleidsplannen

Voor begraafplaats Rustoord is in 2016 het rapport "Groot onderhoud begraafplaats Rustoord" geschreven. Het beheer en beleid ten aanzien van de begraafplaats is in deze rapportage beschreven.

Onderhoud sportvelden

Regulier onderhoud

Zie programma Vrije tijd.

Bespeelbaarheid en onderhoudsniveau

Zie programma Vrije tijd.

Beheerplan

We hebben actuele beheervorschriften opgesteld voor alle onderhoudsaspecten en deze in 2012 geactualiseerd in een beheerplan.

Onderhoudsramingen

Er zijn in 2019 geen groot onderhoudswerkzaamheden geweest.

Spelen, bewegen en ontmoeten

Regulier onderhoud

Eigen personeel en derden repareren speeltoestellen uit het normale onderhoudsbudget. Ook vervangen zij de kleinere toestellen.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Met het huidige onderhoudsniveau streven we een veilige, schone en functionele speelomgeving na.

Voorziening en herinrichting

In 2019 zijn diverse speelplekken heringericht of is hiermee gestart. De natuurspeelplaats Akkerland bij het Reigerpad is zomer 2019 in gebruik genomen. De combinatie met de uitgebreide buurtmoestuin heeft het gebied van een stille, desolate groene ruimte omgevormd naar een levendig gebied waar met mooi weer tientallen mensen verblijven. Met uitvoering van de natuurspeelplaats en ontmoetingsplaats aan achterzijde van de Rode Kruislaan (studentenflats) is in het vierde kwartaal 2019 gestart. Het multifunctionele speelveld en de speelplaats aan de Meelbeskamp is in het vierde kwartaal 2019 aanbesteed. De grote centrale speelplek Kolgans in Diemen Noord is heringericht. De inrichting van deze drie plekken is bepaald middels een uitgebreid ontwerptraject met de bewoners en vooral kinderen uit de wijken. Dit heeft geleid tot veel positieve reacties en eigenaarschap van de projecten door de gebruikers.

Bewegen en ontmoeten

In 2018 is samen met Daarom Diemen een speurtocht langs speelplekken ontwikkeld. In 2019 is er meer aandacht geweest voor bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. Daaruit volgend is in samenwerking met Daarom Diemen een beweeg/wandelroute route in en rondom Diemen gerealiseerd. Op natuurspeelplaatsen is ook de mogelijk van huttenbouw met natuurlijke materialen gerealiseerd hiermee wordt bewegen en creativiteit gestimuleerd.

Voorbreiding herinrichtingen

Voor een aantal speelplekken is de voorbereiding van de herinrichting gestart. Voor de plekken Rietzangerweg en Rietgors is de voorbereiding afgerond. Inwoners zijn bij het traject betrokken en hebben de uitgangspunten voor een ontwerp geformuleerd.

Voorziening speeltoestellen

Verloop voorziening speelterreinen					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-400	-225	80	-	-545

Het oplopen van de voorziening is grotendeels te verklaren door het doorschuiven van budgetten voor de herinrichting van de speelplekken in Vogelweide en Scheepskwartier in 2019.

Beheerprogramma/beleidsplan

Het speelruimteplan dat in 2012 is herijkt stond in 2018 gepland voor een update. Hierover heeft de raad in 2017 een startnotitie vastgesteld. Het nieuwe beleidsplan met uitvoeringsprogramma is in 2019 vastgesteld.

Het beheer van de speeltoestellen is vastgelegd in het speeltoestellen beheerssysteem. Dit systeem geeft tevens het operationeel plan voor beheer en onderhoud aan.

Onderhoud waterpartijen

Onderhoud

Het waterschap Amstel, Gooi en Vecht is verantwoordelijk voor het verwijderen van overtollige beplantingen en het op diepte houden van de waterpartijen (schouw en baggeren). De geplande baggerronde 2016 is in 2017 door Waternet voor een periode van vijf jaar uitgesteld. In het niet stedelijk water en bij overdimensionering voeren we het baggeren en het schouwwerk zelf uit. Hierbij is sprake van een cyclus van tien jaar. Voor het

uitvoeren van deze baggerwerkzaamheden hebben we een voorziening opgenomen in de begroting. Met het vaststellen van het Meerjaren Werkplan Oevers, hebben we ook het groot onderhoud van oevers in de voorziening opgenomen.

Verloop voorziening waterpartijen

Verloop voorziening waterpartijen					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-153	-91	120	-	-124

Kleine reparaties aan de beschoeiingen betalen we uit de meerjarenbegroting.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

Op basis van het 'Meerjaren werkplan onderhouden van oevers en beschoeiingen gemeente Diemen' vernieuwen of veranderen we oeverbeschermingen. Nieuw is de doelstelling dat duurzame oeverbeschermingen een bijdrage leveren aan een betere waterkwaliteit en deel kunnen uitmaken van ecologische routes.

Gebouwen

Naast de 'normale onderhoudswerkzaamheden' (regulier en incidenteel onderhoud, contractwerkzaamheden, schilderwerken en dergelijke) zijn in 2019 zijn diverse grote werken uitgevoerd en hebben vanuit de vakspecialisme als adviseur geparticipeerd bij afgeronde en lopende nieuwbouwprojecten zoals Brede School inclusief gymzaal Holland Park, tweede sporthal, uitbreiding theater de Omval en afronding Brede school De Kersenboom. Daarnaast zijn het BP station in Diemen Zuid en de woningen op de Harmonielaan 1-7 in verband met de ondertunneling van de Ouddiemerlaan gesloopt. In 2019 zijn we gestart met de aanbesteding voor het plaatsen van een 'huis van de buurt' op de Rode Kruislaan. Door de urgentie en de planning van deze werken zijn diverse andere geplande werken doorgeschoven. De uitgevoerde werkzaamheden die in 2019 zijn gestart of zijn uitgevoerd staan in onderstaande tabel vermeld:

Locatie	Soort
Venser- en Diemerbrug	vervangen E installaties
Gymzaal Diemen Noord	renoveren sportvloer
Voedselbank	Herstellen fundering
Gemeentehuis	Huisvestingsvisie
Gemeentehuis	Vervangen convectorkranen, ventielen en afsluiters
Gemeentehuis	Vervangen diverse ventilatoren
Gemeentehuis	Vervangen verlichting raadzaal, trouwzaal en centrale hal in LED
Wijkcentrum 't Kruidvat	Vervangen regelkast
Kdv Pino	Renovatie diverse houten kozijnen
De Brede Hoed	Realiseren koelinstallatie
De Brede Hoed	Diverse aanpassingen

Beheerplannen

Begin 2017 is de meerjaren onderhoudsplanning (financieel) geactualiseerd. Hierbij zijn ook diverse duurzaamheidswerkzaamheden opgenomen, zoals het actief sturen om duurzaamheid zoveel als mogelijk toe te passen in- en aan de gemeentelijke gebouwen. Door de toegenomen werken en deze duurzame werken, is er onderscheid gemaakt in Voorzieningen en Investerings. Vooralsnog zijn de budgetten, de beschikbare investeringen

en de jaarlijkse dotaties via het onderhoudsfonds, toereikend om de geplande werken de komende jaren uit te voeren. In 2020 wordt de MJOP geactualiseerd, waarbij duurzaamheid wordt geïntegreerd.

Kwaliteit en onderhoudsniveau

De gemeentelijke gebouwen worden sober en doelmatig onderhouden. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud. De gebouwen die voor de langere termijn behouden blijven, zijn door het uitvoeren van preventief onderhoud, kwalitatief op orde. Continu wordt bekeken om de gebouwen toekomstgericht en duurzaam te verbeteren.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen

De voorziening is geactualiseerd. Naast de voorzieningen zijn jaarlijks diverse investeringen opgevoerd.

Verloop voorziening onderhoud gebouwen					
Jaar	Stand per 31-12-2018	Toevoegingen	Bestedingen	Vrijval/ Extra dotatie	Stand per 31-12-2019
2019	-243	-324	209	-	-358

Uitbesteding beheer en onderhoud

Het uitgangspunt voor diverse gebouwen is dat het dagelijks beheer en een groot deel van het binnen onderhoud, aan derden wordt uitbesteed. Het onderhoud aan de buitenzijde van de gebouwen en een deel van het onderhoud van de W-installaties wordt in eigen beheer uitgevoerd. Door dit beleid wordt een duidelijk onderscheid gemaakt in verantwoordelijkheden tussen huurder/gebruiker/beheerder en de gemeente. De betreffende beheerders ontvangen van de gemeente jaarlijks een vergoeding voor de exploitatie van het gebouw.

Energiebesparende maatregelen

In 2019 is gestart met vervangen van houten kozijnen in kinderdagverblijf Pino in HR++ kunststof kozijnen. Dit werk is het eerste kwartaal 2020 gereed. De ventielen en kranen in convectorleidingen van het gemeentehuis zijn vervangen. Dit verbetert de doorstroming en wordt hiermee energie zuiniger. Daarnaast zijn diverse energie zuinigere ventilatoren op het dak van het gemeentehuis geplaatst. Deze zijn 30-50% energie zuiniger dan de bestaande ventilatoren. Op de begane grond in de centrale hal, de raadzaal, de trouwzaal en vergaderruimten is LED verlichting aangebracht.

Verbonden Partijen

Afdelingsmanager: J.D. de Kort
Afdeling: Directie

Inleiding

Onze gemeente vervult op een aantal manieren de haar in wet- en regelgeving opgedragen taken. Veel van die taken pakt Diemen zelf op. Ook voeren we publieke taken tezamen met derde partijen uit. Dat doen we zowel met andere overheden als met particuliere ondernemingen.

Deze paragraaf gaat in op een bijzondere vorm van samenwerking namelijk met partijen waarmee de gemeente een bestuurlijke relatie onderhoudt en waarin zij tevens een financieel belang heeft: de verbonden partijen.

Van een bestuurlijke relatie is sprake wanneer zeggenschap kan worden uitgeoefend door vertegenwoordiging in het bestuur van de verbonden partij en/of door stemrecht in die partij.

Van financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die niet verhaalbaar zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of wanneer financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente.

Partijen waaraan alleen een financieel risico kleeft, nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Partijen waarmee alleen een bestuurlijk belang is gediend, maken onderdeel uit van één van de programma's.

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad:

1. Deelname aan een verbonden partij is een manier, een instrument, om een gemeentelijk doel te bereiken. Dat betekent in het duale stelsel dat de beslissing tot deelname aan een verbonden partij en ook de aansturing daarvan primair de taak is van het college. De raad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak. Kernvragen voor de raad zijn bijvoorbeeld of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen zijn gerealiseerd.
2. Het budgettaire beslag en het hiermee gepaard gaande financiële risico dat de gemeente met verbonden partijen loopt en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen is hierbij van belang.

Conform artikel 15 van het BBV dient deze paragraaf tenminste te bevatten:

1. De visie op en de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. De lijst van verbonden partijen, die wordt onderverdeeld in:
  - Gemeenschappelijke regelingen;
  - Vennootschappen en coöperaties;
  - Stichtingen en verenigingen;
  - Overige verbonden partijen.
3. De lijst van verbonden partijen met ten minste de volgende informatie opgenomen:
  - de wijze waarop de gemeente een belang heeft in de verbonden partij en het openbaar belang dat ermee gediend wordt;

- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Visie en beleid

Onze gemeente neemt deel in verbonden partijen vanuit een wettelijke opdracht, vanuit het streven naar schaalvergroting en/of ter ondersteuning van beleidsdoelstellingen zoals we deze in de begrotingsprogramma's hebben vastgelegd.

Verbonden partijen voeren in de regel beleid uit dat de gemeente in principe ook zelf kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

De samenwerking met andere overheden en particuliere ondernemingen is erop gericht de belangen van de inwoners van onze gemeente zo goed mogelijk te dienen. Dat kan bijvoorbeeld doordat als gevolg van schaalvergroting meer kwaliteit geboden kan worden en/of de kosten voor de gemeente (en daarmee voor de burger) lager kunnen uitvallen.

De verbonden partijen

Hierna geven we een overzicht van de verbonden partijen waarbij Diemen is betrokken. Voor zover sprake is van aangekondigde ontwikkelingen in het jaar 2019 gaan we daar per verbonden partij op in. Voor zover sprake is van eventuele risico's en problemen lichten we die per verbonden partij toe.

De gemeente kent vier soorten verbonden partijen, namelijk: gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen en overige verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de gemeenschappelijke regelingen zijn de gemeenteraden bevoegd om voor de gemeenschappelijke regelingen die door de raden zijn ingesteld de leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen. De samenstelling van de afvaardiging in de Algemene Besturen varieert per gemeenschappelijke regeling. Dit kunnen zowel portefeuillehouders als raadsleden zijn. Het is gebruikelijk dat de portefeuillehouders de raadsleden regelmatig informeren over zaken die de gemeenschappelijke regelingen betreffen.

De gemeente is deelnemer in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Deelneming in Gemeenschappelijke regelingen	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Gemeenschappelijke regelingen			
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	1.254	1.210	1.259
1.02 Vervoerregio Amsterdam	-	-	-
1.03 Groengebied Amstelland	123	136	124
1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	37	53	42
1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	176	173	173
1.06 Amstelland-Meerlandenoverleg	24	22	20
1.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	17	8	3
1.08 Gemeentebelastingen Amstelland	493	520	540
1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	902	1.056	1.049
1.10 Duo+	5.217	5.000	5.872
1.11 Gemeenschappelijke regeling GGD	28	53	28
Vennootschappen en coöperaties			
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V.(BNG)	-	-	-
2.02 Meerlanden N.V.	-	-	-
Stichtingen en verbonden partijen			
3.01 Stichting RIJK	127	160	161
Overige verbonden partijen			
4.01 Metropoolregio Amsterdam	40	45	42
Totaal gemeenschappelijke regelingen	8.438	8.436	9.313

Omvang eigen vermogen/vreemd vermogen en het financiële resultaat in de verbonden partij:

Gemeenschappelijke regelingen	Bron	Eigen Vermogen 31-12-2018	Vreemd Vermogen 31-12-2018	Eigen Vermogen 31-12-2019	Vreemd Vermogen 31-12-2019	Resultaat lopend jaar
Gemeenschappelijke regelingen						
1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	Concept Jaarstukken 2019	27.578	47.475	32.902	65.871	45
1.02 Vervoerregio Amsterdam	Concept Jaarstukken 2019	795	337.241	1.643	270.802	-
1.03 Groengebied Amstelland	Concept Jaarstukken 2019	3.367	2.355	1.895	4.343	-
1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Jaarstukken 2019	3.884	15.970	3.440	16.236	-429
1.06 Amstelland-Meerlandenoverleg	Concept Jaarstukken 2019	103	-	134	-	31
1.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt
1.08 Gemeentebelastingen Amstelland	4e kwartaalbrief 2019	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	-78
1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	Concept Jaarstukken 2019	1.088	39	1.081	-	208
1.10 Duo+	Concept Jaarstukken 2019	1.198	4.405	655	4.370	29
1.11 Gemeenschappelijke regeling GGD	Concept Jaarstukken 2019	513	-	1.249	-	737
Vennootschappen en coöperaties						
2.01 Bank Nederlandse gemeente N.V.(BNG)	Jaarstukken 2019	4.991.000	132.518.000	4.887.000	144.802.000	163.000
2.02 Meerlanden N.V.	Jaarstukken 2018	27.049	29.562	28.220	26.454	2.687
Stichtingen en verbonden partijen						
3.01 Stichting RIJK		78		193		
Overige verbonden partijen						
4.01 Metropoolregio Amsterdam	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt	12
Gemeenschappelijke regelingen						166.242

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Burgemeester in het Algemeen Bestuur
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing + punt h.
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
De Veiligheidsregio is belast met de volgende taken: <ul style="list-style-type: none"> • Het voorbereiden van de coördinatie bij de bestrijding van crises, rampen en zware ongevallen; • De zorg voor het voorkomen, beperken en bestrijden van brand; • Het beperken van brandgevaar; • Het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en de zorg voor het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand; • De opvang en zorg voor gewonden; • De collectieve opvang van slachtoffers direct na de ramp in opvangcentra en het verlenen van psychosociale hulp; • De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen en rampen met gevaar voor mens en milieu, om zo (extra) gewonden of verergering van letsel te voorkomen; • Het voorzien in de Centrale Post Ambulancevervoer en de Gemeenschappelijke Meldkamer. 	
Relatie met het programma:	Veilig

1.01 Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland

Ontwikkelingen 2019:

In september 2019 is er een besluit genomen tot het meer verzelfstandigen van de veiligheidsregio per 1 oktober 2019. De nieuwe commandant brandweer is tevens aangewezen als directeur van de veiligheidsregio. Het veiligheidsbureau is ontvlochten uit de directie OOV van de gemeente Amsterdam naar de staf van de brandweer AA. De exacte vormgeving van de zelfstandige organisatie van de veiligheidsregio zal in 2020 verder uitgewerkt worden. In december 2020 is er naast de gebruikelijke oefencyclus ook een systeemtest gehouden waar de inspectie Justitie en veiligheid beoordeeld in hoeverre de regio voldoet aan de landelijke eisen. Het rapport van de inspectie zal begin 2020 worden opgeleverd.

Risico's:

Geen risico's.

Financiële gegevens:

Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019		
Bijdrage 2018:	€ 1.254		
Bijdrage 2019:	€ 1.259		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 27.578	€ 47.475	
31 december	€ 32.902	€ 65.871	€ 45

1.02 Vervoerregio Amsterdam

Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	De heren Portegijs en Timmer (gemeenteraadsleden) zijn lid van de Regioraad.
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing

Het openbaar belang wat behartigd wordt:

De Vervoerregio Amsterdam behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van verkeer en vervoer (openbaar vervoer, verkeersveiligheid, infrastructuur en duurzame mobiliteit).

Relatie met het programma: Verkeer

Ontwikkelingen 2019:

De regio kent een forse bereikbaarheidsopgave. Deze vraagt om een organisatie die de diverse partners verbindt om deze mobiliteitsvraagstukken aan te pakken. Ook wat betreft duurzaamheid en energie moeten de partners nauw samenwerken. De Vervoerregio is de verbindende organisatie die de partners samen brengt. Het einddoel is een bereikbare regio die voorbereid is op zijn toekomst. De programmabegroting 2020-2023 en Investeringsagenda 2019 geven overzicht over de activiteiten van de Vervoerregio, de kosten die hiermee gemoeid zijn en eventuele uitdagingen. Voor Diemen zijn projecten opgenomen zoals onder andere de spooronderdoorgang in de Ouddiemerlaan en het verbeteren van een fietsoversteek op de Provincialeweg. Verder worden een aantal regionale, voor Diemen belangrijke acties, genoemd zoals het uitvoeren van verkeerseducatieve- en veiligheidsacties, de verbetering van de bereikbaarheid van IJburg (planstudie HOV Oostflank) en het verduurzamen van de GVB-bussen.

Risico's:

De Vervoerregio speelt een cruciale rol in de financiering, verduurzaming en de aansturing van het openbaar vervoer en daarnaast in de verbetering van de infrastructuur door middel van subsidiering van een groot aantal projecten (o.a. Oost-West as, verkeersveiligheid en spooronderdoorgang). Een goede bereikbaarheid is cruciaal voor de ruimtelijke en economische ontwikkeling van Diemen.

Financiële gegevens:

Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019		
Bijdrage 2018:	€ 0		
Bijdrage 2019:	€ 0		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 795	€ 337.241	
31 december	€ 1.643	€ 270.802	€ 0

1.03 Groengebied Amstelland

Vestigingsplaats:	Amstelveen
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk
Bestuurlijk belang:	Wethouder Matthijs Sikkes-van den Berg vertegenwoordigt onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) van het Groengebied.

1.03 Groengebied Amstelland			
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De doelstelling van het Groengebied Amstelland kan worden samengevat als: het duurzaam in stand houden van natuur en openluchtrecreatiegebieden in het landelijk gebied tussen Amstelveen en het Amsterdam-Rijnkanaal met een omvang en kwaliteit die voldoet aan de wensen van de inwoners van de omliggende gemeenten en de wijdere regio.			
Relatie met het programma:	Leefomgeving en klimaat		
Ontwikkelingen 2019:			
<ul style="list-style-type: none"> • starten proces om te komen tot een ambitie en daar op volgend een visie voor Groengebied Amstelland. • werven van een exploitatie voor de Abcouderstraatweg 79 • werven van nieuwe evenementen passend binnen de mogelijkheden van de regelgeving en de draagkracht van de natuur en omgeving. • samenwerken met de gemeente Amsterdam om het programma voor het Opwaarderen van het Gaasperplasgebied te voltooien na het participatietraject. Dit maakt nieuwe investeringen in het gebied mogelijk, waaronder mogelijk een aanvullende horecavoorziening aan de Gaasperplas. • aanleg van een ruiterroute door de Diempolder • verder ontwikkelen van het sloepennetwerk A'dam-Amstelland • het uitrollen van het wandelnetwerk in Amstelland 			
Risico's:			
Geen risico's. De huidige reserves (beschikbaar weerstandscapaciteit = € 1.895.186) liggen ruimschoots boven het niveau van de berekende risico's (benodigde weerstandscapaciteit = € 630.000).			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019		
Bijdrage 2019:	€ 123		
Bijdrage 2020:	€ 124		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 3.367	€ 2.355	
31 december	€ 1.895	€ 4.343	0

1.04 Sociale recherche Gooi- en Vechtstreek			
Vestigingsplaats:	Bussum		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Geen		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Het samenwerkingsverband tussen elf gemeenten is belast met de opsporing van fraude op het gebied van de bijstandswetgeving.			
Relatie met het programma:	Inkomen en armoede		
Ontwikkelingen 2019:			
De Sociale Recherche (SR) heeft in 2019 geassisteerd bij handhavingsonderzoeken. Er vindt ook periodiek casuoverleg plaats tussen de SR en de handhaver van Diemen. In één geval heeft dit geleid tot een beëindiging van een uitkering. Naast aandacht voor de participatiewet is er ook aandacht voor Zorgfraude. Dit zal in 2020 verder worden ontwikkeld. Daarnaast is de SR bezig om te kijken naar meer integrale handhaving.			
Risico's:			
Geen risico's.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	N.v.t.		
Bijdrage 2018:	€ 37		
Bijdrage 2019:	€ 42		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	Nvt	Nvt	Nvt
31 december	Nvt	Nvt	Nvt

1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	
Vestigingsplaats:	Zaandam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk

1.05 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied			
Bestuurlijk belang:		Diemen heeft, samen met andere A-M gemeenten, één vertegenwoordiger in het Dagelijks Bestuur. Burgemeester Boog vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur.	
Mate van sturing:		Uitgebreide sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Op Rijksniveau is bepaald dat de vergunningverlening, toezicht en handhaving aangaande bedrijven met een bepaald milieurisico een kwaliteitsimpuls diende te krijgen door verplichte samenwerking bij uitvoering van deze taak.			
Relatie met het programma:		Gebiedsontwikkeling	
Ontwikkelingen 2019:			
De Omgevingsdienst heeft afgelopen jaar veel werk gehad aan de problemen bij gebiedsontwikkeling in de regio als gevolg van stikstof en PFAS problematiek. Voor Diemen levert dat evenwel geen beperking op. De inzet van de Omgevingsdienst in 2019 kenmerkte zich tot een piek in het begin van het jaar als gevolg van de vergunningaanvraag voor een biomassacentrale in Diemen. Een groot deel van de kosten hiervoor is ten laste gebracht van het incidentele projectenbudget.			
Risico's:			
Geen risico's. De reservepositie is voldoende. Het werk wordt uitgevoerd op basis van vooraf vastgestelde uitvoeringsovereenkomsten met deelnemers. De totale kosten van deze dienst worden op deze wijze door de deelnemers betaald.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Jaarstukken 2019	
Bijdrage 2018:		€ 176	
Bijdrage 2019:		€ 173	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 3.884	€ 15.970	
31 december	€ 3.440	€ 16.236	- € 429

1.06 Amstelland-Meerlanden Overleg			
Vestigingsplaats:		Haarlemmermeer	
Soort verbonden partij:		Publiekrechtelijk	
Bestuurlijk belang:		Diemen wordt in de regiegroep (Dagelijks Bestuur) vertegenwoordigd door burgemeester Boog. Daarnaast vindt tweemaal per jaar een plenair overleg plaats, waaraan alle collegeleden deelnemen. Tevens zijn er domeinoverleggen voor de wethouders en een secretarissenoverleg.	
Mate van sturing:		Reguliere sturing	
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De AM-partners zetten de meerwaarde en kracht van het Amstelland-Meerlanden Overleg in voor een krachtig ontwikkelende regio en onze belangen daarbij. Zij blijven zich profileren als hét platform voor de zuidflank van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Het is voor de toekomst van de MRA en voor een krachtig bestuur nodig, dat een balans bestaat tussen Amsterdam en de flanken van de metropoolregio. Ook ziet Diemen hen als brug naar de burens, zoals de Duin- en Bollenstreek en de ontwikkelende Gooi- en Vechtstreek. Zij benutten het platform om onze gezamenlijke belangen te behartigen in de MRA en de vervoersregio.			
Relatie met het programma:		Samen besturen	
Ontwikkelingen 2019:			
Zie ontwikkelingen MRA. Verder heeft Diemen zich hard gemaakt voor deelregionaal overleg op het gebied voor duurzaamheid. Dit moet in 2020 een vervolg krijgen.			
Risico's:			
Geen risico's.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:		Concept Jaarstukken 2019	
Bijdrage 2018:		€ 24	
Bijdrage 2019:		€ 20	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 103	€ 0	
31 december	€ 134	€ 0	€ 0

1.07 Ombudsman Metropoolregio Amsterdam			
Vestigingsplaats:	Amsterdam		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Op basis van de gemeenschappelijke regeling (GR) is aan de Raad van de gemeente Amsterdam mandaat verleend om jaarlijks de begroting van de ombudsman voor het volgende kalenderjaar vast te stellen.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Als gemeente willen wij de dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen van onze burgers. Eventuele klachten van burgers over de manier waarop een medewerker of bestuurder hem/haar te woord heeft gestaan of over de wijze van dienstverlening, nemen wij serieus. Op grond van de klachtenregeling kunnen burgers een officiële klacht over een gedraging van de gemeente indienen. Daarnaast fungeert de Ombudsman als externe klachtinstantie voor de gemeente Diemen. Burgers kunnen daar terecht als ze ontevreden zijn over de wijze waarop hun klacht is afgehandeld.			
Relatie met het programma:	Samen besturen		
Ontwikkelingen 2019:			
Geen bijzonderheden.			
Risico's:			
Geen risico's.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	Nvt		
Bijdrage 2018:	€ 17		
Bijdrage 2019:	€ 3		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	Nvt	Nvt	
31 december	Nvt	Nvt	Nvt

1.08 Gemeentebelastingen Amstelland			
Vestigingsplaats:	Amstelveen		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Geen		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Door de krachten van een aantal gemeenten te bundelen in het samenwerkingsverband ontstaat een belastingorganisatie met meer kennis, kunde en personeelsformatie om het hoofd te bieden aan de ingewikkelde belastingwetten en -regels. Het uitgangspunt bij de samenwerking is dat elke gemeenteraad zelf het eigen belastingbeleid en de plaatselijke belastingtarieven blijft bepalen. Het samenwerkingsverband verzorgt de uitvoering hiervan.			
Relatie met het programma:	Leefomgeving en klimaat & Financiën		
Ontwikkelingen 2019:			
In 2018 is gemeente De Ronde Venen toegetreden tot de samenwerking. Dit heeft in 2019 tot extra werkzaamheden geleid welke apart zijn verrekend met de gemeente De Ronde Venen.			
Risico's:			
In 2019 sluit de jaarrekening af met een klein tekort € 79. Dit wordt verrekend met de Resrve Bedrijfsvoeringsfonds. Inmiddels is deze reserve ook negatief -/- € 59. Wanneer deze trend zich doorzet dan zal op enig moment een bijstorting vanuit de deelnemende gemeenten moeten plaatsvinden. Het saldo van de Reserve Bedrijfsvoering mag maximaal 5% van de omzet negatief zijn, dat is plusminus € 225.000.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	4e kwartaalbrief 2019		
Bijdrage 2018:	€ 487		
Bijdrage 2019:	€ 533		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	Nvt	Nvt	
31 december	Nvt	Nvt	-/- € 78

1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ	
Vestigingsplaats:	Amstelveen

1.09 Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg Amstelland OGZ			
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Wethouder Klaasse vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur		
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De gemeenten zijn in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor de uitvoering van openbare gezondheidszorgtaken. De gemeente Diemen neemt gezamenlijk met de Amstelland gemeenten middels de gemeenschappelijke regeling (GR) Openbare Gezondheidszorg (OGZ) Amstelland het takenpakket voor de uitvoering van de Wpg af bij de GGD Amsterdam. Hieronder vallen de bevorderingstaken, medische milieukunde, technische hygienezorg, een deel van de openbare gezondheidszorg, infectieziektebestrijding en de jeugdgezondheidszorg.			
Relatie met het programma:	Sociaal		
Ontwikkelingen 2019:			
In de realisatie 2019 zijn de totale kosten van de GR OGZ lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door de onderbesteding van de JGZ. Dit is een gevolg van de arbeidsmarktcrachte waardoor vacatures niet konden worden ingevuld .			
Risico's:			
Diemen moet als enige gemeente terugbetalen. Dit komt voornamelijk door de stijging van het aantal inwoners.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019		
Bijdrage 2018:	€ 930		
Bijdrage 2019:	€ 1.035		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.088	€ 39	
31 december	€ 1.081	€ 0	€ 208

1.10 Duo+			
Vestigingsplaats:	Ouderkerk aan de Amstel		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Burgemeester Boog zit in het Algemeen Bestuur		
Mate van sturing:	Intensieve sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De GR Duo+ voert vanaf 1 januari 2016 alle bedrijfsvoeringstaken uit voor de drie deelnemers en tevens de uitvoeringstaken rondom buurt en burger voor twee van de deelnemers (Uithoorn en Ouder-Amstel).			
Relatie met het programma:	Bestuur en dienstverlening		
Ontwikkelingen 2019:			
Belangrijkste ontwikkeling met fincieel effect is de totstandkoming van de nieuwe verdeelsystematiek voor de afdelingen Staf en Bedrijfsvoering. De nieuwe verdeelsleutel is vastgesteld. Belangrijke uitgangspunten zijn dat de verdeelsleutel op de toekomst moet zijn voorbereid zodat de groei of de krimp van het aantal inowners per gemeente meegenomen zich uitdrukt in de gemeentelijke bijdrage maar ook dat het budget van Duo+ meebeweegt met de groei of krimp. Uitgangspunt is dat de verdeling op objectieve maatstaven is gebaseerd (aantallen inwoners) en niet tot een grote administratieve last leidt. Daarnaast is Duo+ zich steeds meer aan het professionaliseren en komt de basis beter op orde. Ook krijgt de opdrachtgever-opdrachtnemerrelatie steeds meer inhoud en functioneert daardoor beter qua aansturing op de gewenste werkzaamheden per gemeente.			
Risico's:			
Uit de professionaliseringssslag blijkt op sommige gebieden nog een extra impuls nodig. De reden daartoe zijn verschillend. Het betreft verbetering op het gebied van ondersteuning P&O-werkzaamheden, archiefbeheer, interne controle en informatieveiligheid. Vanuit het traject om te komen tot een missie en visie zijn de DUO-gemeenten meer op één lijn gekomen en zijn afspraken gemaakt over eventueel meerwerk (invulling 'couleure locale') en heeft de gemeente hier meer zelf de regie op en dus is dit beter beter beheersbaar. Daarmee is de risicokans verkleint ten opzichte van voorgaande jaren.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019 Duo+		
Bijdrage 2018:	€ 5.217		
Bijdrage 2019:	€ 5.872		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 1.198	€ 4.405	

1.10 Duo+			
31 december	€ 655	€ 4.370	-/- € 199

1.11 Gemeenschappelijke regeling GGD (veilig thuis)			
Vestigingsplaats:	Amsterdam		
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Wethouder Klaasse vertegenwoordigt Diemen in het Algemeen Bestuur		
Mate van sturing:	Uitgebreide sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Gemeenten zijn op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 verplicht om een Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK, genaamd Veilig Thuis) in stand te houden. Eind 2016 hebben het bestuur en de raad ingestemd om de taken, die ten uitvoering worden gebracht door Veilig Thuis en het Centrum Seksueel Geweld, onder te brengen in de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland. Na inwerkingtreding van de gemeenschappelijke regeling is het Openbaar Lichaam GGD Amsterdam-Amstelland een dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de GGD Amsterdam. In deze overeenkomst wordt de uitvoering van de taken aangaande het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (Veilig Thuis) alsmede het Centrum voor Seksueel Geweld opgedragen aan de GGD Amsterdam.			
Relatie met het programma:	Sociaal		
Ontwikkelingen 2019:			
Er is een jaarlijkse stijging van 15% van de meldingen bij Veilig Thuis.			
Risico's:			
Voor de periode tot en met 31 december 2020 zijn er werkafspraken gemaakt voor de omgang en verantwoording van mogelijke financiële risico's en verliezen van de Gemeenschappelijke Regeling Amsterdam-Amstelland. Vastgelegd is dat eventueel financieel risico voor rekening van de gemeente Amsterdam zijn. In de werkafspraken is opgenomen dat voor de periode vanaf 1 januari 2021 nieuwe werkafspraken gemaakt worden.			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:	Concept Jaarstukken 2019		
Bijdrage 2018:	€ 27		
Bijdrage 2019:	€ 28		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 513	€ 0	
31 december	€ 1.249	€ 0	€ 737

Vennootschappen en coöperaties

2.01 Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)			
Vestigingsplaats:	Den Haag		
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering heeft Diemen zeggenschap in de BNG.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
De BNG heeft op grond van haar AAA (Moody's en Standard & Poor's) en AA+ (Fitch)-rating tegen zeer scherpe prijzen toegang tot financieringsmiddelen. Bij nieuwe financieringen kan dit bijdragen aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.			
Relatie met het programma:	Financiën		
Ontwikkelingen 2019:			
In 2019 is een digitaal klantportaal ontwikkeld. Hiermee kunnen de 'persoonlijke' gegevens bij de bank beheert worden en kan betalingsverkeer geregeld worden. Bovendien zijn de betaaldata voor rente en aflossing en contracten toegankelijk. Voorheen moesten zulke aanvragen via de post verstuurd worden.			
Risico's:			
Geen risico's.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Jaarstukken 2019		
Aantal aandelen	8.775		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 4.991.000	€ 132.518.000	
31 december	€ 4.887.000	€ 144.802.000	€ 163.000

2.02 Meerlanden N.V.			
Vestigingsplaats:	Rijsenhout		
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	Via het stemrecht in de aandeelhoudersvergadering en via een (met Aalsmeer gedeelde) zetel in de Raad van Commissarissen van de Meerlanden heeft Diemen zeggenschap in De Meerlanden.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
Meerlanden pakt haar rol als grondstoffenregisseur in de keten voor de gehele regio en vervult een voortrekkersrol om te komen tot een circulaire samenleving. Een samenleving zonder afval, maar waar grondstoffen na hergebruik en recycling als nieuwe producten worden terug gebracht in de kringloop. Een samenleving waar de openbare ruimte ook leverancier is van grondstoffen en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving waar bewoners met plezier wonen, werken en recreëren. Een samenleving waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kansen krijgen. Samenwerken is daarbij van cruciaal belang. Samenwerken met gemeenten, samenwerken in de keten, samenwerken met regionale soms landelijke partijen, samenwerken met kennisinstellingen zoals Wageningen en Delft.			
Relatie met het programma:	Leefomgeving en klimaat		
Ontwikkelingen 2019:			
De gemeente en Meerlanden hebben het uniformeren van de dienstverleningsovereenkomst en de tarieven afgerond.			
Risico's:			
Geen risico's.			
Financiële gegevens			
Bron financiële gegevens:	Jaarstukken 2018		
Aantal aandelen	20.427 gewone aandelen		
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 27.049	€ 29.562	
31 december	€ 28.220	€ 26.454	€ 2.687

Stichtingen en verenigingen

3.01 Stichting RIJK			
Vestigingsplaats:	Heemstede		
Soort verbonden partij:	Privaatrechtelijk		
Bestuurlijk belang:	De gemeentesecretaris van Diemen maakt als secretaris deel uit van het Dagelijks Bestuur.		
Mate van sturing:	Reguliere sturing		
Het openbaar belang wat behartigd wordt:			
In de statuten is de doelstelling als volgt beschreven: 'Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords'.			
Relatie met het programma:	Samen besturen		
Ontwikkelingen 2019:			
Risico's:			
Financiële gegevens:			
Bron financiële gegevens:			
Bijdrage 2018:	€ 115		
Bijdrage 2019:			
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	€ 78	€ 193	
31 december			

Overige verbonden partijen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)	
Vestigingsplaats:	Amsterdam
Soort verbonden partij:	Publiekrechtelijk (convenant)
Bestuurlijk belang:	Getrapte vertegenwoordiging via Amstelland-Meerlandenoverleg
Mate van sturing:	Reguliere sturing
Het openbaar belang wat behartigd wordt:	
De Metropoolregio Amsterdam is het samenwerkingsverband van de provincies Noord-Holland en Flevoland, 32 gemeenten en de Vervoerregio Amsterdam. De metropoolregio omvat een gevarieerd gebied en strekt zich uit van IJmuiden tot Lelystad en van Purmerend tot de Haarlemmermeer. De regio beschikt onder meer over twee luchthavens, zeehavens, het financiële centrum van Nederland, de bloemenveiling van Aalsmeer, Media Valley en clusters van creatieve bedrijven. Daarnaast kenmerkt de regio zich door tal van aantrekkelijke historische steden en een grote landschappelijke variëteit. De Metropoolregio Amsterdam behoort tot de Europese top vijf van economisch sterke regio's en heeft begin 2016 een agenda opgesteld voor de toekomst (begin 2020 wordt een nieuwe opgesteld). Prioriteit heeft het aanjagen van de economie, het verbeteren van de bereikbaarheid en het bouwen van woningen. Dit laatste is extra urgent vanwege de populariteit van de metropoolregio onder woningzoekenden. Op economisch gebied wil de MRA een voortrekkersrol vervullen in de kennis- en circulaire economie. Duurzaamheid staat eveneens hoog op de actielijst. Hetzelfde geldt voor het versterken van de landschappelijke elementen, met aandacht voor het uitbreiden van zowel de recreatiemogelijkheden als de natuurbeleving. Diemen is via de deelregio Amstelland-Meerlanden vertegenwoordigd in de MRA.	
Relatie met het programma:	Samen besturen

4.01 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

Ontwikkelingen 2019:

Het jaar 2019 was een actief jaar voor het samenwerkingsverband MRA. In de loop van het jaar is de MRA Evaluatie gepubliceerd wat aanleiding heeft gegeven voor opnieuw beschouwen van de samenwerking, wat zich heeft uitgesplitst in vier trajecten: 1. Er wordt een position paper ontwikkeld. Dit is een kort en bondig document wat als kopstuk moet dienen voor andere ontwikkelingen. 2. Ontwikkelen van leidende principes voor de samenwerking, denk aan centrumgemeenten per deelregio. 3. Onder de loep nemen van samenwerking met Amsterdam Economic Board en de Vervoerregio. 4. Stroomlijnen van de governance, waarbij ook het betrekken van raden en Staten zal worden beschouwd. Deze vier zaken zijn eind 2019 opgestart en lopen door in 2020.

Verder is de MRA Agenda 2.0 zo goed als afgerond in 2019, deze agenda richt zich op de korte/middellange termijn. Ook is de website vernieuwd waardoor informatie beter wordt ontsloten. Er is een nieuwe uitvoeringstrategie Platform bedrijventerreinen en kantoren (Plabeka) vastgesteld. Ook is er ingezet op afstemming op het gebied van woningbouw, landschap en duurzaamheid. Verder zijn er stappen gezet in het ontwikkelen van een verstedelijkingsstrategie, in samenwerking met het Rijk. Dit is een plan voor de lange termijn.

Risico's:

Geen risico's.

Financiële gegevens:

Bron financiële gegevens:		Verantwoording over de realisatie van het MRA Werkplan en Begroting 2019	
Bijdrage 2018:		€ 40	
Bijdrage 2019:		€ 42	
Datum	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
1 januari	Nvt	Nvt	
31 december	Nvt	Nvt	€ 12

Financiering

Afdelingsmanager: K. Deutekom
Afdeling: Directie

Algemeen

Deze paragraaf informeert de raad over het treasurybeleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Daarbij neemt de gemeente de kaders in acht die zijn geregeld in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido).

De Wet Fido

Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van de (mogelijk) uit de treasuryfunctie voortvloeiende risico's. Door middel van het stellen van eisen aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden de renterisico's van zowel de korte als de lange schuld door de wet begrensd. Ook verplicht de wet gemeenten twee treasury instrumenten te hanteren:

- Het door de raad vaststellen van een treasurystatuut;
- Het in de begroting en jaarstukken opnemen van een financieringsparagraaf.

Treasurystatuut

Het beleidsmatige kader voor het uitvoeren van de treasuryfunctie is vastgelegd in het 'Treasurystatuut Gemeente Diemen 2016'. Het statuut onderscheidt vier algemene doelstellingen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's;
- Het minimaliseren van de interne en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten.

Financieringsparagraaf

Interne ontwikkelingen

De treasuryfunctie stelt elk kwartaal een liquiditeitsbegroting op en stemt met de afdelingen af of er nog grote investeringen in de toekomst liggen waarvoor de gemeente genoeg middelen voor moet hebben. Zo heeft de gemeente altijd genoeg middelen maar blijft het onder het kasgeldlimiet.

Externe ontwikkelingen

Rentevisie

Voor het treasurybeheer is de ontwikkeling van de rente vanzelfsprekend erg belangrijk. Het gemiddelde inflatieniveau in Nederland komt volgens het Centraal Planbureau (CPB) in 2019 op 2,70% uit.

De Nederlandse economie van 2019 had volgens het CPB in de Decemberraming 2019 een groei van 1,7%.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de rente in 2019 op 0,0% gezet. Door de lage rente van de ECB kunnen wij op dit moment nog voor extreem lage percentages op de geld- en kapitaalmarkt terecht.

Treasurybeheer

Bij het treasurybeheer onderscheiden we de volgende deelfuncties:

- Risicobeheer (renterisico's en kredietrisico's);
- Kasbeheer;
- Gemeentefinanciering.

Risicobeheer

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de wet Fido. In beginsel kunnen de risico's die verbonden zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie worden onderscheiden in renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Voor onze gemeente zijn de twee laatstgenoemde risico's niet van toepassing, want onze gemeente heeft geen vrij verhandelbare aandelen en dergelijke en leningen worden uitsluitend verstrekt, aangegaan of gegarandeerd in euro's.

Renterisico's

Renterisico kortlopende schuld

Het financieren van de gemeentelijke huishouding door middel van kortlopende geldleningen en de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is gebonden aan de norm die de kasgeldlimiet van de Wet Fido stelt. Dit is 8,5% van het begrotingstotaal per 1 januari van het begrotingsjaar.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar bedrijfsvoering mag financieren met kortlopende leningen (< 1 jaar). Daaronder valt ook het 'rood' staan bij de bank. De norm bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Er is sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet wanneer de netto kortlopende schuld per de eerste dag van elk van de drie maanden in een kwartaal, hoger is dan de berekende limiet.

In 2019 bedroeg het begrotingstotaal van de gemeente € 82,4 miljoen. De kasgeldlimiet voor de gemeente bedroeg € 7,0 miljoen.

Kasgeldlimiet	1ste kwartaal	2de kwartaal	3de kwartaal	4de kwartaal
1. Toegestane kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal 2019	82.452	82.452	82.452	82.452
- in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag	7.008	7.008	7.008	7.008
2. Omvang vlotende korte schuld				
Opgenomen gelden < 1 jaar	6.000	5.000	10.000	10.000
Schuld in rekening-courant	-	-	-	-
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	-	-	-	-
Totale omvang van de vlotende schuld	6.000	5.000	10.000	10.000
3. Vlotende middelen				
Contante gelden in kas	-	-	-	-
Tegoeden in rekening-courant	893	610	539	522
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	3.432	6.821	4.315	7.492
Totale omvang van de vlotende omvang	4.325	7.431	4.854	8.014
Toets kasgeldlimiet				
Totaal netto vlotende schuld (2)-(3)	1.675	-2.431	5.146	1.986
Toegestane kasgeldlimiet (1)	7.008	7.008	7.008	7.008
Ruimte (+)/Overschrijding (-) = (1)-(4)	5.333	9.439	1.862	5.022

In 2019 heeft de gemeente meerdere kasgeldleningen aangetrokken. Alle kasgeldleningen hadden een periode van een kwartaal. Door nauwkeurig een liquiditeitsbegroting te maken is de gemeente altijd onder het limiet gebleven.

Renterisico langlopende schuld

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De volgende tabel geeft de renterisiconorm weer voor 2019.

Modelstaat B		Variabelen renterisiconorm	Begroot 2019	Rekening 2019
Stap				
Berekening Renterisiconorm				
(4a)	Begrotingstotaal 2019		82.452	87.385
(4b)	Percentage regeling		20%	20%
(4) = (4a x 4b/100)	Renterisiconorm		16.490	17.477
Berekening ruimte / overschrijding				
-1	Renteherzieningen		-	-
-2	Aflossingen		6.000	6.000
-3	Renterisico (1+2)		6.000	6.000
-4	Renterisiconorm		16.490	17.477
(5a) = (4>3)	Ruimte onder renterisiconorm		10.490	11.477
(5b) = (3>4)	Overschrijding renterisiconorm		-	-

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2019 de renterisiconorm niet heeft overschreden.

Kredietrisico's

Deze kunnen zich op twee manieren manifesteren:

1. Kredietrisico's op uitgezette deposito's en verstrekte langlopende leningen. In 2019 had de gemeente geen overtollige liquiditeiten op deposito staan. In 2019 zijn er geen nieuwe langlopende leningen verstrekt.

Bij de reeds verstrekte langlopende geldleningen loopt de gemeente een beperkt risico. Onder 'Uitzettingen' staan ze in een overzicht aflopend naar risico gerangschikt. Ze voldoen alle aan de eisen gesteld in de Wet Fido en het Treasurystatuut of zijn expliciet door de Raad goedgekeurd. Geen enkele geldnemer is in 2019 in gebreke gebleven wat betreft zijn betalingsverplichting.

2. Kredietrisico's op borgstelling (gemeentegaranties)

Hier maken we onderscheid tussen achtervang (indirecte borgstelling) en directe borgstelling.

Diemen bekleedt samen met het Rijk een achtervangpositie bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Hierdoor staat onze gemeente indirect borg voor langlopende leningen die onder directe borging van het WSW aan woningcorporaties zijn verstrekt. Voor hypothecaire geldleningen met Nationale Hypotheek Garantie die onder directe borging van het WEW aan particulieren zijn verstrekt, geldt de achtervangpositie tot 1 januari 2014. Voor hypotheekleningen na die datum heeft het Rijk de achtervangpositie van de deelnemende gemeenten voor 100% overgenomen. Geen van beide stichtingen heeft in 2019 aanspraak gemaakt op de achtervangpositie.

Bij directe borgstelling staat de gemeente jegens geldgevers borg voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken en die activiteiten verzorgen welke in het verlengde liggen van de gemeentelijke publieke taak.

In de volgende tabel zijn de leningen opgenomen waarvoor de gemeente zich direct borg heeft gesteld.

Gewaarborgde geldleningen							
Geldnemer	Geldgever	Oorspronk. bedrag geldlening	Restant-schuld 31-12-2018	Vermeer-dering 2019	Aflossing 2019	Restant-schuld 31-12-2019	Rente perc.
Kinderkorf	B.N.G. 40.104135	1.600	1.350	-	40	1.310	3,65%
Soc. Medisch Centrum Diemen-Zuid	B.N.G. 40.81323.02	420	328	-	18	310	6,32%
	B.N.G. 40.104135	392	274	-	13	261	6,27%
Cordaan Parkstad	Fortis ASR	3.176	953	-	212	741	7,04%
	B.N.G. 40.85966	3.176	953	-	106	847	6,58%
	B.N.G. 40.92554	2.198	761	-	85	676	6,35%
St. Ouddiemerlaan 543	Rabobank Utrecht	771	587	-	14	573	3,95%
	B.N.G.	500	333	-	16	317	4,97%
Woonstichting de Key	B.N.G. 40.82349.02	3.676	1.928	-	371	1.557	5,77%
Amsterdamse Mij. tot Stadsherstel	St. Nat. Restauratiefonds	272	100	-	10	90	2,20%
Totaal		16.181	7.567	-	885	6.682	

Alle geldnemers hebben in 2019 tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Er is in 2019 geen nieuwe borgstelling afgegeven.

Kasbeheer

Met de renterisiconorm is in de wet Fido een norm gesteld voor het renterisico op langlopende opgenomen leningen. Op onderstaande Modelstaat B moet de gemeente aan de provincie rapporteren over het renterisico gedurende een periode van vier jaren. De herfinanciering van jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen van lopende geldleningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm.

De Gemeentefinanciering

Voor de financiering van de diverse investeringen trekt de gemeente langlopende leningen (langer dan 1 jaar) aan. Per 1 januari 2019 stond er voor een totaalbedrag van € 51 miljoen aan opgenomen leningen op de balans. In 2019 is er een lening van € 6 miljoen vrijgevallen. Deze lening is niet hergefinancierd. Hierdoor heeft de portefeuille langlopende leningen op 31 december 2019 een omvang van € 45 miljoen.

Portefeuille langlopende leningen						
Geldgever	Boekwaarde 31-12-2018	Opname 2019	Aflossing 2019	Boekwaarde 31-12-2019	Soort lening	Rente-percentage
B.N.G.	6.000.000	-	6.000.000	-	Fixe	0,969%
B.N.G.	4.000.000	-	-	4.000.000	Fixe	3,240%
Waarborgfonds voor de Zorg	4.000.000	-	-	4.000.000	Fixe	3,300%
B.N.G.	6.000.000	-	-	6.000.000	Fixe	1,949%
Provincie Groningen	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	1,300%
B.N.G.	5.000.000	-	-	5.000.000	Fixe	1,958%
Aegon Levensverzekering	7.500.000	-	-	7.500.000	Fixe	1,030%
B.N.G.	7.500.000	-	-	7.500.000	Fixe	0,900%
B.N.G.	6.000.000	-	-	6.000.000	Fixe	1,550%
Totaal	51.000.000	-	6.000.000	45.000.000		

Uitzettingen

Behalve langlopende opgenomen leningen heeft de gemeente ook langlopende uitgezette leningen. Deze zijn verstrekt in het kader van de publieke taakuitoefening.

Langlopende uitzettingen	Boekwaarde 31-12-2018	Opname 2019	Aflossing 2019	Boekwaarde 31-12-2019
Hypothecaire geldleningen	826	-	-	826
Lening aan SVN	6.262	162	-	6.424
Leningen aan diverse sportverenigingen	367	-	-35	332
Overige langlopende uitzettingen	161	-	-20	141
Totaal	7.616	162	-55	7.723

De sportverenigingen hebben € 35.000 afgelost. Dit is conform de regeling.

De aflossingen bij hypothecaire geldleningen zijn hoger dan verwacht. Dit is veroorzaakt doordat meerdere (ex)ambtenaren hun hypotheek volledig hebben afgelost.

Daarnaast is er € 50.000 toegekend aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN) om duurzaamheidsleningen te verstrekken aan inwoners die duurzame maatregelen aan hun woning treffen. Daarnaast is de rente a € 112.000 van 2017 tot en met 2019 aan toegevoegd.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie bestaat uit het saldo van:

- De werkelijk betaalde rente over aangetrokken leningen en opgenomen middelen in rekening courant ("roodstand");
- De werkelijk ontvangen rente over verstrekte leningen, beleggingen (deposito's) en credit-saldi in rekening courant.

Het volgende overzicht is een saldo van de werkelijk betaalde en ontvangen rente en vergelijkt ze met de bedragen van de begroting.

Saldo financieringsfunctie	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil 2019
Betaalde rente langlopende leningen o/g	-1.300	-837	463
Betaalde rente kortlopende leningen o/g	-5	-	5
Ontvangen rente langlopende leningen u/g	40	155	115
Ontvangen rente kortlopende leningen u/g	-	31	31
Totaal	-1.265	-651	614

Door een veranderd rentepercentage hebben we in 2019 minder rente op langlopende leningen moeten betalen dan begroot. Ook hebben we meer rente ontvangen op langlopende leningen.

In 2019 heeft de gemeente kasgeldleningen opgenomen, maar door een negatieve rente stand heeft de gemeente rente ontvangen in plaats te moeten betalen. Daarnaast is er vanuit de Stimuleringsfonds Huisvesting (SVn²⁶) eenmalig rente ontvangen over voorgaande jaren.

²⁶ SVn doet voor de gemeente de uitvoering van Startersleningen

Grondbeleid

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Algemeen beleid

Op 31 januari 2019 is de Nota Grondbeleid, actualisatie per 1-1-2019 door de gemeenteraad van de gemeente Diemen vastgesteld. Hiermee heeft de gemeente Diemen haar grondbeleid voor de komende jaren geactualiseerd. In het gemeentelijk grondbeleid is vastgelegd dat Diemen waar mogelijk de voorkeur geeft aan facilitair c.q. passief grondbeleid en enkel actief ontwikkelt als de (maatschappelijke) belangen dit noodzaken. Dit betekent dat de gemeente een situationeel grondbeleid voert: *passief waar kan, actief waar moet*.

Uit de Nota Grondbeleid volgt dat de gemeente Diemen haar grondprijzen vastlegt in een Nota Grondprijzen. De Nota Grondprijzen wordt tenminste één keer per twee jaar geactualiseerd en door het college van B&W vastgesteld. De laatste is in december 2018 geactualiseerd vastgesteld door het college van B&W per 1-1-2019.

Daarnaast stelt de Nota Grondbeleid dat de gemeente Diemen elk jaar bij de jaarrekening het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) aanbiedt aan de gemeenteraad. Hierin wordt de verantwoording afgelegd en inzicht gegeven in alle activiteiten m.b.t. het beheren en exploiteren van gronden; o.a. over grondexploitaties en 'gronden niet in exploitatie', c.q. de strategische grondvoorraad van de gemeente.

Tenslotte blijft de gemeente haar eigen grondposities de komende jaren ontwikkelen, die sinds lange tijd in bezit zijn. Ook doet de gemeente onderzoek naar de ontwikkeling van een aantal in het coalitieakkoord genoemde zoeklocaties.

Erfpacht

De gemeente Diemen heeft een stelsel van tijdelijke erfpachtrechten. Dit betekent dat aan het einde van de looptijd van 75 jaar zowel de grond als het woonhuis aan de gemeente toekomt. De tijdelijke erfpachtrechten in Diemen lopen merendeels af in de periode 2032-2037. Daarom heeft het college van B&W op 4 november 2014 de Nota Erfpacht, waarin de uitgangspunten voor een wijziging van het in Diemen geldende erfpachtstelsel zijn vastgelegd, vastgesteld.

In 2019 is gewerkt aan het, op basis van de uitgangspunten van de in de door het college op 4 november 2014 vastgestelde Nota Erfpacht, ontwikkelen van een voorstel tot herziening van het erfpachtstelsel. Deze heeft eind 2019 ter inzage gelegen, waardoor de huidige erfpachters de mogelijkheid is geboden een reactie te geven. Het definitieve voorstel wordt in het voorjaar 2020 aan de gemeenteraad ter besluitvorming aangeboden.

Grondexploitaties

Plantage de Sniep, Holland Park West en de Nieuwe locatie tankstation Provinciale weg zijn momenteel de drie actieve grondexploitaties in de gemeente Diemen.

Projectinhoud

De projectinhoud van o.a. deze projecten wordt beknopt beschreven in Paragraaf Grootschalige Projecten en uitgebreid in het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG).

Financieel

De grondexploitaties voor deze projecten zullen via het Meerjarenperspectief Grondzaken geactualiseerd worden als bijlage bij de Jaarrekening 2019. Een actueel overzicht van de financiële stand van zaken wordt in dit MPG gegeven.

Berekeningsmethodiek

Grondexploitaties worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

Facilitair grondbeleid (passief grondbeleid)

De ervaring van de afgelopen jaren met Holland Park (voormalig Bergwijkpark Noord) is dat ook grote herontwikkelingen mogelijk zijn, zonder dat de gemeente via actieve grondverwerving hiervoor de aanjager hoeft te zijn. Via het bestemmingsplan en de anterieure overeenkomst heeft de gemeente toch voldoende sturingsmiddelen. De gemeente treedt dan faciliterend op en zorgt dat zij door middel van het sluiten van de anterieure overeenkomst haar eigen plankosten en eventuele investeringskosten verhaalt op de ontwikkelende partij.

Op moment van schrijven vinden er meerdere herontwikkelingen plaats waar facilitaire grondbeleid aan de orde is. De grootste herontwikkeling hierbinnen is die van Holland Park, zoals in het voorgaande beschreven. Op kleinere schaal vinden er tal van herontwikkelingen plaats, welke zich in verschillende stadia van gevorderdheid bevinden. De meest vergevorderde zijn de ontwikkelingen bij de Arent Krijtstraat 1, het recent opgeleverde The Post (Wilhelminaplantsoen 1) en de uitbreiding van het winkelcentrum bij de Kruidenhof.

Gronden (nog) niet in exploitatie

De gemeente Diemen heeft een aantal percelen in eigendom die in aanmerking komt voor verkoop en/of herontwikkeling.

De gronden die niet in exploitatie zijn, verdelen we in twee categorieën: de toekomstige bouwprojecten (immateriële vaste activa) en de overige strategische gronden.

Gronden behorende tot de eerste categorie zijn onderdeel van een project in de beginfase. In deze fase wordt gekeken naar het programma, de stedenbouwkundige randvoorwaarden, de samenwerkingsvormen etc. De kosten worden in principe gedekt uit een krediet en worden verantwoord onder 'toekomstige bouwprojecten' in het MPG. Indien het project doorgang vindt, worden deze kosten meegenomen in de te openen grondexploitatie. Wanneer het project niet door gaat, komen de kosten ten laste van de Reserve Grondzaken. De volgende gronden behoren tot deze categorie:

- Buitenlust
- Griend
- Station Diemen Zuid/Arq-locatie

De gronden die behoren tot de tweede categorie, betreffen percelen die in het verleden uit strategische overwegingen zijn aangekocht voor een gebiedsontwikkeling of overige percelen met een (tijdelijke) boekwaarde. Deze gronden worden verantwoord als aparte subcategorie strategische gronden onder de Materiële Vaste Activa (MVA). Voor een nadere toelichting van deze gronden wordt verwezen naar het MPG.

Grootschalige Projecten

Afdelingsmanager: M.R.A. Cornelissen
Afdeling: Ruimtelijke ontwikkeling

Inleiding

In deze paragraaf zijn eenmalige grootschalige projecten opgenomen die (grote) gevolgen (kunnen) hebben voor de financiële huishouding van de gemeente. Dat betreft in ieder geval de grondexploitatie (Plantage de Sniep) en de gebiedsontwikkeling dat voor een deel op basis van een anterieure overeenkomst wordt uitgevoerd; Holland Park (voormalig Bergwijkpark Noord) en voor een deel een eigen gemeentelijke grondexploitatie is; Holland Park West.

In deze paragraaf komen aan de orde:

- Plantage de Sniep;
- Holland Park (voormalig Bergwijkpark Noord).

Plantage de Sniep

Doel

Plantage de Sniep is een nieuwbouwwijk in wording met ruim 1.000 woningen, een brede school, vrije kavels en enkele commerciële functies. De wijk wordt gerealiseerd op een oud bedrijventerrein, waarbij de gemeente de gronden heeft verworven en een omvangrijke bodemsanering heeft uitgevoerd.

Projectfase

Deels realisatiefase (in 2019 zijn ca. 110 woningen opgeleverd en ca. 310 woningen in aanbouw), deels herontwikkelingsfase (Rietschuur) en deels nazorgfase (Plantage de Sniep Zuid).

Realisatie

Het programma op Plantage de Sniep is voorgaande jaren aangepast aan de gewijzigde situatie op de nieuwbouwwijk. Grote aantallen appartementen zijn geschrapt en vervangen door eengezinswoningen die in kleinere deelplannen op de markt zijn gebracht.

De focus is afgelopen jaar gericht op de noordkant van Plantage de Sniep. De voortgang van de ontwikkeling van Plantage de Sniep vindt plaats op basis van de nadere afspraken die met de ontwikkelingscombinatie zijn gemaakt in het kader van het mediationtraject. De woningen van deelplannen N, C2 en D en een aantal vrije kavels zijn in 2019 opgeleverd.

Van de deelplannen die de gemeente zelf ontwikkelt, is de grond voor de Punt Sniep overgedragen aan de ontwikkelaar en de bouw in volle gang. Voor deelplan M&T (bij de tramlijn) is begin 2019 het bestemmingsplan Tramlus vastgesteld. In de zomer van 2019 is de bouw van M gestart, begin 2020 is gestart met de bouw van T.

Op de vrijkomende schoollocatie, deelplan P, is de grond in 2019 geleverd aan de ontwikkelaar en de bouw gestart van 15 grondgebonden woningen. De gemeente heeft de Rietschuur e.o. uit de erfpacht van Pantar gehaald en is bezig met herontwikkeling ervan.

Holland Park

Doel

Een bestaand kantoreengebied, met forse leegstand wordt omgevormd tot een aantrekkelijk woon-werkgebied met voorzieningen.

Projectfase

Ontwikkelfase

Voor het huidige park in gemeente-eigendom, Holland Park West, is een Europese aanbestedingsprocedure gevoerd voor de ontwikkeling en realisatie van 600-750 woningen, een brede school voor 700 leerlingen en de openbare ruimte. Eind 2019 is een koop- en realisatieovereenkomst gesloten op basis waarvan verdere planvorming plaats vindt.

Voor Holland Park Zuid is in mei 2019 een stedenbouwkundig plan vastgesteld en in september 2019 een bestemmingsplan. Tegen de vaststelling zijn twee partijen in beroep gegaan. Afhankelijk van de uitkomst van het beroep zullen we zo snel als mogelijk starten met gesprekken om de eigenaren te bewegen de grond te ontwikkelen.

Uitvoeringsfase

Inmiddels zijn bijna 1200 woningen in Holland Park zijn opgeleverd. Deels wordt hiervoor ook de openbare ruimte ingericht en zijn de eerste kades en bruggen toegankelijk om woningen te bereiken. Het Inrichtingsplan voor de openbare ruimte voor Holland Park is gefaseerd in uitvoering genomen. De realisatie van de openbare ruimte kent wel een andere fasering als gevolg van het faillissement van één van de bouwers.

Aan Greystar is eind 2016 de parkeergarage Diemervijver en bijbehorende grond verkocht voor uitbreiding van de Campus. In november 2019 is de uitbreiding opgeleverd met 774 wooneenheden en voorzieningen voor studenten, woningen voor young professionals en short stay.

Jaarrekening

Staat van baten en lasten

Programma's	Begroting 2019 primitief			Begroting 2019 inclusief wijzigingen			Rekening 2019		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal	924	-16.156	-15.232	1.211	-17.652	-16.441	1.223	-18.711	-17.488
Veilig	52	-2.543	-2.491	52	-2.474	-2.422	126	-2.593	-2.467
Inkomen en armoede	7.964	-10.759	-2.795	8.450	-9.596	-1.146	8.569	-9.239	-670
Vrije tijd	1.440	-4.965	-3.525	1.521	-5.184	-3.663	1.477	-5.224	-3.747
Onderwijs	779	-3.688	-2.909	1.006	-2.879	-1.873	966	-2.797	-1.831
Gebiedsontwikkeling	10.804	-12.393	-1.589	18.541	-20.339	-1.798	13.096	-14.965	-1.869
Leefomgeving en klimaat	7.462	-16.316	-8.854	7.427	-15.976	-8.549	7.892	-16.309	-8.417
Verkeer	579	-1.174	-595	897	-1.442	-545	1.122	-1.430	-308
Samen besturen	413	-2.325	-1.911	455	-1.885	-1.430	812	-2.647	-1.835
Financiën	2.443	-429	2.016	1.943	-521	1.422	1.875	-763	1.112
Overige dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dividend	104	-	104	175	-	175	175	-	175
Lokale heffingen	7.275	-	7.275	7.200	-	7.200	7.307	-	7.307
Algemene uitkering	37.131	-	37.131	37.729	-	37.729	38.265	-	38.265
Deelfonds Sociaal domein	1.844	-	1.844	1.932	-	1.932	1.931	-	1.931
Onvoorzien	-	-51	-51	-	-	-	-	-	-
Heffing VPB	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overhead	1.518	-10.518	-9.001	76	-9.958	-9.883	161	-10.092	-9.931
Saldo financieringsfunctie	-	-1.265	-1.265	-	-1.265	-1.265	-	-651	-651
Saldo van baten en lasten	80.732	-82.582	-1.848	88.614	-89.171	-557	84.997	-85.421	-424
Sociaal	-	-	-	46	-	46	-	-	-
Veilig	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Onderwijs	750	-	750	-	-	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	820	-	820	1.756	-680	1.076	1.770	-609	1.161
Leefomgeving en klimaat	10	-	10	10	-80	-70	-	-114	-114
Verkeer	140	-	140	140	-	140	-	-39	-39
Samen besturen	-	-90	-90	240	-90	150	240	-90	150
Financiën	-	-	-	378	-378	-	378	-378	-
Mutaties in reserves	1.720	-90	1.630	2.570	-1.228	1.342	2.388	-1.230	1.158
Geraamd / gerealiseerd resultaat	82.452	-82.672	-218	91.184	-90.399	785	87.385	-86.651	734

Het nadelige saldo voor verrekening van de reserves bedraagt € 424.000. Omdat we per saldo € 1.158.000 met de reserves verrekenen, bedraagt het rekeningsaldo na verrekening met de reserves € 734.000 positief.

Toelichting staat van baten en lasten per programma

Sociaal

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Wet sociale werkvoorziening (Wsw)</i> Gemeente Diemen staat garant voor de loonkosten van de medewerkers op grond van de Wsw. Het Wsw-bedrijf Pantar ontvangt daarvoor een subsidiebedrag van de gemeente. De subsidie is te laag gebleken en er is een aanvullend bedrag benodigd ad. € 48.000. Over het jaar 2018 is nog een afrekening nagekomen van € 4.000.	-52	N	I
<i>Re-integratie / participatie</i> Van het re-integratiebudget, bestemd voor bemiddeling naar werk voor mensen die dat kunnen, en anders hulp bij sociale activering, is € 41.000 niet benut. Ook de extra incidentele financiële middelen 2019 ad. € 35.000 voor de nieuwe Wet inburgering 2021 zijn niet besteed.	76	V	I
<i>Wmo maatwerkvoorzieningen en vervoer</i> Op de post begeleiding en dagbesteding is een onderuitputting te melden van € 162.000. De daadwerkelijke inzet van begeleiding en dagbesteding in 2019 is € 111.000 voordelig, naast het voordeel over het voorgaande jaar ad. € 51.000. In 2019 is € 99.000 meer uitgegeven dan begroot voor het Wmo-vervoer. Dit wordt veroorzaakt door een toename in het aantal ritten van het Wmo-vervoer en toename van het aantal pashouders. Deze trend is vanaf 2017 doorgezet. (zie post Baten)	63	V	I/S
<i>Collectieve zorgverzekering (CGZ)</i> Vanaf 2006 heeft de gemeente een Collectieve zorgverzekering voor minima. De besteding van het daarvoor bestemde budget is niet volledig benut, omdat het aantal deelnemers lastig is in te schatten.	46	V	I/S
<i>Gezond in de stad (GIDS)</i> GIDS-gelden bedoeld om gezondheidsachterstanden terug te dringen zijn niet besteed. Een bedrag ter grootte van € 70.000 wordt overgeheveld naar 2020 voor de realisatie van een buurtkamer. (zie ook post Reserves)	116	V	I
<i>Specialistische jeugdzorg (inclusief speciaal onderwijs)</i> Mede als gevolg van de stijging in het aantal jeugdigen in de zorg en de complexe problematiek is een forse overschrijding van het beschikbare budget te constateren. De overschrijding van € 1.320.000 wordt veroorzaakt door: <ul style="list-style-type: none"> • gecertificeerde instellingen € 240.000; • specialistische hulp in het speciaal onderwijs € 300.000 en • toename overige jeugdzorg ten gevolge van hogere zware complexe zorgkosten € 780.000. Circa € 330.000 van deze overschrijding heeft betrekking op verrekeningen uit voorgaande jaren (2016-2018) en is dus incidenteel. Dit deel was niet te voorzien omdat de aanbieders immers tot 5 jaar na afloop kunnen declareren. 	-990 -330	N N	S I
<i>Transformatiebudget</i> In het kader van transformatie heeft de gemeente € 80.000 beschikbaar gesteld. De werkelijke kosten in 2019 bedragen € 38.000 voor de ontwikkeling van de beleidsnota sociaal domein. De externe kosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Hierdoor is niet het volledige transformatiebudget besteed.	42	V	I
<i>Overige verschillen</i> <i>Dit betreft diverse overige verschillen.</i>	-30	N	I
Totaal verschil lasten	-1.059	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Wmo-vervoer</i> Op de post Wmo-vervoer zijn meer inkomsten aan eigen bijdrage ontvangen door toename van het aantal ritten en toename aantal pashouders. Meer inkomsten Wmo-vervoer bedragen € 57.000. (zie post Lasten)	57	V	S

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen en wordt voor een aanzienlijk deel veroorzaakt door de inkomsten voor statushouders die wij niet meer ontvangen via de gemeente Amsterdam. Deze midelen worden sinds september 2019 direct ontvangen via de Algemene uitkering.	-46	N	I
Totaal verschil baten	11	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Betreft niet benutte middelen doorgeschoven post GIDS-gelden. (zie post Lasten)</i>	-46	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-46	N	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Sociaal	-1.094	N	-

Veilig

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Rampenbestrijding</i> De kosten bij rampenbestrijding zijn hoger met name door de bijdrage gemeentelijke processen bij crisisbeheersing aan de gemeente Amsterdam. Deze kosten waren niet begroot.	-50	N	S
<i>Veiligheid</i> Door extra toezicht voor station Diemen-Zuid zijn de kosten voor diensten hoger dan begroot. Ook is de beveiliging van Bergwijkpark uitgebreid. Hier dragen de bedrijven aan bij (zie baten).	-40	N	I
<i>APV</i> Er zijn in 2019 meer interne uren doorgeboekt dan begroot vanwege personeelsuitbreiding	-20	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	-9	N	I
Totaal verschil lasten	-119	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Veiligheid</i> Voor bijdrage van het toezicht op Bergwijkpark zijn opbrengsten geboekt die niet zijn begroot.	40	V	I
<i>APV</i> Voor bijdrage van het toezicht op Bergwijkpark zijn opbrengsten geboekt die niet zijn begroot. (zie lasten)	30	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	4	V	I
Totaal verschil baten	74	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Veilig	-45	N	-

Inkomen en armoede

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<p><i>Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG)</i> In de begroting zijn de bijstandslasten realistisch begroot op € 8.073.000. De werkelijke bijstandslasten bedragen € 7.546.000. Het aantal bijstandsgerechtigden is in 2019 met 12% afgenomen ten opzichte van 2018. Een belangrijke oorzaak is wederom de sterke economische groei in 2019 zoals door het Centraal Bureau voor de Statistiek was voorspeld. Als gevolg daarvan is ook in 2019 de werkgelegenheid toegenomen. Ook de intensieve begeleiding door re-integratiecoaches aan cliënten naar werk is zeer succesvol gebleken. Met nadruk zeggen wij dat de BUIG een open-einde regeling is. Dat wil zeggen dat de gemeente de wet moet naleven en zorg moet dragen voor de rechthebbenden op eventuele bijstand. Eventuele tekorten komen dan ook voor rekening van de gemeente.</p>	527	V	I
<p><i>Voorziening dubieuze debiteuren</i> De mate van oninbaarheid en de hoogte van het debiteurensaldo zijn de basis voor de dotatie aan de voorziening. Bij de rekening is op basis van het debiteurensaldo de hoogte van de voorziening bepaald. De dotatie bedraagt € 139.000. Het saldo van de voorziening per 31-12-2019 wordt dan € 1.246.000.</p>	-139	N	S
<p><i>Armoedebeleid</i> Het tekort op het budget ad € 65.000 wordt veroorzaakt door actief het niet-gebruik van beschikbare regelingen tegen te gaan. Als gevolg hiervan maken steeds meer burgers gebruik van deze regelingen. De verruiming van maatregelen die uit het inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019 komen zorgen ook voor een toename van de uitgaven. Daarnaast is er ook in 2019 meer instroom geweest van statushouders.</p>	-65	N	S
<p><i>Kwijtschelding afvalstoffenheffing</i> Bij de vaststelling van de Begroting 2018 is via een amendement besloten om het budget voor kwijtschelding (€ 250.000) niet meer mee te nemen in de berekening van het tarief afvalstoffenheffing. Kwijtschelding wordt gezien als onderdeel van armoedebeleid en schuldhulpverlening. De verantwoording vindt daarom op dit programma plaats. In de paragraaf Lokale Heffingen wordt specifiek over 'Kwijtschelding' gerapporteerd.</p>	33	V	S
<p><i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.</p>	1	V	I
Totaal verschil lasten	357	V	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Gemeentelijk armoedebeleid</i> Er is een hoger bedrag gerealiseerd aan terugvorderingen van uitstaande leningen van bijzondere bijstand dan geraamd.	41	V	I
<i>Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (2004)</i> Het voordeel ad € 69.000 bestaat uit ontvangsten van zelfstandigen en het omzetten van leningen naar "Om niet".	69	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	9	V	I
Totaal verschil baten	119	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Inkomen en armoede	476	V	-

Vrije tijd

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Brede Hoed Wij hebben circa € 18.000 meer besteed aan huur voor de Brede Hoed. Deze hogere kosten hebben betrekking op de parkeergarages en de bijdrage aan de VVE voor deze parkeerruimtes. Omdat deze kosten een structureel karakter hebben en in de begroting hiermee geen rekening is gehouden, komen wij voor 2020 en verder op een later moment met een budgetclaim.	-18	N	S
<i>Overige verschillen</i> Per saldo hebben wij circa € 21.000 aan diverse activiteiten besteed. Denk hierbij aan onder meer aan hoger verbruik van electra, dagelijks onderhoud en personeelslasten.	-22	N	I
Totaal verschil lasten	-40	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
Huuropbrengsten Ten opzichte van de begroting (€ 924.000), hebben wij € 887.000 aan huuropbrengsten gerealiseerd. Dit betekent dat er per saldo sprake is van een nadelig effect van € 37.000. Uit nadere analyse blijkt dat € 23.000 van deze onderschrijding te maken heeft met het feit dat de inkomsten van het gymnastiekgebouw Diemen Noord 2 keer zijn begroot in 2019.	-37	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	-7	N	I
Totaal verschil baten	-44	N	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Vrije tijd	-83	N	-

Onderwijs

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) Wij hebben voor 2019 een specifieke uitkering voor OAB ontvangen van circa € 699.000. Hiervan hebben wij € 611.000 besteed. Het overige deel van € 88.000 hebben wij niet besteed. Als gevolg van de wijziging van het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie moeten gemeenten onder andere meer uren voorschoolse educatie aanbieden. Om deze uren te bekostigen heeft de gemeente Diemen aanvullende middelen ontvangen. De wetswijziging is echter uitgesteld waardoor in 2019 de lasten lager zijn dan de ontvangen middelen.	88	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	-6	N	I
Totaal verschil lasten	82	V	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)</i> Zoals aan de lastenkant is toegelicht hebben wij circa € 88.000 van de specifieke uitkering niet besteed. Conform regelgeving hebben wij dit deel verantwoord/gereserveerd op de balans. Vanaf 1 augustus 2020 zijn gemeenten verplicht om gemiddeld 16 uur voorschoolse educatie per week aan te bieden, dit is een uitbreiding van 6 uur per week ten opzichte van de huidige situatie. De subsidie lasten van de gemeente voor voorschoolse educatie nemen hierdoor toe, deze middelen zullen binnen de huidige OAB-periode worden aangewend om onder andere deze extra uren te bekostigen.	-88	N	I
<i>Huuropbrengsten</i> Over 2019 zijn er meer huuropbrengsten ontvangen dan begroot. Onder meer omdat de huur door Florente voor de brede school de Kersenboom over 2018 pas in 2019 is gevorderd (€ 20.000). Daarnaast heeft er uitbreiding plaatsgevonden van het aantal kindplaatsen in het Atelier in 2019 waardoor de huuropbrengsten voor deze locatie (structureel) zijn toegenomen.	45	V	I/S
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	3	V	I
Totaal verschil baten	-40	N	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Onderwijs	42	V	-

Gebiedsontwikkeling

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Bouw en woningtoezicht</i> De kosten bij bouwtoezicht zijn door extra inhuur hoger dan begroot	-160	N	I
<i>Grondexploitatie</i> De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. Voor de analyse verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 2019 (zie baten).	5.540	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	-6	N	I
Totaal verschil lasten	5.374	V	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Bouw en woningtoezicht</i> Vanwege het doorschuiven van enkele aanvragen voor omgevingsvergunningen is de omzet lager dan begroot.	-100	N	I
<i>Grondzaken</i> De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. De kosten en opbrengsten van de grondexploitatie worden op de balans verantwoord onder de post onderhanden werk grondzaken. De afwijkingen in de uitgaven en inkomsten in een boekjaar veroorzaken een afwijking aan zowel de baten- als de lastenkant. Voor de analyse verwijzen wij naar het Meerjarenperspectief Grondzaken 2019 (zie lasten).	-5.540	N	I
<i>Overige Grondzaken</i> In de voorziening grondzaken is in 2018 een toekomstig verlies opgenomen voor de sanering van de oude locatie van de BP ad € 1.808.000. Het toekomstige verlies is nu herberkend en verlaagd met € 73.000. Dit wordt verrekend met de reserve grondzaken.	73	V	I
Conform BBV regelgeving is het verplicht tussentijds winst te nemen op een complex indien dit zich voordoet. Na berekening blijkt dat de grondexploitatie verplaatsing tankstation BP een winst genereert van € 125.000. Dit bedrag wordt gedoteerd aan de reserve grondzaken.	125	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	-3	N	I
Totaal verschil baten	-5.445	N	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Dotatie reserve omgevingsvergunningen</i> Omdat de leges omgevingsvergunningen een kostendekkende exploitatie betreft worden het tekort of het overschot verrekend met de reserve omgevingsvergunningen. In 2019 is € 268.000 minder gedoteerd aan de reserve dan begroot hetgeen een voordeel oplevert voor de exploitatie.	268	V	I
<i>Dotatie reserve Grondzaken</i> In de voorziening grondzaken is in 2018 een toekomstig verlies opgenomen voor de sanering van de oude locatie van de BP ad € 1.808.000. Het toekomstige verlies is nu herberekend en verlaagd met € 73.000. Dit wordt verrekend met de reserve grondzaken.	-73	N	I
<i>Dotatie reserve Grondzaken</i> Conform BBV regelgeving is het verplicht tussentijds winst te nemen op een complex. Na berekening blijkt dat de grondexploitatie verplaatsing tankstation BP een winst genereert van € 125.000. Dit bedrag wordt gedoteerd aan de reserve grondzaken.	-125	N	I
<i>Onttrekking Algemene Reserve</i> Bij de inhuur voor incidentele projecten is een overschrijding door extra inhuur in het kader van de biomassacentrale ad € 95.000. In de 3e kwartaalbrief is afgesproken dat deze wordt verrekend met de Algemene reserve.	95	V	I
<i>Onttrekking Algemene Reserve</i> Voor Transformatie Sociaal domein (SD) is een onttrekking van € 80.000 begroot op dit programma. Omdat wij binnen het rekeningresultaat voldoende ruimte hebben voor de gemaakt kosten, is de dekking vanuit de Algemene reserve niet nodig. Voor een toelichting op de besteding verwijzen wij naar het Programma Sociaal.	-80	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	85	V	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Gebiedsontwikkeling	14	V	-

Leefomgeving en klimaat

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Afval</i> De kosten van de Meerlanden waren hoger dan begroot. Dit komt met name door verhoging van de verbrandingsbelasting en door een veel groter aanbod grof huishoudelijk afval.	-215	N	I
<i>Groenvoorziening</i> Vanwege het vroege voorjaar en het mooie weer in 2019 is het groen eerder en sneller gaan groeien dan voorzien, hierdoor is meer onderhoud benodigd geweest dan normaal. Dit heeft als resultaat gehad dat er meerwerk is geleverd door de aannemers wat doorberekend is aan de gemeente Diemen.	-65	N	I
<i>Wegen straten en pleinen</i> Doordat er extra werkzaamheden voor derden zijn uitgevoerd zijn de kosten hoger dan begroot. Deze worden doorberekend aan de nutsbedrijven (zie baten).	-200	N	I
<i>Riolering</i> De onderhoudskosten waren lager dan begroot € 40.000. Door de temporisering van een aantal rioolinvesteringen zijn de werkelijk toegerekende btw-lasten lager dan primitief begroot, dit levert een voordeel van € 56.000 op. Er is een lagere dotatie aan de voorziening geboekt dan begroot dan begroot € 40.000.	135	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	12	V	I
Totaal verschil lasten	-333	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Afval</i> De opbrengsten voor afval waren hoger dan begroot met name door de verwerking van grondstoffen	35	V	I
Afval is een kostendekkende exploitatie. De onttrekking in 2019 was hoger dan begroot	190	V	I
<i>Wegen straten en pleinen</i> Doordat er extra werkzaamheden voor derden zijn uitgevoerd zijn de kosten hoger dan begroot. (zie lasten) Doordat deze worden doorberekend aan de nutsbedrijven zijn de baten ook hoger dan begroot.	240	V	I
Door de gemeente Amsterdam is een bedrag betaald voor de afkoop van het onderhoud aan de fietspaden Diempolderweg, deze is niet begroot .	60	V	I
<i>Begraafplaatsen</i> Bij de begraafplaatsen is meer eenmalig omzet geboekt omdat een kwartaal extra is ingeboekt. Dit betreft het 4e kwartaal en is ingeboekt om aan te sluiten met het boekjaar.	45	V	I
<i>Riolering</i> Door lagere kosten is de onttrekking uit de voorziening riolering lager dan begroot.	-135	N	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	30	V	I
Totaal verschil baten	465	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Dotatie reserve begraafplaatsen</i> De meer- en minderkosten van de begraafplaats wordt verrekend met een egaliseringsreserve. In 2019 is € 34.000 gedoteerd aan de reserve.	-34	N	I
<i>Onttrekking reserve omgevingslawaaï</i> Er is een onttrekking begroot uit de reserve omgevingslawaaï. Er zijn echter geen extra kosten gemaakt voor geluidswerende maatregelen zodat er geen onttrekking uit de reserve nodig is.	-10	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-44	N	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Leefomgeving en klimaat	88	V	-

Verkeer

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<i>Parkeren</i> De lasten bij parkeren waren hoger dan begroot o.a. door uitbreiding van de parkeerregulering zijn de kosten voor handhaving van P1 hoger dan begroot.	-20	N	I
<i>Wegwijzers en markeringen</i> Op het product wegwijzers en markeringen is voor onderhoud minder uitgegeven dan begroot	25	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	7	V	I
Totaal verschil lasten	12	V	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Parkeren</i> De opbrengsten zijn hoger dan begroot met name vanwege de opbrengsten bij Bergwijpark	200	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft een aantal overige opbrengsten o.a. voor wegsleepregeling voertuigen	25	V	I
Totaal verschil baten	225	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
<i>Reserve parkeergelden</i> De parkeereexploitatie is een kostendeckende exploitatie. Door hogere opbrengsten is de onttrekking van € 140.000 niet nodig geweest en is er € 39.000 gedoteerd aan de reserve.	-179	N	I
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-179	N	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Verkeer	58	V	-

Samen besturen

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<p><i>Pensioenen wethouders</i></p> <p>Op 31 december 2018 was de stand van de 'Voorziening pensioenen wethouders' € 1,685 miljoen. Jaarlijks doteren we € 100.000 in de voorziening. Daarnaast is in 2019 € 57.000 ten laste van de voorziening gebracht als gevolg van de uitbetaling van pensioenen.</p> <p>Ieder jaar laten we door een extern bureau de hoogte van de voorziening berekenen. Doordat de (reken)rente fors is verlaagd komt de nieuwe berekening op een hogere pensioenverplichting. Per 31 december 2019 moet de voorziening € 2,505 miljoen bedragen.</p> <p>Om eind 2019 op de benodigde pensioenverplichting te komen is een extra dotatie van € 777.000 doorgevoerd. Daartegenover staan ter compensatie extra inkomsten van € 265.000. (zie toelichting op de baten van dit programma).</p>	-777	N	I
<p><i>Wachtgeld ex-wethouders en ex-personeel</i></p> <p>Op 31 december 2018 stond er een bedrag van € 22.000 in de 'Voorziening wachtgeld'. Om per 31 december 2019 aan de huidige verplichtingen te kunnen voorzien is € 100.000 nodig. Daarom is in 2019 een extra dotatie van € 78.000 verwerkt.</p> <p>Deze dotatie wordt voor circa € 40.000 gecompenseerd door de inkomsten die wij voor een langdurige zieke hebben ontvangen van de verzekering (zie toelichting op de baten van dit programma).</p>	-78	N	I
<p><i>Verkiezingen</i></p> <p>De kosten voor de Waterschapsverkiezingen, de Provinciale Verkiezingen en de verkiezingen voor het Europese Parlement zijn in 2019 hoger uitgevallen dan wij hebben voorzien. Met name de kosten voor het drukwerk en de stemlokalen zijn hoger uitgevallen.</p>	-32	N	I
<p><i>Participatie</i></p> <p>Voor de jaren 2018 en 2019 is jaarlijks € 50.000 budget beschikbaar gesteld voor het opstellen van participatiebeleid en de implementatie daarvan. In 2018 is voor het opstellen van het participatiebeleid extern ingehuurd. Vanaf 1 september 2019 is onze eigen participatieadviseur van start gegaan. De implementatie is eind 2019 gestart. Dit is de oorzaak dat slecht een klein deel van het budget is ingezet. Voorstel is € 40.000 over te hevelen naar 2020 voor de verdere implementatie van het participatiebeleid.</p>	47	V	I
<p><i>Extra inhuur voor begeleiding reorganisatie</i></p> <p>In 2019 is verder invulling gegeven aan het verbeteren van de Diemense organisatie. Gekozen is de organisatie optimaal te betrekken. Hiervoor is gebruik gemaakt van een externe begeleiding. Met alle teams zijn gesprekken geweest en in overleg met het management heeft dit geleid tot een concept advies. Deels konden de kosten gedekt worden uit het reguliere budget voor advieskosten. In de laatste maanden van het jaar is extra inzet gevraagd om nog in 2019 een adviesaanvraag bij de OR neer te kunnen leggen. Dit heeft geleid tot een overschrijding van het budget.</p>	-46	N	I
<p><i>Overige verschillen</i></p> <p>Dit betreft diverse overige verschillen zoals verzekeringspremies, ESF en electra.</p>	-10	N	I
Totaal verschil lasten	-896	N	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Uitkering verzekerde pensioenen Wethouders</i> Wij hebben van de verzekering voor het verlopen van pensioenverzekeringen een bedrag van € 265.000 ontvangen. Dit bedrag hebben wij verrekend bij de extra dotatie van € 777.000 aan de 'Voorziening pensioenen wethouders' (zie voor meer informatie de toelichting op de lasten).	265	V	I
<i>Arbeidsongeschiktheidsverzekering</i> Voor een langdurige zieke is van de verzekering een bedrag van € 40.000 ontvangen. Omdat de kosten voor de langdurige zieke, ten laste zijn gebracht van de voorziening wachtgelden, is dit bedrag aan deze voorziening gedoteerd (zie voor meer informatie zie ook de toelichting op de lasten).	40	V	I
<i>Leges Burgerzaken</i> In de begroting hadden wij per saldo rekening gehouden met een inkomst van € 421.000. Uit analyse blijkt dat per saldo € 54.000 meer is gerealiseerd dan is begroot. Wij moeten wel opmerken dat de legesinkomsten voor huwelijken € 35.000 lager zijn uitgevallen dan wij in de begroting hadden voorzien. Dit komt doordat er door de omliggende gemeenten dezelfde dienst wordt aangeboden (snelle korte ceremonies). Hierdoor ontstaat een concurrerende positie t.o.v. andere buurgemeenten. Dit nadelig effect wordt gecompenseerd door de overige legesinkomsten, zoals de legesinkomsten voor reisdocumenten die € 75.000 hoger zijn dan is begroot. Dit effect is deels te verklaren doordat in de berekening rekening is gehouden met een berekening van 2018. Toen is de groei van Diemen niet meegenomen. Dit heeft nu een positief effect op de leges van de reisdocumenten. De inkomsten van de naturalisatie zijn iets omhoog gegaan. Een van de verklaringen is de onzekerheid van de Brexit. Tevens hebben we te maken met een toename van kennismigranten. Deze krijgen na een periode toch een vast contract aangeboden, waarna ze toch kiezen voor een Nederlandse nationaliteit. Vooralsnog weten wij niet of dit een structureel karakter heeft.	54	V	I
<i>Opstalverzekering</i> Van de verzekering hebben wij voor storm- en brandschade een bedrag van € 56.000 ontvangen.	56	V	I
<i>Overige verschillen</i> Per saldo hebben wij aan overige verschillen een voordelig saldo van € 29.000. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door compensatie die de gemeente heeft ontvangen voor juridische kosten en proceskosten.	28	V	I
Totaal verschil baten	443	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Samen besturen	-453	N	-

Financiën

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Lasten			
<p><i>Rente</i> Voor de rentelasten van langlopende geldleningen is een bedrag begroot van € 1,3 miljoen. Verzuimd is dit bedrag in de 4de kwartaalbrief 2019 naar beneden bij te stellen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 468.000 op de rentelasten. Grootste oorzaken hiervan zijn de temporisering van grote projecten en de ontvangsten van subsidies. Bij de berekening van de financieringsbehoefte wordt uitgegaan van het moment dat investeringsbudgetten beschikbaar worden gesteld. Uit de praktijk blijkt dat de kosten voor de realisatie vaak vertraging oplopen (oorzaak juridische procedures, invulling geven aan participatie en ingewikkelde inkoop-/aankoopprocedures). In geval van subsidies is op enig moment de toezegging definitief echter het uitbetalingsritme niet. In sommige gevallen is dit afhankelijk van de voortgang van de realisatie (bijvoorbeeld bij VRA-subsidie bij de Oost West-as). Bovenstaande oorzaken hebben tot gevolg dat de werkelijke financieringsbehoefte later is dan verwacht. De lagere financieringsbehoefte levert in 2019 een flink voordeel op. Op termijn zal de financieringsbehoefte zich wel voordoen (verschuivend voordeel).</p>	468	V	I/S
<p><i>Voorziening dubieuze debiteuren</i> Jaarlijks wordt aan de hand van de openstaande vorderingen bepaald hoe hoog de 'Voorziening dubieuze debiteuren' moet zijn. Het betreft hier vorderingen op het gebied van belastingen en overige vorderingen. Vorderingen op het gebied van sociale zaken hebben een eigen voorziening.</p>	-95	N	I
<p><i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.</p>	-1	N	I
Totaal verschil lasten	372	V	-

Omschrijving	Bedrag	V/N	I/S
Baten			
<i>Rente</i> Door de extreem lage rentestand werd in 2019 op enig moment negatieve rente gerekend. Dit leiden tot renteinkomsten in plaats van rentelasten. Dit heeft er toe geleid om vrijvallende langlopende geldleningen in 2019 met kortlopende kasgeldleningen op te vangen. Daarnaast is er eenmalig € 112.000 rente ontvangen over voorgaande jaren als gevolg van een afrekening van de Startersleningen.	162	V	I
<i>Inkomsten reclamezuilen</i> In 2019 zijn de inkomsten van reclamezuilen fors gedaald. Oorzaak is de afname van het aantal reclamezuilen en een nieuwe aanbesteding die leidt tot lagere opbrengsten.	-140	N	S
<i>Algemene uitkering</i> Op basis van de laatste specificatie zijn de ontvangsten van de algemene uitkering 2019 verwerkt. Dit leidt ten opzichte van de begroting tot een positief verschil van € 295.000. Daarnaast hebben we afrekeningen ontvangen over voorgaande jaren. Voor het jaar 2016 was een bedrag op de balans gereserveerd vanwege verschillen in de WOZ-waarden. Inmiddels zijn deze waarden definitief en kan het bedrag op de balans (€ 175.000). Totaal is een voordeel van € 240.000 op de afrekeningen van voorgaande jaren.	535	V	I
<i>Overige verschillen</i> Dit betreft diverse overige verschillen.	18	V	I
Totaal verschil baten	575	V	-
Reserves (dotaties/onttrekkingen)			
-	-	-	-
Totaal Reserves (dotaties/onttrekkingen)	-	-	-
Totaal verschil resultaat na bestemming Financiën	947	V	-

Balans

Activa

Activa	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-
Overige immateriële activa	88	99
Immateriële vaste activa	88	99
Investeringen met een economisch nut	39.678	40.896
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	19.993	19.831
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	9.176	9.942
Gronden in erfpacht	7.030	7.030
Materiële vaste activa	75.877	77.699
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	1.588	1.588
Overige langlopende leningen	7.616	7.723
Financiële vaste activa	9.204	9.311
Totaal vaste activa	85.169	87.109
Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie	3.253	-2.735
Voorraden	3.253	-2.735
Vorderingen openbare lichamen	6.535	4.202
Verstekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21	7.492
Overige vorderingen	5.334	5.665
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.546	-1.590
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	10.344	15.769
Banksaldi	89	529
Kassaldi	2	34
Liquide middelen	91	563
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Het Rijk	-	-
- Uitkering van overige Nederlandse overheidslichamen	3.995	1.525
- Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgend begrotingsjaren komen	2.795	4.559
Overlopende activa	6.790	6.084
Totaal vlottende activa	20.478	19.682
Totaal activa	105.647	106.791
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op vennootschapsbelasting 1969	-	-

Passiva

Passiva	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019
Algemene reserves	-17.696	-18.376
Bestemmingsreserves	-3.906	-3.611
Gerealiseerde resultaat	-1.543	-734
Eigen vermogen	-23.145	-22.721
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en egalisatie	-11.830	-12.815
Voorzieningen	-11.830	-12.815
Onderhandse leningen:		
- Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-7.500	-7.500
- Openbare lichamen	-5.000	-5.000
- Overige binnenlandse sectoren	-38.500	-32.500
Overige leningen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	-1.744	-1.657
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-52.744	-46.657
Totaal vaste passiva	-87.718	-82.193
Overige kasgeldleningen	-	-10.000
Overige schulden	-7.180	-5.486
Debitsaldi Bank	-571	-
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één Jaar	-7.751	-15.486
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-9.360	-7.733
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren van:		
- Het Rijk	-	-346
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-785	-1.024
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-33	-6
Overlopende passiva	-10.178	-9.109
Totaal vlottende passiva	-17.929	-24.594
Totaal passiva	-105.647	-106.791

Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging zijn toegerekend. In de vervaardigingsprijs zijn een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

Programmarekening

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die voor het opmaken van de jaarrekening bekend waren, zijn opgenomen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld zijn.

Vaste activa

Onder de vaste activa zijn afzonderlijk de immateriële-, de materiële- en de financiële vaste activa opgenomen. De waardering vindt als volgt plaats:

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves. Dit voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft). De materiële vaste activa met economisch nut bestaat uit investeringen met een bedrijfseconomische en een maatschappelijke functie en vaste activa met maatschappelijk nut.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Grondslagen	Termijn
Gronden en terreinen	nvt
Woonruimten	50
Bedrijfsgebouwen	50
Vervoermiddelen	5
Machines, apparaten en installaties	5-15
Overige Materiële vaste activa, waaronder inventarissen	5-10
Automatisering	5

De overige afschrijvingstermijnen staan vermeld in de Nota Activa- en rentebeleid 2016 Gemeente Diemen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingprijs, dan zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Onder de vlottende activa zijn afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

Voorraden

Producten die gereed zijn worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs.

Vorderingen, liquide middelen en overlopende activa

Deze zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is de voorziening in mindering gebracht. De voorziening is op basis van een realistische inschatting bepaald.

Vaste passiva

Onder de vaste passiva zijn afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer. Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat van het dienstjaar voor bestemming. De reserves bestaan uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door de Raad een bepaalde bestemming is gegeven, maar waarover de Raad nog wel kan besluiten om voor een andere bestemming te kiezen. Reserves zijn gevormd conform de door de Raad genomen besluiten. Ook de onttrekkingen aan reserves dienen te geschieden conform daartoe strekkende raadsbesluiten.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gevormd ter afdekking van:

- Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (voorgaand)begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen en opgenomen zijn in het jaarverslag.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn afzonderlijk opgenomen de netto vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan een jaar en de overlopende passiva.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De verplichtingen betreffen in principe de binnen een jaar vervallende schulden, met uitzondering van de aflossingsverplichtingen van langlopende schulden in het volgende boekjaar.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn tegen de nominale waarde opgenomen.

CAK eigen bijdragen

Op basis van de overzichten van het CAK kunnen wij wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over

de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen verkrijgen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente is verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te noemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Buiten de balansstelling zijn de bedragen vermeld van de afgegeven borgstellingen en de afgegeven garantstellingen. In de toelichting op de balans is een overzicht gegeven van de afgegeven borgstellingen en de gegarandeerde geldleningen.

Verder zijn hier bedragen (buiten de balansstelling) opgenomen voor aangegane lease verplichtingen en voor personele aangelegenheden.

Toelichting op de balans

Per balanspost vindt u hieronder een specificatie en zo nodig een toelichting.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-	-	-	-	-	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief bergwijkpark	88	49	-38	-	-	-	99
Totaal	88	49	-38	-	-	-	99

Door de wijzigingen in de BBV dienen met ingang van 2016 de kosten gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een nog niet geopende actieve grondexploitatie worden verantwoord onder immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2018	Investerings	Desinvesterings	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Duurzame waarde verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Gronden en terreinen	4.568	-	-	-	-	-549	4.019
Bedrijfsgebouwen	28.365	559	-	-	-1.292	-1	27.631
Overige materiële vaste activa	3.891	1.925	-	-	-399	-	5.418
Machines/installaties/inventaris	2.060	1.124	-	-	-130	-	3.055
Vervoermiddelen	466	-	-	-	-113	-	353
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	328	124	-	-	-33	-	420
Investerings met een economisch nut	39.678	3.732	-	-	-1.967	-550	40.896
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken riool	19.209	916	-	-	-1.017	-	19.108
Bedrijfsgebouwen	113	-	-	-	-3	-	110
Overige materiële vaste activa	671	-	-	-	-58	-	613
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	19.993	916	-	-	-1.078	-	19.831
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	9.158	1.909	-	-532	-608	-	9.927
Overige materiële vaste activa	18	-	-	-	-3	-	15
Maatschappelijk nut openbare ruimte	9.176	1.909	-	-532	-611	-	9.942
Gronden in erfpacht	7.030	-	-	-	-	-	7.030
Gronden in erfpacht	7.030	-	-	-	-	-	7.030
Totaal	75.877	6.557	-	-532	-3.656	-550	77.699

Gronden en Terreinen

De gemeente heeft in 2019 de mogelijkheden onderzocht naar ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied Spoorzicht. Er is besloten om park Spoorzicht te behouden als ecologisch gebied met uitzondering van Spoorzicht Park en Spoorzicht Harmonielaan. Het perceel strategische grond is deels afgewaardeerd.

Gronden en terreinen	Boekwaarde per 31-12-2018	Her-rubricering ²⁷	Investerings	Desinvesteringen	Bijdrage van derden	Afschrijvingen	Duurzame waarde verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Strategische gronden								
Parkeerterrein Verrijn Stuartweg 4	56	-	-	-	-	-	-15	41
Driehoek Overdiempolder	153	-	-	-	-	-	-	153
Aankoop grond NS nabij sporthal 41/01	-	239	-	-	-	-	-	239
Complex Spoorzicht - Park	773	-104	-	-	-	-	-526	143
Complex Spoorzicht - Harmonielaan	-	104	-	-	-	-	-	104
Aankoop grond Verrijn Stuartweg 28/03	1	-1	-	-	-	-	-	-
Recreatiegebied Diempolder	-	602	-	-	-	-	-	602
Totaal Strategische gronden	983	840	-	-	-	-	-541	1.282
Overige gronden en terreinen	3.585	-840	-	-	-	-	-9	2.736
Totaal	4.568	-	-	-	-	-	-550	4.018

In het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2019 is, de in erfpacht uitgegeven grond, recreatiegebied Diempolder gepresenteerd als strategische grond. Dit voor de waarde van € 602.000. Om aan te sluiten met het MPG wordt het recreatiegebied Diempolder ook in de Jaarstukken 2019 gepresenteerd onder Strategische gronden en daarmee niet onder Gronden in erfpacht.

Bedrijfsgebouwen

De meerdering van de boekwaarde van de bedrijfsgebouwen heeft voornamelijk te maken met een tweetal grote investeringen in schoolgebouwen. Denk hierbij aan de Basisschool de Kersenboom en Bredeschool Holland park. Daarnaast is ook geïnvesteerd in een aantal kleinere projecten zoals een Johan Cruijff Court, herinrichting van de raadszaal in het gemeentehuis en inspiratieruimten in het gemeentehuis.

Overige materiële vaste activa economisch

In 2019 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor investeringen in straatmeubilair en verharding.

Machines/installaties/inventaris

In 2019 zijn diverse technische installaties vervangen o.a. de e- installaties voor bruggen.

²⁷ Binnen het MPG is er gebruik gemaakt van een herrubricering tussen strategische gronden en overige strategische gronden. Om hierbij aan te sluiten is gebruik gemaakt van de kolom herrubricering.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken (riool)

In 2019 zijn er kosten geactiveerd inzake de busbaan en een investeringskrediet voor het Pantarterrein.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

In 2019 zijn er kosten gemaakt en geactiveerd voor rioleringswerkzaamheden in de wijken Centrum West, Sniep-Zuid, Vogelweide en Bieschbosch.

Grond-/weg-/waterbouwkundige werken met een maatschappelijk nut

In 2019 zijn er diverse kosten gemaakt en geactiveerd voor de investering in Centrum-West en het vervangen beschoeiingen.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2018	Lening/deelneming	Af-schrijvingen	Af-lossingen	Boekwaarde per 31-12-2019
Kapitaalverstrekingen aan: deelnemingen	1.588	-	-	-	1.588
Overige langlopende leningen	7.616	162	-	-55	7.723
Totaal	9.204	162	-	-55	9.311

De effectenportefeuille bestaat uit aandelen NV Bank voor Nederlandse Gemeenten en Meerlanden Holding NV. Deze portefeuille is in 2019 niet veranderd.

De post overige langlopende leningen bestaat voor het grootste gedeelte uit hypothecaire geldleningen door de gemeente verstrekt aan ambtenaren van de gemeente. Met ingang van 2009 worden geen hypothecaire geldleningen meer verstrekt. Het verkregen onroerend goed van de ambtenaar dient als onderpand voor de verstrekte hypotheek. Naast dit onderpand is voor ieder verstrekte hypotheek ten gunste van de gemeente een overlijdensverzekering afgesloten door de hypotheeknemer. In 2019 zijn er wederom een aantal hypotheek geheel of gedeeltelijk afgelost.

De vermeerdering in 2019 van € 162.000, wordt veroorzaakt door een storting in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten en door de ontvangen rente van 2017 tot en met 2019.

Voorraden

Voorraden - Onderhanden werk

Voorraden - onderhanden werk	Boekwaarde per 31-12-2018	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2019
De Sniep	2.559	2.809	-9.257	-3.889
Holland Park	528	735	-19	1.244
Nieuwe locatie tankstation BP	167	744	-1.000	-89
Totaal	3.253	4.288	-10.276	-2.735

De gemaakte kosten en ontvangsten in Plantage De Sniep, Bergwijkpark en de Nieuwe locatie tankstation BP zijn verwerkt in de balanscijfers.

Geraamde nog te maken kosten en opbrengsten	Kosten nominaal	Opbrengsten nominaal
De Sniep	5.177	1.409
Holland Park	7.409	33.488
Nieuwe locatie tankstation BP	26	-
Totaal	12.612	34.897

De nog te maken kosten betreffen kosten voor het bouw- en woonrijp maken van de plangebieden, alsmede plankosten voor voorbereiding en toezicht van deze werkzaamheden. Daarnaast zijn hier te activeren kosten opgenomen.

De opbrengsten betreffen nog te realiseren grondopbrengsten vanuit grondverkoop van de bouwrijpe kavels t.b.v. woningbouw.

Geraamd eindresultaat	Eindjaar	Kosten totaal nominaal	Opbrengsten totaal nominaal	Rente en Inflatie	geraamd eindresultaat
De Sniep	2023	-96.773	96.923	-25	125
Holland Park	2026	-8.484	33.538	1.273	26.327
Nieuwe locatie tankstation BP	2020	-937	1.000	1	64
Totaal		-106.194	131.461	1.249	26.516

Grondexploitatie(s) worden doorgerekend met de Dynamische Eindwaarde Methodiek. Dat wil zeggen dat bij het berekenen van het resultaat alle kosten en opbrengsten inclusief inflatie en rente tot de einddatum van het project worden meegenomen. In de gemeente Diemen wordt gerapporteerd op basis van het resultaat bij afsluiting van het project (de eindwaarde).

In de berekening van een grondexploitatie worden de geraamde kosten en opbrengsten op basis van parameters en de fasering doorgerekend naar de toekomst. De gebruikte parameters zijn bepalend voor de toekomstverwachting van het project. De parameters zijn bepaald op basis van de gemiddelde prijsverwachting van de komende vijf jaar.

De waardering van de gronden in exploitatie per 31 december 2019 is gebaseerd op de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen volgens het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG) 2019 van de gemeente Diemen welke op 28 mei jl. is vastgesteld door de raad. Deze grondexploitatieberekeningen zijn gebaseerd op de huidige inzichten en de naar dit moment best mogelijk inschatting van de ramingen, scenario's en verwachte (financiële) uitkomsten. Op basis hiervan zijn de (aangepaste) voorzieningen en risicoreserveringen gevormd in de jaarrekening 2019. In het MPG is geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van de wereldwijde uitbraak van het COVID-19, aangezien de uitbraak van COVID-19 zich pas vanaf maart 2020 in Nederland heeft voorgedaan. De gemeente Diemen heeft de mogelijke gevolgen van COVID-19 op de waardering van de gronden en projectontwikkeling en de uitkomsten van de grondexploitatieberekeningen beoordeeld en komt tot de conclusie dat de gevolgen van COVID-19 en de mogelijke impact op de parameters, programmering, planning en prijs vooralsnog geen noemenswaardige financiële risico's en onzekerheden met zich meebrengen.

Onderstaand de gehanteerde parameters bij de grondexploitaties:

Parameters MPG 2018	De Sniep	Holland Park	Nieuwe locatie BP
1. Kostenstijging/ inflatiecorrectie investeringen	2,0%	2,0%	2,0%
2. Indexatie prijspeil 1-1-2019 naar 1-1-2020	2,0%	2,0%	2,0%

Parameters MPG 2018	De Sniep	Holland Park	Nieuwe locatie BP
3. Opbrengstenstijging/ inflatiecorrectie opbrengsten	0,0%	0,0%	0,0%
4. Rentepercentage investeringen en opbrengsten	1,5%	1,5%	1,5%
5. Discontovoet	2,0%	2,0%	2,0%

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar

Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Vorderingen openbare lichamen	6.535	4.202
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21	7.492
Debiteuren overige	5.334	5.665
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.546	-1.590
Totaal	10.344	15.769

Vorderingen - openbare lichamen

Vorderingen openbare lichamen	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Debiteuren publiekrechtelijke lichamen	6.469	421
Debiteuren publiekrechtelijke lichamen ivm btw/bcf	66	3.781
Totaal	6.535	4.202

Deze vorderingen bestaan uit facturen aan diverse overheidsinstellingen en verschillende btw/bcf aangiften bij de Belastingdienst.

Voorziening dubieuze debiteuren

De voorziening dubieuze debiteuren is op basis van de ouderdom van de openstaande debiteuren aangepast.

Liquide middelen

Liquide middelen	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Banksaldi	89	529
Kassaldi	2	34
Totaal	91	563

De liquide middelen laat eind 2019 een positief saldo zien. Dit komt met name door de opbrengsten grondexploitaties.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
Verslagjaar 2019					
(1)	Drempelbedrag	618			
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(2)	Kwartaalcijfers op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	258	184	368	601
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag	360	434	251	17
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	82.452			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	82.452			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	618			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.263	16.767	33.820	55.914
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	93
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	258	184	368	601

Uit de tabel blijkt dat onze gemeente in 2019 binnen de limiet van het schatkistbankieren is gebleven.

Overlopende activa

Overlopende activa	Saldo per 31-12-2018	Saldo per 31-12-2019
Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkering met een specifiek bestedingsdoel	-	-
Uitkering van het Rijk	-	-
Uitkering van overige Nederlandse overheidslichamen	3.995	1.525
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen die t.l.v. volgende begrotingsjaren komen	2.795	4.559
Totaal	6.790	6.084

De post Vooruitbetaalde kosten bestaat onder andere uit transitorische posten die in boekjaar 2019 geboekt zijn, maar betrekking hebben op boekjaar 2020.

De post Nog te ontvangen inkomsten betreft in hoofdzaak een mutatie onderhanden werk Bergwijkpark, belastinginkomsten en nog te ontvangen Rijksinkomsten.

De post Bij derden bekleemde middelen bestaat uit onderstaande post(en):

Bij derden bekleemde middelen	Saldo per 31-12-2018	Uitgaven	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo per 31-12-2019
Oost-West As: Overige bijdragen	3.946	3.326	-	5.796	1.476
Oost-West As: Fietsverbinding Diemerbos (Groenfonds)	49	-	-	-	49
Totaal bij derden bekleemde middelen	3.995	3.326	-	5.796	1.525

De post Oost-West As: Overige bijdragen heeft betrekking op een tweetal bijdragen die de gemeente Diemen ontvangt voor het project Oost-West As Diemen. De uitgaven in 2019 betreffen alle uitgaven exclusief de intern gedekte uitgaven vanuit de grondexploitatie de Sniep en de onderhoudsegalisatievoorzieningen. Vanuit de Vervoerregio Amsterdam is in 2019 een bijdrage ontvangen ter hoogte van 4.6 miljoen. Daarnaast is dit boekjaar een bijdrage van 1,2 miljoen ontvangen van de Gemeente Amsterdam inzake de werkzaamheden aan het tramareaal. Het project loopt naar verwachting door tot en met 2021.

De post Overig bestaat uit de o.a. rekening kruisposten en nog uit te splitsen energiekosten.

Eigen vermogen (reserves)

Eigen vermogen	Stand per 31-12-2018	Onttrekking	Dotatie	Bestemming- resultaat 2018	Vermindering ivm afschrijving	Stand per 31-12-2019
Algemene reserve alg. dekkingsmiddelen	-13.081	1.241	-378	-1.543	-	-13.761
Risicoreserve	-4.615	-	-	-	-	-4.615
Totaal Algemene Reserves	-17.696	1.241	-378	-1.543	-	-18.376
Bestemmingsreserve						
Reserve Aankoop percelen De Oeverlanden	-182	-	-	-	-	-182
Reserve Actualisatie bestemmingsplannen	-40	-	-	-	-	-40
Reserve Begraafplaatsen	-	-	-34	-	-	-34
Reserve Cultuurhistorie	-20	-	-	-	-	-20
Reserve Doorgeschoven posten	-651	415	-	-	-	-236
Reserve Grondzaken	-299	551	-540	-	-	-288
Reserve Omgevingslawaaï	-43	-	-	-	-	-43
Reserve Omgevingsvergunningen	-562	-	-78	-	-	-640
Reserve Parkeergelden	-222	-	-39	-	-	-261
Reserve Duurzaamheid	-520	-	-80	-	-	-600
Reserve Startersleningen	-1055	-	-	-	-	-1.055
Reserve Wachtgelden	-312	190	-90	-	-	-212
Totaal Bestemmingsreserves	-3.906	1.156	-861	-	-	-3.611
Gerealiseerd resultaat	-1.543		-734	1.543		-734
Totaal Eigen vermogen	-23.145	2.397	-1.973	-	-	-22.721

Reserves

Algemene reserve en Risicoreserve

Het saldo van de Algemene reserve en de Risicoreserve is op 31 december 2019 circa € 18.376.000 positief (vrij besteedbare reserves). Ten opzichte van de stand van 31 december 2018 van € 17.696.000 is dit een stijging van € 680.000.

R90010 Algemene reserve en R90020 Risicoreserve

In onderstaande tabel is het verloop van de Algemene reserve en Risicoreserve weergegeven.

Algemene reserve en risicoreserve	Bedrag
Stand 1-1-2019	-17.696
Bestemmingsresultaat 2018: Grondverkoop Verrijn Stuart 4 > Reserve Grondzaken	63
Bestemmingsresultaat 2018: Overboeking > Reserve Grondzaken	179
Bestemmingsresultaat 2018: Specialist BRP	35
Formatie nieuwe projecten	914
Aanpassing bijdrage Duo+	50
Totaal onttrekking	1.241
Bestemmingsresultaat 2018: Verschuiving reserve Doorgeschoven posten	-378
Rekeningresultaat 2018	-1.543
Totaal dotatie	-1.921
Stand 31-12-2019	-18.376

Bestemmingsreserves

Samenvatting

De stand van de Bestemmingsreserves per 31 december 2019 is circa € 3.611.000. Ten opzichte van de stand van 31 december 2018 van circa € 3.906.000 is dit een vermindering van circa € 295.000. Dit heeft met name te maken met de verschuiving van de reserve Doorgeschoven posten naar de Algemene reserve, zoals besloten bij de Jaarstukken 2018.

De diverse Bestemmingsreserves worden nader toegelicht:

Reserve Aankoop percelen De Oeverlanden

Zoals wij in 2013 hebben gemeld is deze reserve ingesteld naar aanleiding van het bestemmingsplan 'Buitengebied Diemen'. De middelen zijn nodig om grond te werven. In 2019 was de beginstand van deze reserve circa € 182.000. Lopende dit jaar hebben wij geen onttrekkingen of dotaties gedaan. Hierdoor blijft de stand van de reserve per 31 december 2019 € 182.000.

Reserve Actualisatie bestemmingsplannen

Er zijn in 2019 geen kosten gemaakt voor de inhaalslag van het actualiseren van de bestemmingsplannen. Wij verwachten het saldo in 2020 nodig te hebben voor de te maken kosten.

Reserve Begraafplaatsen

In 2019 heeft er een dotatie van circa € 34.000 plaatsgevonden in de reserve Begraafplaatsen.

Reserve Cultuurhistorie

In deze reserve zijn middelen gereserveerd voor monumenten en archeologie in Diemen. Per 1 januari 2019 was de stand van deze reserve € 20.000. Lopende het jaar hebben wij geen onttrekkingen of dotaties gedaan. Hierdoor is de stand van deze reserve per 31 december 2019 € 20.000.

Reserve doorgeschoven posten

In de Reserve doorgeschoven posten worden eenmalige budgetten gereserveerd, om deze later te kunnen besteden. Bij de Jaarstukken 2018 is er besloten om hier € 170.000 aan toe te voegen voor Gezond in de stad en de Stadsregio.

Reserve Grondzaken

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2016 is de Reserve Grondzaken ingesteld. Deze reserve is onder andere bedoeld om een eventueel verwachte tekort volgens de Meerjaren Prognose Grondexploitatie op te vangen. De reserve wordt gevoed met grondverkopen uit de grondexploitaties. In 2019 is er volgens besluitvorming per saldo € 540.000 toegevoegd. Tevens is er € 551.000 onttrokken.

Reserve Omgevingslawaaï

In 2019 heeft er geen mutatie plaatsgevonden op de reserve Omgevingslawaaï.

Reserve Omgevingsvergunningen

Omdat de leges omgevingsvergunningen een kostendekkende exploitatie betreft, is het overschot van € 78.000 verrekenend met de reserve Omgevingsvergunningen.

Reserve Parkeergelden

Daar de parkeerexploitatie kostendekkend moet zijn is in 2019 € 39.000 gedoteerd in de reserve.

Reserve Duurzaamheid

Deze reserve wordt ingezet voor energiebeleid. In totaal is er in 2019 € 80.000 gedoteerd in de reserve.

Reserve Startersleningen

De uitgaven van de kosten konden gedekt worden uit de ontvangen vergoedingen. Daarom was er geen noodzaak om een beroep te doen op de reserve.

Reserve wachtgelden

Om aan toekomstige verplichtingen die betrekking hebben op wachtgelden te kunnen voldoen is de Reserve wachtgelden ingesteld. Per 31 december 2018 was de stand van deze reserve circa € 319.000. Om aan onze verplichtingen te kunnen voldoen, hebben wij conform raadsbesluit € 90.000 gedoteerd aan deze reserve. Tevens is er € 190.000 onttrokken en toegevoegd aan de voorziening Wachtgelden.

Voorzieningen

Voorzieningen	Stand per 31-12-2018	Ont- trekking	Vrijval/ extra dotatie	Realisatie Dotaties	Aan- wendingen	Saldo	Stand per 31-12-2019
Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en equalisatie	-6.329	582	-	-1.341	-	-759	-7.089
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	-5.501	2.889	-	-3.116	-	-227	-5.728
Totaal	-11.830	3.471	-	-4.457	-	-986	-12.816

Hierna wordt per categorie een toelichting op de diverse voorzieningen gegeven.

Categorie Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en equalisatie

Voorziening voor verplichtingen, verliezen, risico's en equalisatie	Stand per 31-12-2018	Ont- trekking	Vrijval/ extra dotatie	Realisatie Dotaties	Aan- wendingen	Saldo	Stand per 31-12-2019
Voorziening Afvalstoffenheffing	-263	263	-	-	-	263	-
Voorziening Grondzaken	-1.808	73	-	-	-	73	-1.735
Voorziening Pensioenen wethouders	-1.684	57	-	-877	-	-820	-2.504
Voorziening Rioleringszorg	-2.551	-	-	-196	-	-196	-2.747
Voorziening Wachtgelden	-22	189	-	-268	-	-79	-101
Totaal	-6.329	582	-	-1.341	-	-759	-7.089

Voorziening Afvalstoffenheffing

Dit is een equalisatievoorziening om te zorgen dat de tarieven van de heffing niet te veel schommelen. Dit jaar was een onttrekking van € 263.000 noodzakelijk.

Voorziening Grondzaken

Vanaf 2017 is de voorziening Grondzaken geopend, waarin de toekomstige verliezen uit de Grexen afgedekt kunnen worden. De voorziening wordt gevoed vanuit de reserve Grondzaken. In 2019 is € 73.000 onttrokken.

Voorziening Pensioenen wethouders

Om aan onze verplichtingen t/m 2019 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 2.504.000 in de voorziening.

Voorziening Rioleringszorg

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen 'Riolering'.

Voorziening Wachtgelden

Om aan onze verplichtingen t/m 2019 te kunnen voldoen is rekening gehouden met een verplichting van € 101.000 in de voorziening.

Onderhoudsegalisatievoorzieningen

Onderhoudsegalisatievoorziening	Stand per 31-12-2018	Ont-trekking	Vrijval/ extra dotatie	Realisatie Dotaties	Aan-wendingen	Saldo	Stand per 31-12-2019
Voorziening Groen	-1.179	172	-	-526	-	-354	-1.533
Voorziening Groot onderhoud verhardingen	-2.549	1.916	-	-1.464	-	452	-2.097
Voorziening Kunstwerken	-544	84	-	-169	-	-85	-629
Voorziening Onderhoud gebouwen	-243	209	-	-324	-	-115	-358
Voorziening Openbare verlichting	-433	308	-	-317	-	-9	-442
Voorziening Speel terreinen	-400	80	-	-225	-	-145	-545
Voorziening Waterpartijen	-153	120	-	-91	-	29	-124
Totaal	-5.501	2.889	-	-3.116	-	-227	-5.728

Voorziening Onderhoud gebouwen

Voor de onderbouwing van de voorziening verwijzen wij u naar paragraaf 2 Onderhoud kapitaalgoederen.

Overige onderhoudsegalisatievoorzieningen

Aan de overige onderhoudsvoorzieningen liggen meerjarige onderhoudsplannen ten grondslag.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019
Afkoopsommen erfpachtgrond	-1.523	-1.464
Afkoopsommen	-221	-193
Onderhandse leningen Openbare lichamen	-5.000	-5.000
Onderhandse leningen Overige binnenlandse sectoren	-38.500	-32.500
Onderhandse leningen Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-7.500	-7.500
Totaal	-52.744	-46.657

Naast de jaarlijkse vrijval van circa € 60.000 zijn er geen mutaties op de afkoopsommen erfpachtgrond geweest. In 2019 is er een onderhandse lening overige binnenlandse sector van € 6.000.000 vrijgevallen. Deze is niet geherfinancierd.

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De totale werkelijke rentelast in 2019 bedroeg € 794.000.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019
Overige kortlopende schulden	-7.180	-5.486
Overige kasgeldleningen	-	-10.000
Banksaldi	-571	-
Totaal	-7.751	-15.486

De overige kortlopende schulden bestaan onder meer uit nog openstaande crediteuren en een reservering voor salarisadministratie. Op 31 december 2019 was er sprake van een kasgeldlening van € 10.000.000. Deze is op 6 januari 2020 afgelost.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	Stand per 31-12-2018	Stand per 31-12-2019
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-9.360	-7.733
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit het RIJK	-	-346
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit overige Nederlandse overheidslichamen	-785	-1.024
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-33	-6
Totaal	-10.178	-9.109

De post "Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume" is in 2019 gedaald door een afname aan nog te betalen crediteuren.

Totaal ontvangen voorschotbedragen

Door derden beklemde middelen	Stand per 31-12-2018	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Stand per 31-12-2019
Onderwijsachterstandenbeleid	-	-88	-	-88
SPUK	-	-258	-	-258
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit het RIJK	-	-346	-	-346
Nul op de meter	-29	-	29	-
Servicetaxi	-36	-	36	-
A+AM samenwerking verduurzaming koopwoningen	-	-737	-	-737
Samenwerking Klimaatadaptie risicodialogen	-	-62	-	-62
Spoorwegonderdoorgang	-635	-	491	-144
Uitvoering actieprogramma wonen	-85	-	4	-81
Totaal ontvangen voorschotbedragen vanuit overige Nederlandse overheidslichamen	-785	-799	560	-1.024
The Post	-33	-	27	-6
Totaal overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-33	-	27	-6
Totaal	-818	-1.145	587	-1.376

Gewaarborgde geldleningen

De stand van de restantschulden in 2019 is per saldo met circa € 893.000 afgenomen tot € 6.674.000. Deze afname is veroorzaakt door aflossingen. Er zijn geen nieuwe borgstellingen aangegaan. Alle instellingen, waarvoor een borg- en/of garantstelling werd afgegeven, hebben tot nu toe aan hun betalingsverplichtingen voldaan. Het overzicht van de gewaarborgde geldleningen is terug te vinden in de paragraaf financiering.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Geldnemer	Geldgever	Oorspronk. bedrag geldlening	Restant-schuld 31-12-2018	Vermeer-dering 2019	Aflossing 2019	Restant-schuld 31-12-2019	Perc. Waarborg
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Bank Nederlandse gemeenten	7.900	7.900	-	-	7.900	50%
WBV. Stadsgenoot (Het Oosten)	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	7.700	7.700	-	-	7.700	100%
Woningstichting Rochdale	Amersfoortse Levensverzekering Maatschappij N.V.	3.176	514	-	248	266	100%
Woningstichting Rochdale	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	50.000	50.000	-	-	50.000	100%
Woningstichting Rochdale	Nederlandse Waterschapsbank N.V.	25.000	25.000	-	-	25.000	100%
Verstrekte garanties (zie paragraaf Financiering, tabel Gewaarborgde geldleningen)	Diverse	16.181	7.567	-	885	6.682	100%
Totaal		109.957	98.681	-	1.133	97.548	

Europese aanbestedingen

De volgende contracten zijn ten onrecht niet Europees aanbesteed:

Leverancier	Bedrag 2019	Bedrag 2020 e.v.
DPA Recht & Ruimte / DPA Recht & Ruimte B.V.	-	-
Herenbos Almere B.V. / Herenbos personeelsdienst	-	3
L. en J. Stoop Baggerwerken B.V. / Stoop Groenvoorziening	3	18
Loyalis N.V. / Loyalis N.V. Maatwerkadministraties / Loyalis Verzekeringen	-	-
P1 / P1 On Street B.V. Deel	108	74
TC Combi Groen / TC Combi Groen B.V.	-	-
Teeuwissen Rioolreiniging Huizen B.V.	-	-
Aon risico management	61	-
Pantar	65	-
Zin Wabo	122	-
Totaal	358	95

Europese aanbesteding openbare verlichting

Naar aanleiding van een aanbestedingsprocedure was een overeenkomst gesloten met Ziut BV t.b.v. de openbare verlichting. De overeenkomst was afgesloten voor de periode vanaf 01-06-2014 tot en met 30-06-2016, met daarin opgenomen de optie om tot twee keer één jaar te verlengen. De overeenkomst liep met gebruikmaking van de opties tot verlenging tot 30-06-2018. Daarna is er een tijdelijke overeenkomst gesloten tot 01-11-2018 vanwege vertragingen in het nieuwe (gezamenlijke) aanbestedingsproces. Conform advies juridische

zaken is de overbruggingsperiode vanaf 1 juli 2018 tot de gunningsdatum van de nieuwe Europese aanbesteding rechtmatig. Dit omdat er is voldaan aan de voorwaarden die hieraan worden gesteld (die blijken uit jurisprudentie).

COVID-19 (Corona)virus

Na het opstellen van de Jaarstukken 2019 is op 27-2-2020 vastgesteld, dat ook in Nederland het COVID-19 (Corona)virus is. In een maand tijd is het aantal positiefgeteste patiënten opgelopen naar 7.431. Ook zijn er 434 gemelde overleden patiënten, volgens het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)²⁸. De gemeente acteert op de maatregelen die het Rijk neemt en volgt deze op de voet. De maatregelen die de gemeente neemt zijn te vinden op de gemeentelijke website²⁹. Ook is de gemeente bezig met het opstellen van een notitie over de (langdurige) effecten van het Coronavirus.

Wet normering topinkomens (Wnt)

De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130% van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde Wnt-norm: € 194.000. Indien sprake is van een ontslagprocedure kan via de rechter sprake zijn van een ontslagvergoeding die boven de norm uitkomt.

Conform de Wnt rapporteren wij hierna over de topinkomens van de gemeente Diemen.

Gegevens 2019	J.D. de Kort	H. Nubé
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	1-2-2006	1-1-2011
In dienst tot (datum einde functievervulling)	Heden	Heden
Deeltijdfactor in fte	100%	100%
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 113.108,00	€ 79.821,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.629,00	€ 13.215,00
Totale bezoldiging 2019	€ 132.737,00	€ 93.036,00
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000,00	€ 194.000,00
Reden waarom de overschrijdingen al dan niet is toegestaan	Nvt	Nvt
Gegevens 2018		
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja
Deeltijdfactor in fte	100%	0,95%
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.759,28	€ 74.807,26
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.964,48	€ 12.075,94
Totale bezoldiging 2018	€ 133.723,76	€ 86.883,20
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000,00	€ 180.250,00

²⁸ <https://www.rivm.nl/nieuws/actuele-informatie-over-coronavirus>.

²⁹ <https://www.diemen.nl/inwoner/publicatie/laatste-nieuws-coronavirus>

Gebeurtenissen na balansdatum

Coronavirus

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019. Wel heeft het COVID-19 virus gevolgen voor de financiën van 2020 vanwege de maatschappelijke impact. Dit is een gebeurtenis na het opstellen van de jaarstukken maar wel iets zegt over de situatie voordat de jaarstukken worden vastgesteld. Gezien de grote impact van het Coronavirus waarvan de financiële effecten onzeker (maar materieel) kunnen zijn, moet deze gebeurtenis (risico) opgenomen worden in de jaarstukken 2019. De maatregelen die de gemeente neemt zijn te vinden op de gemeentelijke website³⁰.

Gevolgen bedrijfsvoering

Vooralsnog hebben alle teams een goede modus gevonden om invulling te geven aan hun werkzaamheden. Het overgrote deel van de medewerkers werkt thuis. De medewerkers in dienstverlenende functies (Burgerzaken, KCC en Sociale Zaken), in de buitendienst, bij facilitaire zaken en bij handhaving zijn nog wel op de werkvloer aanwezig. De thuiswerkvoorziening is goed en biedt de mogelijkheid om digitaal te vergaderen.

Om tijdens de bedrijfsvoering tijdens deze crisis op gang te houden is de organisatie (tijdelijk) als volgt vorm gegeven:

- in onze Veiligheidsregio (Amsterdam-Amstelland) is een zogeheten 'GRIP 4' van kracht. In die situatie coördineert de voorzitter van de Veiligheidsregio (de burgemeester van Amsterdam) de crisisbestrijding. Onze burgemeester is hier goed op aangehaakt. Twee keer per week vergadert het regionaal beleidsteam met alle burgemeesters van de Veiligheidsregio over het te voeren beleid en de te nemen maatregelen.
- Elke ochtend om 8.30 uur hebben we in Diemen ons eigen crisisoverleg. De waarnemend Gemeentesecretaris, de Manager Publiekszaken, de Strategisch Communicatieadviseur en de Beleidsmedewerker Openbare orde maken hier deel van uit. In het crisisoverleg bespreken we alles wat in relatie staat tot de crisis, zowel voor onze interne organisatie als voor de gemeente zelf. Onderwerpen die bijvoorbeeld aan de orde komen zijn: het continueren van de bezetting van de dienstverleningsteams, het uitvoeren en handhaven van de maatregelen die door het kabinet zijn uitgevaardigd, ondersteuning van kwetsbare Diemenaren, maatregelen om het bedrijfsleven te ondersteunen en de informatievoorziening.
- Vanuit het crisisoverleg is er een directe lijn met het MT omdat veel zaken vervolgens door de staande organisatie opgepakt en uitgevoerd moeten worden.
- Er is inmiddels ook een project gestart om in afstemming met de regio de 'herstelfase' van de Coronacrisis te coördineren. Het gaat hierbij in eerste instantie om de volgende drie invalshoeken: Economisch/Financieel; Sociaal en Fysiek. De afdelingsmanager Ruimtelijke Ontwikkeling is hier de projectleider van.
- In het verlengde van 'de herstelfase' is een groep medewerkers, onder aanvoering van de teamleider Beleid Samenleving, op dit moment bezig om te inventariseren op welke wijze creatieve ideeën en initiatieven van bewoners, instellingen en bedrijven op gang gebracht en/of ondersteund kunnen worden.
- Het college van B&W vergadert nu twee keer per week (dinsdag en donderdag) om snel en in samenhang op zaken in te kunnen spelen.
- De raad vergadert, weliswaar in aangepaste vorm, voorlopig gewoon door.

Financiële gevolgen

³⁰ <https://www.diemen.nl/inwoner/publicatie/laatste-nieuws-coronavirus>

Dat de Coronacrisis extra kosten met zich meebrengt is evident. Los van de reguliere planning- en controledocumenten stellen we in 2020 een raadsnotitie op over de (langdurige) effecten van het Coronavirus.

Het is op dit moment lastig aan te geven welke omvang deze kosten hebben. Het Rijk heeft toegezegd de kosten die gemeenten maken te vergoeden. Zo ontvangt de gemeente een doeluitkering voor de zogenoemde 'Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers', afgekort Tozo. Inmiddels hebben meer dan 600 ondernemers / ZZP'ers zich gemeld om in aanmerking te komen voor deze regeling. De (specialistische) hulp vanuit de Wmo en de jeugdzorg moet ook doorgaan, ondanks dat niet in alle gevallen de prestaties worden geleverd. Ook hiervoor heeft het Rijk toegezegd de kosten te vergoeden.

De gemeente heeft zelf ook maatregelen geïnitieerd. Zo worden er tot 1 juni geen nieuwe belastingaanslagen opgelegd en wordt er terughoudend opgetreden bij de invordering. Dit zal er waarschijnlijk toe leiden dat er einde dit jaar een groter beroep op de voorziening oninbare debiteuren.

Uiteindelijk brengt de Coronacrisis voor de gemeente directe kosten en indirecte kosten met zich mee. De directe kosten hebben betrekking op de maatregelen die we nu nemen om burgers en ondernemers door de crisis heen te helpen. Deze kosten zijn voornamelijk incidenteel. We brengen deze kosten apart in beeld en verrekenen daar de vergoedingen vanuit het Rijk of andere instanties mee. Het restant zal ten laste van het rekeningsaldo / de algemene reserve worden gebracht.

Als indirecte kosten zijner de gevolgen van het thuiswerken en de capaciteit die de uitvoering van de maatregelen met zich meebrengen. Beiden zijn er oorzaak van dat we niet alle voorgenomen ambities kunnen realiseren. De kans bestaat dat er nieuwe ambities volgen als gevolg van de Coronacrisis. Het is nog te prematuur om hier een betrouwbaar beeld van te scheppen. Wanneer inzichtelijk voor zover mogelijk nemen we dergelijke kosten mee in de tussentijdse rapportages en in de begroting 2021.

Doelstelling is de notitie met de gevolgen van de Coronacrisis na de zomervakantie voor besluitvorming voor te leggen aan het college van B&W en de raad.

Hoewel we moeten afwachten wat de totale impact van deze crisis is op het vermogen en resultaat van de gemeente Diemen, bieden de maatregelen en de beschikbare reserves van Diemen op dit moment voldoende dekking.

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten (incl. incidentele dotaties en onttrekkingen)	Rekening 2018	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Incidentele lasten					
Sociaal	-	-	-	-	-
Veilig	-	-75	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-180	-180	-175	5
Vrije tijd	-	-	-	-	-
Onderwijs	-	-750	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-2.549	-1.932	-2.332	-2.304	28
Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-	-
Verkeer	-220	-	-	-	-
Samen besturen	-427	-145	-392	-1.130	-738
Financiën	-	200	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-3.196	-2.882	-2.904	-3.609	-705
Incidentele baten					
Sociaal	-	-	-	-	-
Veilig	-	-	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-	-	-
Onderwijs	-	750	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	2.549	1.882	2.282	2.284	2
Leefomgeving en klimaat	-	-	-	-	-
Verkeer	220	-	-	-	-
Samen besturen	170	-	240	601	361
Financiën	-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	2.939	2.632	2.522	2.885	363
Totaal	-257	-250	-382	-724	-342

Veilig

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Scheerlicht	-75	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-75	-	-	-
-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Mutatie reserves				
-	-	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	-	-	-	-
Totaal	-75	-	-	-

Inkomen en armoede

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Diemenaren zonder werk	-175	-175	-175	-
WWB	-5	-5	-	5
Totaal incidentele lasten	-180	-180	-175	5
-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Muatie reserves				
-	-	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	-	-	-	-
Totaal	-180	-180	-175	5

Onderwijs

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Tijdelijke huisvesting Voorschoolse opvang	-750	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-750	-	-	-
-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Muatie reserves				
Onttrekking Algemene reserve Tijdelijke huisvesting voorschoolse opvang	750	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	750	-	-	-
Totaal	-	-	-	-

Gebiedsontwikkeling

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Incidentele formatiebehoefte	-820	-820	-920	-100
Extra kosten omgevingsvergunningen	-1062	-1462	-1364	98
Branding Holland Park	-50	-50	-20	30
Totaal incidentele lasten	-1.932	-2.332	-2.304	28
Extra inkomsten omgevingsvergunningen	1062	1462	1364	-98
Totaal incidentele baten	1.062	1.462	1.364	-98
Muatie reserves				
Onttrekking Algemene reserve ivm incidentele formatiebehoefte	820	820	920	100
Totaal incidentele mutaties reserves	820	820	920	100
Totaal	-50	-50	-20	30

Verkeer

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
-	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-	-	-	-
-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Muatie reserves				
-	-	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-

Samen besturen

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
Participatie	-50	-50	-3	47
Wachtgeld bestuurders	-25	-	-	-
Voormalig personeel	-70	-77	-59	18
Scheerlicht	-	-75	-	75
Dotatie voorziening Wachtgeld	-	-	-37	-37
Dotatie voorziening Pensioenen	-	-190	-1008	-818
Herstelschade	-	-	-23	-23
Totaal incidentele lasten	-145	-392	-1.130	-738
Ontvangen pensioenuitkering	-	-	305	305
Uitkering schade	-	-	56	56
Totaal incidentele baten	-	-	361	361
Muatie reserves				
Onttrekking Algemene reserve	-	50	50	-
Onttrekking Reserve Wachtgelden	-	190	190	-
Totaal incidentele mutaties reserves	-	240	240	-
Totaal	-145	-152	-529	-377

Financiën

Onderwerp	Begroting 2019 primitief	Begroting 2019 totaal	Rekening 2019	Budget resultaat 2019
-	-	-	-	-
Totaal incidentele lasten	-	-	-	-
-	-	-	-	-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-
Muatie reserves				
Terugdraaien toevoeging algemene reserve ivm precariobelasting	200	-	-	-
Totaal incidentele mutaties reserves	200	-	-	-
Totaal	200	-	-	-

EMU-saldo

EMU-saldo		2019
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-424
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.654
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	4.261
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.833
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	-
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-
8	Baten bouwgrondexploitatie:	-
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	4.261
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-
11	Verkoop van effecten:	
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-
Berekend EMU-saldo (1+2+3-4+5+6-7+8-9-10-11b)		1.397

Sisa verantwoordingsbijlage

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatievertrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JAANEE)	Besteding (Jaar T) aan aanvullingen.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 01	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 03	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 04	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 05	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C1 / 06
			€ 107.736	RRE	€ 0	Ja	€ 0	
			Kopie projectnaam/ nummer	Toelichting	Elndverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: C1 / 08	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: C1 / 09			
			RRE	Nee				
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 03			
			€ 293.867	€ 310.997	€ 5.984			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: D8 / 04	Aard controle R Indicatornummer: D8 / 05	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: D8 / 06		Aard controle R Indicatornummer: D8 / 07	
			1					
			2					
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwalificaties (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).		Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03		Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.		Deze Indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
			€ 0	€ 0	€ 2.332		€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03		Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04	
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.		Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	
			Bedrag	Bedrag	Bedrag		Bedrag	

Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking elsa - d.d. 21 januari 2020								
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		
1	2	3	4	5	6	7	8	
GZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 88 Participatiewet Gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar Lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 5.443.766	€ 102.420	€ 536.603	€ 964	€ 42.810	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 100 Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 100 Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G2 / 12
			€ 0	€ 2.903	€ 0	€ 112.907	€ 776	Ja
GZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 170.110	€ 28.880	€ 65.209	€ 0	€ 11.080	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Gemeente Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Gemeente Aard controle n.v.l. Indicatornummer: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Ja			
VWS	H4	Specifieke uitkering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: H4 / 01	Projectnaam / nummer Gemeente Aard controle n.v.l. Indicatornummer: H4 / 02	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekening) Gemeente Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen Gemeente Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen Gemeente Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen Gemeente Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
			€ 307.920	Programma Vrije tijd	€ 44.977	€ 0	€ 44.977	€ 0
			2	Programma Onderwijs	€ 119	€ 0	€ 119	€ 0
			3	Investerings	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4	Voorziening Gebouwen	€ 4.151	€ 4.151	€ 0	€ 0
			Koppel projectnaam / nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overlij (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch Ingevoerd	
			Aard controle n.v.l. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.l. Indicatornummer: H4 / 11	
			1	Programma Vrije tijd	4077	1,61%	€ 258.673	
			2	Programma Onderwijs	119	0,04%		
			3	Investerings			Investerings worden in 2020 uitgevoerd	
4	Voorziening Gebouwen	4151	1,35%					

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

NOORDENDIJK 207
POSTBUS 574
3300 AN DORDRECHT

T. (078) 648 15 55
F. (078) 648 15 59

Nr. 1097

Aan de gemeenteraad van de gemeente Diemen

INFO@VERSTEGENACCOUNTANTS.NL
WWW.VERSTEGENACCOUNTANTS.NL

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de (in de jaarstukken van pagina 177 tot en met 228 opgenomen) jaarrekening 2019 van de gemeente Diemen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de gemeente Diemen op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Diemen d.d. 4 december 2019 welke is vastgesteld door de gemeenteraad.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2019;
- 2 het overzicht van baten en lasten over 2019;
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- 4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen;
- 5 de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Diemen, zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

De uitbraak van het Coronavirus heeft ook invloed op gemeente Diemen. Wij wijzen op de toelichting die is opgenomen onder de "gebeurtenissen na balansdatum" in de toelichting op de jaarrekening (pagina 221) waarin het college van burgemeester en wethouders de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de organisatie en op de omgeving waarin de gemeente opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. Zij geven aan dat er onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten op de financiële resultaten en financiële positie in de jaarrekening 2019 van gemeente Diemen in te schatten. Naar verwachting zijn er veel financiële gevolgen voor veel beleidsterreinen van de begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Ons oordeel bij de jaarrekening 2019 is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 866.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit het vaststellingsbesluit, het jaarverslag (waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen), en enkele bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader van de gemeente Diemen d.d. 4 december 2019.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
  - het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Dordrecht, 23 juni 2020

Verstegen accountants en adviseurs B.V.,

was getekend,
W.P. de Vries RA

Bijlagen

Kerngegevens

Politieke structuur

Politieke structuur

Samenstelling gemeenteraad
(algemeen bestuur)

GroenLinks

Mw. N. van Engelen (fractievoorzitter)
Mw. H. van 't Riet
Dhr. J.V. Douw
Mw. R. van Rossum
Mw. Y. Yildiz-Kaya

D66

Dhr. K. de Haan (fractievoorzitter)
Dhr. H.J. Berkhout
Mw. J.A. Pietersen
Dhr. R. Poelwijk

PvdA

Dhr. N. Portegijs (Fractievoorzitter)
Dhr. F.W. Geerts
Mw. S. Kuilman

VVD

Mw. B.H.M. Wielage
Dhr. J.A. Jägers
Dhr. E.H. Timmer

Ouderenpartij Diemen

Dhr. P.A. Prins (fractievoorzitter)
Dhr. E.S. den Heijer

Leefbaar Diemen

Dhr. J.G.M. Sikkink (fractievoorzitter)
Dhr. L.R. Smits

CDA

Mw. M.P.H. de Graaff-Nijssen (fractievoorzitter)

Ons Diemen

Dhr. W. Advokaat

Samenstelling college van Burgemeester en Wethouders
(dagelijks bestuur)

Dhr. E. Boog
burgemeester

Portefeuille:

- Openbare orde, Veiligheid, Handhaving, APV en Omgevingsdienst
- Communicatie & Participatie/burgerinitiatieven;
- Dienstverlening, ICT, Informatieveiligheid en Juridische zaken
- Personeel & organisatie en Duo+
- Wijkportefeuillehouder Buitengebied

Dhr. M. Sikkes-van den Berg (GroenLinks)
1° locoburgemeester

Portefeuille:

- Werk, Inkomen en armoedebestrijding
- Openbare ruimte, Groen en Afval
- Natuur, Duurzaamheid en Milieu
- Wijkwethouder Noord

Drs. J. Klaasse (D66)
2° locoburgemeester

Portefeuille:

- Welzijn, Zorg en Diversiteit
- Onderwijs
- Economische zaken
- Vrije tijd
- Wijkwethouder Centrum

Dhr. A.J.M. Scholten (Partij van de Arbeid)
3° locoburgemeester

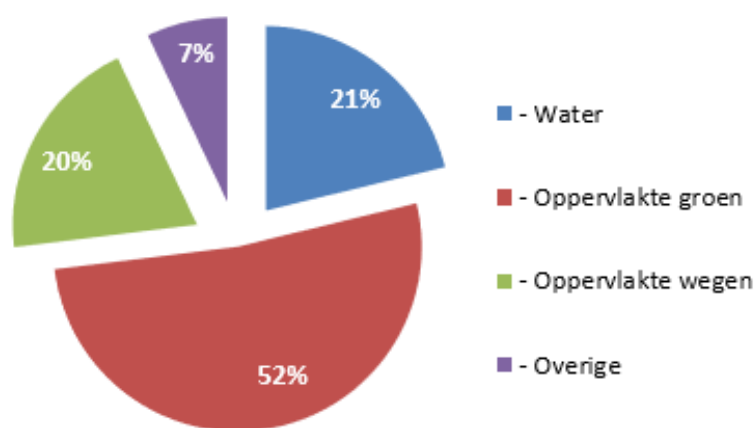
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Financiën en Grondzaken
- Verkeer en Parkeren
- Wonen
- Wijkwethouder Zuid

Sociale structuur

Sociale structuur	31-12-2018	31-12-2019
0 - 20 jaar	6.074	6.380
20 - 74 jaar	20.975	22.263
75 jaar en ouder	2.160	2.164
Totaal	29.209	30.807

Fysieke structuur

Fysieke structuur	Realisatie 2018	Realisatie 2019
Oppervlakte gemeente (ha)	1.404	1.410 ³¹
waarvan:		
- Water	294	299
- Oppervlakte groen	730	731
- Oppervlakte wegen	280	280
- Overige	100	100
- Aantal woonruimten*	13.136	13.803
- Aantal bedrijfsvestigingen*	3.025	3.269

Financiële structuur

Financiële structuur	Realisatie 2018	Bedrag per inwoner 2018	Realisatie 2019	Bedrag per inwoner 2019
Gewone uitgaven (excl. grondexpl.)	-80.737	-2,77	-77.126	-2,50
Opbrengst belastingen/retributies	15.283	0,52	16.929	0,55
Algemene uitkering	36.399	1,26	40.197	1,30
Boekwaarde vaste activa	85.169	2,94	87.109	2,83
Eigen vermogen en voorzieningen	34.974	1,20	35.536	1,15
Vaste schuld	-52.744	-1,81	-46.657	-1,51

³¹ Vanaf de Jaarstukken 2019 worden de cijfers vanuit de Basisadministratie Gronden en Terreinen opgenomen.

Het resultaat

Lasten en Baten per programma	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil 2019
Sociaal	-17.652	-18.711	-1.059
Veilig	-2.474	-2.593	-119
Inkomen en armoede	-9.596	-9.239	357
Vrije tijd	-5.184	-5.224	-40
Onderwijs	-2.879	-2.797	82
Gebiedsontwikkeling	-20.339	-14.965	5.374
Leefomgeving en klimaat	-15.976	-16.309	-333
Verkeer	-1.442	-1.430	12
Samen besturen	-11.843	-12.739	-896
Financiën	-1.786	-1.414	372
Totaal lasten	-89.171	-85.421	3.750
Sociaal	3.143	3.154	11
Veilig	52	126	74
Inkomen en armoede	8.450	8.569	119
Vrije tijd	1.521	1.477	-44
Onderwijs	1.006	966	-40
Gebiedsontwikkeling	18.541	13.096	-5.445
Leefomgeving en klimaat	7.427	7.892	465
Verkeer	897	1.122	225
Samen besturen	530	973	443
Financiën	47.047	47.622	575
Totaal baten	88.614	84.997	-3.617
Resultaat voor bestemming	-557	-424	133
Sociaal	-	-	-
Veilig	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-
Onderwijs	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	-680	-609	71
Leefomgeving en klimaat	-80	-114	-34
Verkeer	-	-39	-39
Samen besturen	-90	-90	-
Financiën	-378	-378	-
Totaal dotaties aan reserves	-1.228	-1.230	-2
Sociaal	46	-	-46
Veilig	-	-	-
Inkomen en armoede	-	-	-
Vrije tijd	-	-	-
Onderwijs	-	-	-
Gebiedsontwikkeling	1.756	1.770	14
Leefomgeving en klimaat	10	-	-10
Verkeer	140	-	-140
Samen besturen	240	240	-
Financiën	378	378	-
Totaal onttrekkingen aan reserves	2.570	2.388	-182
Mutaties reserves	1.342	1.158	-184
Resultaat na bestemming	785	734	-51

Subsidies

Instelling	Begroting 2019	Realisatie 2019
3020 Vrouwenkoor Ancora	1	1
3030 Algemene Schakel Vereniging	59	59
3040 Diemer Orkestje	1	-
3050 Vrouwenkoor Voice Female	4	4
3060 St. Openbare Bibliotheek Amsterdam	333	333
3080 St. Welzijn Diemen	1.035	1.044
3130 I.V.N.	1	-
3140 Scouting Diemen	24	23
3150 Diemer Harmonie	6	6
3160 Alzheimer Nederland	1	1
3170 St. Zonnebloem	1	1
3180 Vr. Theatergroep Diemen	2	2
3190 Carpe Diem	4	4
3240 St. vrienden van de Hoop	3	3
3250 St. muziekschool Diemen	62	62
3260 SKD	52	51
3280 Humanitas	12	12
3300 PCOB	7	7
3320 MaDi	569	589
3330 EDOG	21	21
3340 Vroeg er op af	48	43
3350 Historische Kring	7	7
3360 Markant	46	50
3390 Kinderboerderij	5	7
3400 St. Diemer Festijn	66	67
3410 St. Assalaan	4	3
3420 Blijfgroep	97	97
3440 Arkin	27	27
3450 Regenboog	39	39
3460 St. Openbaar Onderwijs Primair	128	124
3470 Spirit	-	-
3480 MEE Amstel en Zaan	163	201
3490 St. RK Scholen	16	17
3500 Nieuwe Kring	27	27
3520 DMRA - Discriminatie Meldpunt (A`dam)	11	11
3530 St. Vluchtelingenwerk Amstel tot Zaan	114	74
3540 School's cool	50	50
3550 St. Muziekcollectief Ouder Amstel	-	-
3560 St. Diemer Omroep	18	18
3570 St. Loswalfestival	20	20
3590 Kunstzin Diemen	3	3
3600 Stichting De Omval	344	344
3610 Meer bewegen voor ouderen	6	6

Instelling	Begroting 2019	Realisatie 2019
3630 Stg KMN Kind & Co	227	223
3640 Voedselbank	7	7
3650 Pink	2	2
3660 Jazzfestival Duke	4	4
3670 Zwembad AGO	30	30
3680 Buurtzorg	2	-
3690 Slachtofferhulp	7	7
3700 Sinterklaas in Diemen	4	4
3710 Amstelring	65	82
3720 HVO	4	4
3730 Philadelphia	49	49
3740 KNV EHBO	2	1
3990 incidentele subsidies	66	78
Totaal	3.906	3.949

Taakvelden

Overzicht taakvelden per taakveld

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning												
0.1 Bestuur	1.725	-1.368	357	18	-1.615	-1.597	329	-2.374	-2.045	311	-759	-448
0.2 Burgerzaken	437	-1.181	-744	437	-1.050	-613	484	-1.065	-582	47	-15	31
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	1.518	-10.518	-9.001	76	-9.958	-9.883	161	-10.092	-9.931	85	-133	-48
0.5 Treasury	1.866	-1.305	561	1.552	-1.305	247	1.714	-837	877	162	468	630
0.61 OZB woningen	3.510	-182	3.328	3.540	-182	3.358	3.534	-199	3.334	-6	-17	-24
0.62 OZB niet-woningen	2.940	-204	2.736	2.845	-204	2.641	2.802	-317	2.485	-43	-113	-156
0.63 Parkeerbelasting	403	-	403	598	-	598	785	-	785	186	-	186
0.64 Belastingen overig	862	-	862	612	-	612	554	-	554	-58	-	-58
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	36.403	-	36.403	36.897	-	36.897	37.433	-	37.433	535	-	535
0.8 Overige baten en lasten	975	-58	917	1.101	-54	1.047	1.031	-20	1.011	-70	34	-36
0.9 Vennootschapsbelasting (VPB)	-	-	-	-	-43	-43	-	-43	-43	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	2.567	-1.224	1.342	2.388	-1.229	1.158	-179	-5	-184
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	220	220	-	-785	-785	-	-734	-734	-	51	51
1. Veiligheid												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-1.443	-1.443	-	-1.422	-1.422	-	-1.455	-1.455	-	-33	-33
1.2 Openbare orde en veiligheid	52	-1.100	-1.048	52	-1.052	-1.000	126	-1.138	-1.012	74	-86	-12
2. Verkeer, vervoer en waterstaat												
2.1 Verkeer en vervoer	326	-5.558	-5.232	318	-5.239	-4.921	641	-5.413	-4.772	323	-174	149
2.2 Parkeren	174	-747	-573	297	-902	-605	313	-901	-587	16	2	18
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-472	-472	-	-464	-464	-	-449	-449	-	15	15
2.5 Openbaar vervoer	-	-24	-24	-	-25	-25	-	-7	-7	-	18	18
3. Economie												
3.1 Economische ontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-87	-87	-	-85	-85	-	-84	-84	-	1	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	-187	-128	59	-260	-201	53	-236	-183	-6	24	18
3.4 Economische promotie	401	-192	209	533	-331	202	592	-324	269	59	7	67
4. Onderwijs												
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-5	-5	-	-4	-4	-	-4	-4	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-2.207	-2.207	-	-1.135	-1.135	-	-1.132	-1.132	-	3	3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	577	-1.465	-888	832	-1.757	-925	750	-1.676	-926	-82	81	-1

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5. Sport, cultuur en recreatie												
5.1 Sportbeleid en activering	-	-27	-27	-	-27	-27	-	-26	-26	-	1	1
5.2 Sportaccommodaties	943	-1.971	-1.028	1.081	-2.176	-1.095	1.056	-2.266	-1.209	-25	-90	-114
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-180	-180	-	-192	-192	-	-177	-177	-	15	15
5.4 Musea	-	-18	-18	-	-18	-18	-	-14	-14	-	4	4
5.5 Cultureel erfgoed	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.6 Media	-	-452	-452	-	-454	-454	-	-456	-456	-	-2	-2
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	-2.519	-2.515	4	-2.701	-2.697	17	-2.659	-2.642	13	42	55
6. Sociaal domein												
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	408	-1.842	-1.434	500	-2.042	-1.542	441	-1.978	-1.538	-59	64	5
6.2 Wijkteams	258	-1.799	-1.541	208	-1.937	-1.729	214	-1.931	-1.718	6	6	11
6.3 Inkomensregelingen	7.964	-10.192	-2.228	8.450	-9.300	-850	8.568	-8.944	-376	118	356	474
6.4 Begeleide participatie	1.844	-1.998	-154	1.932	-1.998	-66	1.930	-2.039	-109	-1	-41	-43
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-921	-921	57	-862	-805	56	-782	-726	-1	80	79
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	31	-1.126	-1.095	31	-1.206	-1.175	88	-1.228	-1.141	57	-22	34
6.7.1 Maatwerkvoorziening 18+	121	-3.096	-2.975	121	-2.935	-2.814	160	-2.878	-2.718	39	57	96
6.7.2 Maatwerkvoorziening 18-	728	-4.092	-3.364	832	-5.212	-4.380	834	-6.263	-5.429	2	-1.051	-1.049
6.8.1 Geëscaleerde zorg 18+	44	-158	-114	44	-150	-106	33	-154	-121	-11	-4	-15
6.8.2 Geëscaleerde zorg 18-	-	-1.380	-1.380	-	-1.280	-1.280	-	-1.587	-1.587	-	-307	-307
7. Volksgezondheid en milieu												
7.1 Volksgezondheid	-	-2.308	-2.308	-	-2.392	-2.392	-	-2.220	-2.220	-	172	172
7.2 Riolering	3.207	-3.207	-	3.175	-2.963	212	3.039	-2.825	214	-137	138	1
7.3 Afval	3.792	-3.792	-	3.800	-3.646	154	4.021	-3.979	42	221	-333	-112
7.4 Milieubeheer	9	-996	-987	9	-788	-779	29	-793	-763	20	-5	16
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	126	-178	-52	122	-167	-44	169	-182	-13	46	-15	31
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing												
8.1 Ruimtelijke ordening	498	-1.560	-1.062	3.308	-4.413	-1.106	1.319	-2.504	-1.185	-1.989	1.910	-79
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	9.083	-8.921	162	13.611	-13.881	-270	10.258	-10.259	-1	-3.353	3.622	269
8.3 Wonen en bouwen	1.164	-1.633	-469	1.564	-1.345	220	1.466	-1.508	-42	-98	-164	-262
Totaal Taakvelden	82.452	-82.451	1	91.182	-91.182	-	87.386	-87.386	-	-3.796	3.797	-

Overzicht taakvelden per programma

De gemeente Diemen kent in de begroting een onderverdeling naar programma's. Deze indeling is in de financiële administratie eveneens vastgelegd. In de administratie zijn op een gedetailleerder niveau ook alle posten opgenomen op grootboekrekeningen. Hierbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één programma;
- Elke grootboekrekening is gekoppeld aan één van de voorgeschreven taakvelden zoals die bij ministeriële regeling zijn vastgesteld (artikel 66 BBV).

Leidraad voor de koppeling aan taakvelden is het Iv3-informatievoorschrift van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is hieronder een overzicht opgenomen met het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld.

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Sociaal												
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	46	-	46	-	-	-	-46	-	-46
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-54	-54	71	-212	-141	-	-183	-183	-71	29	-42
6.2 Wijkteams	-	-1.675	-1.675	55	-1.700	-1.645	55	-1.669	-1.614	-	31	31
6.4 Begeleide participatie	1.844	-1.998	-154	1.932	-1.998	-66	1.930	-2.039	-109	-2	-41	-43
6.5 Arbeidsparticipatie	-	-746	-746	57	-862	-805	56	-782	-726	-1	80	79
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	31	-1.126	-1.095	31	-1.206	-1.175	88	-1.228	-1.140	57	-22	35
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	121	-2.704	-2.583	121	-2.639	-2.518	158	-2.583	-2.425	37	56	93
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	728	-4.092	-3.364	832	-5.212	-4.380	834	-6.263	-5.429	2	-1.051	-1.049
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	44	-158	-114	44	-150	-106	33	-154	-121	-11	-4	-15
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	-1.380	-1.380	-	-1.280	-1.280	-	-1.587	-1.587	-	-307	-307
7.1 Volksgezondheid	-	-2.223	-2.223	-	-2.392	-2.392	-	-2.220	-2.220	-	172	172
Totaal Sociaal	2.768	-16.156	-13.388	3.189	-17.651	-14.462	3.154	-18.706	-15.554	-35	-1.057	-1.092
Veilig												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-	-1.443	-1.443	-	-1.422	-1.422	-	-1.455	-1.455	-	-33	-33
1.2 Openbare orde en veiligheid	52	-1.100	-1.048	52	-1.052	-1.000	126	-1.138	-1.012	74	-86	-12
Totaal Veilig	52	-2.543	-2.491	52	-2.474	-2.422	126	-2.593	-2.467	74	-119	-45
Inkomen en armoede												
6.3 Inkomensregelingen	7.964	-10.367	-2.403	8.450	-9.300	-850	8.568	-8.944	-376	118	356	474
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-	-392	-392	-	-296	-296	2	-295	-293	2	1	3
Totaal Inkomen en armoede	7.964	-10.759	-2.795	8.450	-9.596	-1.146	8.570	-9.239	-669	120	357	477

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Vrije tijd												
3.4 Economische promotie	33	-333	-300	33	-331	-298	38	-324	-286	5	7	12
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-	-97	-97	-	-126	-126	-	-126	-126	-	-	-
5.1 Sportbeleid en activering	-	-27	-27	-	-27	-27	-	-26	-26	-	1	1
5.2 Sportaccommodaties	943	-1.971	-1.028	1.081	-2.176	-1.095	1.056	-2.266	-1.210	-25	-90	-115
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-180	-180	-	-181	-181	-	-151	-151	-	30	30
5.4 Musea	-	-18	-18	-	-18	-18	-	-14	-14	-	4	4
5.6 Media	-	-452	-452	-	-454	-454	-	-456	-456	-	-2	-2
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	206	-1.652	-1.446	254	-1.635	-1.381	224	-1.598	-1.374	-30	37	7
6.2 Wijkteams	258	-235	23	153	-237	-84	159	-262	-103	6	-25	-19
Totaal Vrije tijd	1.440	-4.965	-3.525	1.521	-5.185	-3.664	1.477	-5.223	-3.746	-44	-38	-82
Onderwijs												
0.10 Mutaties reserves	750	-	750	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-5	-5	-	-4	-4	-	-4	-4	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	-	-2.207	-2.207	-	-1.135	-1.135	-	-1.132	-1.132	-	3	3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	577	-1.368	-791	832	-1.631	-799	750	-1.550	-800	-82	81	-1
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	202	-108	94	174	-108	66	217	-111	106	43	-3	40
Totaal Onderwijs	1.529	-3.688	-2.159	1.006	-2.878	-1.872	967	-2.797	-1.830	-39	81	42
Gebiedsontwikkeling												
0.10 Mutaties reserves	820	-	820	1.757	-680	1.077	1.770	-609	1.161	13	71	84
0.2 Burgerzaken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.4 Overhead	-	-	-	-	-350	-350	-	-368	-368	-	-18	-18
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-87	-87	-	-85	-85	-	-84	-84	-	1	1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	-187	-128	59	-260	-201	53	-236	-183	-6	24	18
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-4	-4	-	-5	-5	-	-5	-5	-	-	-
8.1 Ruimtelijke ordening	498	-1.221	-723	3.308	-4.413	-1.105	1.319	-2.504	-1.185	-1.989	1.909	-80
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	9.083	-9.261	-178	13.611	-13.881	-270	10.258	-10.259	-1	-3.353	3.622	269
8.3 Wonen en bouwen	1.164	-1.633	-469	1.564	-1.345	219	1.466	-1.508	-42	-98	-163	-261
Totaal Gebiedsontwikkeling	11.624	-12.393	-769	20.299	-21.019	-720	14.866	-15.573	-707	-5.433	5.446	13
Leefomgeving en klimaat												
0.10 Mutaties reserves	10	-	10	10	-80	-70	-	-114	-114	-10	-34	-44
0.4 Overhead	-	-	-	-	-374	-374	-	-376	-376	-	-2	-2
2.1 Verkeer en vervoer	324	-5.155	-4.831	316	-4.878	-4.562	617	-5.051	-4.434	301	-173	128
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-472	-472	-	-464	-464	-	-449	-449	-	15	15
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4	-2.515	-2.511	4	-2.696	-2.692	17	-2.654	-2.637	13	42	55
7.2 Riolering	3.207	-3.207	-	3.175	-2.963	212	3.039	-2.825	214	-136	138	2
7.3 Afval	3.792	-3.792	-	3.800	-3.646	154	4.021	-3.979	42	221	-333	-112

Taakvelden	Primitieve begroting			Begroting na wijzigingen			Realisatie			Verschil Begroting na wijziging met Realisatie		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.4 Milieubeheer	9	-996	-987	9	-788	-779	29	-793	-764	20	-5	15
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	126	-178	-52	122	-167	-45	169	-182	-13	47	-15	32
Totaal Leefomgeving en klimaat	7.472	-16.315	-8.843	7.436	-16.056	-8.620	7.892	-16.423	-8.531	456	-367	89
Verkeer												
0.10 Mutaties reserves	140	-	140	140	-	140	-	-39	-39	-140	-39	-179
0.4 Overhead	-	-	-	-	-154	-154	-	-160	-160	-	-6	-6
0.63 Parkeerbelasting	403	-	403	598	-	598	785	-	785	187	-	187
2.1 Verkeer en vervoer	2	-403	-401	2	-361	-359	24	-362	-338	22	-1	21
2.2 Parkeren	174	-747	-573	297	-902	-605	313	-901	-588	16	1	17
2.5 Openbaar vervoer	-	-24	-24	-	-25	-25	-	-7	-7	-	18	18
Totaal Verkeer	719	-1.174	-455	1.037	-1.442	-405	1.122	-1.469	-347	85	-27	58
Samen besturen												
0.1 Bestuur	9	-1.413	-1.404	18	-1.615	-1.597	329	-2.374	-2.045	311	-759	-448
0.10 Mutaties reserves	-	-90	-90	240	-90	150	240	-90	150	-	-	-
0.2 Burgerzaken	437	-1.181	-744	437	-1.050	-613	484	-1.065	-581	47	-15	32
0.4 Overhead	1.486	-10.103	-8.617	76	-9.079	-9.003	161	-9.187	-9.026	85	-108	-23
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	-6	-6	-	-11	-11	-	-26	-26	-	-15	-15
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-	-139	-139	-	-87	-87	-	-87	-87	-	-	-
Totaal Samen besturen	1.932	-12.932	-11.000	771	-11.932	-11.167	1.214	-12.825	-11.615	443	-897	-454
Financiën												
0.10 Mutaties reserves	-	-	-	378	-378	-	378	-378	-	-	-	-
0.5 Treasury	1.866	-1.305	561	1.552	-1.305	247	1.714	-837	877	162	468	630
0.61 OZB woningen	3.510	-182	3.328	3.540	-182	3.358	3.534	-199	3.335	-6	-17	-23
0.62 OZB niet-woningen	2.940	-204	2.736	2.845	-204	2.641	2.802	-317	2.485	-43	-113	-156
0.64 Belastingen overig	862	-	862	612	-	612	554	-	554	-58	-	-58
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	36.403	-	36.403	36.897	-	36.897	37.433	-	37.433	536	-	536
0.8 Overige baten en lasten	975	-58	917	1.101	-54	1.047	1.031	-20	1.011	-70	34	-36
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-43	-43	-	-43	-43	-	-	-
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	220	220	-	-785	-785	-	-734	-734	-	51	51
3.4 Economische promotie	400	-	400	500	-	500	554	-	554	54	-	54
Totaal Financiën	46.956	-1.529	45.427	47.425	-2.951	44.474	48.000	-2.528	45.472	575	423	998
Totaal taakvelden	82.456	-82.454	2	91.186	-91.184	2	87.388	-87.382	6	-3.798	3.802	4

Rechtmatigheid

Programma's	Over/onderschrijding	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Vershil 2019	Rechtmatigheid
Sociaal	Overschrijding: De afwijking is het gevolg van het openeind karakter van het programma	-17.652	-18.711	-1.059	Rechtmatig 2b
Veilig	Overschrijding: Staan direct gerelateerde inkomsten tegenover	-2.474	-2.593	-119	Rechtmatig 2a
Inkomen en armoede	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-9.596	-9.239	357	Rechtmatig 1
Vrije tijd	Overschrijding: Valt binnen de grens van € 50.000 (Financiële verordening 2019 gemeente Diemen)	-5.184	-5.224	-40	Rechtmatig 2b
Onderwijs	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-2.879	-2.797	82	Rechtmatig 1
Gebiedsontwikkeling	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-20.339	-14.965	5.374	Rechtmatig 1
Leefomgeving en klimaat	Overschrijding: Staan direct gerelateerde inkomsten tegenover	-15.976	-16.309	-333	Rechtmatig 2a
Verkeer	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-1.442	-1.430	12	Rechtmatig 2a
Samen besturen	Overschrijding: Verplichte dotatie aan o.a. de voorziening Pensioenen	-11.843	-12.739	-896	Rechtmatig 2b
Financiën	Onderschrijding: Geen toelichting benodigd	-1.786	-1.414	372	Rechtmatig 1

De bedragen in de kolommen Begroting 2019 na wijziging en Rekening 2019 wijken af van de cijfers verantwoord in de staat van baten en lasten over 2019 in de jaarrekening. De reden dat twee programma's afwijken is doordat Overhead en het Saldo van de financieringsfunctie voor 2019 begroot zijn op respectievelijk het programma Samen Besturen en het programma Financiën. Om voor de analyse van begrotingsrechtmatigheid aansluiting te houden met de door de raad vastgestelde begroting is ervoor gekozen om ook voor de analyses deze begrotingscijfers als leidend te beschouwen. De analyse van begrotingsrechtmatigheid voor het Programma Samen Besturen omvat dus ook de analyse van de Overhead en de analyse van het Programma Financiën is inclusief de analyse van het saldo van de financieringsfunctie.

1. Begrotingsonderschrijdingen

Kostenonderschrijdingen worden als rechtmatig beschouwd tenzij deze niet passen binnen het bestaande beleid.

2. Begrotingsoverschrijdingen passend binnen het bestaande beleid

2a. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Deze overschrijdingen worden door de raad geaccepteerd (passend binnen het beleid). Derhalve geen onrechtmatigheid.

2b. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid en die in verband met het tijdstip van het ontstaan ervan, niet tijdig aan de raad konden worden gerapporteerd die niet meer binnen het budget kunnen worden gecompenseerd en die worden veroorzaakt door (externe) factoren zoals bijvoorbeeld een open einde (subsidie)regeling en

aanpassingen in het gemeentefonds. Vaak blijken dergelijke zaken pas bij het opmaken van de jaarrekening. Deze overschrijdingen worden door de raad geaccepteerd (passend binnen het beleid). Derhalve geen onrechtmatigheid.

2c. Kostenoverschrijdingen op programmaniveau betreffende activiteiten die passen binnen het bestaande beleid en ten onrechte niet tijdig aan de raad zijn gerapporteerd. Deze overschrijdingen worden als onrechtmatig beschouwd. Doordat deze overschrijdingen binnen het bestaande beleid vallen, kunnen deze door de raad bij de jaarrekening alsnog worden geautoriseerd waardoor het karakter van onrechtmatigheid wordt opgeheven.

3. Begrotingsoverschrijdingen niet passend binnen het bestaande beleid

Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor ook geen door de raad goedgekeurde begrotingsaanpassingen aanwezig zijn. Deze overschrijdingen worden als onrechtmatig beschouwd. Deze overschrijdingen kunnen door de raad bij de jaarrekening alsnog worden geautoriseerd.

Conclusie:

Er zijn geen onrechtmatige over-/onderschrijdingen geconstateerd.

Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis	Afkorting	Betekenis
A.g.v.	Als gevolg van	KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
AB	Algemeen bestuur	LBK	Luchtbehandelingskast
Afh.	Afhankelijk	LED	Light-emitting diode
AM	Amsteland-Meerlanden	LHBT	Lesbische vrouwen, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders
AOW	Algemene Ouderdomswet	M.n.	Met name
APV	Algemene Plaatselijke Verordening	MJOP	Meerjaren onderhoudsplanning
AU	Algemene Uitkering	MPG	Meerjarenperspectief Grondzaken
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming	MRA	Metropoolregio Amsterdam
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten	Mw.	Mevrouw
B.V.	Besloten Vennootschap	NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording	Nav	Naar aanleiding van
BCF	Btw-compensatiefonds	NB	Niet bekend
Bibob	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur	N.V.	Naamloze Vennootschap
Bijv.	Bijvoorbeeld	O.a.	Onder andere
BLVC	Bereikbaarheid, Leefbaarheid, veiligheid en communicatie	O/g	Ontvangen geld
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar	OBA	Openbare bibliotheek Amsterdam
Btw	Belasting toegevoegde waarde	OGZ	Openbare Gezondheidszorg
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten	OK	Ouder-Kindcoaches
BW	Burgelijk Wetboek	Onttr.	Onttrekking
Ca.	Circa	OOV	Openbare Orde en Veiligheid
CAK	Centraal Administratie Kantoor	OSB	Open Schoolgemeenschap Bijlmer
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst	OV	Openbaar Vervoer
CEP	Centraal Economisch Plan	OZB	Onroerend zaakbelasting
Coelo	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden	P&C	Planning & Control
D&H	Drank & Horeca	P.p.p.n	Per persoon per nacht
D.m.v.	Door middel van	PVC	Polvinylchloride
Dhr.	De heer	RIEC	Regionale Informatie en Expertise Centra
Dot.	Dotatie	RIJK	Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland
Dub.	Dubieuze	RO	Ruimtelijke ontwikkeling
DVO	Dienstverleningsovereenkomst	RPCAA	Regionaal platform criminaliteitsbestrijding Amsterdam-Amsteland
ECB	Europese Centrale Bank	SAA	Schiphol-Amsterdam-Almere
EMU	Economische en Monetaire Unie	SaaS	Software as a Service
Enz.	Enzovoort	SAOA	Stichting Aanpak Overlast Amsterdam
Excl.	Exclusief	SMI	Sociaal medische indicatie
EZ	Economische Zaken	SV	Slimmer Verbinden
Fido	Financiering Decentrale Overheden	SWD	Stichting Welzijn Diemen
Fte	Fulltime equivalent	T/m	Tot en met
GBA	Gemeentelijke basisadministratie	TVDZ	Tennisvereniging Diemen Zuid
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst	U/g	Uitgezet geld
GGZ	Gemeentelijke Gezondheidszorg	VANG	Van afval naar grondstof
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio	vGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
GI	Gecertificeerde Instellingen	VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten

Afkorting	Betekenis	Afkorting	Betekenis
GR	Gemeenschappelijke regeling	VO	Voortgezet onderwijs
GVB	Gemeentevervoersbedrijf	VoF	Vereniging onder Firma
Ha	Hectare	VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
HOED	Huisartsen onder één dak	VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
HRM	Human Resource Management	Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
I&A	Informatisering en automatisering	WEW	Waarborgfonds Eigen Woning
IBP	Interbestuurlijk programma	WLZ	Wet langdurige zorg
ICT	Informatie- en communicatietechnologie	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
ID	Identiteit	WOZ	Waardering Onroerendzaakbelasting
IMK	Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf	WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Incl.	Inclusief	WSW	Wet Sociale werkvoorziening
K2F	Key2Finance	Wvg	Wet voorkeursrecht gemeenten
KCC	Klant contactcentrum	WWB	Wet werk en bijstand
Kpi	Kritische prestatie-indicatoren		

Raadsbesluit

Raadsbesluit

Onderwerp: Jaarstukken 2019 Gemeente Diemen
20-32

De gemeenteraad van Diemen in vergadering bijeen,

Gelet op de voordracht van het college d.d. 12 mei
en het advies van de auditcommissie d.d. 26 mei

Besluit

1. De 'Jaarstukken 2019' bedoeld voor de controle door de accountant vast te stellen;
2. Het rekeningresultaat 2019 bepalen op € 734.000;
3. Akkoord te gaan met de volgende bestemmingsvoorstellen:
  - a. € 70.000 over te hevelen naar 2020 voor Gezond in de Stad (GIDS0);
  - b. € 22.000 over te hevelen naar 2020 voor het voltooiën van de herziening van het erfpachtstelsel;
  - c. € 30.000 over te hevelen naar 2020 voor de opwaardering Bergwijkpark-Zuid;
  - d. € 77.000 over te hevelen naar 2020 voor het klimaatbeleid openbare ruimte;
  - e. € 40.000 over te hevelen naar 2020 voor de verdere implementatie van het participatiebeleid;
  - f. € 202.000 te storten in de Reserve Duurzaamheid voor de transitievisie warmte;
  - g. € 10.000 over te hevelen naar 2020 voor klimaatmaatregelen in wijken;
  - h. € 25.000 over te hevelen naar 2020 voor energieloketten;
  - i. € 71.000 over te hevelen naar 2020 voor de deltaprogrammering Ruimtelijke adaptie;
  - j. € 187.000 (het restantsaldo) te storten in de Algemene reserve;
4. Akkoord te gaan met de volgende reservemutatie:
  - a. € 179.000 vanuit de Reserve Grondzaken over te hevelen naar de Algemene Reserve.
5. Akkoord te gaan met de toegestane rechtmatige begrotingsoverschrijdingen (zie bijlage 'Rechtmatigheid Jaarstukken 2019').

Aldus besloten tijdens de gemeenteraadsvergadering van 2 juli 2020

De voorzitter,

De griffier,

7

Raadsvergadering dd. 2 juli 2020	
☐	Voor kennisgeving aangenomen
☒	Zonder hoofdelijke stemming aldus besloten
Geen acties gevraagd.	
Het besluit is aangenomen met 20 stemmen voor en 1 (OD) tegen.	